

SENIOŘI V OLOMOUCKÉM KRAJI 2015

Lidé a společnost

Olomouc, 30. 10. 2015

Kód publikace: 330147-15

Č. j.: 11 / 2015 – 8301

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Olomouci

Ředitel odboru: Kamila Vepřková

Kontaktní osoba: Jarmila Benešová, e-mail: jarmila.benesova@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 648, 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 052 673, 274 054 223
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice | tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň | tel.: 377 612 108, 377 612 249
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Sportovní 28, 360 01 Karlovy Vary | tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem | tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1 | tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3 | tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservishk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice | tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava | tel.: 567 109 062, 567 109 080
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno | tel.: 542 528 115, 542 528 105
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc | tel.: 585 731 516, 585 731 511
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava | tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín | tel.: 577 004 931, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Obsah

Úvod	5
Shrnutí hlavních poznatků	6
1. Demografické charakteristiky populace seniorů.....	8
Vývoj počtu seniorů, změny věkové struktury, index stáří	8
Projekce obyvatelstva.....	13
Úmrtnost, příčiny smrti.....	16
Naděje dožití	20
Rodinný stav	22
Národnost, víra.....	23
Dlouhodobá migrace, stěhování	25
Vzdělanost	27
2. Ekonomická aktivita seniorů	30
Míra ekonomické aktivity podle pohlaví a věku.....	31
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání, odvětví činnosti a hlavních tříd zaměstnání	33
Nezaměstnanost podle Ministerstva práce a sociálních věcí ČR	36
3. Domácnosti a bydlení seniorů.....	38
Struktura domácností	39
Domácnosti jednotlivců.....	40
Bydlení seniorů	42
4. Zdravotní péče	47
Zdravotní stav	47
Hospitalizovaní (nemocnice, LDN, hospice)	49
Geriatrická péče	51
Domácí zdravotní péče.....	52
5. Důchody a sociální služby.....	55
Důchodci, důchody.....	55
Pobytové sociální služby	59
Pečovatelská služba.....	62
6. Aktivity seniorů.....	63
Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do zastupitelstev obcí 2014	63
Senioři a informační technologie.....	66
Celoživotní vzdělávání (univerzity 3. věku).....	67
7. Institucionální péče o seniory	69
Rada vlády pro seniory a stárnutí populace	69
Péče o seniory v regionu	69

Seznam přílohových tabulek

Kartogramy

Seznam přílohových tabulek

Mezikrajské srovnání základních ukazatelů

Dlouhodobý vývoj Olomouckého kraje - obyvatelstvo a ekonomická aktivita

Dlouhodobý vývoj Olomouckého kraje - sociální péče a zdravotnictví

Srovnání základních ukazatelů mezi okresy Olomouckého kraje

Srovnání základních ukazatelů mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností Olomouckého kraje

Obyvatelstvo Olomouckého kraje podle pohlaví, věku a okresů k 31. 12. 2005 a 2014

Základní výsledky projekce obyvatelstva Olomouckého kraje

Zemřelí muži podle vybraných příčin smrti v Olomouckém kraji v roce 2014

Zemřelé ženy podle vybraných příčin smrti v Olomouckém kraji v roce 2014

Kartogramy

Demografické charakteristiky populace seniorů

Změna podílu osob ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů mezi 31. 12. 2004 a 31. 12. 2014

Obyvatelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2014

Obyvatelé ve věku 65 a více let podle obcí a SO ORP Olomouckého kraje k 31. 12. 2014

Osoby ve věku 60 a více let na 100 osob ve věku 20–59 let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2014

Naděje dožití mužů ve věku 65 let podle SO ORP v období 2010–2014

Naděje dožití žen ve věku 65 let podle SO ORP v období 2010–2014

Věřící obyvatelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Rodáci ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Obyvatelstvo se středoškolským s maturitou a vyšším vzděláním ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Ekonomická aktivita seniorů

Zaměstnanost seniorů ve věku 60–64 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Zaměstnanost seniorů ve věku 65–69 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Pracující důchodci ve věku 60–69 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Pracující důchodci ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Domácnosti a bydlení seniorů

Úplné rodiny v čele s osobou ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Osoby žijící samostatně v bytě ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Domácnosti jednotlivců z domácností seniorů ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Důchody a sociální služby pro seniory

Příjemci předčasných starobních důchodů (bez souběhu) podle okresů a krajů v prosinci 2014

Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu) podle okresů a krajů v prosinci 2014 – muži

Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu) podle okresů a krajů v prosinci 2014 – ženy

Místa v domovech pro seniory podle okresů a krajů v roce 2014

Volby do obecních zastupitelstev

Kandidáti ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Zvolení zastupitelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Osoby ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů kandidující ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Úvod

V dlouhodobém demografickém vývoji (včetně projekce na několik desetiletí) dochází k postupnému stárnutí obyvatelstva kraje, přičemž se neustále zvyšuje počet seniorů a roste jejich podíl na populaci kraje. Je tedy velmi potřebné se otázkami života seniorů a péče o tuto významnou část obyvatelstva zabývat. Proto jsme se této problematice začali podrobněji věnovat a pokusili shromáždit disponibilní statistické údaje, a to pokud možno i v územním detailu, a zároveň najít základní vývojové tendence a vazby v této oblasti.

Předkládaný materiál je v podstatě prvním komplexnějším statistickým obrazem postavení seniorů v Olomouckém kraji a jeho vývoje v posledních letech, a to zpravidla od roku 2010. Zahrnuje především oblasti, kde můžeme tento vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné. Z územního hlediska se neomezujeme pouze na kraj jako celek, ale snažíme se zobrazit i rozdíly uvnitř jeho území, a to z pohledu okresů nebo správních obvodů obcí s rozšířenou působností, popřípadě velikostních skupin obcí. Nedílnou součástí analýzy je také srovnání s ostatními kraji České republiky.

Tato analýza navazuje na materiály vydávané ústředím ČSÚ, především na publikaci Senioři v ČR – 2014 nebo Senioři v krajích - 2014. S těmito publikacemi se můžete seznámit na speciálně vytvořené stránce na webu ČSÚ na adrese <https://www.czso.cz/csu/czso/senioři>.

Pojem „senior“ není v této analýze striktně věkově vymezen. Jako základ jsme však zvolili přístup, že za seniory jsou obecně považovány osoby ve věku 65 a více let. V případě, že se některé jevy týkají i mladších věkových skupin, například otázky zaměstnanosti a nezaměstnanosti nebo zdravotní problémy, zařadili jsme data i za tyto skupiny obyvatelstva.

Samotná analýza je zaměřena na oblast demografie (věková struktura obyvatelstva a její předpokládaný vývoj, vývoj úmrtnosti a příčiny úmrtí, dlouhodobá migrace), vzdělanost a ekonomickou aktivitu, bydlení a strukturu domácností seniorů, jejich zdravotní stav, zdravotní a sociální péči o seniory. Zabývali jsme se však také aktivitami seniorů, především jejich účastí na volbách, a to jak v postavení voličů, tak v postavení kandidátů a členů obecních zastupitelstev. V rámci aktivit jsme hodnotili také míru využívání informačních technologií mezi seniory a jejich zapojení do celoživotního vzdělávání.

Kromě analytického vyhodnocení bylo naší snahou vytvořit soubor statistických údajů o seniorech a jejich životních podmínkách. Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2014. Proto můžeme v některých oblastech zpracovat hodnocení zatím pouze do roku 2013. Důležitým a poměrně podrobným zdrojem dat o seniorech jak z obsahového, tak z územního hlediska je sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo v březnu 2011. Využíváme však také další statistické zdroje dat, jako jsou například demografická statistika nebo výběrové šetření pracovních sil. Kromě vlastních zdrojů ze zjišťování ČSÚ v analýze najdete také poměrně podrobné údaje z rezortních statistik, především z Ministerstva práce a sociálních věcí, České správy sociálního zabezpečení nebo Ústavu zdravotnických informací a statistiky Ministerstva zdravotnictví.

Obdobné materiály byly zpracovány ve všech krajích České republiky, jednotně bylo připraveno mezikrajské srovnání, které zachycuje postavení Královéhradeckého kraje v rámci České republiky v roce 2014. Také tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživateli usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Tabulková příloha obsahuje vybrané ukazatele v členění podle krajů, podle okresů a podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Olomouckého kraje.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit. Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 30. 9. 2015. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Shrnutí hlavních poznatků

- V Olomouckém kraji žilo na konci roku 2014 celkem 115 866 obyvatel starších 65 let. Jejich počet se za posledních deset let zvýšil o více než 26 tisíc. Jejich podíl na celkovém počtu obyvatel dosáhl 18,2 %.
- Z hlediska pohlaví převažují mezi staršími obyvateli kraje ženy. Jejich podíl činil 59,3 % z celkového počtu obyvatel nad 65 let, u obyvatel nad 85 let 71,3 %.
- Tak jako celá populace v České republice, tak i obyvatelstvo kraje stárne. Ukazuje to neustále se zvyšující ukazatel průměrného věku, během posledních deseti let se zvýšil o 2,2 roků na hodnotu 42 let.
- Podle zpracované projekce obyvatelstva se bude počet obyvatel starších 65 let nadále zvyšovat, kolem roku 2030 přesáhne 150 tisíc. Protože se očekává pokles celkového počtu obyvatel, poroste zastoupení starších v krajské populaci. Na samé hranici vypočtené projekce obyvatelstva v roce 2050 budou starší 65 let tvořit třetinu obyvatel kraje a jejich počet dosáhne téměř 185 tisíc.
- Dlouhodobě roste ukazatel naděje dožití vypočtený z úmrtnostních tabulek. Chlapec, který se narodil v roce 2013 nebo 2014 má předpoklad, že se v průměru dožije 75 let a děvče 82 let. Zvyšuje se naděje dožití i ve starších věkových kategoriích. Muž, který se v uvedených letech dožil 65 let má šanci prožít dalších téměř 16 let a žena dalších 20 let.
- Zvýšil se podíl zemřelých ve vyšším věku. V roce 2014 tvořil podíl zemřelých starších 65 let 79,4 %, přičemž mezi muži to bylo 72,9 % a u žen dokonce 86,8 % zemřelých žen přesáhlo 65 let věku. Nejčastější příčinou smrti u starších jsou nemoci oběhové soustavy a nejčastějším místem úmrtí nemocnice.
- Podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011 byla polovina žen starších 65 let ovdovělá, naproti tomu tři čtvrtiny mužů starších 65 let bylo ženatých. Mezi staršími bychom našli vyšší zastoupení obyvatel s českou, moravskou i slovenskou národností než u mladších. Podle předpokladů se více obyvatel starších 65 let hlásilo k náboženské víře.
- Čtvrtina obyvatel kraje starších 65 let měla v době sčítání stejné bydliště jako v době jejich narození. To ale neplatí pro Jesenicko, kde téměř čtvrtina starších obyvatel pocházela ze zahraničí a téměř polovina se narodila v jiném kraji České republiky, ve stejné obci žilo necelých 4,1 %.
- Ve vzdělanostní struktuře starších obyvatel kraje převládá u žen základní či neukončené základní vzdělání. Nejčastější nejvyšší dokončené vzdělání u mužů bylo vyučení. S přibývajícím věkem klesá podíl obyvatel s vyšším dosaženým vzděláním.
- Třetí nejnižší podíl pracujících důchodců charakterizoval muže i ženy Olomouckého kraje starší 65 let. Mezi důchodci tohoto věku pracovalo 5,8 % mužů, mezi důchodkyněmi 2,3 % žen.
- S klesající ekonomickou aktivitou se s rostoucím věkem zvyšuje podíl nepracujících důchodců. Mezi osobami staršími 65 let tvořili nepracující důchodci majoritní většinu 95,7 %.
- S rostoucím věkem rostl mezi zaměstnanými podíl osob samostatně výdělečně činných na úkor zaměstnanců, což souvisí s profesním zaměřením pracujících seniorů. Podíl vysokoškolsky vzdělaných zaměstnaných seniorů činil 30,5 %.
- Podle výsledků SLDB 2011 měla každá čtvrtá domácnost v Olomouckém kraji ve svém čele osobu starší 65 let. Mezi 66 142 domácnostmi seniorů převládali nepracující důchodci.
- Necelá polovina domácností seniorů byla tvořena jednotlivci, polovinu z nich představovaly vdovy starší 70 let. Z jednotlivě hospodařících domácností seniorů bydlelo 92,0 % samostatně v bytě a 7,4 % v bytě s další domácností.
- U domácností seniorů bydlících v bytech převažovalo bydlení v rodinných domech (53,6 %) nad bydlením v domech bytových (45,3 %). S tím souvisela převaha bytů ve vlastním domě před byty v osobním vlastnictví a byty nájemními.
- Necelá třetina domácností seniorů bydlela v bytech třípokojových a necelá třetina v bytech čtyřpokojových. Více než pětina domácností seniorů byla vybavena počítačem s internetem.
- Průměrná obytná plocha bytu obývaného domácností v čele s osobou ve věku 65 a více let dosáhla v Olomouckém kraji 58,4 m².
- Zvyšuje se podíl seniorů s hypertenzními nemocemi, kteří jsou v pravidelné péči lékaře.

- Počet hospitalizovaných seniorů meziročně roste. Mezi hospitalizovanými seniory převažují v absolutním vyjádření ženy, což souvisí se znatelnou převahou žen v populaci seniorů.
- Průměrná doba hospitalizace (5,5 dne) byla v našem kraji nejnižší ve srovnání s ostatními kraji ČR.
- Pětina hospitalizovaných seniorů v nemocnici podstoupila operaci.
- V našem kraji vykazovalo činnost 7 léčeben dlouhodobě nemocných. Roční využití lůžek v těchto léčebnách bylo druhé nejnižší mezi kraji ČR.
- Geriatrickou péči poskytuje v rámci celého kraje pouze oddělení geriatrické Fakultní nemocnice v Olomouci se 40 lůžky.
- Služby domácí zdravotní péče zajišťovalo v kraji 159 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí. Každý pacient byl v průměru ošetřen 47krát za rok. Na jednoho zdravotnického pracovníka nelékaře připadlo v průměru šest návštěv denně.
- V prosinci 2014 pobíralo v Olomouckém kraji 107,7 tis. osob starobní důchod (bez souběhu) a dalších 38,8 tis. osob pobíralo starobní důchod v souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem.
- Téměř třetina příjemců starobních důchodů (bez souběhu) se rozhodla odejít do předčasného důchodu (32,3 %). Jejich podíl byl čtvrtý nejvyšší po Kraji Vysočina, Pardubickém a Moravskoslezském kraji.
- Od roku 2009 starobní důchodci Olomouckého kraje pobírali nejnižší důchody v rámci republiky.
- Mezi zařízení poskytující pobytové sociální služby patří 34 domovů pro seniory a 13 domovů se zvláštním režimem. Počet domovů pro seniory zůstává již třetím rokem stejný, ale kapacita poklesla.
- Nejvíce míst v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let nabízí zařízení z okresů Jeseník a Prostějov. Ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Lipník nad Bečvou, pod který spadá 14 obcí, není ani jedno zařízení typu domov pro seniory nebo domov se zvláštním režimem.
- Neuspokojení žadatelé o místa v domovech pro seniory k 31. 12. 2014 tvořili 3,1 % populace seniorů.
- Pečovatelskou službu pro seniory poskytuje v kraji 35 zařízení.
- Ve volbách do zastupitelstev obcí kandidovalo 1 347 obyvatel starších 65 let věku, tvořili 8,4 % z celkového počtu kandidátů. Mandáty získalo 182 z nich a jejich podíl na celkovém počtu zastupitelů činil 4,6 %.
- Osobní počítač využilo v posledních 3 měsících celkem 16 % seniorů v kraji. Je to druhá nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání. Podle posledních výsledků v republice v průměru používala počítač téměř čtvrtina obyvatel starších 65 let.
- Univerzitu třetího věku na Univerzitě Palackého v Olomouci navštěvovalo více než tisíc studentů seniorského věku.

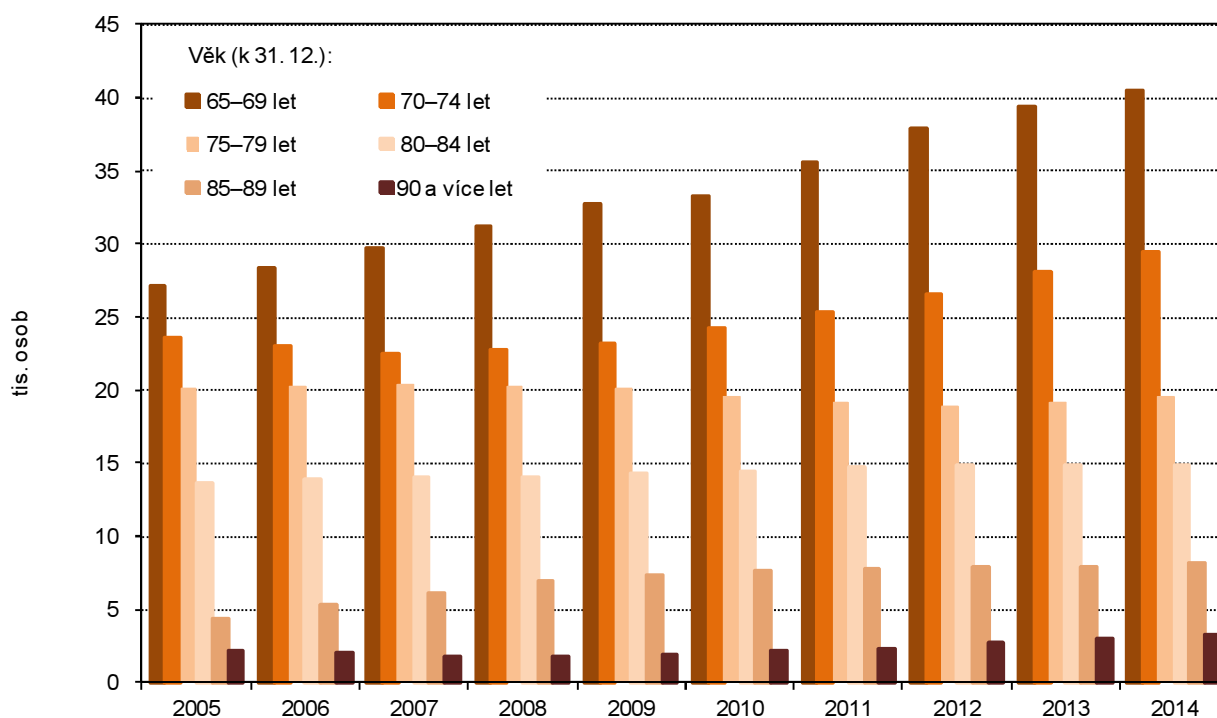
1. Demografické charakteristiky populace seniorů

Je už všeobecně známo, že obyvatelstvo České republiky stárne. Důkazů pro toto tvrzení najdeme dostatek. Příkladem mohou být i výstupy z demografických bilancí. Ukazatele demografické statistiky potvrzují, že ani Olomoucký kraj není výjimkou v tomto trendu stárnutí. Výsledky ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011 jsou zase jediným zdrojem informací o rodinném stavu seniorů, jejich národnosti, vzdělání či náboženském vyznání.

Vývoj počtu seniorů, změny věkové struktury, index stáří

V Olomouckém kraji žilo podle aktuálního stavu na konci roku 2014 celkem 115 866 obyvatel starších 65 let. Jejich počet se za posledních deset let zvýšil o více než 26 tisíc. V posledních čtyřech letech se meziroční přírůstky počtu starších 65 let pohybovaly mezi 3 500 až 4 000 osobami. Ke zvýšení došlo u většiny věkových kategorií osob staršího věku. Během posledních deseti let zaznamenaly mírné snížení pouze počty obyvatel mezi 75 až 79 lety, kdy se projevily nižší počty narozených v období krize ve třicátých letech minulého století. Naopak vyšší počty narozených po 2. světové válce výrazně navýšily počty osob ve věku 65 až 69 let. Protože se nadále zvyšuje délka dožití, výrazně narostl i počet osob dosahujících vyššího věku nad 85 let. Jejich počet k 31. 12. 2014 činil 11 461 osob a byl téměř dvojnásobný oproti stavu před deseti lety.

Obyvatelstvo Olomouckého kraje ve věku 65 a více let podle věku v letech 2005 až 2014

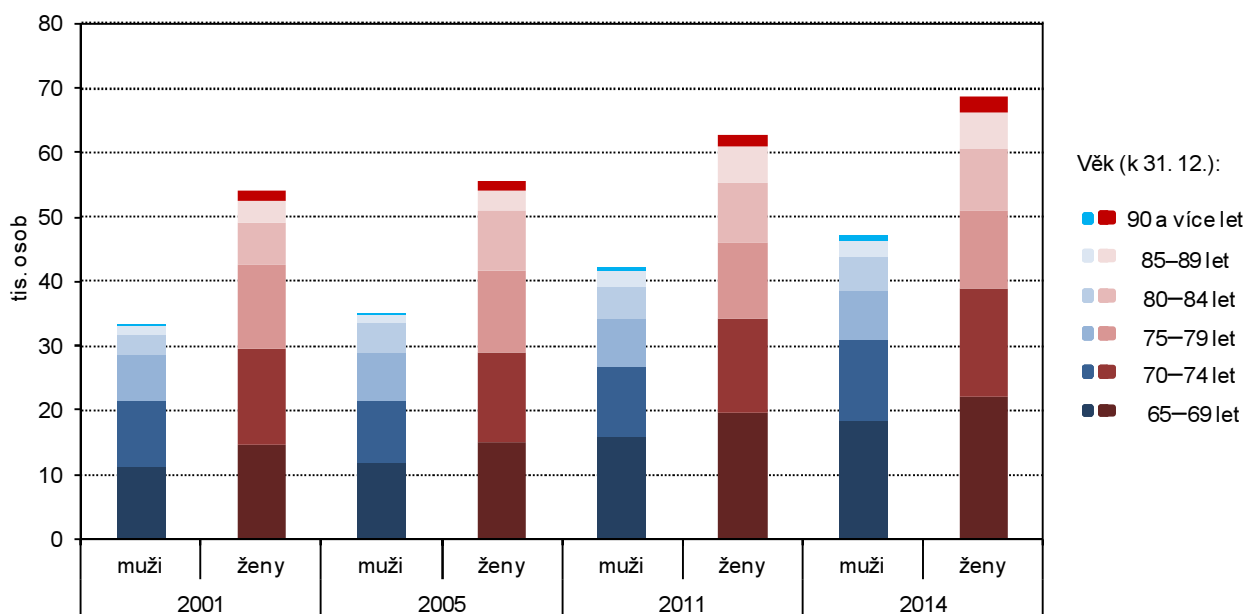
Zvyšuje se i zastoupení starších 65 let mezi obyvateli kraje. Zatímco před deseti lety dosahoval jejich podíl 14,0 %, na konci roku 2014 to už bylo 18,2 %. Ke zvyšování tohoto podílu přispělo nejen zvyšování počtu starších obyvatel, ale vliv mělo i snižování dětské složky v populaci. Děti je od roku 2006 méně než starších obyvatel, jejich podíl na celkovém počtu obyvatel dosáhl 14,9 % (k 31. 12. 2014). Dokládá to i každoroční zvyšování ukazatele indexu stáří. Z posledních dat vyplývá, že na 100 dětí ve věku 0 až 14 let připadlo v kraji 122 obyvatel nad 65 let věku. Také index ekonomického zatížení postupně roste. V roce 2005 připadalo na 100 obyvatel v produktivním věku mezi 15 a 64 lety 40,8 osob „závislých“, tj. dětí do 14 let a osob nad 65 let. K 31. prosinci 2014 to už bylo 49,6 osob. Oba tyto vypočtené indexy dosahovaly v kraji vyšších hodnot než hodnoty za celou ČR (117,4 resp. 49,3).

Průměrný věk obyvatel kraje na konci roku 2014 činil 42,0 let, z toho u mužů 40,4 let a u žen 43,5 let. Mezi roky 2005 a 2014 se průměrný věk celkem a u mužů zvýšil o 2,2 let, u žen o 2,1 let. V porovnání s ostatními kraji patří Olomoucký kraj mezi „starší“ kraje. Vyšší průměrný věk měl sousední Zlínský kraj (42,2 let) a také Královéhradecký (42,3 let) a Plzeňský kraj (42,1 let).

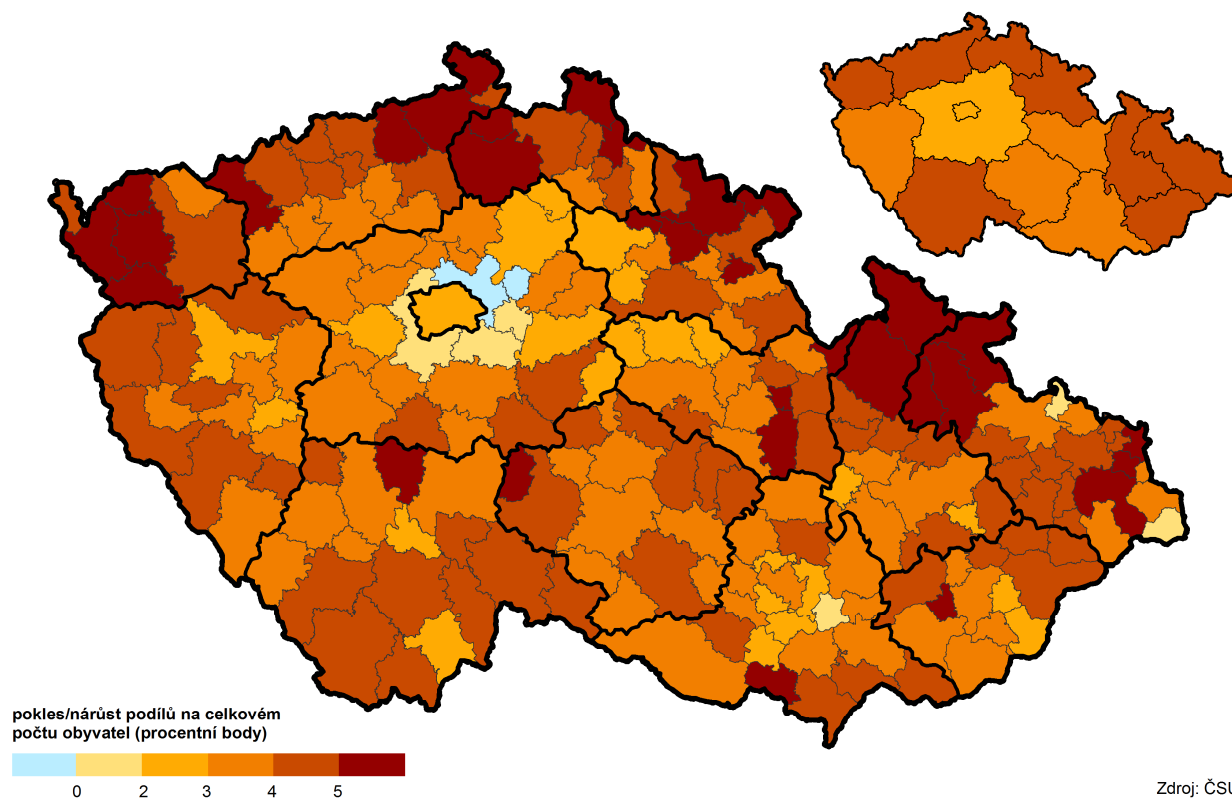

Obyvatelstvo Olomouckého kraje ve věku 65 a více let podle věku a pohlaví v letech 2001 až 2014

Z hlediska pohlaví převažují ve vyšších věkových kategoriích ženy. Oproti mužům se dožívají vyššího věku a jejich podíl je proto také vyšší. V posledních letech však jejich zastoupení mezi staršími spoluobčany klesá. Zatímco na konci roku 2005 tvořily ženy ve věku 65 a více let 61,2 %, nyní je to již 59,3 %. Stejně tak i ve věku 85 a více let zaujímaly ženy 72,9 %, a v současnosti jejich podíl poklesl na 71,3 %. Nejvyšší podíl starších žen bychom našli na Konicku, kde na tři ženy starší 85 let připadal 1 muž v daném věku. Tuto situaci mohla ovlivnit existence 3 domovů pro seniory. Naproti tomu pod 70 % poklesl podíl žen na Mohelnicku a Uničovsku.

Změna podílu osob ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů mezi 31. 12. 2004 a 31. 12. 2014

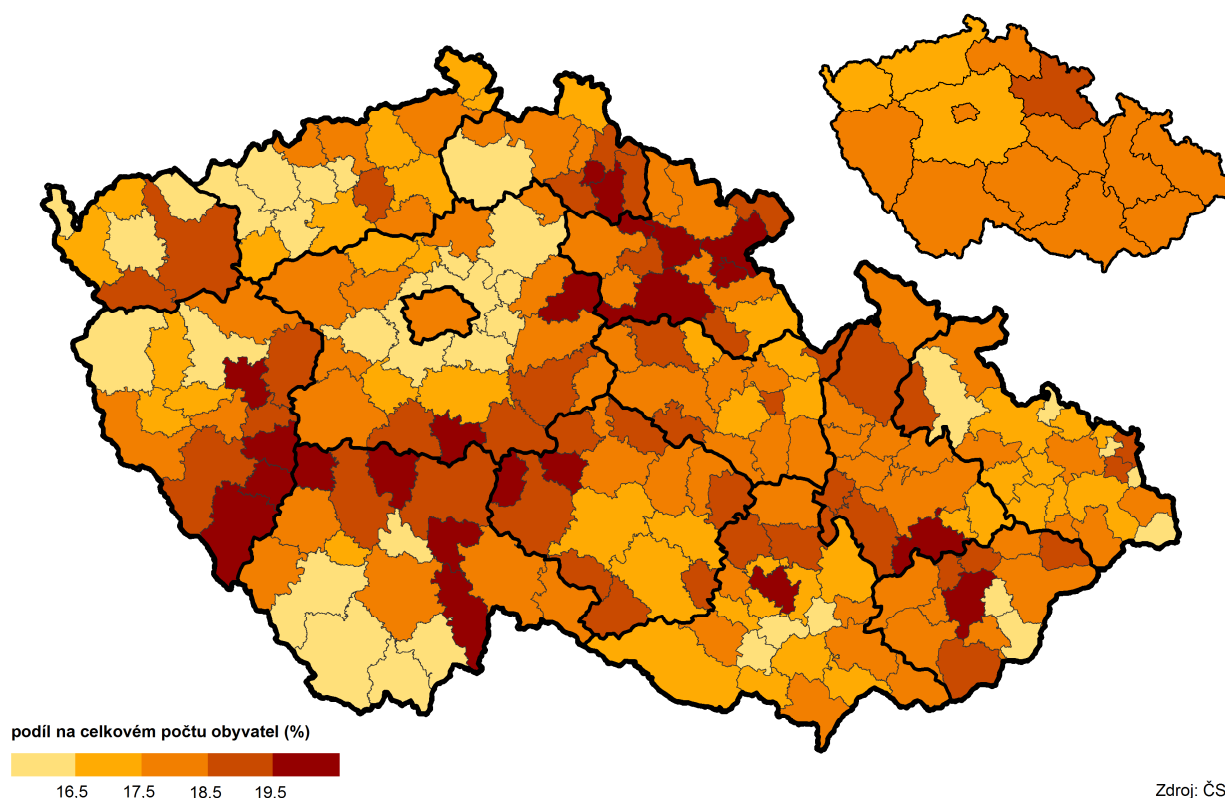

Zdroj: ČSÚ

Z územního hlediska v rámci kraje byl zaznamenán nejvyšší nárůst podílu osob starších 65 let za posledních deset let ve správním obvodě obce s rozšířenou působností (SO ORP) Jeseník a Šumperk. Nicméně nejvyšší podíl obyvatel starších 65 let zůstává dlouhodobě ve SO ORP Přerov, kde z celkového počtu obyvatel bylo na konci roku 2014 19,6 % starších 65 let. Oproti tomu sousední SO ORP Hranice a Lipník nad Bečvou se vyznačovaly nejnižším podílem starších obyvatel (17,1 %). Po Přerovsku měl druhý nejvyšší podíl starších obyvatel SO ORP Konice, a to 18,9 %. Zároveň bychom v populaci tohoto správního obvodu našli nejvyšší podíl obyvatel starších 85 let, a to 2,1 %.

Správní obvody s uvedeným nejvyšším podílem starších obyvatel (SO ORP v Přerově a v Konici) vykazaly zároveň i nejvyšší hodnoty průměrného věku (42,9 resp. 42,7 let) i indexu stáří (140,3 resp. 135,1 osob starších 65 let na 100 dětí do 14 let). Nejnižším průměrným věkem na konci roku 2014 se vyznačovaly SO ORP v Hranicích (41,3 let), v Lipníku nad Bečvou a v Olomouci (41,5 let). A ve SO ORP v Olomouci byla zjištěna nejnižší hodnota indexu stáří (113,1).

Obyvatelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2014

V meziokresním srovnání dosáhl okres Prostějov na konci roku 2014 nejvyššího podílu osob starších 65 let (18,7 %) v kraji. Nejvyšší hodnoty průměrného věku však vykazaly okresy Jeseník a Přerov (42,3 let) z důvodu nízkého zastoupení dětí v populaci těchto okresů. To zároveň určovalo, že v těchto okresech byla vysoká hodnota ukazatele indexu stáří. Na 100 dětí do 14 let připadalo v okrese Přerov 129,7 seniorů a v okrese Jeseník 128,1 starších 65 let. Nejlépe na tom byl okres Olomouc, kde byla zaznamenána nejnižší hodnota průměrného věku (41,6 let), nejnižší podíl seniorů v populaci (17,7 %) a také nejnižší hodnota indexu stáří (115,3 starších osob na 100 dětí).

Pokud porovnááme zastoupení starších obyvatel podle velikosti obcí, můžeme konstatovat, že větší podíl starších obyvatel vykazují velká města v kraji než malé vesnice. Každý pátý občan Prostějova, Přerova nebo Šumperku má více než 65 let, také krajské město Olomouc má vysoký podíl seniorů (18,6 %). Zastoupení starších spolubydlících v ostatních velikostních skupinách obcí se pohybuje kolem 17 %. Nejmenší zastoupení vykazují obce s počtem obyvatel od 1 tisíce do 2 tis. osob. V malých obcích je menší podíl obyvatel ve věkové kategorii 65 až 69 let, ale vyšší ve věku 80 a více let. Stejná situace nastala i v krajském městě. Města se také vyznačují vyšším podílem žen.

Věková struktura obyvatelstva podle velikostních skupin obcí k 31. 12. 2014

	Celkem	v tom s počtem obyvatel							
		do 199	200–499	500–999	1 000– –1 999	2 000– –4 999	5 000– –19 999	20 000– –49 999	50 000 a více
Počet obcí	399	42	128	109	74	33	9	3	1
Počet obyvatel	635 711	5 903	41 829	73 244	104 341	92 885	102 631	115 069	99 809
z toho ženy (%)	51,1	50,8	49,9	49,7	50,0	50,7	51,3	52,4	52,7
z celku ve věku (%):									
0–14 let	14,9	15,0	15,0	15,4	15,5	15,4	14,4	14,1	15,0
15–64 let	66,8	67,5	67,2	67,5	67,6	67,3	67,2	65,3	66,4
65 a více let	18,2	17,5	17,8	17,1	16,9	17,3	18,4	20,6	18,6
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	115 866	1 035	7 445	12 550	17 671	16 075	18 858	23 672	18 560
v tom ve věku (%):									
65–69 let	35,0	33,4	34,1	35,3	36,7	37,0	34,8	33,9	33,0
70–74 let	25,4	25,6	25,2	24,5	25,2	25,2	25,6	26,1	25,6
75–79 let	16,9	17,1	17,9	17,3	16,6	15,8	17,3	17,2	16,5
80–84 let	12,8	12,9	13,0	13,0	12,4	12,4	12,6	12,9	13,6
85–89 let	7,1	8,3	7,2	7,2	6,7	6,6	7,1	6,9	8,1
90–94 let	2,5	2,4	2,3	2,4	2,1	2,6	2,3	2,6	2,9
95 a více let	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
z toho ženy (%)	59,3	59,5	57,8	58,0	58,0	58,2	59,7	60,5	61,1
Počet obyvatel ve věku 85 a více let	11 461	114	725	1 246	1 608	1 532	1 821	2 325	2 090
z toho ženy (%)	71,3	81,6	71,9	70,7	71,1	72,3	71,1	70,1	71,7
Index stáří ¹⁾	122,1	117,2	118,8	111,4	109,4	112,2	127,4	145,8	124,0
Index ekonomického zatížení ²⁾	49,6	48,1	48,8	48,2	48,0	48,7	48,8	53,1	50,6

¹⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

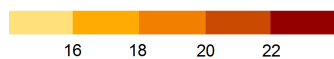
²⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

Obyvatelé ve věku 65 a více let podle obcí a SO ORP Olomouckého kraje k 31. 12. 2014

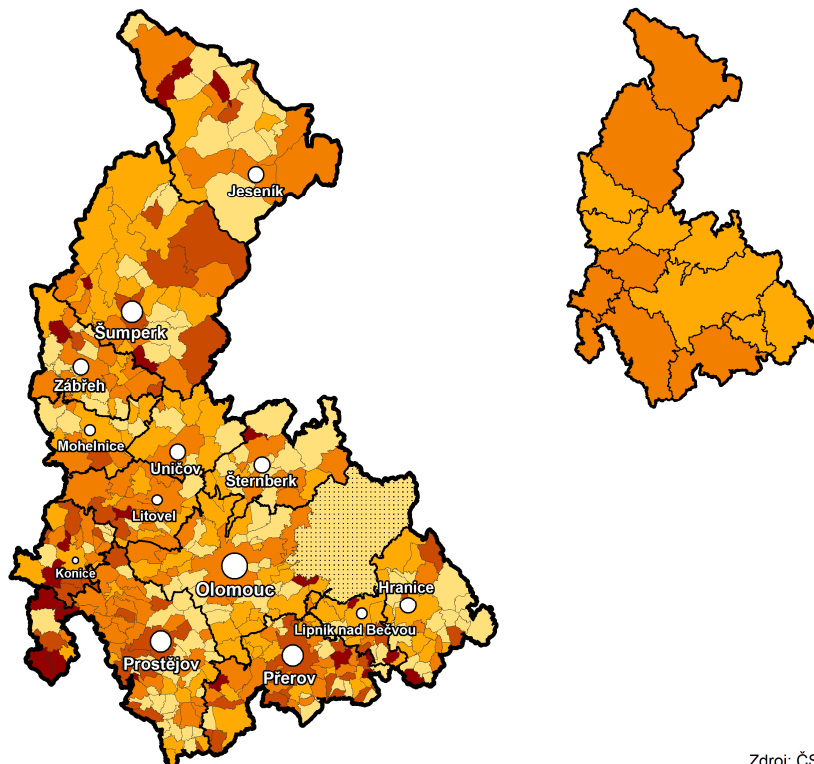
sídlo SO ORP s počtem obyvatel

- méně než 5 000
- 5 000–9 999
- 10 000–19 999
- 20 000–49 999
- 50 000–99 999

podíl na celkovém počtu obyvatel (%)

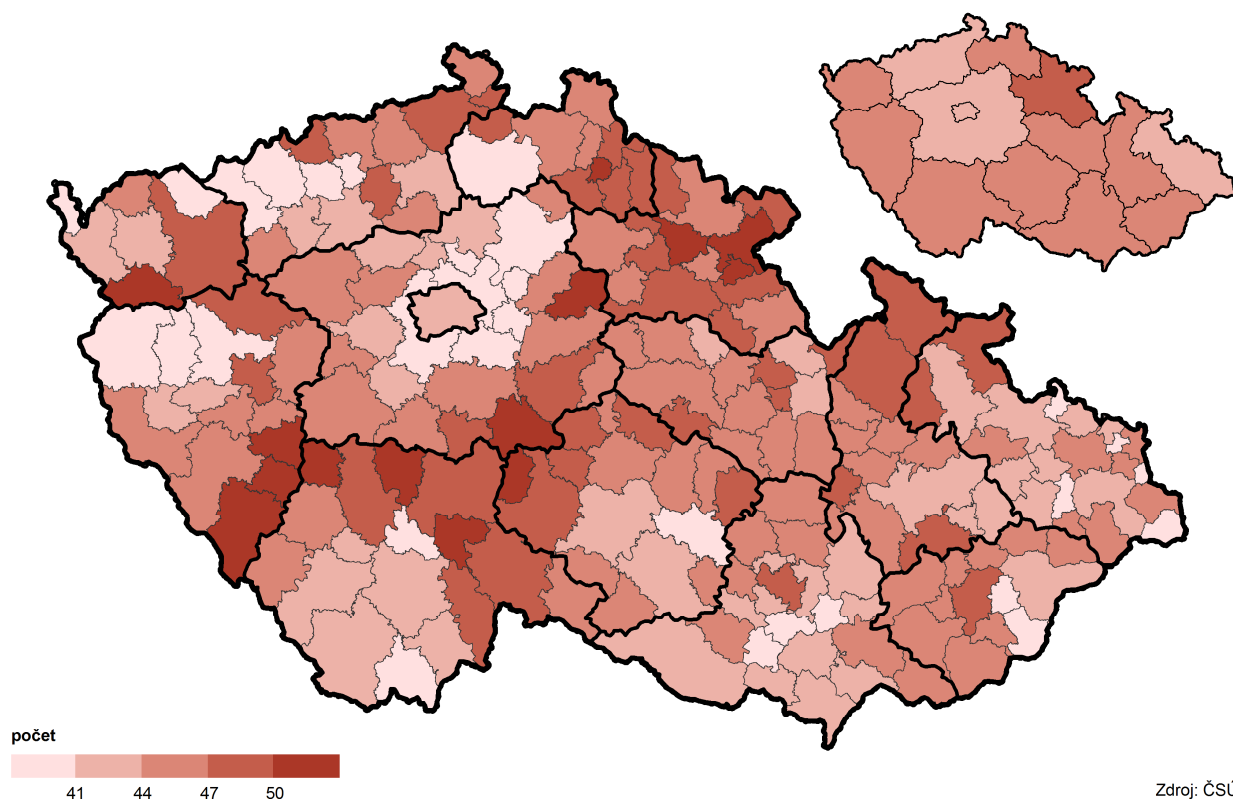
Vojenský újezd Libavá

Zdroj: ČSÚ

Samozřejmě nejvyšší podíl starších obyvatel nad 65 let najdeme v obcích se zařízením pro důchodce, jako jsou domovy pro seniory, se zvláštním režimem apod. Pak se také stalo, že v obci Radkova Lhota na Přerovsku žilo na konci roku 2014 více starších obyvatel než obyvatel do věku 64 let (52,4 % obyvatel starších 65 let). Mezi další obce s vysokým podílem seniorů patří Jesenec (SO ORP Konice), Pavlovice u Přerova (SO ORP Přerov), Horní Újezd (SO ORP Hranice), Bohuslávky (SO ORP Lipník n. B.) a další. Vysoký podíl seniorů má i jedna z nejmenších obcí Janoušov na Šumpersku, kde z 46 obyvatel obce je 14 starších 65 let. Na opačném konci najdeme obec Hlušovice (SO ORP Olomouc), kde žilo pouze 8,6 % seniorů z celkového počtu obyvatel nebo Nový Malín (SO ORP Šumperk) s podílem 10,2 %. Obě tyto obce a další obce z kraje se vyznačují novou bytovou zástavbou v tzv. satelitních městečkách v zázemí větších měst, kam se stěhují především obyvatelé v produktivním věku. Jiná situace nastala v Libavé (9,7 % starších obyvatel), která leží na území vojenského újezdu a obyvatelé z obce spíše odcházejí.

Osoby ve věku 60 a více let na 100 osob ve věku 20–59 let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2014

Zdroj: ČSÚ

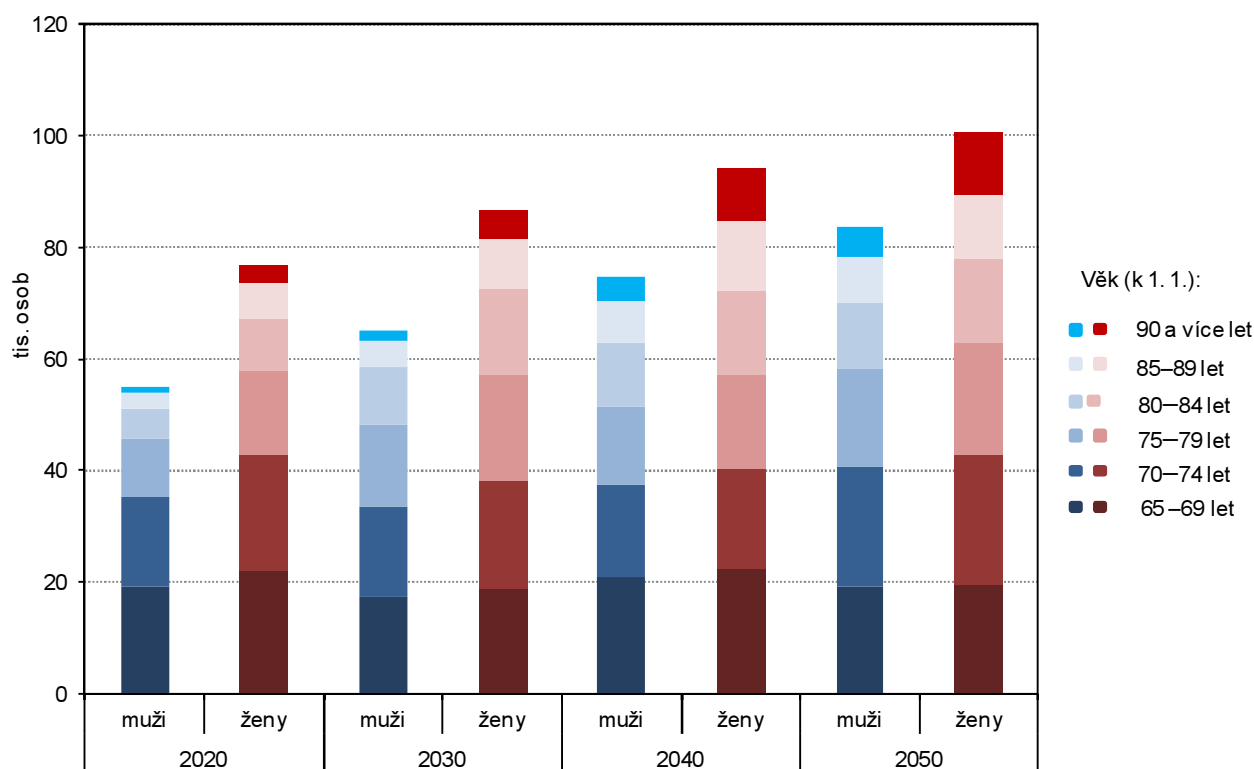
Mezi ukazatele, které charakterizují ekonomické zatížení produktivní složky obyvatelstva, patří indexy závislosti. Jeden z nich vyjadřuje poměr počtu osob ve věku 60 a více let na počtu osob ve věku 20 až 59 let. Na konci roku 2014 připadalo v Olomouckém kraji 45,5 osob starších 60 let na 100 osob ve věku 20 až 59 let. Průměrná hodnota za Českou republiku byla o jednu osobu nižší. Mezi roky 2005 a 2014 se v kraji hodnota ukazatele navýšila o téměř 12 osob z původních 33,7 osob starších 60 let na 100 obyvatel ve věku mezi 20 a 59 lety (k 31. 12. 2005). Nejrychlejší tempo růstu bylo zaznamenáno na Jesenicku, kde hodnota tohoto ukazatele vzrostla během deseti let o 17 osob a dosažená hodnota na konci roku 2014 byla nejvyšší mezi okresy kraje (47,4 osob ve věku 60 a více let na 100 osob ve věku 20 až 59 let), přičemž ještě před deseti lety byla nejnižší. V porovnání SO ORP pak byla vyšší hodnota vypočtena ve SO ORP Přerov (47,9), Konice (48,3) a Šumperk (48,5).

Projekce obyvatelstva

Během roku 2013 byla zpracována projekce obyvatelstva podle krajů, která předkládá další vývoj počtu obyvatel v nejbližších letech až do roku 2050. Při jejím výpočtu se vycházelo z demografické struktury obyvatelstva kraje k 1. 1. 2013 a předpokladem byl plynulý vývoj jednotlivých demografických procesů. A to včetně odhadu vlivu migrace. Podle tohoto hypotetického vývoje počtu obyvatel a věkového složení můžeme předvídat i budoucí vývoj u obyvatel nad 65 let.

V Olomouckém kraji bude počet obyvatel nadále klesat. Bude se snižovat počet narozených dětí a tím bude klesat i podíl dětí v populaci. Snižovat se bude i podíl obyvatel v produktivním věku mezi 15 až 64 lety. Naproti tomu počet i podíl obyvatel starších 65 let poroste. V nejbližších pěti letech by se měl počet starších obyvatel každoročně zvyšovat v průměru o 3,2 tis. osob. V následujících letech bude tempo přírůstku nižší, přesto kolem roku 2030 přesáhne počet seniorů hranici 150 tisíc. Další větší vlna zvýšení počtu se očekává kolem roku 2040. Podle předpokládaného vývoje by v roce 2050 mělo v kraji žít 184,4 tis. obyvatel nad 65 let věku. Jejich podíl se zvýší až na hodnotu 32,7 %. Podle této prognózy by v roce 2050 byl každý třetí občan kraje starší 65 let.

Projekce počtu obyvatel Olomouckého kraje ve věku 65 a více let podle pohlaví a věku do roku 2050

Zatímco k 31. 12. 2014 žilo v Olomouckém kraji 47,2 tis. mužů a 68,7 tis. žen starších 65 let, podle projekce se bude jejich počet každoročně zvyšovat. V roce 2030 předpokládáme, že bude v kraji už 65,2 tis. mužů a 86,4 tis. žen daného věku. Na samém konci vypočtené projekce v roce 2050 přesáhne počet žen nad 65 let věku 100 tisíc a mužů 83,8 tisíc. Očekáváme, že počet starších mužů poroste rychleji, během uvedených let se zvýší o 77,7 %, kdežto počet starších žen se zvýší o 46,4 %. Zatímco na konci roku 2014 připadalo na 100 mužů ve věku 65 a více let 146 žen stejného věku, v roce 2030 by to mělo být 133 žen a v roce 2050 případně 120 žen nad 65 let věku na 100 mužů uvedeného věku.

Trend stárnutí obyvatelstva se projeví i v růstu průměrného věku. Hodnota tohoto ukazatele poroste plynule až na 49,2 let na začátku roku 2050. Výrazný nárůst nastane u indexu stáří. Kolem roku 2030 bude podle výsledků projekce poměr 2 obyvatele starší 65 let na jedno dítě. Obdobně negativní vývoj se očekává i u indexu ekonomického zatížení. Podle výpočtů by mohl dosáhnout v roce 2050 hodnoty 82 dětí a starších obyvatel na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let.

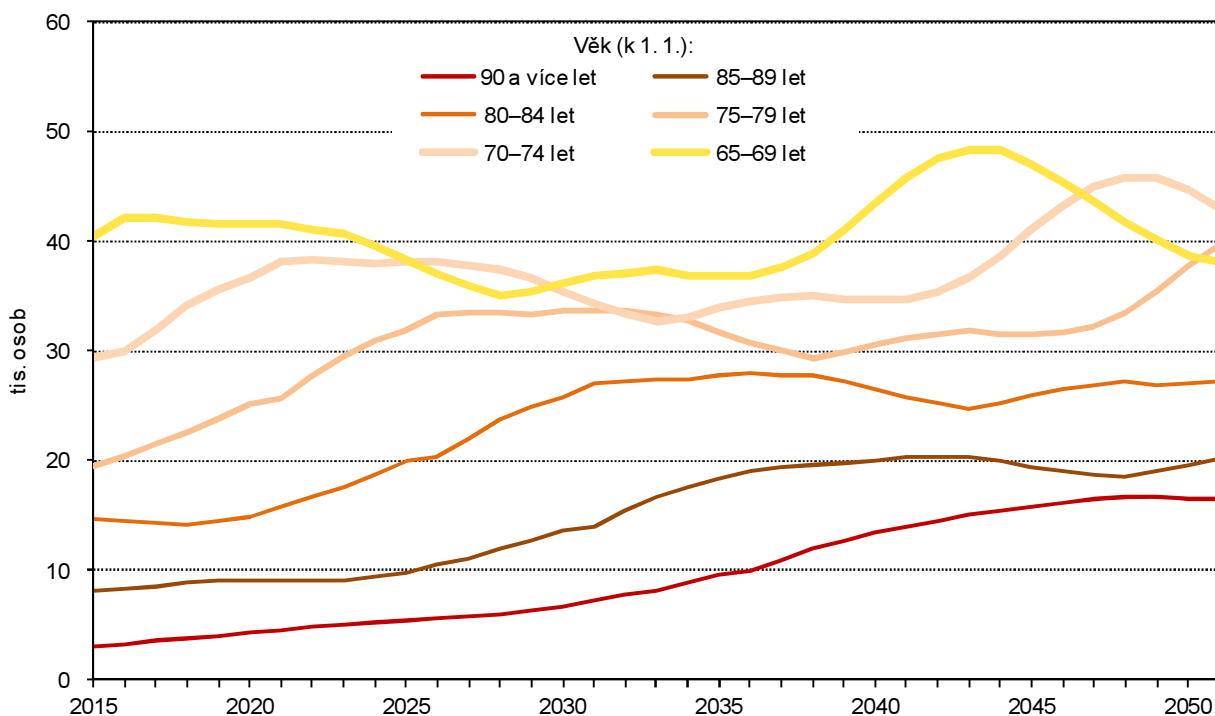
Věková struktura obyvatelstva podle projekce

Zdroj: ČSÚ, Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050 (130052-14)

	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Obyvatelstvo celkem (k 1. 1.)	627 706	620 531	611 735	601 077	589 228	576 845	564 218
z toho ve věku 65 a více let	131 829	143 583	151 622	158 044	168 633	181 116	184 413
v %	21,0	23,1	24,8	26,3	28,6	31,4	32,7
v tom ve věku (%):							
65–69 let	31,6	26,7	23,9	23,3	25,8	26,0	21,0
70–74 let	27,8	26,6	23,4	21,4	20,5	22,7	24,2
75–79 let	19,2	22,2	22,2	20,1	18,1	17,4	20,4
80–84 let	11,3	13,9	17,0	17,5	15,7	14,3	14,7
85–89 let	6,9	6,8	9,0	11,6	11,9	10,8	10,7
90 a více let	3,2	3,9	4,4	6,1	7,9	8,8	9,0

Z hlediska věkové struktury můžeme očekávat v nejbližších letech stagnaci počtu obyvatel ve věku 65 až 69 let. Tohoto věku dosáhnou početně silné ročníky narozené po skončení 2. světové války. Tato početně silnější vlna bude postupně přecházet do vyšších kategorií věku, kde bude zvyšovat počty obyvatel oproti současnému stavu. Kolem roku 2025 dojde k poklesu počtu obyvatel ve věku 65 až 69 let, neboť tohoto věku se dožijí ročníky narozené během šedesátých let minulého století, kdy se porodnost snížila. Naopak k výraznému nárůstu počtu obyvatel této věkové kategorie dojde po roce 2040. Jejich počet navýší ročníky narozené v 70. letech, kdy byla přijata řada opatření pro zvýšení porodnosti a došlo k velkému nárůstu počtu narozených dětí.

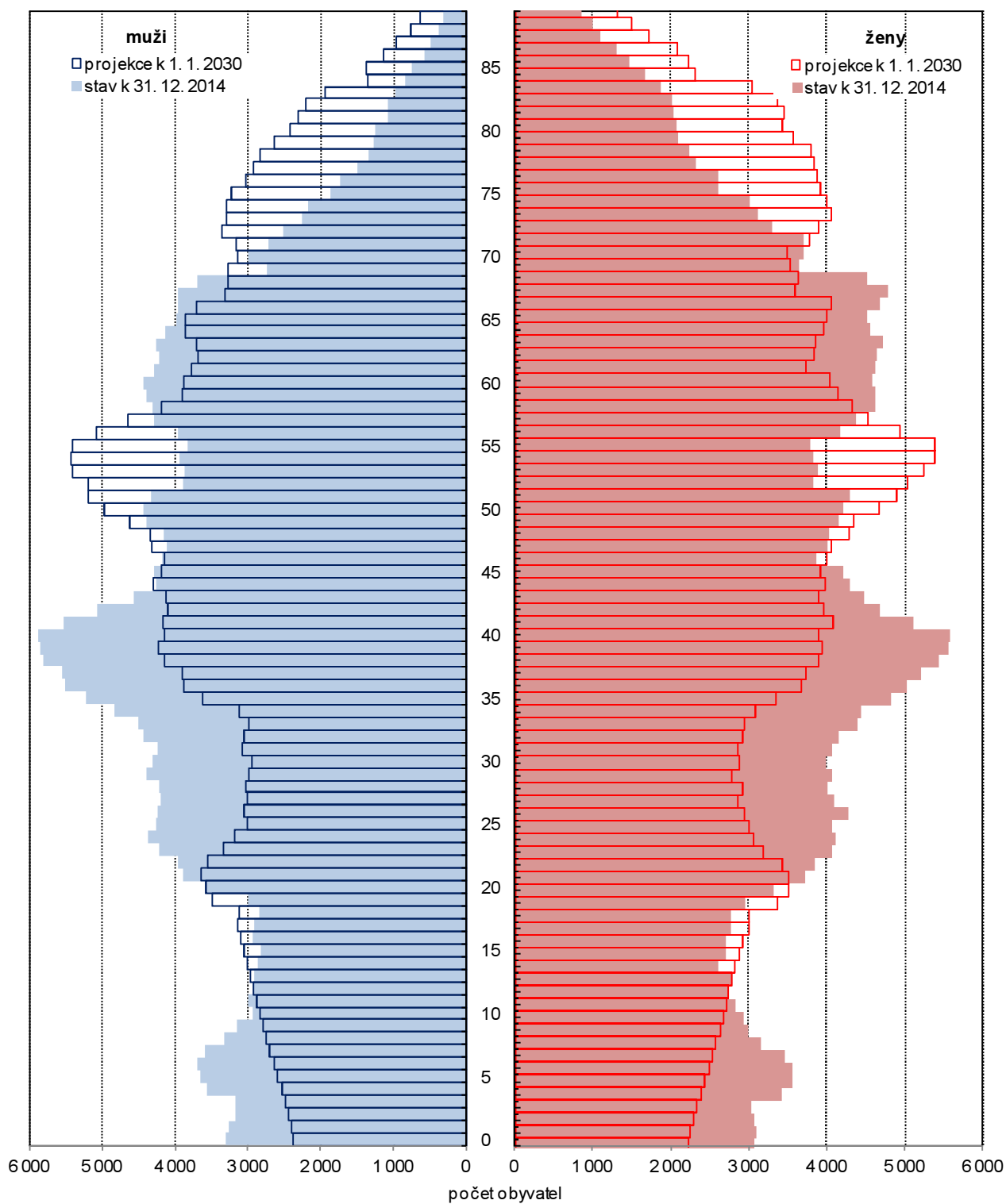
Projekce počtu obyvatel Olomouckého kraje ve věku 65 a více let podle věku do roku 2050

Naše společnost musí do budoucna počítat s poměrně velkým zvýšením počtu obyvatel v nejvyšších věkových kategoriích. Zatímco v současnosti žilo v kraji 11,5 tis. osob starších 85 let věku, po roce 2030 se jejich počet zdvojnásobí a za dalších deset let ztrojnásobí. Jejich podíl na celkové populaci vzroste ze současných 1,8 % na 6,4 % na samém horizontu projekce. Bude to důsledek přesunu obyvatel narozených po 2. světové válce právě do těchto věkových kategorií. Z hlediska pohlaví můžeme očekávat rychlejší růst počtu mužů než žen. Ze současných 3,3 tis. mužů starších 85 let předpokládáme čtyřnásobné navýšení jejich počtu na 13,6 tis. v roce 2050. Počet žen také vzroste, a to z 8,2 tis. na 22,6 tisíc. Vzhledem k současným poznatkům lze očekávat větší požadavky na zajištění dostatečné péče pro nejstarší spoluobčany.

Současné a předpokládané věkové složení obyvatelstva Olomouckého kraje

Úmrtnost, příčiny smrti

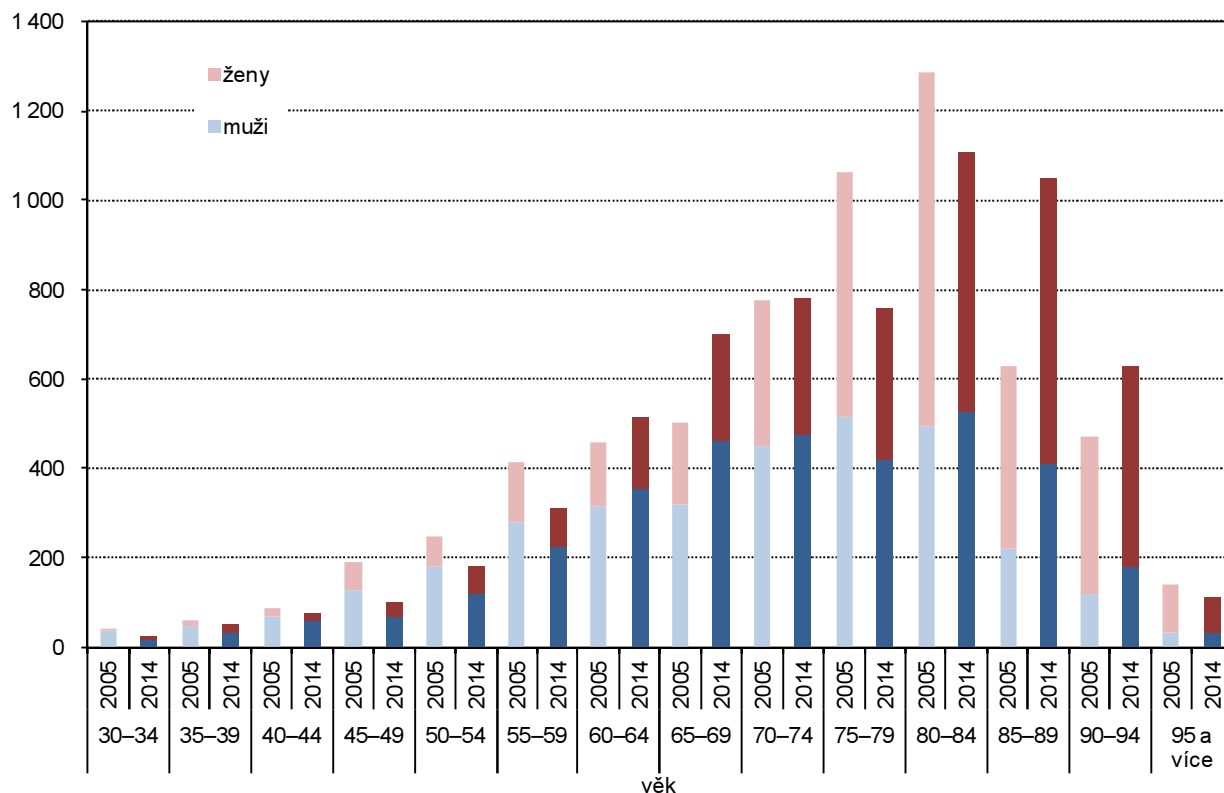
Při výpočtu projekce byly zohledněny i úmrtnostní poměry v kraji. Vývoj úmrtnosti byl jedním ze základních demografických procesů pro stanovení trendu vývoje počtu obyvatel v dalších letech.

Zemřelí ve věku 65 a více let podle věku v letech 2005 až 2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zemřelí ve věku 65 a více let	4 867	4 638	4 785	4 707	5 059	5 123	5 002	5 142	5 300	5 132
v tom (%):										
muži	44,1	44,2	44,7	44,0	43,3	44,8	45,6	45,8	47,1	48,8
ženy	55,9	55,8	55,3	56,0	56,7	55,2	54,4	54,2	52,9	51,2
v tom ve věku (%):										
65–69 let	10,3	11,1	11,1	11,1	13,0	12,0	12,2	13,0	13,1	13,6
70–74 let	15,9	14,9	13,6	13,2	12,7	13,0	13,3	13,7	14,1	15,2
75–79 let	21,9	20,8	21,3	20,8	18,5	18,4	18,0	16,3	15,5	14,7
80–84 let	26,4	25,4	25,3	25,3	23,6	24,3	23,4	23,8	21,7	21,6
85–89 let	12,9	15,6	16,6	19,5	21,8	21,8	21,8	21,2	22,0	20,5
90 a více let	12,6	12,2	12,0	10,1	10,4	10,6	11,3	12,0	13,7	14,4

Pro stanovení odhadu dalšího vývoje počtu zemřelých je nutno znát vývoj v předchozích letech. Roční počet zemřelých se v posledních letech pohyboval v kraji mezi 6 400 až 6 800 osobami podle vývoje nemocnosti v jednotlivých letech. Meziročně byl přesto zaznamenán nárůst podílu osob zemřelých ve vyšším věku nad 65 let, jejichž počet kolísal mezi 4 600 do 5 300. Zatímco v roce 2005 tři čtvrtiny z celkového počtu zemřelých byly ve věku 65 a více let (75,1 %), v roce 2014 to už bylo 79,4 %. I když jsou počty zemřelých v jednotlivých věkových kategoriích ovlivněny počtem osob v daném věku, můžeme přesto konstatovat, že se úmrtnost posouvá do vyššího věku a to jak u mužů, tak i u žen. Zatímco nejvíce žen v roce 2005 zemřelo ve věkové kategorii 80 až 84 let (24,7 %), za deset let to bylo ve věku 85 až 89 let (21,1 %). U mužů bylo v roce 2005 nejvíce zemřelých ve věku 75 až 79 let (15,8 %), v roce 2014 to bylo ve věku 80 až 84 let (15,4 %). Nejvíce mužů (127) i žen (149) zemřelo v roce 2014 ve věku 83 let. V roce 2014 měla třetina zemřelých mužů více než 80 let (33,5 % z celkového počtu zemřelých mužů) a u žen to bylo necelých 60 % (57,7 % z celkového počtu zemřelých žen). Před deseti roky to byla čtvrtina mužů (26,4 %) a polovina žen (51,8 %).

Zemřelí obyvatelé Olomouckého kraje podle věku a pohlaví v roce 2005 a 2014

Počet úmrtí osob starších 65 let za posledních deset let vzrostl zejména u mužů, u žen spíše stagnoval. Docházelo tak k postupnému vyrovnávání počtů mezi pohlavími. Mezi zemřelými staršími 65 let věku bylo v roce 2014 48,8 % mužů a 51,2 % žen. S rostoucím věkem se zastoupení žen mezi zemřelými zvyšuje.

Vysoký počet zemřelých ve vyšším věku byl zaznamenán ve větších sídlech kraje. V obcích a městech nad 5 000 obyvatel pouze jeden člověk z pěti zemřel před dosažením 65 let věku. Ve městě Olomouci dokonce třetina zemřelých byla starší než 85 let.

Zemřelí podle věku, příčin smrti a velikostních skupin obcí v roce 2014

	Celkem	v tom s počtem obyvatel							
		do 199	200–499	500–999	1 000– –1 999	2 000– –4 999	5 000– –19 999	20 000– –49 999	50 000 a více
Zemřelí	6 461	67	505	719	1 001	950	1 008	1 270	941
z toho ve věku 65 a více let	5 132	52	388	561	770	746	813	1 029	773
v %	79,4	77,6	76,8	78,0	76,9	78,5	80,7	81,0	82,1
v tom ve věku:									
65–69 let	699	11	40	75	112	104	130	125	102
70–74 let	780	10	73	67	123	119	122	156	110
75–79 let	756	7	62	107	114	112	100	162	92
80–84 let	1 106	15	88	113	176	142	182	230	160
85–89 let	1 050	5	82	118	142	163	149	209	182
90 a více let	741	4	43	81	103	106	130	147	127
Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (%):									
novotvary	23,1	23,1	16,5	23,0	20,4	24,5	26,4	23,6	23,8
nemoci oběhové soustavy	52,2	55,8	59,3	55,1	51,8	52,1	49,8	50,9	51,1
nemoci dýchací soustavy	6,5	7,7	7,5	5,0	7,5	5,6	6,3	6,8	6,9
vnější příčiny	3,4	3,8	3,4	4,3	4,4	3,1	4,1	2,5	2,2

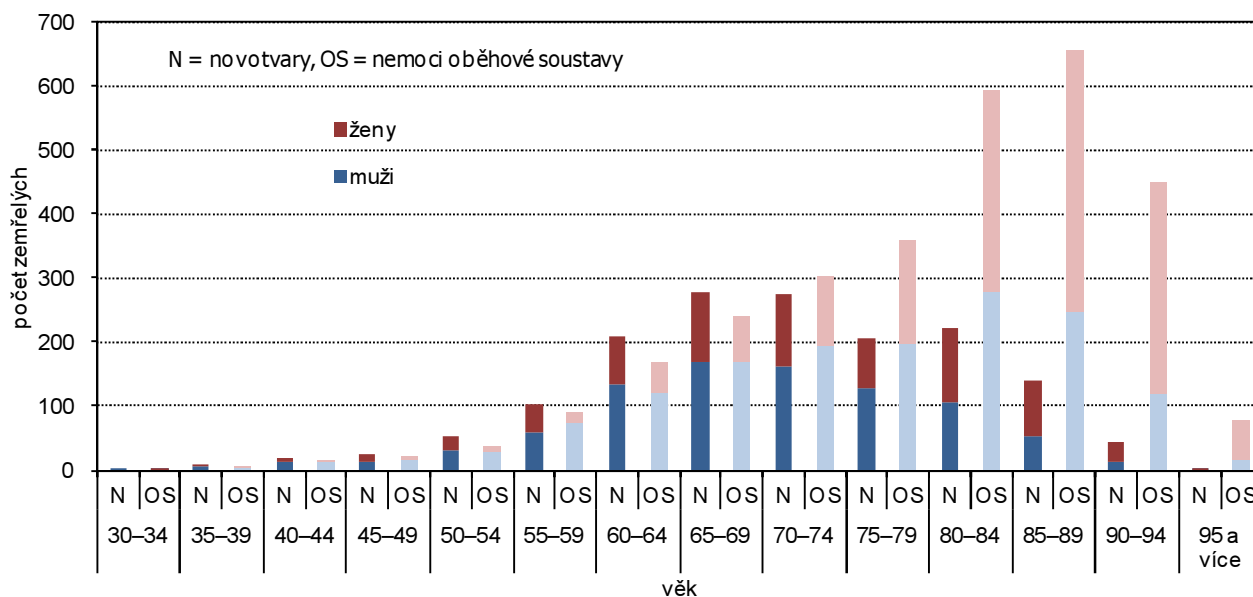
Stejně jako v celé populaci, tak i mezi zemřelými staršími 65 let věku zůstávají nejčastější příčinou smrti onemocnění oběhové soustavy. Stojí za více než polovinou případů úmrtí v kraji, v roce 2014 zavinily smrt u 52,2 % zemřelých starších 65 let, tj. u 2 680 osob. A to hodnota tohoto podílu patřila k nejnižším v posledních letech. Na nemoci oběhového systému běžně ročně umírá kolem 3 000 osob starších 65 let. Druhou nejčastější příčinou smrti u seniorů jsou tradičně novotvary. Byly příčinou úmrtí necelé čtvrtiny případů v roce 2014 (23,1 %), tj. 1 187 osob. Mírné zvýšení zaznamenalo zastoupení zemřelých s onemocněním dýchací soustavy, které bylo důvodem úmrtí u 6,5 % osob, tj. u 335 osob. Mezi další hlavní příčiny smrti můžeme zařadit nemoci endokrinní soustavy, výživy a přeměny látek (3,9 %), nemoci trávicí soustavy (3,5 %) či různé vnější příčiny, jako jsou úrazy, dopravní nehody apod. (3,4 % v roce 2014). Počty zemřelých podle těchto příčin však ročně nepřekračují 200 osob.

Nemoci oběhové soustavy patřily mezi častější důvody úmrtí v malých obcích kraje než ve větších městech. Souvislost můžeme hledat i v rychlosti poskytnuté první pomoci ve vzdálenějších obcích kraje.

Vyšší podíly zemřelých na novotvary převládají u mladších seniorů, s přibývajícím věkem klesají. Ještě u dvou pětín zemřelých mezi 65 až 69 lety věku byly hlavní příčinou úmrtí a převažovaly nad počtem zemřelých na následky nemocí oběhové soustavy. V pozdějším věku už převažují nemoci oběhové soustavy jako hlavní příčina smrti. V nejstarších věkových skupinách zemřelých nad 90 let věku byly hlavní příčinou smrti u 70 % zemřelých.

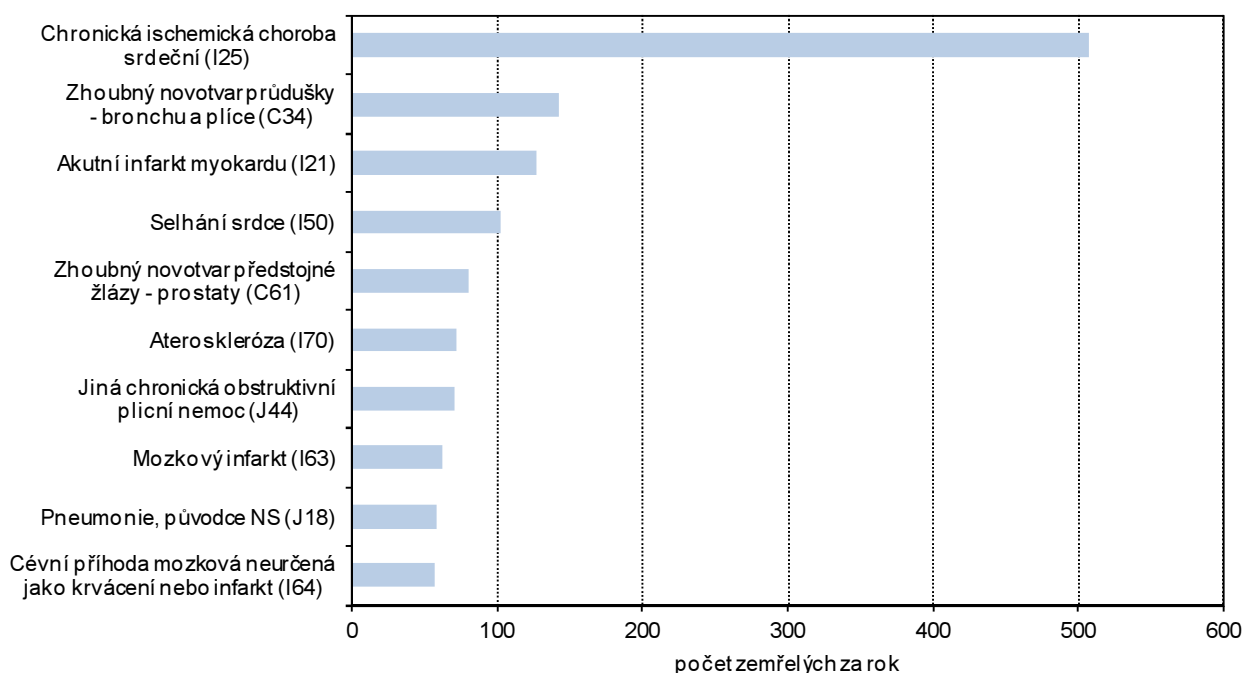
Příčiny úmrtí u seniorů jsou rozdílné i podle pohlaví. Na nemoci oběhové soustavy zemřelo více žen než mužů (55,5 % oproti 48,7 %). Více než čtvrtina starších mužů (25,7 %) zemřela na novotvary a ze stejného důvodu zemřela pětina žen (20,7 %). U více mužů než žen byly jako důvod smrti uvedeny nemoci dýchací soustavy (7,2 % oproti 5,9 %) a také více mužů zemřelo vlivem vnějších příčin než z důvodu nemoci (4,0 % oproti 2,8 %).

Zemřelí obyvatelé Olomouckého kraje na novotvary a nemoci oběhové soustavy podle věku v roce 2014

Podle podrobného seznamu mezinárodní klasifikace nemocí byla nejčastějším důvodem úmrtí chronická ischemická choroba srdeční, která několikanásobně překonala další uváděné příčiny. V průměru posledních čtyř let byla příčinou úmrtí u 500 starších mužů a 650 žen během jednoho roku. Mezi další nejčastější příčiny úmrtí starších obyvatel kraje patřila opět onemocnění oběhové soustavy, a to akutní infarkt myokardu a selhání srdce. Z důvodu těchto nemocí umíralo kolem 250 osob nad 65 let ročně. Další zjištěné příčiny úmrtí se ročně pohybovaly v řádu dvou set a menším. Z novotvarů byl častým důvodem zhoubný novotvar průdušky a plic, dále slinivky břišní, předstojné žlázy – prostaty, tlustého střeva, prsu a žaludku. Z nemocí dýchací soustavy byla nejčastěji uvedena pneumonie, tj. zápal plic, a jiná chronická obstruktivní plicní nemoc. Mezi staršími se častěji vyskytla jako příčina smrti i Alzheimerova nemoc a cukrovka, tj. Diabetes mellitus nezávislý, ale i závislý na inzulínu.

Hlavní příčiny úmrtí mužů ve věku 65 a více let v Olomouckém kraji (roční průměr 2011 až 2014)

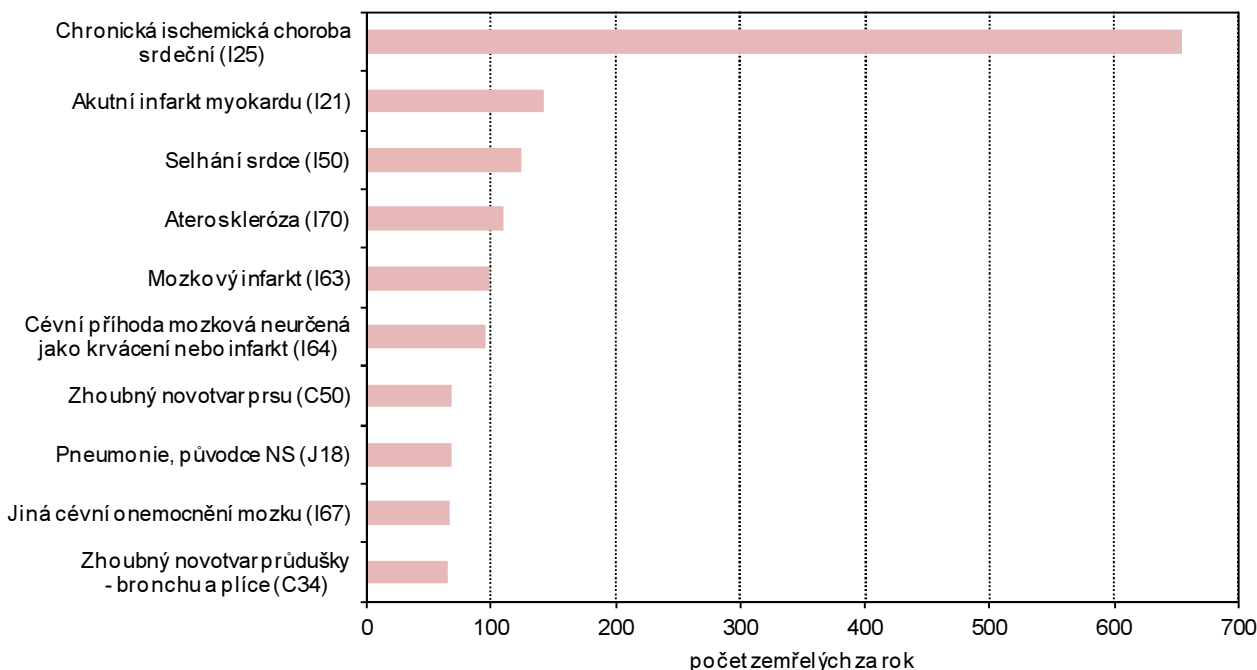

Ženy kromě nejčastěji uváděné chronické ischemické choroby srdeční umíraly na další nemoci oběhové soustavy, jako akutní infarkt myokardu, selhání srdce, mozkový infarkt apod. Mezi novotvary patřil zhoubný novotvar prsu a průdušky a plic. U mužů byl hned druhou nejčastější příčinou smrti zhoubný novotvar

průdušky a plíce a poměrně často byl důvodem smrti starších mužů i zhoubný novotvar předstojné žlázy - prostaty.

Hlavní příčiny úmrtí žen ve věku 65 a více let v Olomouckém kraji (roční průměr 2011 až 2014)

Většina obyvatel si přeje zemřít v domácím prostředí mezi svou rodinou. Podle zjištěného místa úmrtí však doma zemřela v roce 2014 necelá pětina ze starších obyvatel nad 65 let věku (19,9 %). V listu o prohlídce zemřelého, kam lékař uvádí i tento údaj, však není uvedeno, zda se jednalo o náhlé nečekané úmrtí doma či opravdu osoba zemřela v péči své rodiny. Dlouhodobě většina starších obyvatel zemřela ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče. V kraji se to týkalo více než dvou třetin zemřelých (67,9 %). Dalším místem úmrtí byla zařízení sociálních služeb, která byla posledním místem pobytu především pro ženy. Ženy najdeme v těchto zařízeních více, dožívají se vyššího věku a potřebují větší pomoc. S rostoucím věkem se zvyšoval i podíl jejich úmrtí v zařízeních sociálních služeb.

V nejmenších obcích kraje zemřelo více osob doma než ve velkých obcích a městech. Tam bylo zase vyšší zastoupení místa úmrtí ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče či v zařízeních poskytujících jiné formy zdravotní péče. Počet úmrtí v zařízeních sociálních služeb byl ovlivněn umístěním těchto zařízení v dané obci či městě.

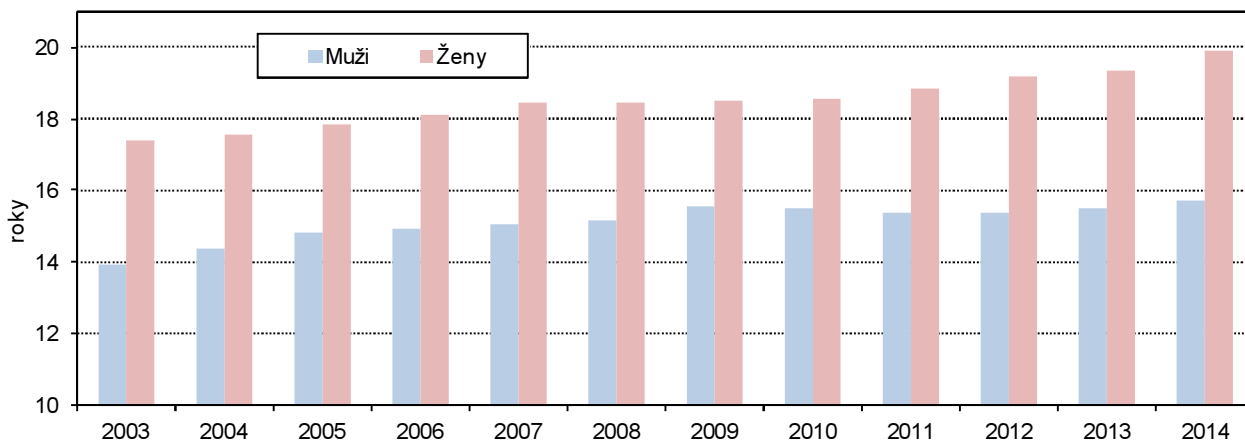
Zemřeli podle místa úmrtí a velikostních skupin obcí v roce 2014

	Celkem	v tom podle místa úmrtí (%)							
		doma	ve zdrav. zařízení lůžkové péče	ve zdrav. zařízení poskyt. jiné formy zdr. péče	na ulici, veřejném místě	při převozu do zdrav. zařízení	v zařízení sociálních služeb	jinde	nezjištěno
Zemřeli	6 461	21,5	65,1	1,3	1,5	0,7	5,8	1,9	2,3
z toho ve věku 65 a více let	5 132	19,9	67,9	1,4	0,6	0,6	6,8	0,7	2,1
v tom muži	2 503	20,5	69,1	1,0	0,8	0,6	4,7	0,9	2,3
ženy	2 629	19,3	66,8	1,9	0,3	0,5	8,9	0,5	1,8
v tom podle velikosti obce:									
do 199 obyvatel	52	32,7	57,7	-	-	-	1,9	5,8	1,9
200–499 obyvatel	388	21,4	63,4	1,3	0,5	1,3	10,6	0,8	0,8
500–999 obyvatel	561	26,4	61,5	0,5	-	0,5	7,7	0,5	2,9
1 000–1 999 obyvatel	770	17,7	71,6	1,2	1,0	0,4	5,1	0,9	2,2
2 000–4 999 obyvatel	746	22,1	64,7	1,3	0,5	0,5	8,0	0,4	2,3
5 000–19 999 obyvatel	813	18,9	70,7	0,7	1,0	1,0	5,7	0,6	1,4
20 000–49 999 obyvatel	1 029	18,5	68,7	2,1	0,4	0,5	7,6	0,9	1,4
50 000 a více obyvatel	773	16,6	70,9	2,5	0,4	0,3	5,6	0,4	3,5

Naděje dožití

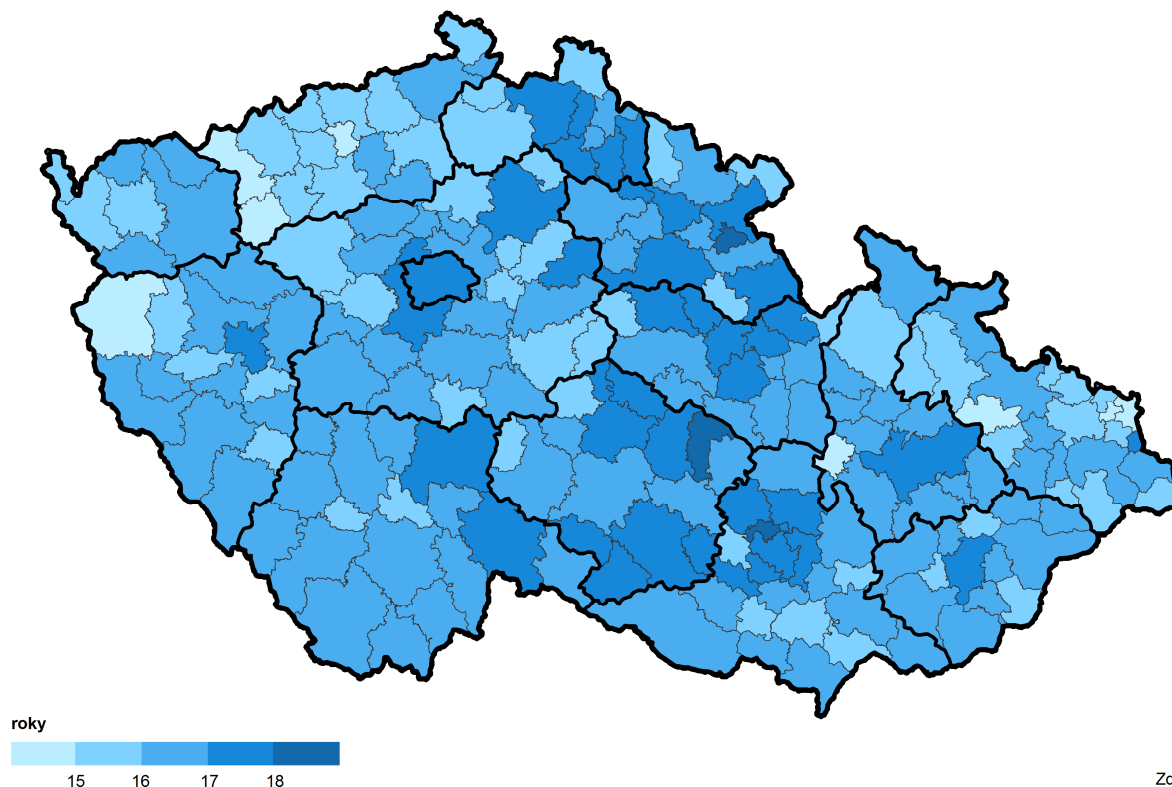
Díky posunu úmrtnosti do vyššího věku dlouhodobě roste naděje dožití. Je to základní ukazatel, který byl využit při výpočtu projekce obyvatel kraje. Vyjadřuje průměrný počet let, který má naději prožít osoba v daném věku při zachování řádu úmrtnosti sledovaného období daného úmrtnostní tabulkou. Jedná se o vypočtený ukazatel, který je za kraje počítán za dvouletá období a za nižší územní celky za pětiletá období kvůli vyloučení nahodilých výkyvů.

Naděje dožití obyvatel Olomouckého kraje ve věku 65 let v letech 2003 až 2014 (dvouleté průměry)

Stejně jako v celé ČR i v Olomouckém kraji hodnota tohoto ukazatele dlouhodobě roste. Pokud budeme sledovat naděje dožití osob ve věku 65 let, tak ta vzrostla za posledních deset let u mužů z 14,8 na 15,7 let a v případě žen z 17,8 na 19,9 let. Znamená to tedy, že žena, která dosáhla v roce 2013 nebo 2014 věku 65 let, by mohla v průměru prožít dalších 20 let, zatímco muž necelých 16 let. Ve věku 75 let se již rozdíl mezi muži a ženami snižuje, žena by v průměru mohla žít dalších 12 let a muž téměř 10 let.

Naděje dožití mužů ve věku 65 let podle SO ORP v období 2010–2014

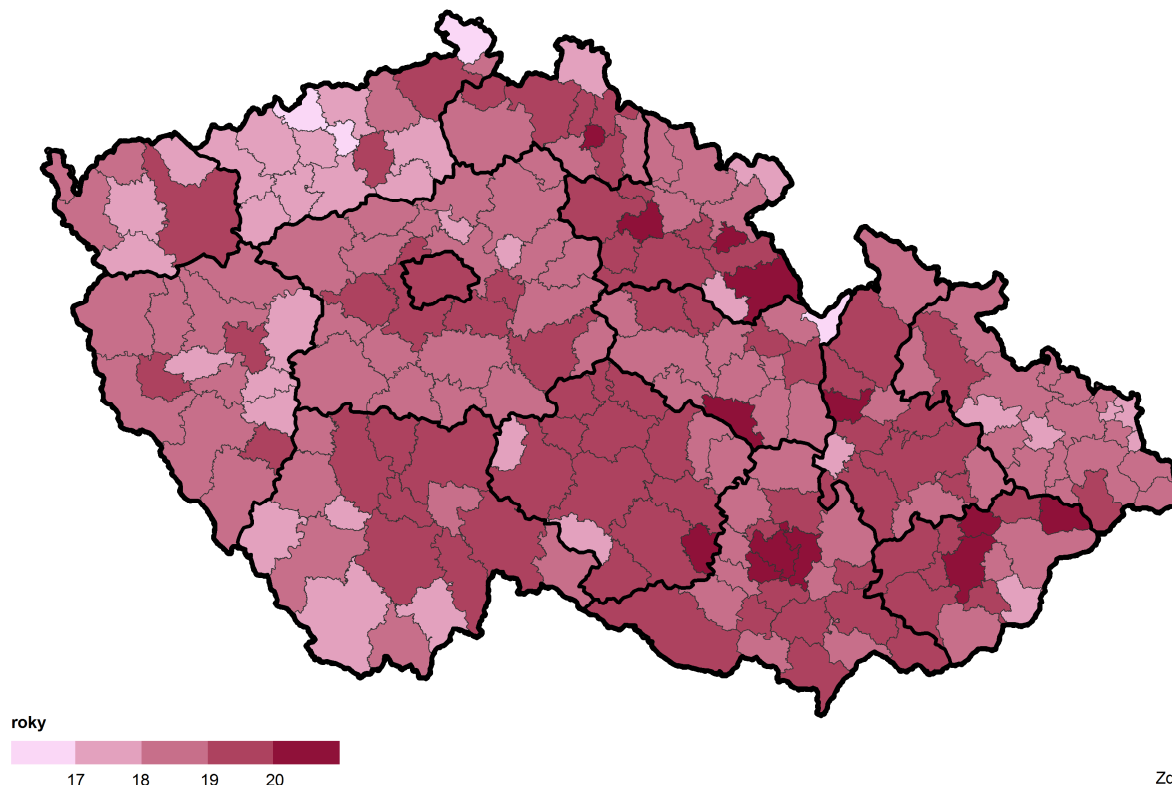

Zdroj: ČSÚ

Pokud budeme hodnotit naději dožití z územního hlediska, musíme vycházet z pětiletých období. Žena z okresu Šumperk, která v období 2010 až 2014 dosáhla 65 let, měla předpoklad, že v průměru prožije dalších 19,7 let, zatímco žena z okresu Jeseník o rok méně. U mužů by měl dalších 15,9 let prožít muž z okresu Olomouc, o rok méně pak v průměru prožije muž z okresu Prostějov.

U mužů v okrese Prostějov byla hodnota naděje dožití ovlivněna především nízkou hodnotou ve správním obvodě v Konici (13,6 let). Podle výpočtů se jednalo o třetí nejnižší hodnotu mezi správními obvody ORP v republice. Naproti tomu muži ze SO ORP Olomouc mají předpoklad, že se dožijí o 2,6 let více než na Konicku. I u žen z SO ORP Konice byla zjištěna nejnižší naděje dožití ve věku 65 let v kraji, a to 17,4 let. Nejvyšší naděje dožití u 65letých žen byla vypočtena ve SO ORP Mohelnice (20,2 let).

Naděje dožití žen ve věku 65 let podle SO ORP v období 2010–2014

Zvyšování počtu let, které má osoba daného věku ještě prožít, nám pouze ukazuje statisticky vypočtenou hodnotu. Statistický úřad Evropských společenství Eurostat nabízí na internetových stránkách ještě ukazatel zdravé délky života. Tento ukazatel vyjadřuje průměrný počet let bez zdravotního omezení, kombinuje informace o úmrtnosti a nemocnosti. Je zjišťován pouze za celé území daného státu. Podle posledních dat za rok 2013 měla žena z České republiky ve věku 65 let předpoklad prožít v dobrém zdravotním stavu dalších 8,9 let a muž 8,5 let. Protože rozdíl mezi muži a ženami není u tohoto ukazatele vysoký, můžeme konstatovat, že ženy budou sice žít déle, ale roky navíc prožijí s určitým zdravotním omezením.

Rodinný stav

Základní charakteristiky populace obyvatel starších 65 let můžeme hodnotit z výsledků sčítání lidu, domů a bytů, které proběhlo 26. března 2011. Data byla zpracována za obyvatele podle místa obvyklého pobytu, tedy v místě, kde byla sčítaná osoba členem konkrétní domácnosti a kde obvykle trávila období svého každodenního odpočinku. Jedná se tedy o rozdílná data než získaná z běžných každoročních bilancí, kde jsou zahrnuti obyvatelé s trvalým či dlouhodobým pobytem na území kraje.

Podle výsledků sčítání mělo v kraji v roce 2011 obvyklý pobyt 101 647 obyvatel starších 65 let. Z tohoto počtu 60 % tvořily ženy.

Zastoupení obyvatel podle rodinného stavu bylo v tomto věku velice rozdílné oproti celkové populaci i podle pohlaví. Velice malý podíl mělo zastoupení svobodných. V kraji tvořili svobodní muži nad 65 let jen 3,0 % z počtu mužů stejného věku, podobně jako svobodné ženy, jejichž podíl činil 2,8 %. Výrazné rozdíly nastaly u ženatých v porovnání s vdanými. Zatímco v celé mužské populaci kraje zaujímali ženatí muži 44,1 %, u starší generace tvořili tři čtvrtiny (76,0 %). Dokonce ve věku 65 až 74 let bylo ženatých 80 % mužů. Naproti tomu podíl vdaných žen ve věku 65 a více let byl daleko nižší, a to 38,3 %. Ve starší ženské populaci bylo nejvíce ovdovělých žen a to polovina (50,2 %). Logicky s přibývajícím věkem stoupalo zastoupení ovdovělých žen, stejně jako ovdovělých mužů. Podíl rozvedených zase klesal. Výsledky potvrdily, že nejstarší obyvatelé kraje v naprosté většině uzavřeli manželství a svobodných zůstal velice malý podíl v daném věku. Také rozvedených ve věku 65 a více let bylo méně než v následujících generacích.

Z územního hlediska měl trochu odlišné postavení SO ORP Konice. Ve srovnání s ostatními správními obvody zde žilo nejvíce ovdovělých (41,5 %) a svobodných (3,5 %) a nejméně rozvedených (4,8 % z celkového počtu obyvatel starších 65 let). Největším podílem ženatých či vdaných se vyznačoval SO ORP Uničov (56,2 %), kde bychom také našli nejméně svobodných starších obyvatel (1,6 %). Nejméně ženatých či vdaných žilo v době sčítání na Jesenicku (50,1 %), zároveň zde bylo nejvíce rozvedených (9,8 %).

Obyvatelstvo podle rodinného stavu, pohlaví a podle věku

Zdroj: SLDB 2011

	Muži celkem	z toho				Ženy celkem	z toho			
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Počet obyvatel	305 526	135 737	134 796	26 743	7 788	322 901	112 960	135 145	34 997	39 505
v %	100,0	44,4	44,1	8,8	2,5	100,0	35,0	41,9	10,8	12,2
z toho ve věku 65 a více let	40 623	1 203	30 893	2 738	5 768	61 024	1 702	23 378	5 275	30 650
v %	100,0	3,0	76,0	6,7	14,2	100,0	2,8	38,3	8,6	50,2
v tom ve věku:										
65–69	15 067	3,8	80,0	9,5	6,7	18 610	2,9	58,1	11,5	27,5
70–74	10 313	2,9	80,7	6,5	9,8	14 080	2,7	46,6	8,9	41,8
75–79	7 507	2,2	76,8	4,7	16,2	11 930	2,5	32,5	7,2	57,9
80–84	5 041	2,2	67,1	3,8	26,8	9 431	2,6	17,9	6,6	72,8
85–89	2 197	1,8	53,9	3,6	40,5	5 343	3,4	7,6	5,9	83,1
90–94	430	3,3	40,5	1,9	54,4	1 313	4,3	2,5	5,0	87,9
95 a více let	68	1,5	19,1	1,5	76,5	317	3,5	0,9	5,4	89,9

V posledních letech dosahuje vyššího věku stále větší počet obyvatel, a to může být i důvodem vyššího zastoupení obyvatel nad 65 let mezi těmi, kteří vstupují do nového manželského vztahu anebo se také rozvádějí. V roce 2014 bylo nejstaršímu ženichovi z Olomouckého kraje 85 let a jeho nevěstě 75 let. Další 82letý ženich si vzal 74letou nevěstu. Celkem bylo v kraji 15 ženichů nad 70 let věku, přičemž 7 z nich bylo svobodných. Naproti tomu jen 4 ženy nad 70 let věku vstoupily znovu do manželství.

V kraji roste podíl rozvádějících se po dlouholetém společném soužití. Tato tendence se nevyhnula ani nejstarším obyvatelům. Nejstarším párem, u kterého v roce 2014 proběhlo rozvodové řízení, byl muž ve věku 76 let a žena ve věku 72 let, kteří se rozešli po 41 letech společného života. Celkem bylo rozvedeno 23 manželských párů, které stihly oslavit 40 nebo více let v manželství. Ve dvou případech došlo dokonce k rozvodu po 50 letech trvání manželství. Rozvodové jednání podstoupilo 6 žen starších 70 let a 13 mužů nad 70 let věku.

Sňatky a rozvody obyvatel kraje v letech 2005 až 2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	Sňatky podle bydliště ženicha									
Celkem	3 063	3 206	3 325	3 098	2 827	2 675	2 605	2 669	2 632	2 737
z toho ve věku ženicha 65 a více let	38	31	18	31	31	21	27	26	47	43
v %	1,2	1,0	0,5	1,0	1,1	0,8	1,0	1,0	1,8	1,6
z toho ve věku nevěsty 65 a více let	21	11	12	9	13	12	11	9	15	14
v %	0,7	0,3	0,4	0,3	0,5	0,4	0,4	0,3	0,6	0,5
	Rozvody									
Celkem	1 926	2 003	1 853	1 884	1 741	1 823	1 733	1 526	1 713	1 521
z toho ve věku muže 65 a více let	27	22	28	22	24	21	29	18	40	38
v %	1,4	1,1	1,5	1,2	1,4	1,2	1,7	1,2	2,3	2,5
z toho ve věku ženy 65 a více let	14	6	9	9	12	7	13	8	21	23
v %	0,7	0,3	0,5	0,5	0,7	0,4	0,8	0,5	1,2	1,5

Národnost, víra

Z výsledků sčítání máme k dispozici také informace o národnosti obyvatel. Pod pojmem národnost se rozuměla příslušnost k národu, národnostní nebo etnické menšině. Téma národnosti patřilo k velmi citlivým otázkám, a proto uvedení národnosti nebylo povinné. Respondenti tento údaj nemuseli při sčítání vyplnit. Tuto možnost využila čtvrtina odpovídajících obyvatel kraje (24,6 %). U generace starších byl podíl neuvedených odpovědí nižší a činil 17,5 %.

V porovnání s mladší generací více starších obyvatel nad 65 let věku uvedlo příslušnost k české národnosti (62,8 % oproti 57,2 % z počtu obyvatel do 65 let věku). Více se také hlásili k moravské národnosti (13,0 % oproti 12,0 %). Mezi staršími bychom našli větší podíl obyvatel se slovenskou či maďarskou národností. Početně měl kraj více obyvatel starších nad 65 let s německou národností než kolik se jich přihlásilo v mladší generaci. Projevily se také změny v naší společnosti v pozdějších letech. Mezi staršími nad 65 let věku se minimální počet osob hlásil k ukrajinské či vietnamské národnosti, zatímco v mladších věkových skupinách bylo jejich zastoupení vyšší v důsledku pracovní migrace.

K moravské národnosti se nejvíce hlásili starší obyvatelé správních obvodů ORP v Lipníku nad Bečvou a v Zábřehu (18,7 % z celkového počtu obyvatel ve věku 65 a více let). Více seniorů ve SO ORP v Jeseníku uvedlo slovenskou národnost (7,7 %) než moravskou národnost, kterou vyplnilo jen 4,6 % ze starších obyvatel Jesenicka.

Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle národnosti, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom (%)		v tom věková skupina (%)			
		muži	ženy	65–69	70–74	75–79	80 a více
Počet obyvatel	101 647	40 623	61 024	33 677	24 393	19 437	24 140
z toho národnost:							
česká	63 879	60,4	64,5	61,2	61,8	63,6	65,7
moravská	13 236	14,7	11,9	14,1	13,9	12,0	11,5
slovenská	2 080	2,3	1,9	2,0	2,4	2,2	1,7
německá	465	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
maďarská	106	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,0
řecká	90	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
polská	89	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
ukrajinská	38	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
ruská	35	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
neuvedeno	17 782	17,5	17,5	18,0	17,0	17,7	17,1

Při sčítání lidu, domů a bytů se také zjišťoval postoj obyvatel k víře. Tato otázka byla také dobrovolná a velká část obyvatel se rozhodla svůj vztah k náboženství neuvést. Oproti datům za celou populaci kraje neodpověděla na tuto otázku menší část starších obyvatel (40,8 % oproti 43,9 % celkem). S přibývajícím věkem podíl ještě klesal. Mezi obyvateli staršími 65 let se k některé z církví hlásilo 35,3 % obyvatel a dalších 7,7 % uvedlo, že jsou věřící bez uvedení konkrétní církve. Se zvyšujícím se věkem se zvyšoval i podíl

věřících. Každý čtvrtý obyvatel kraje ve věku mezi 65 až 69 lety se hlásil k Církvi římskokatolické, u 80letých a starších už to byl každý třetí člověk. Je to výrazný rozdíl oproti mladší populaci, ve které se k uvedené církvi hlásil každý desátý člověk. U generace do 65 let bylo u 35,2 % sčítaných osob uvedeno, že jsou bez náboženské víry, kdežto u starších si zaškrtno tento údaj jen 16,1 %.

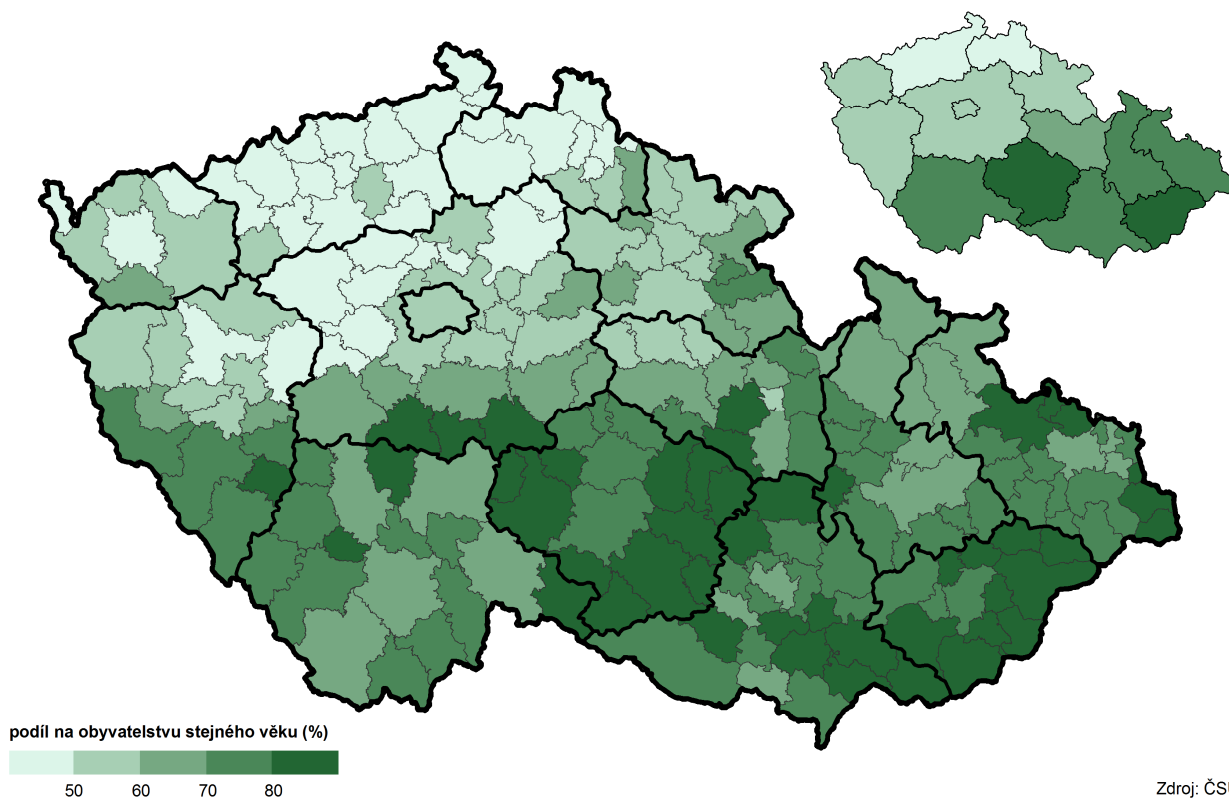
Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle náboženské víry, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom		v tom věková skupina (%)			
		muži	ženy	65–69	70–74	75–79	80 a více
Počet obyvatel	101 647	40 623	61 024	33 677	24 393	19 437	24 140
z toho:							
věřící - nehlásící se k církvi	7,7	7,7	7,7	8,6	7,9	7,1	6,8
věřící - hlásící se k církvi	35,3	31,9	37,6	29,5	36,6	38,2	39,8
z toho:							
Církev římskokatolická	29,9	27,3	31,5	25,1	31,3	32,5	32,9
Církev československá husitská	1,6	1,2	1,9	1,0	1,4	1,7	2,6
Českobratrská církev evangelická	0,7	0,6	0,8	0,5	0,8	0,8	1,0
bez náboženské víry	16,1	19,3	14,0	18,8	14,3	15,0	15,2
neuvedeno	40,8	41,0	40,7	43,1	41,2	39,7	38,2

Z územního hlediska patřil Olomoucký kraj mezi kraje s vyšším podílem věřících mezi staršími obyvateli, i když mezi moravskými kraji dosáhl nejnižší hodnoty (43,1 % věřících). V severních částech kraje se k věřícím hlásil menší podíl i mezi staršími obyvateli. Největší zastoupení věřících mezi staršími obyvateli bylo na Konicku (53,0 % věřících z celkového počtu obyvatel nad 65 let věku). Více než polovina starších obyvatel patřila mezi věřící v SO ORP Hranice a Zábřeh. Nízký podíl věřících byl zaznamenán u penzistů ve SO ORP Jeseník (35,6 %) a Šternberk (36,5 %).

Věřící obyvatelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (z osob s uvedeným vztahem k víře)

Dlouhodobá migrace, stěhování

Zajímavé jsou také výsledky ze sčítání lidu, které porovnávaly místo narození se současným bydlištěm. Nejednalo se o přesné místo narození, které je u většiny osob zpravidla dáno místem porodnice, ale o bydliště matky v době narození sčítané osoby, které je obvykle totožné s prvním bydlištěm, kde sčítaná osoba po narození žila. Jako rodáci byli uvedeni ti obyvatelé, u nichž zůstalo místo současného pobytu stejné jako bylo bydliště matky v době jejich narození.

Při sčítání 2011 byl zjištěn velmi malý podíl nezjištěných údajů. Více obyvatel ale neuvádělo přesné místo narození, podařilo se pouze zjistit, že se narodili např. v ČR bez uvedení konkrétní obce.

Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle místa bydliště matky v době narození, pohlaví a věku

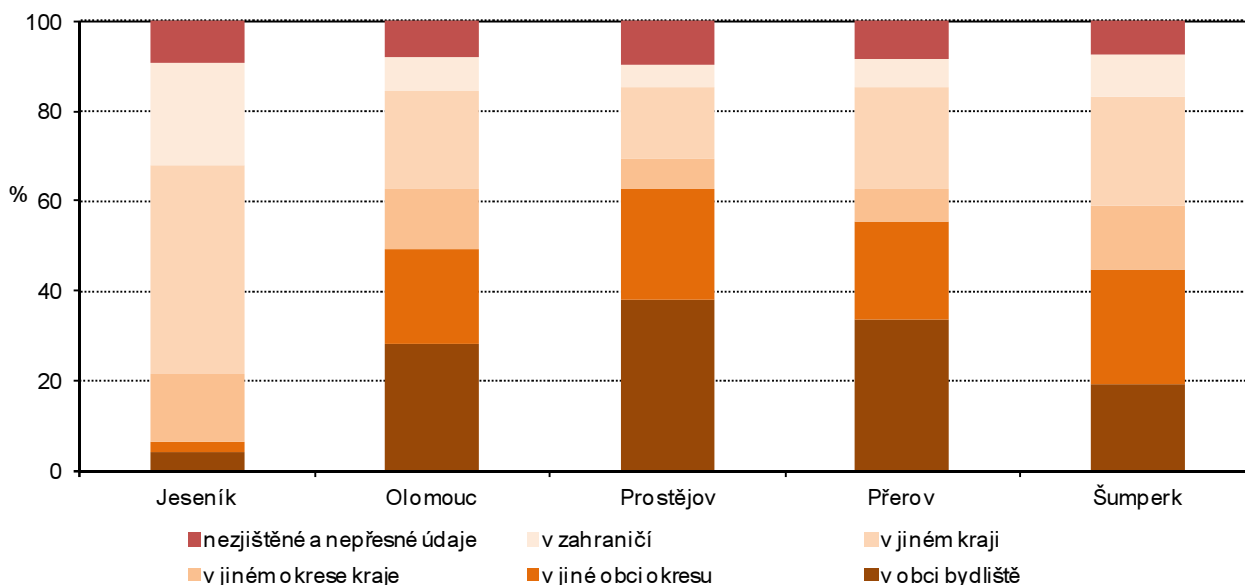
Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom (%)		v tom věková skupina (%)			
		muži	ženy	65–69	70–74	75–79	80 a více
Počet obyvatel	101 647	40 623	61 024	33 677	24 393	19 437	24 140
v tom (%):							
narození v České republice	93 276	92,0	91,6	93,2	91,1	90,7	91,3
z toho:							
v obci bydliště	28 516	30,2	26,6	29,3	27,7	27,4	27,3
v jiné obci okresu	21 844	19,9	22,6	21,5	22,3	21,0	21,1
v jiném okrese kraje	11 385	10,7	11,5	10,9	11,0	11,2	11,8
v jiném kraji	23 203	22,8	22,9	23,5	22,3	22,6	22,6
narození v zahraničí	8 202	7,9	8,2	6,7	8,8	9,2	8,4
z toho ve Slovenské republice	4 970	4,9	4,9	4,0	5,6	5,7	4,8
nezjištěno	169	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,3

Mezi hlavní rozdíly mezi mladší a starší generací patří vyšší zastoupení osob nad 65 let věku pocházejících ze zahraničí. Místo narození mimo hranice ČR uvedlo 8,1 % z celkového počtu obyvatel kraje starších 65 let. Přitom v mladší populaci uvedlo místo narození v zahraničí jen 3,2 % obyvatel. Mezi staršími pocházelo nejvíce osob ze zahraničí ve věku mezi 70 a 80 roky, převážně s místem narození na Slovensku. Zřejmě to souvisí s osidlováním českého pohraničí po 2. světové válce, tj. i Jesenicka, Šumperka a Šternberska.

Obyvatelstvo v okresech Olomouckého kraje ve věku 65 a více let podle místa narození

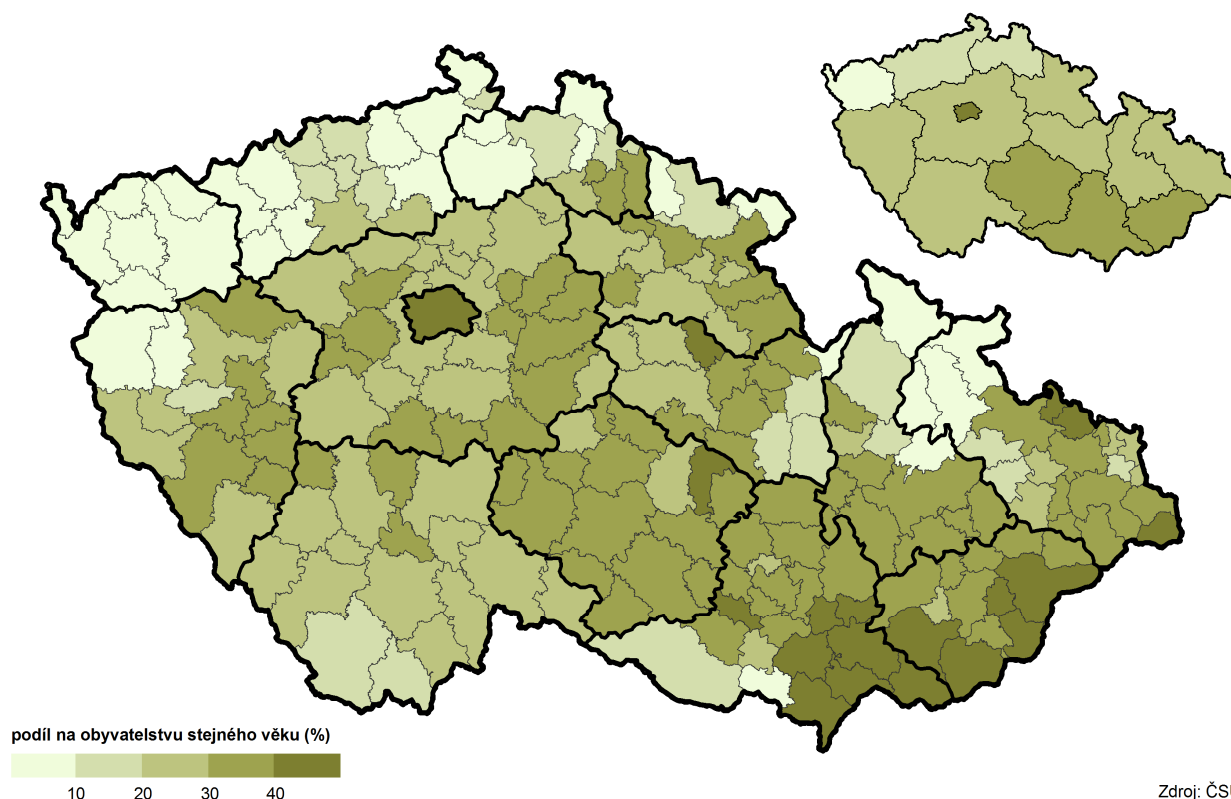
Zdroj: SLDB 2011

Dokazují to i data o rodácích. Zatímco v celém kraji žila ve stejné obci, uvedené jako místo narození, více než čtvrtina (28,1 %) z obyvatel starších 65 let, na Jesenicku to bylo jen 4,1 %. Naopak na Jesenicku se každý čtvrtý obyvatel nad 65 let narodil v zahraničí (23,1 %). Jesenicko patřilo svým podílem rodáků mezi 10 SO ORP s nejnižší hodnotou uvedeného ukazatele. Mezi správními obvody, které se vyznačují vyšším

podílem rodáků mezi staršími, patřil správní obvod Litovel (38,7 %), Prostějov (38,5 %), Lipník nad Bečvou (37,3 %) a Konice (35,7 %). Nejvíce starousedlíků bychom našli v jižních okresech kraje, kde každý druhý obyvatel starší 65 let pocházel buď přímo ze stejné obce anebo z obce daného okresu. Zatímco na Jesenicku tvořili příchozí z jiných krajů ČR 46,2 % ze starších obyvatel, na Prostějovsku to bylo jen 16,0 %.

**Rodáci ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011
(ze zjištěných hodnot)**

Zdroj: ČSÚ

Pokud se zaměříme na stěhování starších obyvatel v současnosti, musíme konstatovat, že k žádné velké migraci nedochází. V průběhu sledovaných 10 let se roční pohyb přes hranice kraje týkal kolem 200 osob starších 65 let, a to jak přistěhovaných, tak i vystěhovaných. Celkový přírůstek či úbytek obyvatel kraje v tomto věku byl tak naprosto minimální. Více starších obyvatel se stěhovalo uvnitř kraje, mezi jednotlivými okresy a obcemi. Tohoto stěhování se ročně zúčastnilo kolem 600 osob. Větší pohyb osob registrujeme spíše v předchozí věkové kategorii od 60 do 64 let. V souvislosti s přechodem do důchodu někteří obyvatelé uskuteční větší změny ve svém životě včetně změny bydliště, ale ani toto se netýká velkého počtu osob. Stěhování v nejstarších věkových kategoriích zřejmě souvisí s přestěhováním do zařízení přizpůsobených potřebám nejstarších obyvatel. Nejčastěji zamířili starší obyvatelé kraje do velkých měst jako je Olomouc, Prostějov, Šumperk, Brno, Praha, Ostrava. Další vystěhovalí směřovali do obcí s domovem pro seniory nebo jiným podobným zařízením. Jednalo se o obce a města v kraji - Radkova Lhota, Pavlovice u Přerova, Tovačov, Zábřeh, Litovel, Šternberk atd., nebo v blízkosti hranic kraje - Červená Voda (okres Ústí nad Orlicí), Kroměříž, Ivanovice na Hané (okres Vyškov).

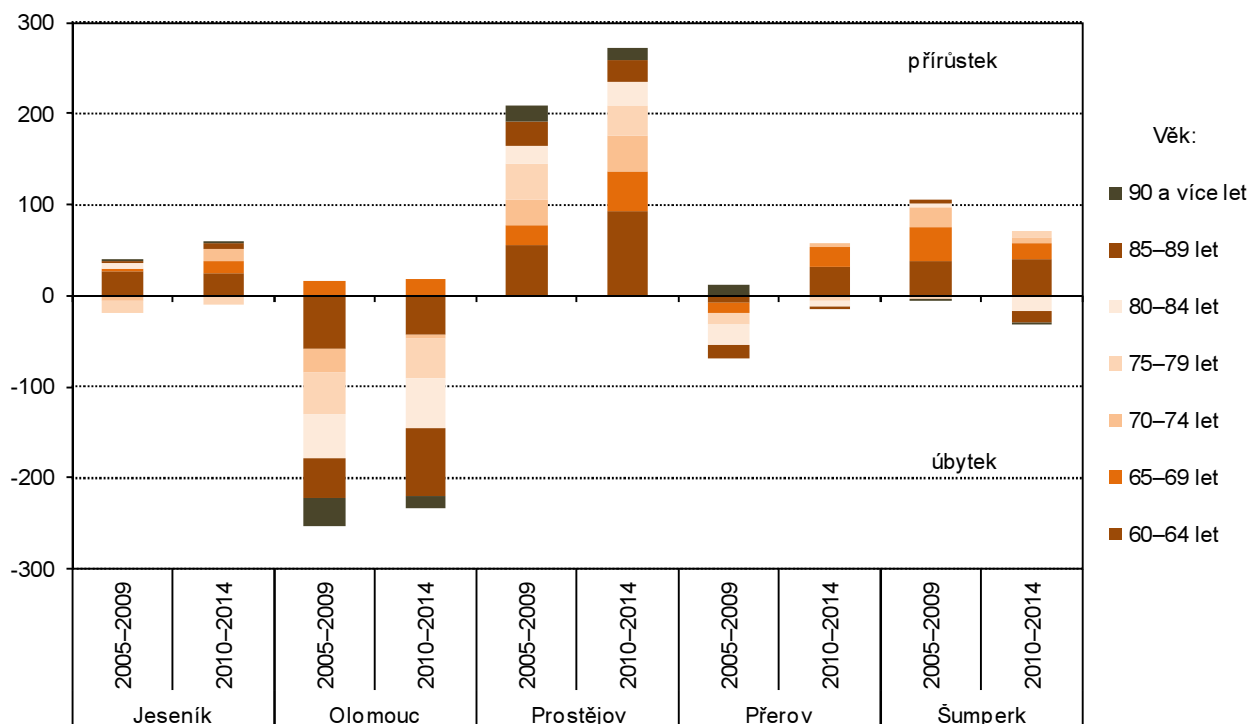
Stěhování obyvatel kraje podle věku v letech 2005 až 2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Přistěhovalí celkem	4 471	5 201	6 983	4 554	3 822	4 000	3 857	3 787	3 787	4 150
z toho ve věku 65 a více let	238	204	226	179	183	246	243	232	253	271
v %	5,3	3,9	3,2	3,9	4,8	6,2	6,3	6,1	6,7	6,5
Vystěhovalí celkem	4 437	4 598	5 559	4 893	4 347	4 534	4 001	4 418	4 532	4 734
z toho ve věku 65 a více let	241	217	220	177	196	208	241	239	247	274
v %	5,4	4,7	4,0	3,6	4,5	4,6	6,0	5,4	5,5	5,8
Přírůstek (úbytek) stěhováním	34	603	1 424	-339	-525	-534	-144	-631	-745	-584
z toho ve věku 65 a více let	-3	-13	6	2	-13	38	2	-7	6	-3
Vnitrokrajské stěhování	9 520	10 043	11 035	10 417	9 357	9 795	9 932	10 035	10 037	10 228
z toho ve věku 65 a více let	705	675	601	545	494	549	641	567	628	608
v %	7,4	6,7	5,4	5,2	5,3	5,6	6,5	5,7	6,3	5,9

Při meziokresním srovnání se jako ztrátový ukazuje okres Olomouc, úbytek jeho obyvatel starších 65 let však za deset let představoval pokles pouze o 353 obyvatel. Přírůstek počtu obyvatel zaznamenal okres Prostějov, saldo migrace obyvatel starších 65 let dosáhlo za deset let 331 osob.

Přírůstek (úbytek) stěhováním obyvatel Olomouckého kraje podle okresů a věku v letech 2005–2009 a 2010–2014

Vzdělanost

Rozdílné výsledky mezi mladší a starší generací najdeme také v případě dat z výsledků sčítání o nejvyšším ukončeném vzdělání. U obyvatel nad 15 let do 64 let věku vypadá vzdělanostní struktura jinak než u starších nad 65 let. Mladší generace měla daleko snazší podmínky ke studiu než předchozí, což se projevilo ve větším zastoupení obyvatel ve vyšších stupních vzdělání oproti zastoupení u starší populace. Výsledky ukázaly, jak s rostoucím věkem vzrůstá podíl osob pouze se základním vzděláním na úkor osob s úplným středním a vysokoškolským vzděláním.

Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

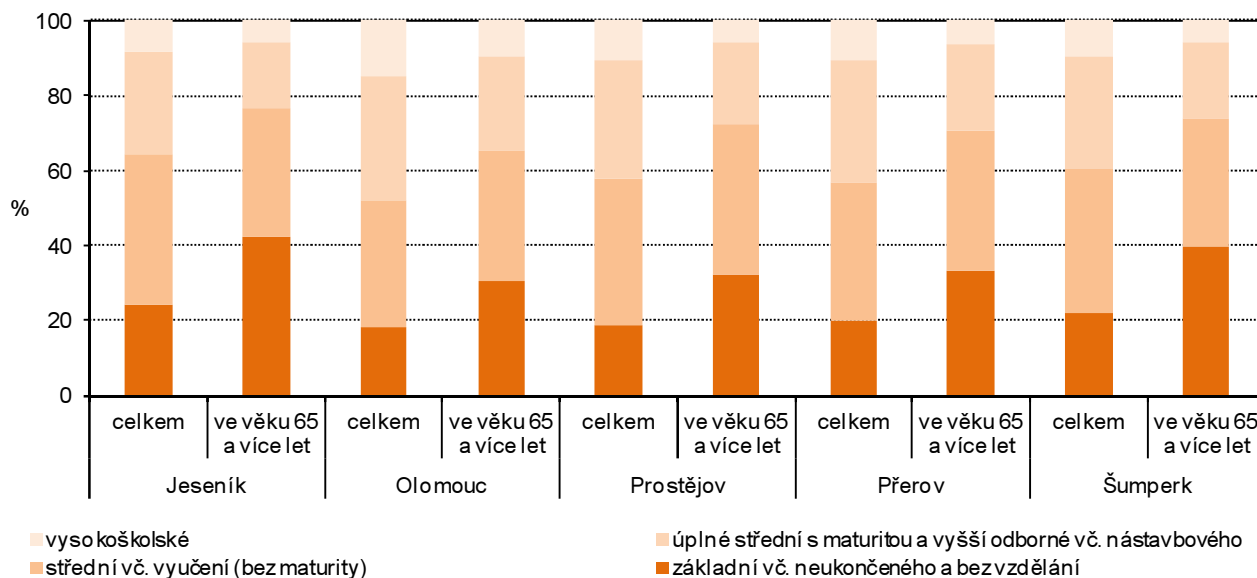
	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom		v tom věková skupina			
		muži	ženy	65–69	70–74	75–79	80 a více
Počet obyvatel	101 647	40 623	61 024	33 677	24 393	19 437	24 140
v tom (%):							
bez vzdělání	0,7	0,3	0,9	0,4	0,5	0,8	1,1
základní vč. neukončeného	32,4	15,9	43,5	22,6	30,0	37,4	44,7
střední vč. vyučení (bez maturity)	35,4	45,2	28,9	38,5	36,6	33,8	31,3
úplné střední s maturitou	18,7	21,6	16,8	22,9	20,5	16,5	12,9
nástavbové a vyšší odborné	3,5	4,2	3,1	4,3	3,7	3,0	2,7
vysokoškolské	7,0	10,8	4,5	9,4	6,9	6,0	4,6
nezjištěno	2,2	2,1	2,3	1,9	1,9	2,4	2,7

Třetina obyvatel ve věku 65 a více let dosáhla pouze základního vzdělání, včetně neukončeného a bez vzdělání. U obyvatel kraje mezi 15 a 64 lety to bylo jen 15,7 %. Celkové podíly osob se středním vzděláním bez maturity (35,4 %) zůstávaly na stejné úrovni jak mezi staršími, tak i mladšími. Vyššího stupně vzdělání však u mladších dosáhl daleko větší podíl obyvatel než u starších. Celkem 45,2 % z mladších složilo

maturitu, kdežto u starších nad 65 let to bylo 29,3 %. Mezi mladšími dosáhl každý osmý obyvatel kraje vysokoškolského vzdělání, naproti tomu u seniorů měl ukončenou vysokou školu každý 14. starší 65 let.

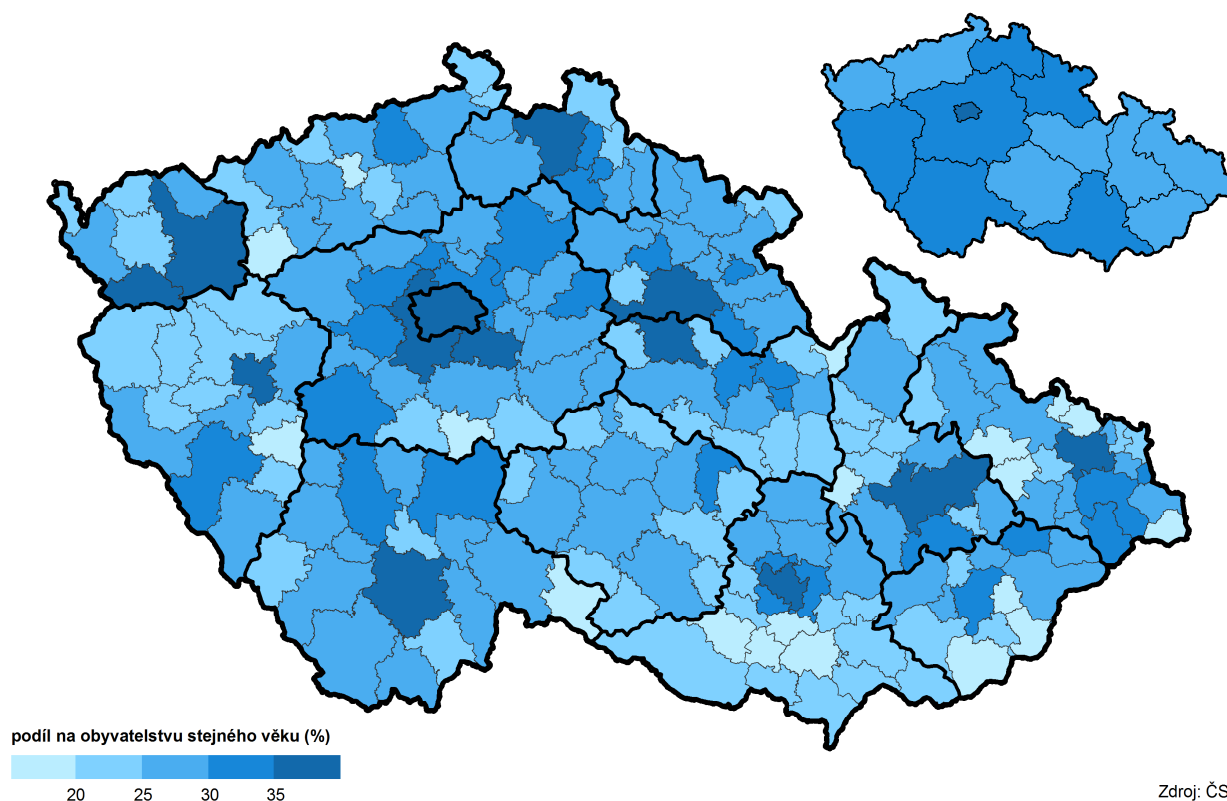
Obyvatelstvo v okresech Olomouckého kraje ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání

Zdroj: SLDB 2011

V územním srovnání kraje jednoznačně vynikal správní obvod ORP Olomouc. V krajském městě a jeho okolí najdete mezi obyvateli staršími 65 let osoby s vyšším dosaženým vzděláním než v ostatních SO ORP. Podíl vysokoškolsky vzdělaných zde dosáhl 11,3 % mezi staršími. V ostatních správních obvodech jeho hodnota kolísala od 2,8 % (SO ORP Konice) po 6,8 % (SO ORP Šumperk).

Obyvatelstvo se středoškolským s maturitou a vyšším vzděláním ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

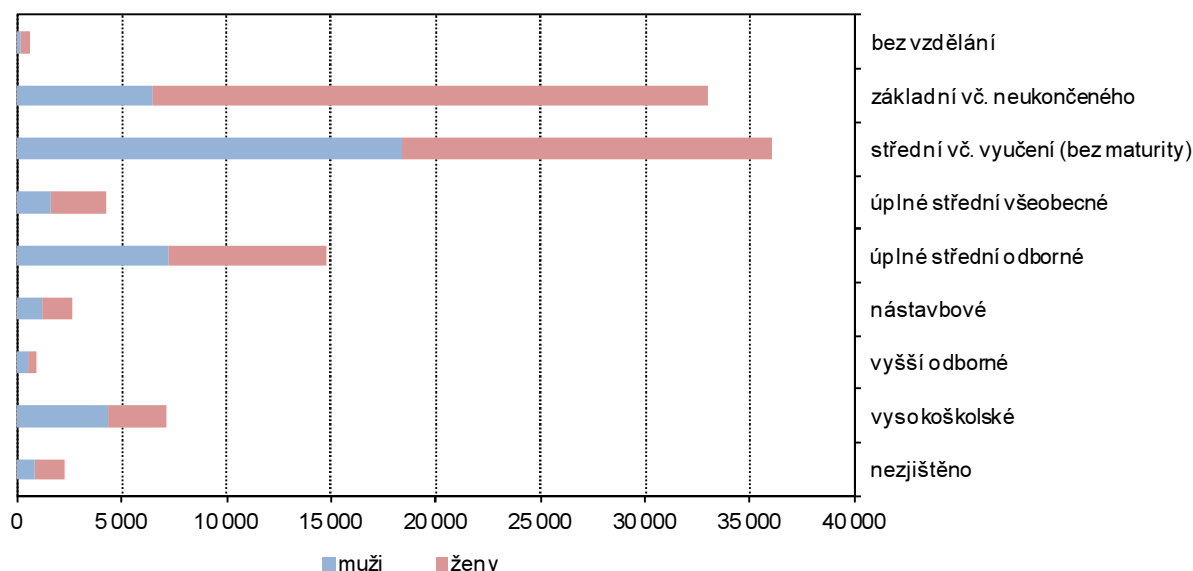

Ve SO ORP Olomouc bylo v době sčítání také nejvíce obyvatel s ukončeným středním vzděláním s maturitou či s dalším navazujícím vzděláním na vyšších odborných a nástavbových školách (27,3 %). Naproti tomu nejvíce obyvatel s nejvyšším dosaženým základním vzděláním nebo bez vzdělání žilo na Konicku (44,9 %), dále na Mohelnicku (42,9 %), Jesenicku a Uničovsku (41,2 %).

U starších je také vidět velký rozdíl mezi pohlavími. Dříve byli na další studia posíláni především chlapani, děvčata zůstávala doma a připravovala se na vedení domácnosti. U žen nad 65 let věku tak převažovalo jen základní vzdělání (43,5 %), zatímco muži měli nejvyšší dokončené vzdělání střední bez maturity zahrnující i vyučené (45,2 %). Čím starší ženy odpovídaly na otázku vzdělání, tím větší bylo jejich zastoupení s uvedeným jen základním či neukončeným základním vzděláním. Více než polovina žen mezi 80letými a staršími ženami nedosáhla vyššího vzdělání (55,0 %), kdežto u mužů to byla jen pětina (22,9 %). Střední vzdělání včetně vyučení získala více než čtvrtina žen (28,9 %). Ve věkové kategorii mezi 65 a 69 lety téměř polovina mužů patřila k vyučeným (49,1 %), u žen to bylo 30,0 %. S rostoucím věkem jejich podíl jak u mužů, tak i u žen klesal. To platí i pro další stupně vzdělání. Pětina starších mužů ukončila své vzdělání maturitou (21,6 %), u žen to bylo 16,8 %. Vyšší odborné, nástavbové či vysokoškolské vzdělání pak získalo 14,9 % mužů a 7,6 % žen.

Zastoupení mužů a žen ve věku 65 a více let v Olomouckém kraji podle nejvyššího ukončeného vzdělání

Zdroj: SLDB 2011

2. Ekonomická aktivita seniorů

Nezastupitelný zdroj informací z oblasti ekonomické aktivity seniorů poskytuje Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Pro potřeby sčítání byly za **ekonomicky aktivní** vymezeny všechny osoby představující pracovní sílu, tj. zaměstnaní (pracující) a nezaměstnaní. Mezi zaměstnané patří všechny osoby ve věku 15 a více let, které v rozhodný okamžik sčítání byly v placeném zaměstnání jako zaměstnanci, patřily mezi sebezaměstnané (zaměstnavatelé, samostatně činní, členové produkčních družstev) nebo pomáhající členy rodiny. Zahrnuti jsou rovněž pracující důchodci, pracující studenti a učni a ženy na mateřské dovolené (28 resp. 37 týdnů). Pro zařazení osob byl rozhodující stav k rozhodnému okamžiku sčítání – jejich formální vazba k zaměstnání bez ohledu na délku pracovního úvazku, charakter pracovní aktivity (trvalý, dočasný) nebo druh pracovního poměru, dohody či smlouvy. Nezaměstnané jsou všechny osoby ve věku 15 a více let, které byly v rozhodný okamžik sčítání bez práce, hledaly aktivně práci a byly připraveny k nástupu do práce. **Ekonomicky neaktivní** osoby jsou nepracující důchodci, ostatní nepracující osoby s vlastním zdrojem obživy, nepracující žáci, studenti a učni, osoby v domácnosti, děti předškolního věku a ostatní závislé osoby.

Zaměstnané (pracující) osoby uváděly své zaměstnání (konkrétní vykonávanou činnost), postavení v zaměstnání a odvětví ekonomické činnosti podle současného zaměstnání, nezaměstnaní podle posledního vykonávaného zaměstnání. Rozdíl mezi součtem za jednotlivé kategorie těchto ukazatelů a celkovým počtem ekonomicky aktivních představují kromě osob s nezjištěnými údaji také nezaměstnaní hledající první zaměstnání, kteří tyto údaje nevyplňovali.

Zaměstnavatelé jsou ekonomicky aktivní osoby, které zaměstnávají (nebo zaměstnávaly) jednu nebo více osob. Samostatně činní jsou osoby s podnikatelským oprávněním, které pracují na vlastní účet a nezaměstnávají v rámci svého podnikání žádné další osoby – zaměstnance. Zaměstnanci mají placená zaměstnanecká místa.

Jedním z cenných a aktuálních zdrojů informací o trhu práce je pravidelné zjišťování ČSÚ u respondentů bydlících v náhodně vybraných bytech s názvem Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS). Šetření poskytuje údaje o celkové zaměstnanosti a nezaměstnanosti a další údaje s touto problematikou související. Jsou přitom respektovány definice a obsahová náplň jednotlivých ukazatelů podle požadavků Eurostatu a doporučení Mezinárodní organizace práce (ILO). Výběrové šetření pracovních sil je kontinuální šetření, jehož výsledky jsou vyhodnocovány a publikovány ve čtvrtletní periodicitě. V České republice se provádí nepřetržitě od roku 1992 na celém území. V rámci šetření se zjišťuje aktuální struktura zaměstnanosti podle pohlaví, věku a kvalifikace, odvětví a charakteru zaměstnání dotazovaných respondentů. Dále jsou šetřeny údaje o podzaměstnanosti, souběhu zaměstnání a mobilitě pracovních sil. Šetření současně poskytuje informace o celkové nezaměstnanosti a jejím charakteru, o struktuře nezaměstnaných z hlediska sociálního, profesního, kvalifikačního, délky trvání nezaměstnanosti apod.

Ekonomický status vyjadřuje základní rozdělení obyvatelstva ve věku 15 a více let podle zařazení na trhu práce. Tato populace je členěna na **ekonomicky aktivní** obyvatelstvo, tj. zaměstnané a nezaměstnané, a obyvatelstvo **ekonomicky neaktivní**. Zaměstnaní jsou všechny osoby 15leté a starší, které během referenčního týdne příslušely mezi placené zaměstnané nebo zaměstnané ve vlastním podniku. Není přitom rozhodující, zda jejich pracovní aktivita měla trvalý, dočasný, sezónní či příležitostný charakter a zda měly jen jedno nebo více souběžných zaměstnání. Pro účely zjišťování je pojem práce interpretován jako práce alespoň po dobu 1 hodiny v referenčním týdnu. Mezi zaměstnané jsou zařazeny i osoby, které během referenčního období nebyly dočasně v práci a přitom měly vazbu ke svému zaměstnání. Za nezaměstnané se podle metodiky ILO považují všechny osoby 15leté a starší, které ve sledovaném období souběžně splňovaly následující tři podmínky: nebyly zaměstnané, hledaly aktivně práci a byly připraveny k nástupu do práce. Pokud osoby nesplňují alespoň jednu ze tří uvedených podmínek, jsou klasifikovány jako zaměstnané nebo ekonomicky neaktivní. Jedinou výjimkou jsou osoby, které práci nehledají, protože ji již našly, ale nástup je stanoven na pozdější dobu (nejpozději do 3 měsíců). Tyto osoby jsou podle definice Eurostatu zařazeny rovněž mezi nezaměstnané.

Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo (osoby mimo pracovní sílu) tvoří všechny osoby, které během referenčního období nebyly zaměstnány a nejsou současně charakterizovány ani jako nezaměstnané, tj. nesplňují 3 základní podmínky nezaměstnanosti definované ILO. Ekonomicky neaktivní populace je tvořena např. dětmi předškolního věku, osobami navštěvujícími různé vzdělávací instituce, nepracujícími starobními důchodci, dlouhodobě nemocnými nebo invalidními osobami apod. Patří sem i uchazeči o zaměstnání evidovaní na úřadu práce, ale neschopní nastoupit práci do 14 dnů. Do této skupiny dále patří i osoby na rodičovské dovolené, pokud nesplňují podmínky pro zařazení mezi zaměstnané či nezaměstnané. Mezi základní sledované ukazatele patří **míra ekonomické aktivity**, která vyjadřuje podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných (pracovní síly) na počtu všech osob starších 15 let.

Míra ekonomické aktivity podle pohlaví a věku

Zatímco v krajské populaci byla podle výsledků SLDB 2011 polovina osob se zjištěnou ekonomickou aktivitou ekonomicky aktivní a polovina osob ekonomicky neaktivní, u obyvatel starších 60 let se vlivem postupného odchodu do důchodu uvedený poměr mění.

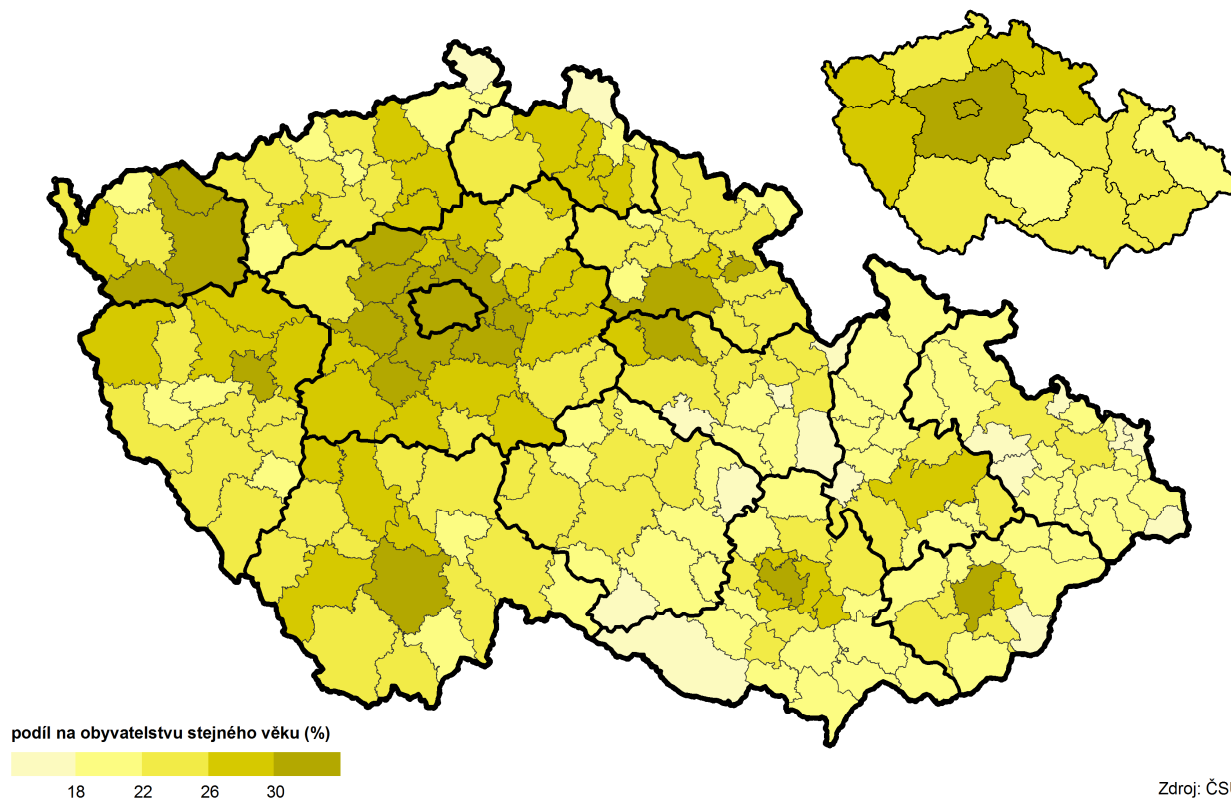
Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	z toho ve věku				Osoby ve věku 65 a více let podle pohlaví	
		60–64	65 a více	v tom		muži	ženy
				65–69	70 a více		
Počet obyvatel	628 427	45 140	101 647	33 677	67 970	40 623	61 024
v tom podle ekonomické aktivity:							
ekonomicky aktivní	303 992	10 509	4 117	2 622	1 495	2 578	1 539
v tom:							
zaměstnaní	268 013	9 790	4 117	2 622	1 495	2 578	1 539
z toho pracující důchodci	10 196	4 372	3 635	2 327	1 308	2 245	1 390
nezaměstnaní	35 979	719	x	x	x	x	x
ekonomicky neaktivní	300 693	33 343	95 612	29 980	65 632	36 749	58 863
nepracující důchodci	147 179	33 170	95 461	29 936	65 525	36 697	58 764
ostatní s vlastním zdrojem obživy	10 928	122	94	31	63	40	54
nezjištěno	23 742	1 288	1 918	1 075	843	1 296	622

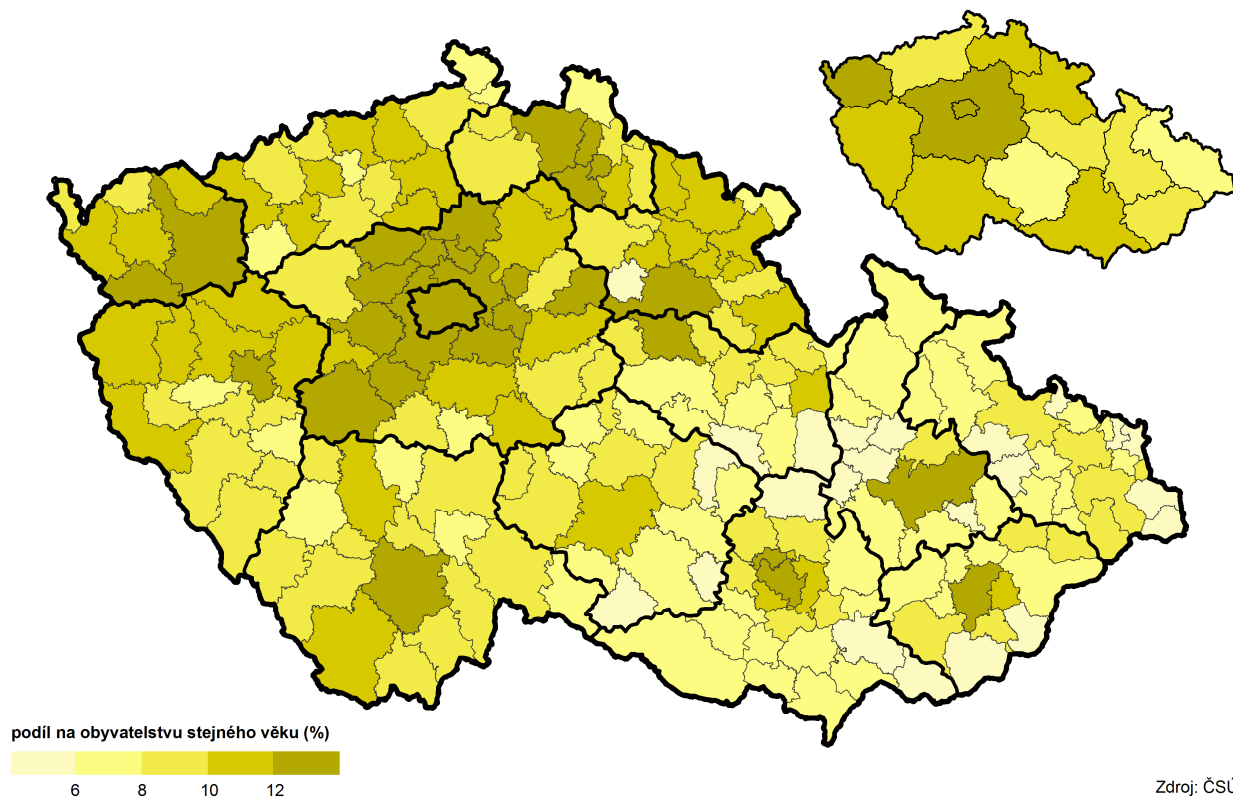
U osob ve věku 60–64 let bylo ekonomicky aktivních 24,0 %, u osob ve věku 65–69 let 8,0 % a u osob starších 70 let 2,2 %. Ve věkové skupině 60–64 let, která představuje obvyklý přechod mezi produkčním a postprodukčním věkem, převažovali pracující nad pracujícími důchodci. Jestliže ve věku 60–64 let zaujímali pracující důchodci 44,7 % ze všech pracujících, v následující pětileté skupině 65–69 let se jejich podíl zdvojnásobil na 88,7 %.

Zaměstnanost seniorů ve věku 60–64 let podle SO ORP a kraje podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

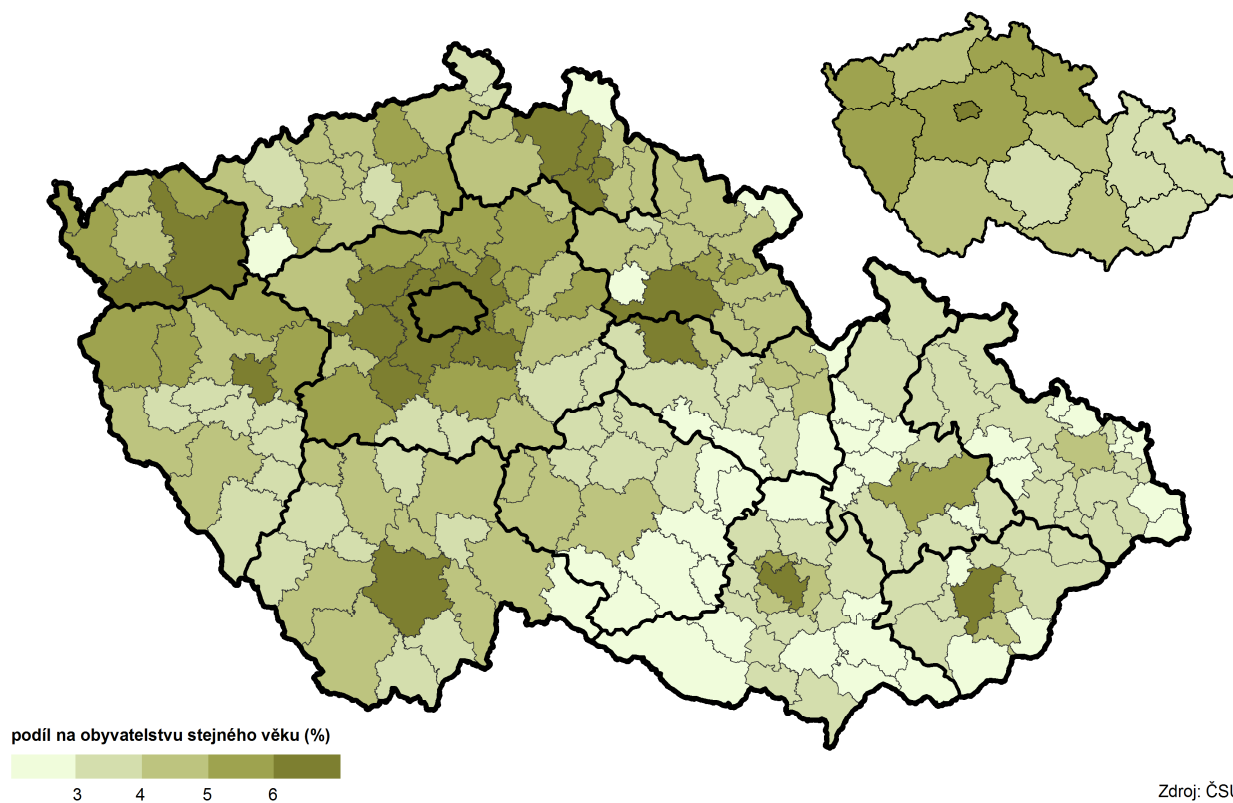

Zdroj: ČSÚ

Zaměstnanost seniorů ve věku 65–69 let podle SO ORP a krajů
podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Pracující důchodci ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů
podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

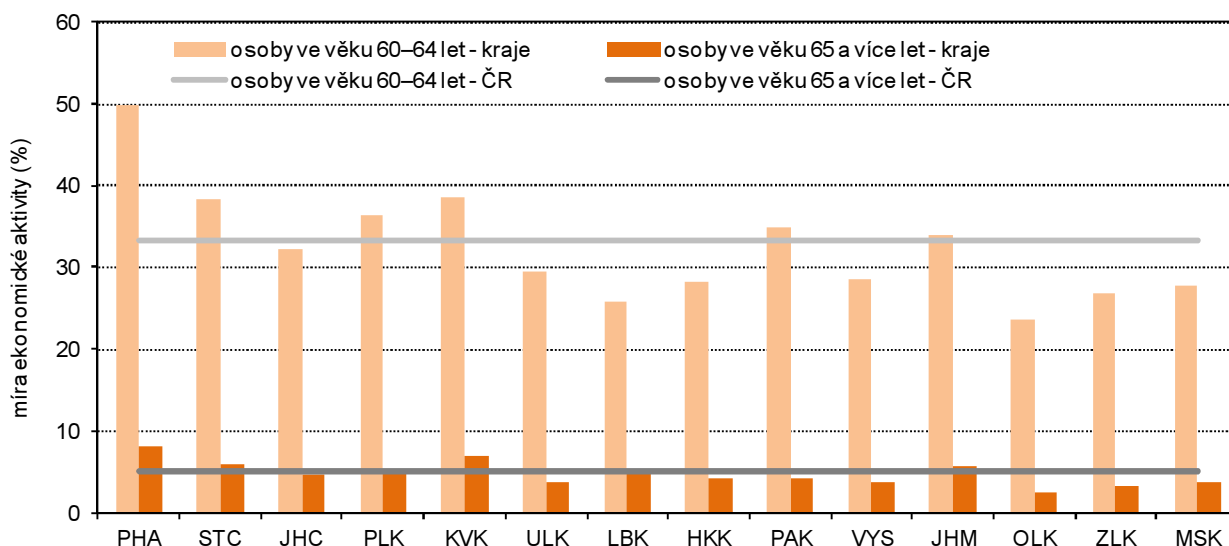
Mezi důchodci ve věku 60–64 let pracovalo 13,3 % mužů, mezi důchodkyněmi stejného věku pracovalo 10,5 % žen. V obou případech se jednalo o třetí nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání. V rámci kraje charakterizoval zvýšený podíl pracujících důchodců i důchodkyň ve věku 60–64 let zejména správní obvod ORP Olomouc, v případě mužů dále SO ORP Hranice a v případě žen SO ORP Šternberk. Snížená pracovní aktivita byla typická i pro krajskou populaci důchodců ve věku 65 a více let. Také v tomto ukazateli zaujal Olomoucký kraj 11. místo, a to před krajem Moravskoslezským a Krajem Vysočina. Podíl pracujících důchodců na všech důchodcích činil v této věkové kategorii 5,8 % a v porovnání s celorepublikovým průměrem zaostal o 2,4 procentního bodu. Analogicky byla charakterizována krajská populace pracujících důchodkyň starších 65 let. Jejich podíl na všech důchodkyních stejného věku dosáhl 2,3 procentního bodu, tj. o 1,3 procentního bodu nižší úroveň než hodnota národního průměru.

Nižší ekonomickou aktivitu seniorů v Olomouckém kraji stvrdily i zjištěné výsledky z Výběrového šetření pracovních sil z roku 2014. Na celkové pracovní síle v kraji se osoby ve věku 60 a více let podílely pouze z 4,3 %, což byl suverénně nejvyšší podíl mezi všemi kraji ČR. V porovnání s celorepublikovým průměrem zaostal uvedený podíl o 2 procentní body a oproti nejvyššímu podílu sledovanému v hl. m. Praze byl méně než poloviční. Míra ekonomické aktivity mužů ve věku 60–64 let činila 38,6 %. Spolu se Zlínským krajem se jednalo o druhou nejvyšší hodnotu v mezikrajském srovnání, a to hned po kraji Královéhradeckém. Analogické pořadí a druhá nejvyšší míra ekonomické aktivity charakterizovala i ženy v Olomouckém kraji stejného věku. Jejich míra ekonomické aktivity v úrovni 9,9 % nedosáhla ani poloviny národního průměru. Vůbec nejvyšší míra ekonomické aktivity byla sledována u mužů (3,3 %) i žen (1,8 %) Olomouckého kraje ve věku 65 a více let. Většinu dospělých ekonomicky neaktivních osob (tj. bez dětí do 15 let) tvořily osoby starší 60 let (61,7 %). Podle výsledků VŠPS 2014 se jednalo o šestý nejvyšší podíl mezi 14 kraji ČR, který odpovídal průměrnému podílu za celou republiku (61,7 %).

V rámci ad-hoc modulu VŠPS 2012 se mimo jiné zjišťoval úmysl a důvod pracovat u osob ve věku 50–69 let i po dosažení věku odchodu do starobního důchodu. V Olomouckém kraji byl tento úmysl zjištěn u 30,1 % osob a byl o 11,5 procentního bodu pod průměrem ČR (41,6 %). Podle obecného zjištění bylo převažujícím důvodem finanční hledisko. S rostoucí hustotou osídlení a úrovní vzdělání byl zájem o prodloužení pracovní kariéry vyšší. Podíl pracujících starobních důchodců do 69 let činil dle tohoto modulu 6,0 % a byl nejvyšší mezi všemi kraji ČR. Mezi pracujícími starobními důchodci obvykle převažovali lidé vysokoškolského vzdělání ve vysoce kvalifikovaných profesích.

Míra ekonomické aktivity v krajích a v ČR podle věku v roce 2014

Zdroj: ČSÚ

Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání, odvětví činnosti a hlavních tříd zaměstnání

S klesající ekonomickou aktivitou se s rostoucím věkem zvyšuje podíl nepracujících důchodců. Ačkoliv podle výsledků SLDB 2011 tvořili nepracující důchodci čtvrtinu krajské populace se zjištěnou ekonomickou aktivitou, ve věku do 59 let bylo jejich zastoupení logicky minimální. Ve věkové skupině 60–64 let činil podíl nepracujících důchodců 75,6 %, ve věkové skupině 65–69 let již 91,8 %. Mezi osobami staršími 65 let tvořili

nepracující důchodci majoritní většinu 95,7 %. Z celkového počtu 99 729 osob starších 65 let se zjištěnou ekonomickou aktivitou bylo zaměstnáno 4 117 osob, z toho 2 578 mužů a 1 539 žen. Vzájemný poměr mezi zaměstnanými muži a ženami díky tomu dosáhl 3:2 a byl zrcadlově obrácený genderovému rozložení krajské populace starší 65 let. Vyšší zastoupení zaměstnaných mužů oproti ženám je ve vyšším věku ovlivněn pozdějším odchodem mužů do důchodu, který je v souladu s platnou právní úpravou.

Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání, pohlaví a věku

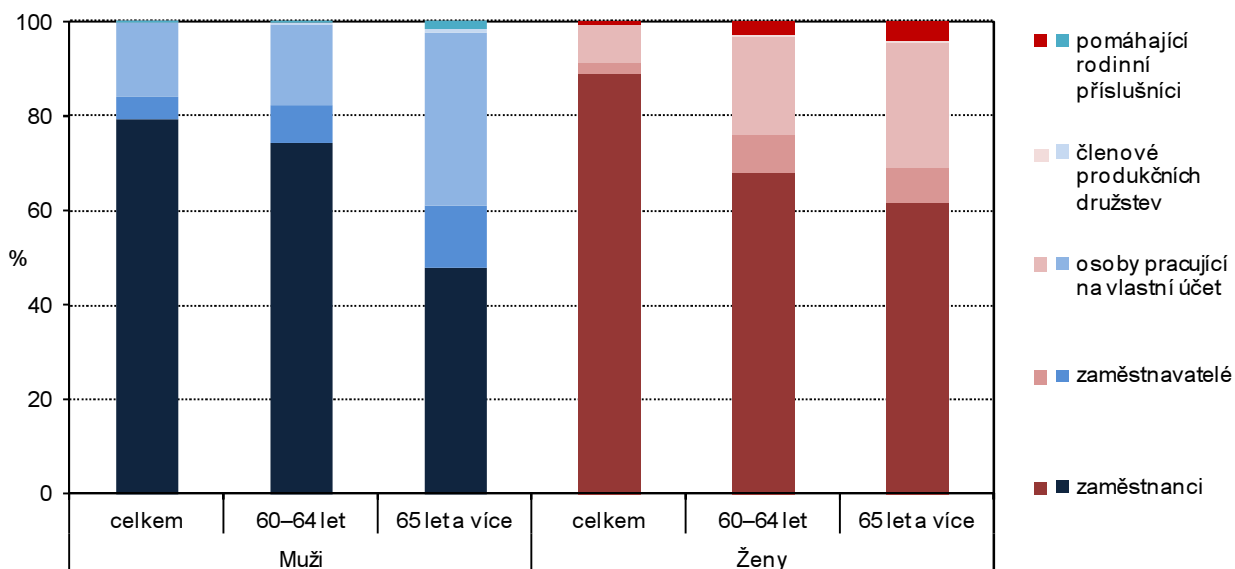
Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	z toho ve věku				Osoby ve věku 65 a více let podle pohlaví	
		60–64	65 a více	v tom		muži	ženy
				65–69	70 a více		
Zaměstnaní celkem	268 013	9 790	4 117	2 622	1 495	2 578	1 539
v tom (%):							
zaměstnanci	79,9	66,1	41,9	44,1	38,0	39,5	45,9
zaměstnavatelé	3,3	7,3	9,1	10,1	7,3	11,1	5,7
osoby pracující na vlastní účet	11,6	16,5	26,2	27,0	24,7	30,2	19,5
členové produkčních družstev	0,1	0,3	0,4	0,3	0,6	0,5	0,3
pomáhající rodinní příslušníci	0,4	1,0	2,1	2,0	2,3	1,4	3,2
nezjištěno	4,6	8,9	20,3	16,4	27,1	17,3	25,4

Bez vlivu nezjištěných výsledků pracovalo podle výsledků SLDB 2011 přes osm desetin zaměstnaných v Olomouckém kraji v pozici zaměstnance. Toto dominantní zastoupení zaměstnanců mezi zaměstnanými u vyšších věkových skupin sláblo. U osob ve věku 60–64 let klesl podíl zaměstnanců pod tři čtvrtiny, u vyšších věkových skupin jen mírně přesáhl padesátiprocentní hranici. Kromě vysokého podílu nezjištěného postavení v zaměstnání u starších osob ovlivnil klesající zastoupení zaměstnanců mezi zaměstnanými skokový odchod těchto osob do důchodu. Prudký pokles počtu zaměstnanců byl doprovázen o poznání mírnějším úbytkem počtu osob pracujících na vlastní účet, resp. zaměstnavatelů. Díky tomu jejich význam mezi zaměstnanými nad 60 let vzrostl. Zatímco mezi všemi zaměstnanými činil podíl osob pracujících na vlastní účet 11,6 %, mezi zaměstnanými ve věku 65 a více let 26,2 %.

Zaměstnaní v Olomouckém kraji podle pohlaví, věku a postavení v zaměstnání (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

Profesní zaměření seniorů závisí na možnostech a schopnostech vykonávat specifické pracovní činnosti v pozdějším věku. I podle výsledků posledního sčítání je u starších osob zřejmá převaha povolání s důrazem na mentální a duševní vedomosti nad fyzicky náročnými profesemi. Oproti běžnému rozvrstvení všech zaměstnaných v Olomouckém kraji bylo u osob starších 65 let patrné výrazně nižší zastoupení pracujících v průmyslu, obchodu i stavebnictví. Podíl zaměstnaných v těchto třech pilířích domácí zaměstnanosti klesl na úkor podílu zaměstnaných v profesních, vědeckých a technických činnostech, ve vzdělávání a ve zdravotní a sociální péči. I přes odliv osob vyššího věku z průmyslu zaměstnával tento segment nejvíce osob starších 65 let, což jen podtrhuje klíčovou roli průmyslu pro domácí ekonomiku. U osob starších 65 let

je vyšší zaměstnanost v průmyslu charakteristická zejména pro muže. U žen převažuje ve stejné věkové skupině zaměstnanost ve zdravotní a sociální oblasti.

Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti, podle pohlaví a věku

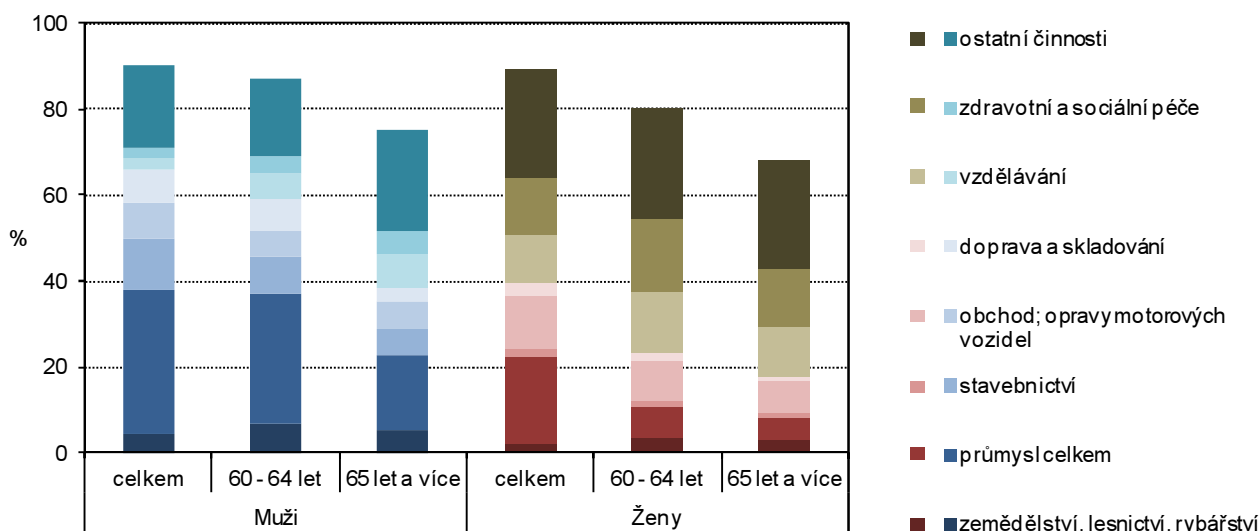
Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	60–64	65 a více	muži			ženy		
				celkem	60–64	65 a více	celkem	60–64	65 a více
Počet obyvatel	268 013	9 790	4 117	147 130	6 921	2 578	120 883	2 869	1 539
z toho (%):									
zemědělství, lesnictví, rybářství	3,4	5,9	4,4	4,4	6,8	5,2	2,3	3,8	3,1
průmysl celkem	27,5	23,6	12,9	33,5	30,4	17,6	20,2	7,2	4,9
stavebnictví	7,3	6,4	4,3	12,0	8,6	6,1	1,6	1,3	1,4
obchod; opravy motorových vozidel	10,0	6,9	6,8	8,1	5,9	6,4	12,3	9,3	7,6
profesní, vědecké a technické činnosti	2,9	4,2	7,2	2,5	3,5	8,0	3,3	5,7	5,7
vzdělávání	6,5	8,3	9,1	2,7	5,9	7,7	11,0	14,2	11,3
zdravotní a sociální péče	7,2	7,8	8,6	2,4	4,0	5,4	13,1	16,9	14,0
jiné činnosti	4,4	5,8	7,6	3,0	4,8	6,5	6,1	8,2	9,3
nezjištěno	10,2	15,0	27,4	9,8	13,0	24,7	10,6	19,7	31,8

Muži ve věku 60–64 let byli nejčastěji zaměstnaní v průmyslu (30,4 %), který byl s výrazným odstupem následován stavebnictvím (8,6 %) a zemědělstvím, lesnictvím a rybářstvím (6,8 %). Zaměstnaní muži ve věkové kategorii 65+ pracovali zejména v průmyslu (17,6 %), v profesních, vědeckých a technických činnostech (8,0 %) a ve vzdělávání (7,7 %). Zaměstnané ženy ve věku 60–64 let působily nejvíce v odvětví zdravotní a sociální péče (16,9 %), vzdělávání (14,2 %) a obchodu (9,3 %). Stejně oblasti, avšak s nižším podílem, charakterizovaly zaměstnané ženy starší 65 let. V odvětví zdravotní a sociální péče působilo 14,0 % žen, ve vzdělávání 11,3 % žen a v obchodu 7,6 % žen. I tato dílčí statistika byla při sčítání v roce 2011 zatížena vyšším podílem nezjištěných výsledků s tím, že s rostoucím věkem podíl nezjištěných údajů roste.

Zaměstnaní v Olomouckém kraji podle pohlaví, věku a odvětví ekonomické činnosti

Zdroj: SLDB 2011

Zaměstnaní muži ve věku 60–64 let pracovali nejvíce jako řemeslníci a opraváři (20,3 %), techničtí a odborní pracovníci (16,3 %) a obsluha strojů a zařízení a montéři (16,2 %). Ve věku nad 65 let pracovali muži vedle specialistů (21,3 %) také na pozicích technických a odborných pracovníků (14,1 %) a pracovníků ve službách a prodeji (9,9 %). Zaměstnané ženy ve věku 60–64 let působily nejčastěji jako specialistky (26,1 %), technické a odborné pracovníce (19,0 %) a pracovníce ve službách a prodeji (13,7 %). Ženy ve věku nad 65 let byly po specialistkách (23,5 %) zaměstnány na pozicích technických a odborných pracovníček (12,2 %) a pomocných a nequalifikovaných pracovníček (11,6 %).

Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	60–64	65 a více	muži			ženy		
				celkem	60–64	65 a více	celkem	60–64	65 a více
Počet obyvatel	268 013	9 790	4 117	147 130	6 921	2 578	120 883	2 869	1 539
v tom (%):									
zákonodárci a řídicí pracovníci	5,4	7,3	5,1	6,5	8,6	6,9	4,0	4,3	2,2
specialisté	14,9	16,4	22,1	10,4	12,4	21,3	20,3	26,1	23,5
techničtí a odborní pracovníci	17,4	17,1	13,4	14,5	16,3	14,1	21,0	19,0	12,2
úředníci	5,0	2,7	2,6	2,8	2,1	1,8	7,7	4,1	4,1
pracovníci ve službách a prodeji	13,4	9,9	10,1	8,5	8,3	9,9	19,3	13,7	10,6
kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví, rybářství	1,6	1,9	2,2	1,8	2,1	2,6	1,4	1,5	1,4
řemeslníci a opraváři	16,8	14,9	5,5	26,1	20,3	8,1	5,4	1,8	1,0
obsluha strojů a zařízení, montéři	13,1	12,0	4,0	17,7	16,2	5,7	7,6	1,6	1,3
pomocníci a nekvalifikovaní prac.	3,8	4,3	5,5	2,2	2,5	1,8	5,6	8,8	11,6
zaměstnanci v ozbrojených silách nezjištěno	1,1	0,0	0,0	1,8	0,0	0,0	0,3	0,0	-
	7,4	13,5	29,4	7,6	11,2	27,8	7,2	19,0	32,2

Cenné srovnání nabízí vzdělanostní skladba zaměstnaných, jehož věrnost byla při posledním sčítání podpořena vysokou vyšetřeností. Podíl vysokoškolsky vzdělaných zaměstnaných v Olomouckém kraji činil 16,9 %. Ve věkové skupině 60–64 let jejich podíl vzrostl na 21,1 % a u zaměstnaných starších 65 let na 30,5 %. Téměř třetinový podíl vysokoškolsky vzdělaných zaměstnaných nad 65 let odpovídá charakteru nejčastějších povolání, ekonomických činností i hlavních tříd zaměstnání. Z pohledu pohlaví charakterizoval vysokoškolský titul více muže (35,4 %) než ženy (22,4 %). U zaměstnaných žen ve věku 65 a více let převládalo úplné střední vzdělání s maturitou (28,8 %). Podíl zaměstnaných osob se základním vzděláním (vč. neukončeného) dosáhl v Olomouckém kraji v roce 2011 úrovně 5,8 %. Obdobně jako u nejvyššího stupně vzdělání se zastoupení zaměstnaných osob se základním vzděláním ve vyšším věku zvyšuje, a to především u žen. Zatímco podíl zaměstnaných žen starších 65 let se základním vzděláním (vč. neukončeného) dosáhl 16,6 %, u mužů činil pouze 4,5 %.

Zaměstnaní podle nejvyššího ukončeného vzdělání, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	60–64	65 a více	muži			ženy		
				celkem	60–64	65 a více	celkem	60–64	65 a více
Počet obyvatel	268 013	9 790	4 117	147 130	6 921	2 578	120 883	2 869	1 539
v tom (%):									
bez vzdělání	0,1	0,2	0,3	0,1	0,1	0,2	0,1	0,3	0,6
základní vč. neukončeného	5,8	6,6	9,1	4,8	5,3	4,5	6,9	9,8	16,6
střední vč. vyučení (bez maturity)	39,0	38,5	24,5	45,8	44,6	25,9	30,8	23,7	22,2
úplné střední (s maturitou)	32,9	27,9	27,4	29,0	24,9	26,5	37,6	35,2	28,8
nástavbové a vyšší odborné	4,8	5,1	7,5	3,3	3,7	6,9	6,6	8,7	8,3
vysokoškolské	16,9	21,1	30,5	16,5	20,8	35,4	17,5	21,6	22,4
nezjištěno	0,5	0,6	0,8	0,5	0,6	0,5	0,5	0,7	1,1

Zatímco pro zaměstnané osoby vyššího věku bylo podle výsledků SLDB 2011 charakteristické zvýšené zastoupení osob vyššího vzdělání, pro celkovou populaci seniorů Olomouckého kraje je typické vyšší zastoupení osob nižšího vzdělání.

Nezaměstnanost podle Ministerstva práce a sociálních věcí ČR

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR pravidelně zveřejňuje informaci o počtu uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadech práce. Jedním z údajů jsou i informace o věkovém složení evidovaných nezaměstnaných. Ve struktuře nejstarších nezaměstnaných dochází v posledních letech k určitým změnám. Tyto změny odráží současnou důchodovou reformu s postupným navyšováním věku odchodu do důchodu.

Projevilo se to v navyšování počtu i podílu nezaměstnaných v nejstarších věkových kategoriích. Zatímco před deseti lety (k 31. 12. 2005) byl počet nezaměstnaných ve věku 65 a více let minimální, na konci roku 2014 už můžeme nezaměstnané starší 65 let počítat v desítkách. Celkem bylo evidováno 44 nezaměstnaných starších 65 let a z toho bylo 24 žen. Podobně tomu bylo i v předchozí věkové skupině nezaměstnaných ve věku 60 až 64 let. Před deseti lety se jejich počet pohyboval kolem 400 osob, na konci roku 2014 překročil 1 600 obyvatel kraje. Jejich podíl na celkovém počtu nezaměstnaných vzrostl z 1,0 % na 4,2 %. Naprostou většinu nezaměstnaných v tomto věku tvořili muži (87,0 %).

Neumístění uchazeči o zaměstnání k 31. 12. 2005 až 2014

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Neumístění uchazeči o zaměstnání celkem	36 180	31 187	23 495	23 470	41 092	42 117	38 119	40 342	43 364	38 990
z toho ve věku:										
50–54 let	5 267	4 739	3 783	3 480	5 295	5 360	4 784	4 688	4 883	4 566
55–59 let	3 674	3 573	3 189	3 196	4 871	5 611	4 777	5 271	5 728	5 452
60–64 let	372	415	529	535	845	1 015	539	955	1 429	1 633
65 a více let	7	7	6	10	12	16	22	25	34	44
z toho ve věku (%):										
50–54 let	14,6	15,2	16,1	14,8	12,9	12,7	12,6	11,6	11,3	11,7
55–59 let	10,2	11,5	13,6	13,6	11,9	13,3	12,5	13,1	13,2	14,0
60–64 let	1,0	1,3	2,3	2,3	2,1	2,4	1,4	2,4	3,3	4,2
65 a více let	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
z toho ženy	18 675	16 838	12 785	12 250	18 846	19 904	19 546	19 546	20 386	18 822
z toho ve věku:										
50–54 let	2 996	2 816	2 236	2 014	2 753	2 833	2 431	2 431	2 449	2 302
55–59 let	1 203	1 388	1 315	1 336	1 832	2 324	2 232	2 232	2 642	2 682
60–64 let	30	34	35	43	55	69	95	95	152	213
65 a více let	4	2	6	7	8	10	12	12	14	24

K navyšování podílu nezaměstnaných dochází i v další věkové kategorii u nezaměstnaných ve věku 55 až 59 let. Podíl těchto nezaměstnaných na celkovém počtu uchazečů o práci se postupně zvyšoval na úkor nezaměstnaných ve věku 50 až 54 let. Navyšoval se i podíl žen v této kategorii. Před deseti lety tvořily ženy jednu třetinu z nezaměstnaných ve věku 55 až 59 let (32,7 %), na konci roku 2014 zaujímaly polovinu jejich počtu (49,2 %).

Nezaměstnaní starší 60 let se na celkovém počtu nezaměstnaných v kraji podíleli 4,3 %. Jejich největší podíl byl evidován v okrese Jeseník (5,6 %), naopak nejmenší podíl zaujímali v okrese Přerov (3,9 %).

3. Domácnosti a bydlení seniorů

Údaje o domácnostech a bydlení byly převzaty ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Domácnosti jsou tvořeny osobami se společným místem obvyklého pobytu. Zatímco **bytovou domácnost** tvoří osoby žijící společně v jednom bytě, **hospodařící domácnost** tvoří osoby, které společně hospodaří, tj. společně hradí výdaje domácnosti, jako je strava, náklady na bydlení aj. Společné hospodaření se vztahuje i na děti, které do příslušné domácnosti patří, i když samy na výdaje domácnosti nepřispívají. Hospodařící domácnost může být typu:

Domácnost rodinná – tvořená 1 úplnou rodinou (manželský pár, neformální soužití druha a družky – tzv. faktické manželství, registrované partnerství, příp. neformální soužití osob stejného pohlaví – tzv. faktické partnerství, a to ve všech případech s dětmi nebo bez dětí);

Domácnost rodinná – tvořená 1 neúplnou rodinou (jeden z rodičů s alespoň jedním dítětem);

Domácnost rodinná – tvořená 2 a více rodinami;

Domácnost nerodinná vícečlenná (dvě nebo více osob příbuzných i nepříbuzných, společně hospodařících, které netvoří rodinnou domácnost; mezi nerodinné vícečlenné domácnosti patří také domácnost prarodiče/prarodičů s vnoučaty);

Domácnost jednotlivce.

Součástí rodinných domácností tvořených 1 rodinou mohou být i další jednotlivé osoby, pokud s rodinou společně hospodaří.

V hospodařících domácnostech tvořených 1 rodinou je určena osoba v čele domácnosti. V úplných rodinách – párech osob odlišného pohlaví – je osobou v čele vždy muž, v párech osob stejného pohlaví je osobou v čele vždy starší osoba. V neúplné rodině je osobou v čele rodič. Hospodařící domácnosti byly zpracovány za osoby bydlící v bytech, mimo byty (nouzové bydlení, chaty, chalupy) a také za rodiny v zařízení. Jednotlivé osoby žijící v zařízení a osoby bez přístřeší (bezdomovci) nevyplňovaly formulář bytového listu a nejsou tudíž do počtu hospodařících domácností zahrnuty.

Podle druhu domu se rozlišuje:

Rodinný dům – má maximálně tři samostatné byty, nejvíce dvě nadzemní a jedno podzemní podlaží a podkroví. Mezi rodinné domy patří rovněž rekreační chalupy s číslem popisným nevyčleněné z bytového fondu, využívané k rekreaci. Rodinný dům může být samostatný, dvojdomek (společná část obvodové zdi s rodinným domem na sousedící parcele) nebo řadový (alespoň tři rodinné domy k sobě přiléhají částí obvodové zdi).

Bytový dům – má více bytů přístupných ze společné chodby nebo schodiště a nejde o rodinný dům, počet podlaží není určující. Mezi bytové domy patří také vily, které nesplňují podmínky rodinného domu.

Ostatní budovy – zahrnují všechny další druhy budov kromě rodinných a bytových domů.

V rámci otázky na způsob bydlení bytové domácnosti se zjišťoval charakter obydlí. **Obydlený byt** je byt, ve kterém má alespoň jedna osoba obvyklý pobyt. **Neobydlený byt** je byt, ve kterém nebyla žádná osoba s obvyklým bytem.

Právní důvod užívání bytu charakterizuje status užívání z hlediska uživatele bytu. Byt v osobním vlastnictví je byt, jehož uživatel je samostatně veden v katastru nemovitostí jako vlastník jednotky. Byt nájemní je užíván na základě nájemní smlouvy; zahrnuje i případy osob bydlících v podnájmu v pronajatém bytě. Byt družstevní je byt ve vlastnictví družstva, přičemž uživatel bytu je současně členem družstva.

Typ bytu nahrazuje dřívější členění bytů na čtyři kategorie a rozlišuje byty standardní a byty se sníženou kvalitou. Byty standardní jsou byty s ústředním topením a úplným nebo částečným příslušenstvím, případně byty bez ústředního topení s úplným příslušenstvím. Byty se sníženou kvalitou jsou byty bez ústředního topení s částečným příslušenstvím, případně s úplným příslušenstvím, ale ne vlastním.

Obytná místnost je část bytu (zejména obývací pokoj, ložnice, jídelna, kuchyň), která je určena k bydlení a má podlahovou plochu minimálně 8 m².

Obytná plocha bytu je součtem plochy všech obytných místností a kuchyně, pokud má plochu 8 m² a větší. Kuchyňský kout, resp. kuchyň, menší než 8 m² není považován za obytnou místnost.

Struktura domácností

Podle výsledků SLDB 2011 hospodařilo na území Olomouckého kraje 257 964 domácností. V průměru každá čtvrtá (tj. celkem 66 142 domácností) měla ve svém čele osobu ve věku 65 a více let. Jestliže mezi všemi hospodařícími domácnostmi v kraji převládaly úplné rodiny (50,8 %), u hospodařících domácností seniorů převažovali jednotlivci s podílem 47,1 %. Úplné rodiny byly v domácnostech seniorů zastoupeny z 42,9 %, neúplné rodiny z 8,9 % a prarodiče s vnoučaty z 1,1 %. Ve všech domácnostech seniorů žilo 109 689 členů, což odpovídalo průměru 1,7 člena na 1 domácnost. Absolutně nejvíce členů žilo v úplných rodinách (57,9 %) a mezi jednotlivci (28,4 %). V rámci hospodařících domácností seniorů převládaly domácnosti tvořené pouze nepracujícími důchodci (77,0 %). Jejich vysoký podíl byl charakteristický jak pro seniorské domácnosti úplných rodin (71,6 %), tak, a to zejména, pro seniorské domácnosti jednotlivců (94,9 %). Homogenní skladba těchto dvou typů domácností byla v přímém rozporu s heterogenním složením seniorských domácností neúplných rodin a minimálně zastoupených domácností prarodičů s vnoučetem.

Hospodařící domácnosti seniorů^{*)} podle typu domácnosti

Zdroj: SLDB 2011

	Domácnosti seniorů celkem	v tom:			
		1 úplná rodina	1 neúplná rodina	domácnost jednotlivce	prarodiče s vnoučetem
Domácnosti seniorů celkem	66 142	28 345	5 916	31 172	709
z toho podle ekonomické aktivity členů domácnosti (v %) ¹⁾ :					
všichni členové jsou pracující důchodci	1,7	0,9	0,0	2,8	0,1
všichni členové jsou nepracující důchodci	77,0	71,6	16,7	94,9	3,1
Počet členů domácnosti	109 689	63 534	13 319	31 172	1 664
Průměrný počet členů domácnosti	1,7	2,2	2,3	1,0	2,3

^{*)} Domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let, přičemž osoby v čele domácnosti byly zjišťovány jen u uvedených typů hospodařících domácností.

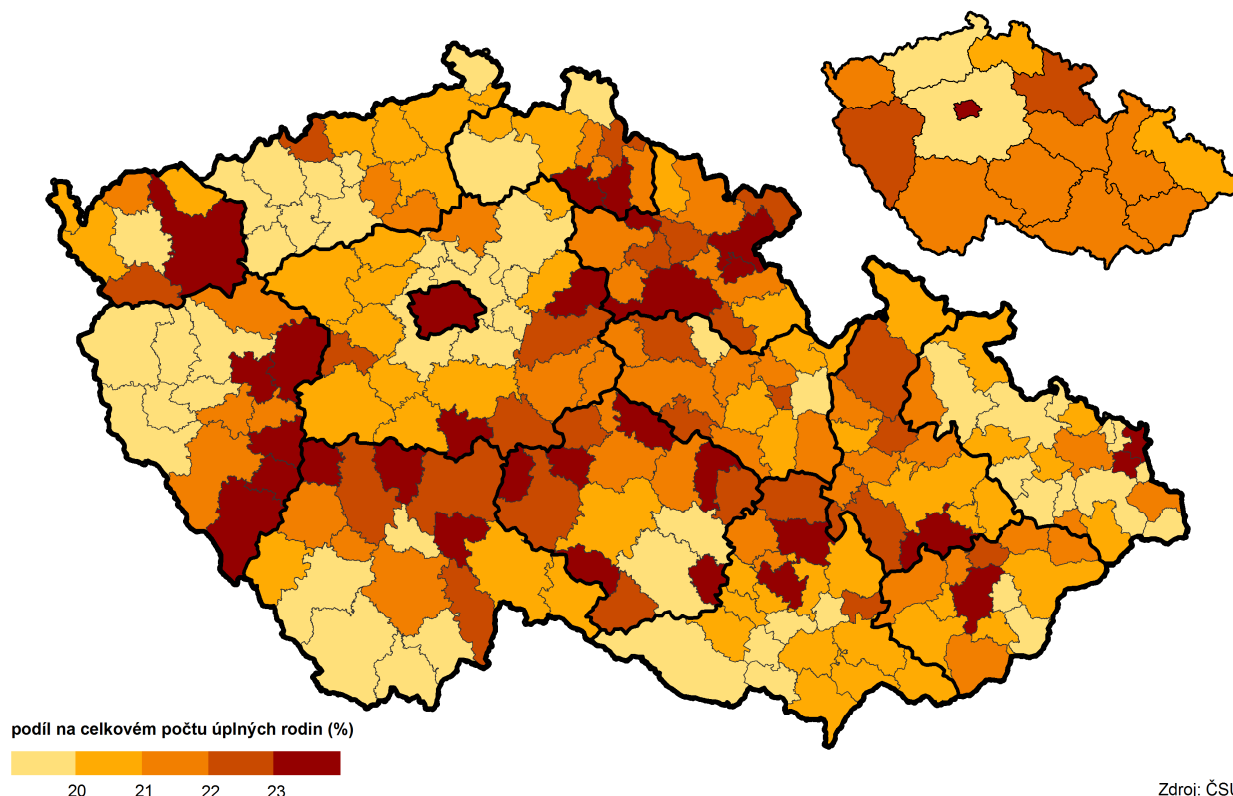
¹⁾ Počet domácností, ve kterých mají všichni členové zjištěnou ekonomickou aktivitu pracující/nepracující důchodce

Muži v Olomouckém kraji ve věku 65 a více let figurovali v domácnostech seniorů nejčastěji jako osoby v sezdáném nebo nesezdáném páru (69,6 %). Zjištěný podíl manželů a partnerů byl nejvyšší mezi všemi kraji ČR a celorepublikový průměr převyšil o 2,3 procentního bodu. Muži starší 65 let byli v seniorských domácnostech dále zastoupeni v roli jednotlivce (17,1 %), další osoby v domácnosti (2,6 %), osamělého rodiče (2,4 %) nebo osoby v zařízení (2,2 %). Podíl osamělých mužů byl v mezikrajském srovnání čtvrtý nejnižší, přičemž nízké zastoupení charakterizoval ucelený region krajů Zlínského, Vysočiny, Jihomoravského a Olomouckého. Postavení žen ve věku 65 a více let bylo v domácnostech seniorů odlišné. Především díky vyššímu počtu ovdovělých žen převažovaly jednotlivkyně (39,7 %) následované ženami v sezdáném nebo nesezdáném páru (35,2 %). Další role žen v domácnostech seniorů byly méně časté, avšak častější než v případě mužů. Jednalo se o postavení ženy jako osamělé rodičky (8,1 %), další osoby v domácnosti (6,9 %) nebo osoby v zařízení (3,9 %). Podíl samotných žen byl v mezikrajském srovnání šestý nejnižší, podíl žen v sezdáných a nesezdáných párech naopak pátý nejvyšší. Obě krajské hodnoty byly vyšší než celorepublikový průměr.

Na počtu všech úplných rodin v Olomouckém kraji se domácnosti úplných rodin s osobou v čele starší 65 let podílely z 21,7 %. Jejich více než pětina zastoupení nepatrně převyšovalo průměr za ČR (21,4 %) a v porovnání s ostatními kraji bylo páté nejvyšší. Mezi seniorskými domácnostmi úplných rodin převažovaly domácnosti s osobou v čele ve věku 65–74 let (66,0 %) nad domácnostmi s osobou v čele starší 75 let (34,0 %). Z pohledu postavení osoby v čele převládaly úplné rodiny seniorů v čele s nepracujícím důchodcem. Jejich zjištěný podíl 19,6 % na všech úplných rodinách v kraji byl v mezikrajském srovnání třetí nejvyšší.

Každá šestá domácnost neúplné rodiny měla ve svém čele osobu starší 65 let. Zjištěný podíl 17,6 % byl čtvrtý nejvyšší v mezikrajském srovnání. Zastoupení neúplných rodin mezi seniorskými domácnostmi bylo méně obvyklé než v případě úplných rodin, a to ve všech krajích s výjimkou kraje Zlínského. Mezi neúplnými rodinami bylo zastoupení domácností s osobou v čele ve věku 65–74 let (48,7 %) nižší než podíl domácností s osobou v čele nad 75 let (51,3 %). Obdobně jako u úplných rodin převládaly i mezi neúplnými rodinami seniorů v Olomouckém kraji domácnosti s osobou v čele v roli nepracujícího důchodce (16,7 %). Tento šestinový podíl byl čtvrtý nejvyšší mezi všemi kraji ČR.

Úplné rodiny v čele s osobou ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Domácnosti jednotlivců

Domácnosti jednotlivců seniorů tvoří nejvýznamnější skupinu domácností jednotlivců. V Olomouckém kraji se podle výsledků SLDB 2011 podílely na celkovém počtu hospodařících domácností jednotlivců z 39,6 %. V porovnání s ostatními kraji se jednalo o pátý nejvyšší podíl, který celorepublikový průměr převýšil o 3,6 procentního bodu. Mezi seniorskými domácnostmi jednotlivců výrazně převažovaly domácnosti nepracujících důchodců, které tvořily 37,6 % z celového úhrnu samostatně hospodařících osob. Relativní zastoupení domácností nepracujících důchodců – jednotlivců v Olomouckém kraji bylo čtvrté nejvyšší mezi všemi kraji.

Hospodařící domácnosti seniorů^{*)} jednotlivců podle věku, rodinného stavu a způsobu bydlení

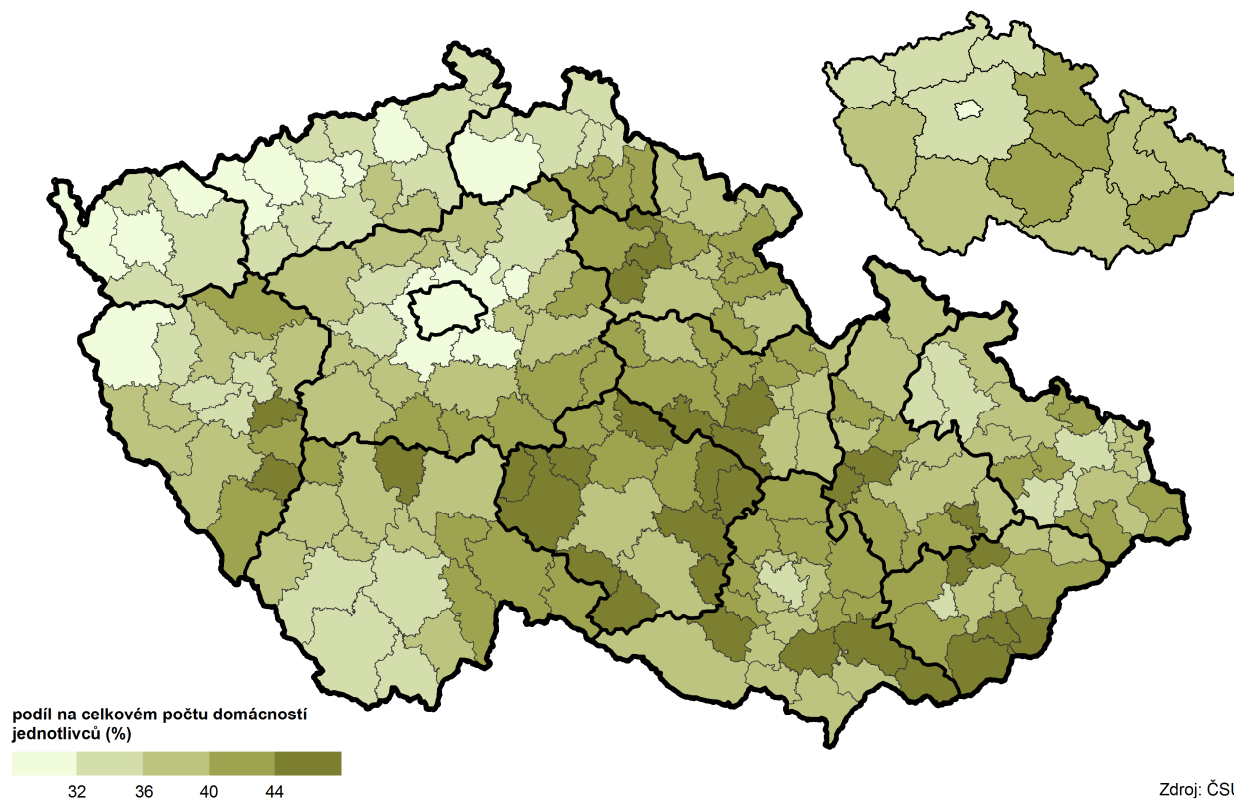
Zdroj: SLDB 2011

	Muži				Ženy			
	ve věku 65 a více let celkem	v tom			ve věku 65 a více let celkem	v tom		
		65–69	70–74	75 a více		65–69	70–74	75 a více
Domácnosti seniorů jednotlivců celkem	6 932	2 150	1 482	3 300	24 240	5 228	5 179	13 833
z toho rodinný stav (%):								
svobodný, svobodná	9,9	15,5	11,9	5,3	4,4	6,4	4,9	3,4
ženatý, vdaná	16,8	20,9	20,6	12,5	3,8	7,7	4,5	2,1
rozvedený, rozvedená	22,1	36,3	24,4	11,9	13,2	24,6	15,5	8,1
ovdovělý, ovdovělá	51,1	27,2	43,1	70,2	78,5	61,2	75,1	86,4
z toho způsob bydlení (%):								
samostatně v bytě	89,5	87,6	88,2	91,3	92,7	92,1	92,9	92,8
v bytě s další hospodařící domácností	9,3	10,9	10,3	7,8	6,9	7,4	6,9	6,7
mimo byty	1,2	1,5	1,6	0,9	0,4	0,6	0,3	0,4

^{*)} Domácnosti s osobou ve věku 65 a více let

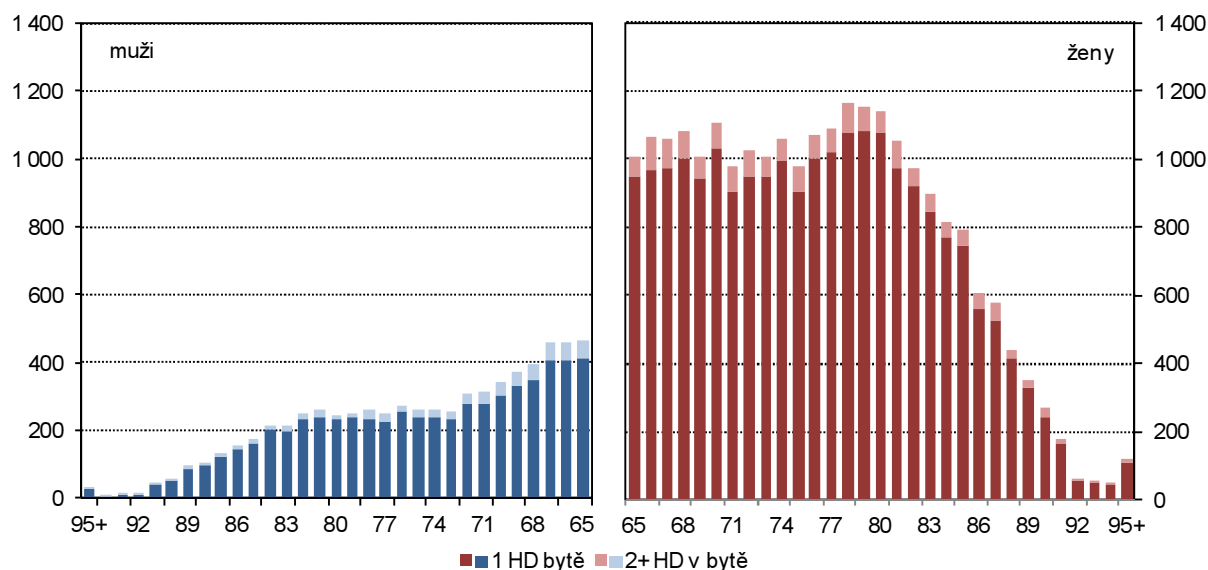
Domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Zatímco význam samostatně hospodařících nepracujících důchodců byl značný, význam pracujících důchodců – jednotlivců byl zcela okrajový. Podíl samostatně hospodařících pracujících důchodců byl druhý nejnižší mezi všemi kraji a činil 1,1 %. Zásadní význam starších osob ve skupině domácností jednotlivců je patrný z věkové skladby. Polovina samostatně hospodařících osob měla více než 60 let, více než pětina (21,7 %) měla více než 75 let. Zvýšený podíl domácností jednotlivců starších 65 let charakterizoval především správní obvody ORP Konice, Lipník nad Bečvou a Litovel. Nejnižší podíl byl zjištěn ve správním obvodu ORP Jeseník, Olomouc a Mohelnice.

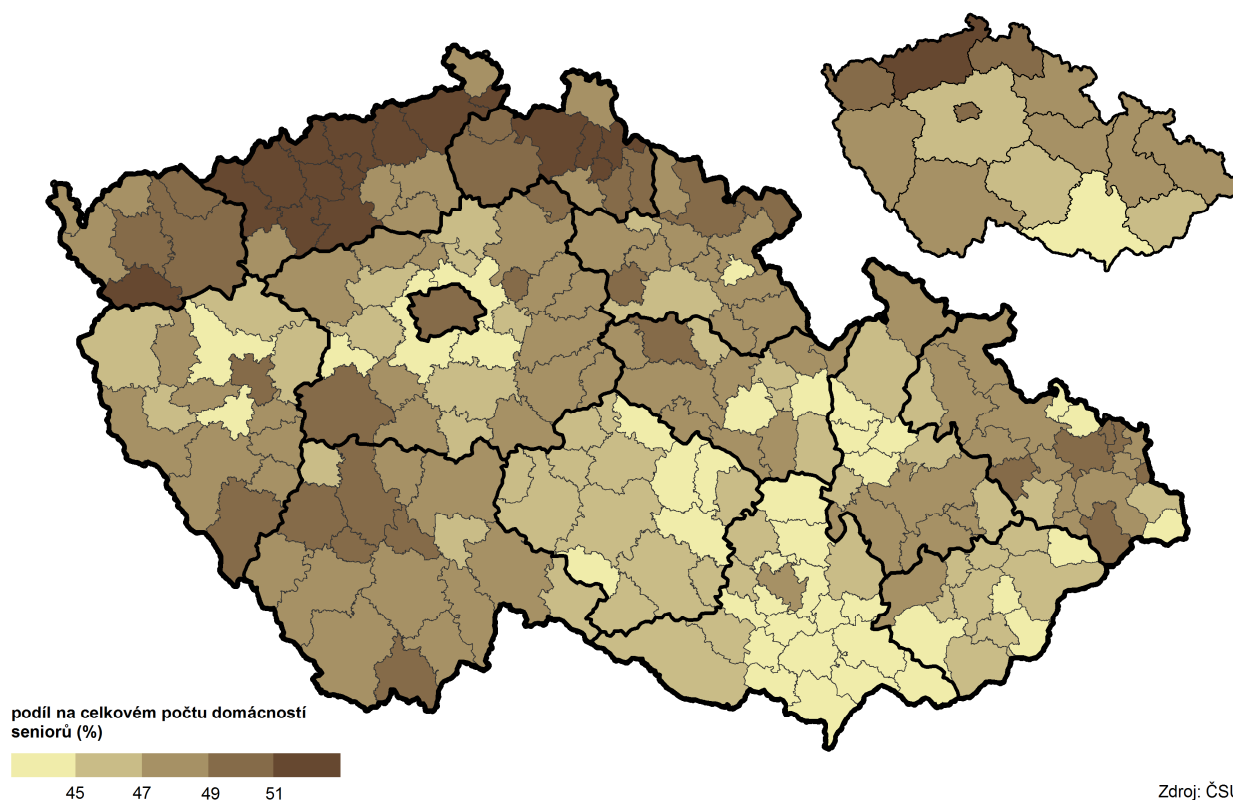
Domácnosti jednotlivců seniorů v Olomouckém kraji podle pohlaví, věku a podle počtu hospodařících domácností v bytě

Zdroj: SLDB 2011

Jestliže mezi všemi domácnostmi jednotlivců tvoří nejvýznamnější skupinu seniorů, v rámci samostatně hospodařících seniorů jsou nejpočetnější skupinou vdovy. Podle SLDB 2011 bylo mezi 31 172 domácnostmi seniorů – jednotlivců přesně 77,8 % žen a 22,2 % mužů. V případě žen převažovaly vdovy, jejichž podíl na celkovém počtu samostatně hospodařících senierek činil 78,5 %. Zastoupení rozvedených žen činilo 13,2 %, svobodných 4,4 % a vdaných 3,8 %. S rostoucím věkem podíl rozvedených, vdaných i svobodných žen klesal právě na úkor vdov. Zatímco ve věkové skupině 65–69 let se vdovy na celkovém počtu samostatně hospodařících domácností senierek podílely z 61,2 %, ve věku nad 75 let vzrostl jejich podíl na 86,4 %. U mužské části domácností seniorů – jednotlivců převládali vdovci. Jejich převaha byla v porovnání s vdovami menší. Mezi samostatně hospodařícími seniery bylo 51,1 % vdovců, 22,1 % rozvedených, 16,8 % ženatých a 9,9 % svobodných. Jestliže vdovy mezi ženami převažovaly ve všech sledovaných věkových kategoriích, u mužů ve věku 65–69 let převládali rozvedení s podílem 36,3 %. Díky nižšímu zastoupení vdovců v tomto věku byl pro následující věkové skupiny charakteristický jejich prudší relativní růst. Ve věku 65–69 let činil podíl vdovců 27,2 %, ve věku nad 75 let již 70,2 %.

Domácnosti jednotlivců z domácností seniorů ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Celkem 28 668 jednotlivě hospodařících domácností seniorů bydlelo samostatně v bytě rodinného domu, bytového domu nebo v jiné budově. Jejich podíl z celkového počtu domácností seniorů – jednotlivců činil 92,0 %. Spolu s další hospodařící domácností bydlelo v bytě 2 315 samostatně hospodařících seniorů (7,4 %) a mimo byty 189 domácností seniorů – jednotlivců (0,6 %). Z věkové skladby samostatně hospodařících seniorů vyplývá, že s rostoucím věkem podíl domácností bydlících samostatně v bytě roste zejména na úkor seniorů bydlících v bytech s další hospodařící domácností. Za hlavní příčinu lze označit zvýšený počet vdov ve vyšších věkových skupinách.

Bydlení seniorů

Z celkového počtu 66 142 hospodařících domácností seniorů v Olomouckém kraji jich 99,5 % bydlelo v bytě. Zbývající malá část hospodařila mimo byty, příp. v zařízeních (bez jednotlivých osob žijících v zařízeních a bezdomovců, kteří netvořili domácnosti). U domácností bydlících v bytech převažovalo bydlení v rodinných domech (53,6 %) nad bydlením v bytových domech (45,3 %). Vedle odlišné struktury domovního fondu ve městech a na venkově se způsob bydlení měnil také podle typu domácnosti seniorů. Bydlení v rodinných domech převažovalo nejvíce u neúplných rodin (60,7 % z domácností neúplných rodin bydlících v bytech)

a úplných rodin (58,8 % z domácností úplných rodin bydlících v bytech). U domácností jednotlivých seniorů mírně převážilo bydlení v bytových domech (50,8 %), což koresponduje se snazší dostupností menších bytů v bytových než-li rodinných domech.

Hospodařící domácnosti seniorů^{*)} podle způsobu bydlení

Zdroj: SLDB 2011

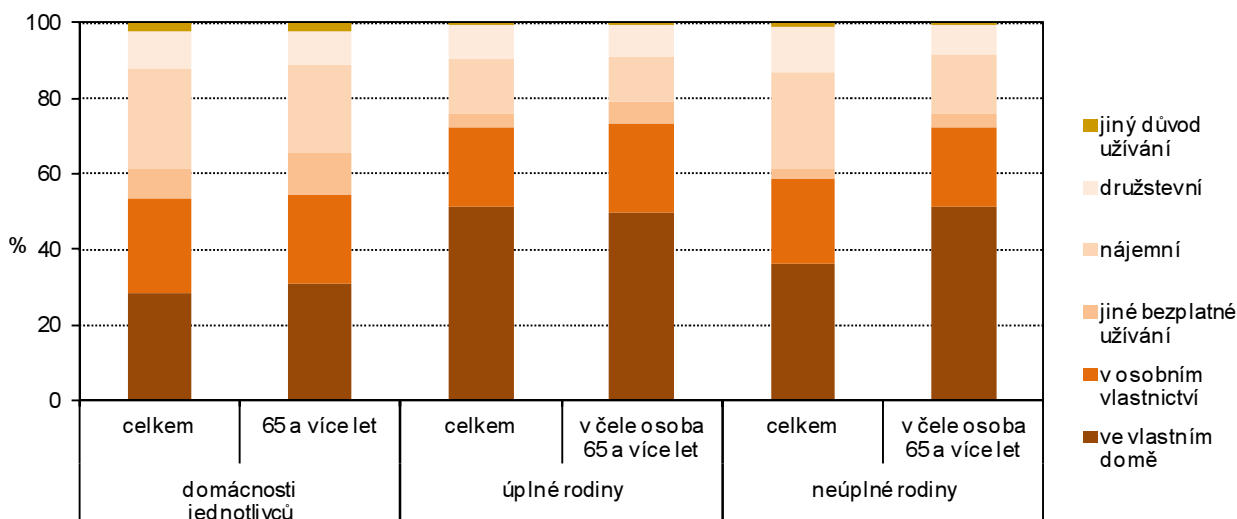
	Domácnosti seniorů celkem	v tom			
		1 úplná rodina	1 neúplná rodina	domácnost jednotlivce	prarodiče s vnoučetem
Domácnosti seniorů celkem	66 142	28 345	5 916	31 172	709
v tom podle způsobu bydlení:					
bydlící v bytech	65 809	28 216	5 902	30 983	708
v tom podle druhu domu (%)					
v rodinných domech	53,6	58,8	60,7	47,5	53,2
v bytových domech	45,3	40,5	38,4	50,8	46,3
v ostatních budovách	1,2	0,7	0,8	1,7	0,4
bydlící mimo byty	289	86	13	189	1
bydlící v zařízeních	44	43	1	-	-

^{*)} Domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let, přičemž osoby v čele domácnosti byly zjišťovány jen u uvedených typů hospodařících domácností.

Z výsledků SLDB 2011 vyplývá, že obvyklý standard bydlení byl běžný jak pro celou populaci Olomouckého kraje, tak pro populaci seniorů. Přesně 95,3 % domácností seniorů bydlících v bytech žilo ve standardních bytech. V bytech se sníženou kvalitou, tj. v bytech bez ústředního topení a s částečným, příp. nevlastním příslušenstvím, bydlelo 3,6 % domácností seniorů. Zvýšený podíl domácností bydlících v bytech se sníženou kvalitou se týkal samostatně hospodařících jednotlivců (4,9 %) a domácností neúplných rodin (4,8 %). Právní důvod užívání odpovídal struktuře domovního a bytového fondu. Byt ve vlastním domě charakterizoval 40,8 % bydlících domácností seniorů, byt v osobním vlastnictví 21,0 %, nájemní byt 16,8 %, jiné bezplatné užívání bytu 8,9 % a družstevní byt 7,2 %.

Domácnosti seniorů bydlící v bytech v Olomouckém kraji podle typu domácnosti a právního důvodu užívání bytu

Zdroj: SLDB 2011

Vyšší podíl domácností seniorů bydlících ve vlastním domě byl typický pro neúplné (51,4 %) i úplné rodiny (48,6 %), tj. pro domácnosti nejčastěji hospodařících v rodinných domech. Tyto domácnosti byly současně charakteristické nižším zastoupením bytů nájemních, družstevních a jiných bezplatných užívání bytů. Vedle bytů ve vlastním domě bydlely úplné rodiny domácností seniorů především v bytech v osobním vlastnictví (21,9 %) a v bytech nájemních (11,6 %). Stejně pořadí charakterizovalo rodiny neúplné. Po bytech ve vlastním domě hospodařily neúplné rodiny domácností seniorů v bytech v osobním vlastnictví (18,3 %) a v bytech nájemních (14,2 %).

Domácnosti seniorů*) bydlící v bytech podle typu bytu, právního důvodu užívání bytu, počtu obytných místností a vybavení počítačem

Zdroj: SLDB 2011

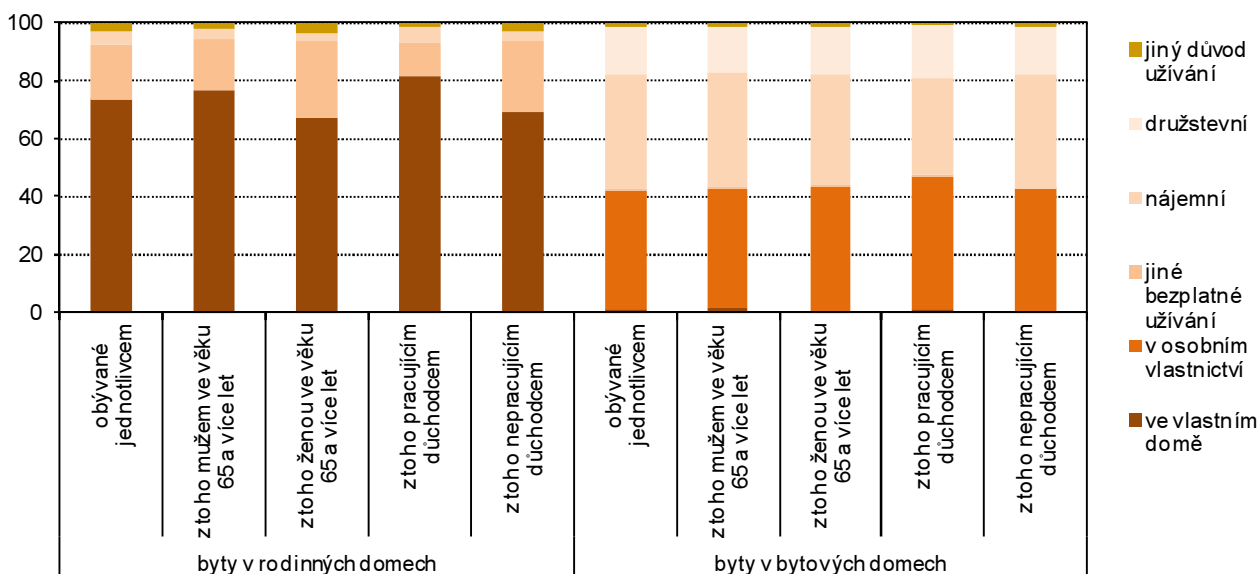
	Domácnosti seniorů celkem	v tom			
		1 úplná rodina	1 neúplná rodina	domácnost jednotlivce	prarodiče s vnoučetem
Domácnosti seniorů celkem	65 809	28 216	5 902	30 983	708
z toho podle typu bytu (%):					
byty standardní	95,3	97,4	93,6	93,6	98,4
byty se sníženou kvalitou	3,6	2,0	4,8	4,9	1,4
z toho podle právního důvodu užívání bytu (%):					
ve vlastním domě	40,8	48,6	51,4	31,7	41,5
v osobním vlastnictví	21,0	21,9	18,3	20,6	19,4
jiné bezplatné užívání bytu	8,9	7,2	3,7	11,4	8,2
nájemní	16,8	11,6	14,2	21,9	21,3
družstevní	7,2	7,1	6,0	7,4	6,8
z toho podle počtu obytných místností v bytě (%):					
1	4,8	1,8	2,9	7,9	2,8
2	12,5	6,8	9,3	18,2	13,8
3	31,8	29,0	29,2	34,8	33,8
4	30,0	37,4	30,8	23,1	30,4
5 a více	16,9	22,4	22,4	10,9	18,2
z toho podle vybavení domácnosti (%):					
počítač s internetem	21,0	30,2	28,0	10,9	39,3
počítač bez internetu	3,1	4,0	4,5	2,0	5,8

*) Domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let, přičemž osoby v čele domácnosti byly zjišťovány jen u uvedených typů hospodařících domácností.

Ačkoliv nejlépe jsou informačními a komunikačními technologiemi vybaveny domácnosti s dětmi a nejhůře domácnosti seniorů, jedním z rozhodujících faktorů zůstávají v této oblasti příjmy. Podle výsledků SLDB 2011 byla téměř čtvrtina domácností seniorů vybavena počítačem, z toho 21,0 % s internetem a 3,1 % bez internetu. Zvýšený podíl domácností vybavených počítačem s internetem charakterizoval domácnosti prarodičů s vnoučetem (39,3 %), úplných rodin (30,2 %) a neúplných rodin (28,0 %). Nízká vybavenost byla typická pro samostatně hospodařící seniory. Počítač s internetem měla k dispozici každá desátá domácnost seniorů – jednotlivců.

Domácnosti jednotlivců bydlící v bytech v Olomouckém kraji podle druhu domu a právního důvodu užívání bytu

Zdroj: SLDB 2011

I přes výše uvedenou podobnost byly mezi úplnými a neúplnými rodinami z hlediska právního důvodu užívání bytů rozdíly. Pro domácnosti úplných rodin, které v porovnání s domácnostmi neúplných rodin bydlely více v bytových domech, byl typický vyšší podíl bytů v osobním vlastnictví a bytů družstevních. Naopak u domácností neúplných rodin bylo zřejmé zvýšené zastoupení bytů nájemních. Vyrovnanější členění odrážející způsob bydlení popisovalo nejpočetnější skupinu domácností seniorů – domácnosti jednotlivců. Ačkoliv i pro ně zůstal nejčastějším právním důvodem užívání byt ve vlastním domě, necelý třetinový podíl (31,7 %) zůstal výrazně za podílem u rodinných domácností. Samostatně hospodařící senioři bydleli často také v bytech nájemních (21,9 %) nebo v osobním vlastnictví (20,6 %).

Domácnosti seniorů^{*)} bydlící v bytech podle počtu obytných místností

Zdroj: SLDB 2011

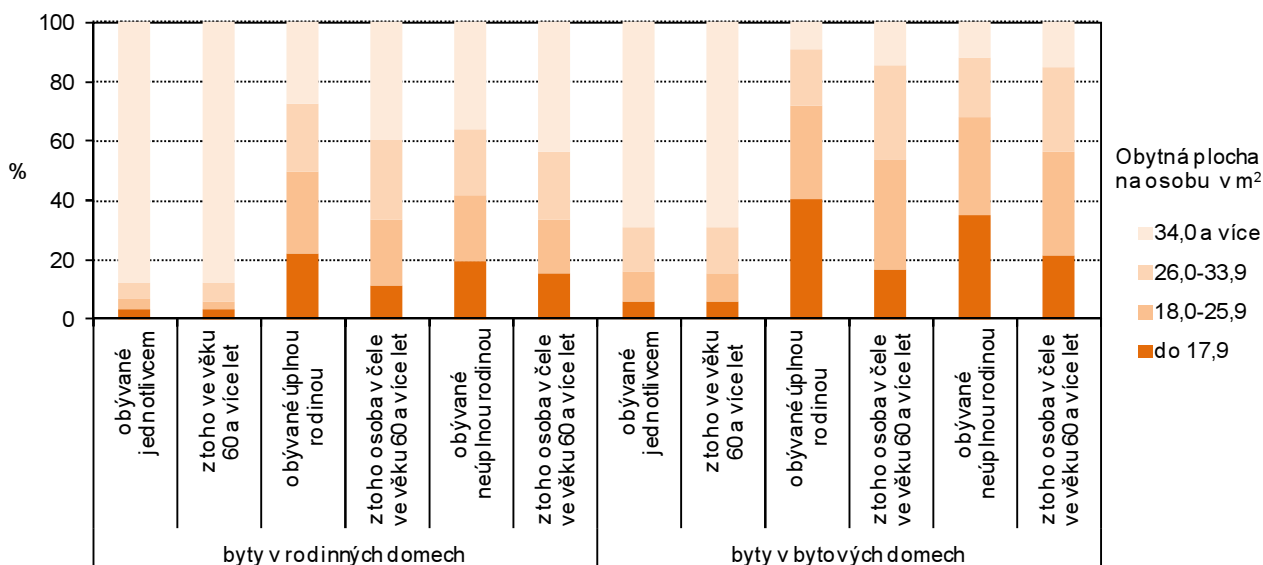
	Celkem	z toho podle počtu obytných místností s plochou 8 m ² a více (%)				
		1	2	3	4	5 a více
Domácnosti seniorů celkem	65 809	4,8	12,5	31,8	30,0	16,9
z toho podle typu:						
1 úplná rodina	28 216	1,8	6,8	29,0	37,4	22,4
1 neúplná rodina	5 902	2,9	9,3	29,2	30,8	22,4
domácnost jednotlivce	30 983	7,9	18,2	34,8	23,1	10,9
z nich žijící samostatně v bytě	61 478	4,9	12,9	32,6	30,3	15,2
z toho podle typu:						
1 úplná rodina	26 609	1,8	7,0	29,9	38,2	20,4
1 neúplná rodina	5 531	2,9	9,6	29,6	31,1	21,4
domácnost jednotlivce	28 668	8,2	19,0	35,6	22,8	9,1

^{*)} Domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti tvořené jednou rodinou, jednotlivcem nebo domácnosti prarodičů s vnoučaty, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let

Ačkoliv téměř polovina domácností seniorů byla podle výsledků SLDB 2011 tvořena pouze jednou osobou, podíl jednopokojových, příp. dvoupokojových bytů obývaných seniory byl výrazně nižší. Podle počtu obytných místností převládaly domácnosti seniorů bydlících v třípokojovém (31,8 %) a čtyřpokojovém bytě (30,0 %). S odstupem následovaly byty s pěti a více obytnými místnostmi (16,9 %), které v rámci domovního fondu převažují v rodinných domech. Nejnižší podíly zaznamenaly domácnosti seniorů bydlících v bytech dvoupokojových (12,5 %) a jednopokojových (4,8 %). Byty se čtyřmi obytnými místnostmi představovaly nejčastější bydlení pro domácnosti seniorů úplných (37,4 %) i neúplných rodin (30,8 %). Přestože pro domácnosti jednotlivců by bylo logické vyšší zastoupení bytů jednopokojových (7,9 %) a dvoupokojových (18,2 %), zcela nejvíce samostatně hospodařících seniorů bydlelo v bytech se třemi (34,8 %), příp. čtyřmi obytnými místnostmi (23,1 %).

Domácnosti seniorů bydlící v bytech v Olomouckém kraji podle typu domácnosti, druhu domu a průměrné obytné plochy na osobu

Zdroj: SLDB 2011

Domácnosti seniorů^{*)} bydlící v bytech podle obytné plochy na osobu

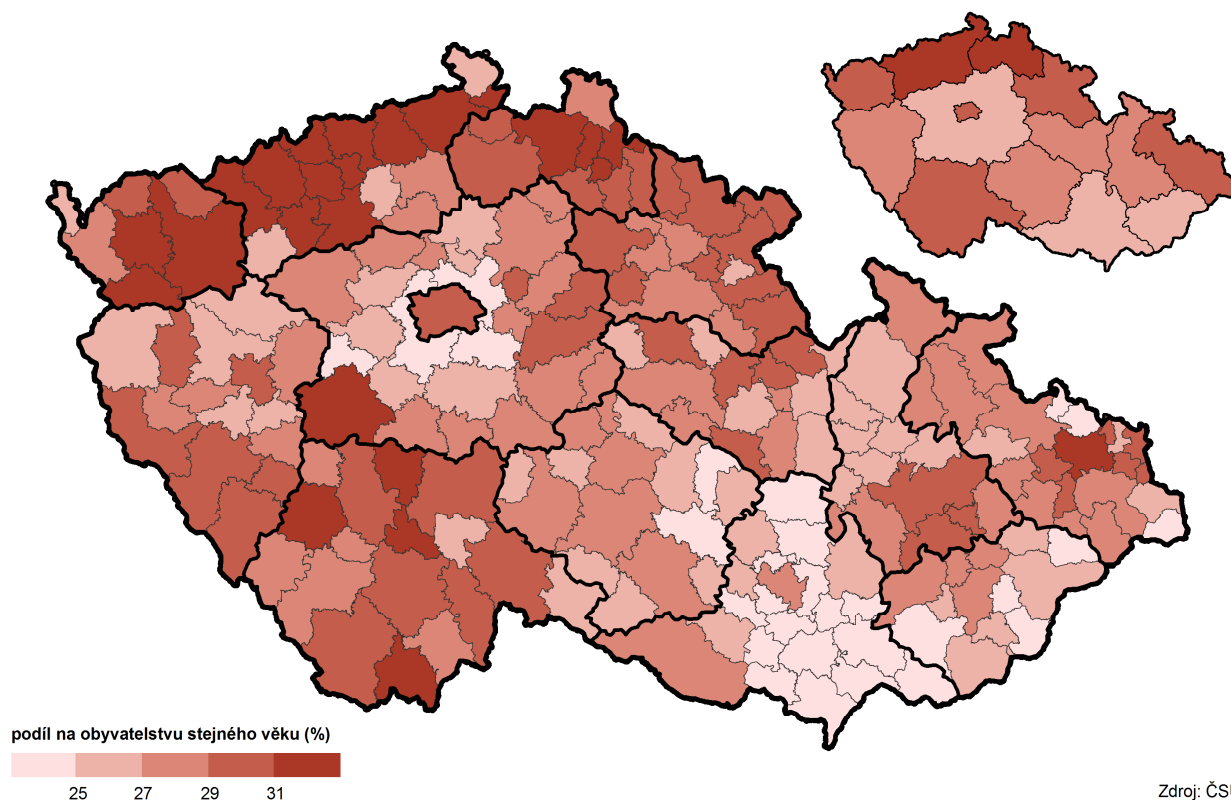
Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	z toho podle obytné plochy v m ² na osobu (%)				
		do 9,9	10,0–19,9	20,0–29,9	30,0–39,9	40,0 a více
Domácnosti seniorů celkem	65 809	2,7	12,0	25,0	17,9	36,4
z toho podle typu:						
1 úplná rodina	28 216	3,7	16,4	37,6	23,3	14,9
1 neúplná rodina	5 902	5,4	17,5	30,2	20,6	17,4
domácnost jednotlivce	30 983	1,3	6,7	12,3	12,4	60,1
z nich žijící samostatně v bytě	61 478	2,1	10,3	24,7	18,4	38,5
z toho podle typu:						
1 úplná rodina	26 609	3,0	14,6	38,3	24,3	15,7
1 neúplná rodina	5 531	4,7	15,8	30,6	21,5	18,4
domácnost jednotlivce	28 668	0,6	4,9	10,6	12,4	64,1

^{*)} Domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti tvořené jednou rodinou, jednotlivcem nebo domácnosti prarodičů s vnoučaty, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let

Přes dvě třetiny samostatně hospodařících seniorů bydlících v třípokojovém a větším bytě se promítly do jejich vysoké průměrné obytné plochy na osobu. Celkem 60,1 % domácností jednotlivců hospodařilo v bytě s obytnou plochou přesahující 40 m²/osobu. Díky nízkému zastoupení malých bytů byl naopak nízký podíl domácností jednotlivců bydlících v bytech s obytnou plochou do 20 m²/osobu, který činil 8,0 %. Pro většinu vícečlenných domácností úplných i neúplných rodin byla v porovnání s domácnostmi jednotlivců charakteristická převažující obytná plocha do 40 m²/osobu. Při rozdělení intervalů po deseti metrech čtverečních bydlelo nejvíce rodinných domácností v bytech s obytnou plochou 20–30 m²/osobu. U úplných rodin se jednalo o 37,6 % domácností, u neúplných rodin 30,2 %. Průměrná obytná plocha bytu obývaného domácností v čele s osobou ve věku 65 a více let dosáhla v Olomouckém kraji 58,4 m² a byla o 0,3 m² nad celorepublikovým průměrem. V případě úplných rodin činil krajský průměr 63,9 m², u neúplných rodin 63,8 m² a u domácností jednotlivců 52,1 m².

Osoby žijící samostatně v bytě ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Zdroj: ČSÚ

4. Zdravotní péče

Zdravotní péčí se rozumí prevence, ošetřování a zvládání chorob a ochrana duševního a fyzického zdraví využitím služeb zdravotního, ošetřujícího a pomocného personálu. Mezi zdravotnická zařízení patří nemocnice, polikliniky, ordinace lékařů, zdravotnická záchranná služba, hygienická služba, lékárny, specializované léčebné ústavy, výzkumné ústavy, laboratoře a doprava nemocných a raněných. Vybrané údaje o zdravotnictví jsou převzaty z podkladů Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS ČR), zřízeného Ministerstvem zdravotnictví ČR.

Zdravotní stav

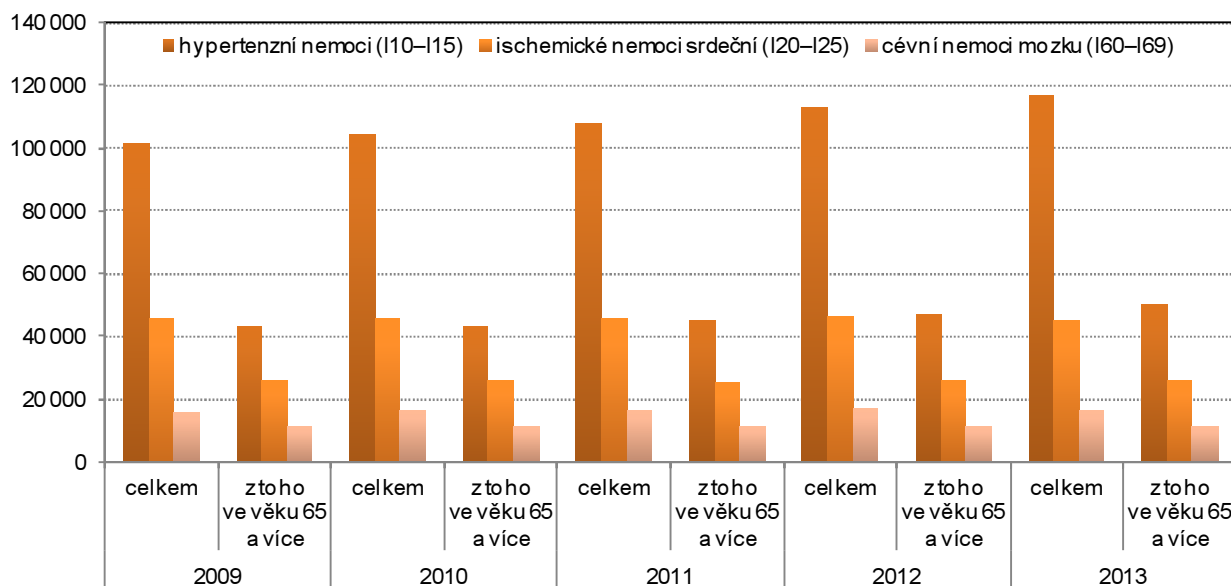
Zdraví seniorů je jednou z důležitých podmínek soběstačnosti. Světová zdravotnická organizace (WHO) vymezuje zdraví jako stav úplné tělesné, duševní, sociální a spirituální pohody. Toto pojetí je však u seniorů nereálné a nedosažitelné. Většina lidí vykazuje kolem 65. roku života příznaky stárnutí, které se projevují úbytky funkcí a výkonnosti. S přibývajícím věkem se zvyšuje výskyt zdravotních problémů. Nastávají změny pohybového aparátu. Významné jsou změny smyslového vnímání. U zraku se projevují změnou zrakové ostrosti, u sluchu nedoslýchavostí, u čichu a chuti změnou ve vnímání vůní, pachů. Nejvýrazněji se projevuje stárání na stavu cév (arterioskleróza). Jedná se o progresivní proces, který může být příčinou srdečního infarktu a mozkové mrtvice.

Vzhledem k omezenému rozsahu dat o zdravotním stavu nejstarší generace můžeme hodnotit pouze počty pacientů s chronickým onemocněním a nové hlášené případy onemocnění zhoubnými novotvary.

V roce 2013 bylo v Olomouckém kraji v evidenci praktického lékaře pro dospělé evidováno 116 848 chronických pacientů s hypertenzními nemocemi (I10–I15), z nichž 42,7 % bylo starších 65 let. Dalších 44 942 osob (57,8 % starších 65 let) bylo v pravidelné péči lékaře pro ischemické nemoci srdeční (I20–I25). Celkem 16 052 obyvatel kraje (68,8 % osob starších 65 let) bylo pod stálým lékařským dohledem z důvodu cévních nemocí mozku (I60–I69).

Pacienti s vybraným chronickým onemocněním v evidenci praktického lékaře pro dospělé v Olomouckém kraji v letech 2009 až 2013

Zdroj: ÚZIS

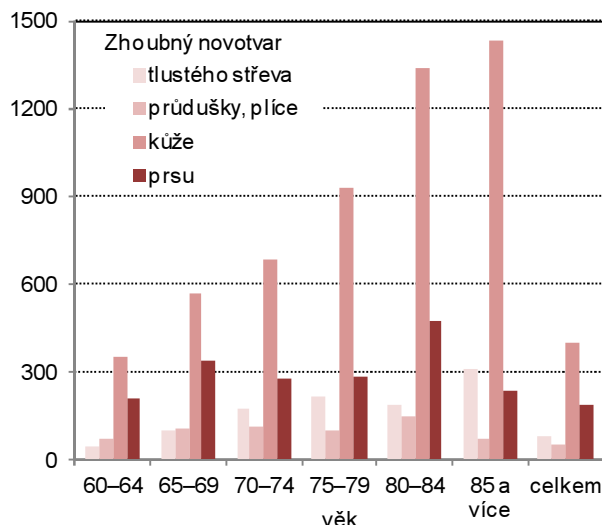
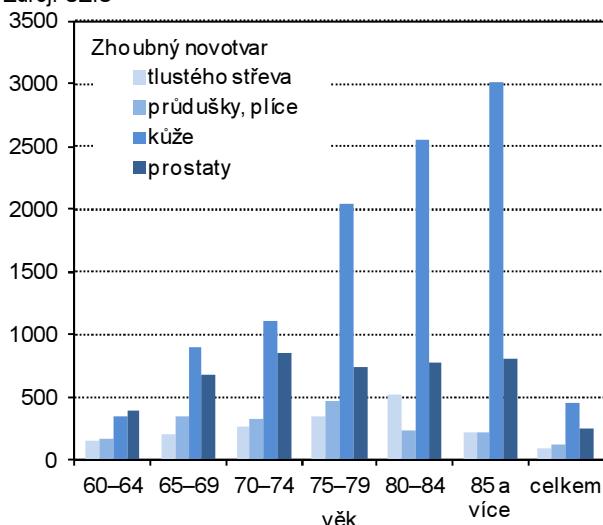

Ve srovnání s rokem 2009 se počet sledovaných pacientů starších 65 let v případě hypertenzních nemocí zvýšil o 16,3 %, u ischemických nemocí srdečních došlo k nárůstu o necelé jedno procento a v případě cévních nemocí mozku vzrostl počet seniorů o 1,7 %.

Mezi nejobávanější onemocnění patří zhoubné novotvary. Ve věkové skupině 65 a víceletých bylo v roce 2011 v kraji 3 365 nově hlášených onemocnění zhoubnými novotvary, což představovalo meziroční nárůst o 2,2 %. Mezi nově hlášenými onemocněními činil poměr mužů 53,4 % a žen 46,6 %. U žen došlo k meziročnímu nárůstu onemocnění o 6,5 %, naopak u mužů k poklesu o 1,4 %.

Hlášená onemocnění vybranými druhy zhoubných novotvarů na 100 tisíc mužů/žen v Olomouckém kraji v roce 2011

Zdroj: ÚZIS

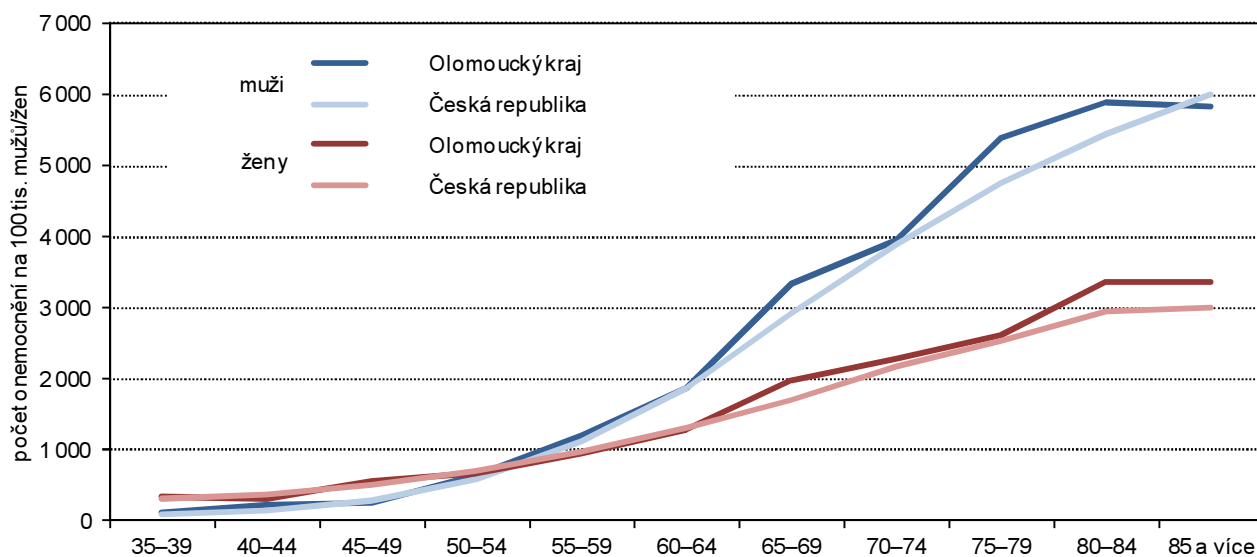

Nejčastějším novotvarem u obou pohlaví starších 65 let byl v roce 2011 jiný zhoubný novotvar kůže (C44). Více než třetina všech nově hlášených onemocnění připadala na tento druh novotvaru. Díky příznivé prognóze léčby a také včasnou diagnózou je úmrtnost na tento typ zhoubného nádoru minimální. U mužů byl druhým nejčastěji diagnostikovaným nádorem zhoubný novotvar prostaty (17,4 % z celku). U žen je dlouhodobě druhým nejčastějším nádorem zhoubný novotvar prsu (12,7 %). V relativním vyjádření zhoubný novotvar prostaty nejčastěji postihuje muže ve věkové skupině 70–74 let (856 nově hlášených případů na 100 tisíc mužů stejného věku v roce 2011). U žen je nejvyšší výskyt onemocněním rakovinou prsu ve věkové skupině 80–84 let (475 nově hlášených případů na 100 tisíc žen stejného věku). V roce 2014 byly tyto typy novotvarů nově zjištěny u 312 mužů a u 200 žen starších 65 let.

Ve srovnání s ČR jsou v Olomouckém kraji hodnoty nově hlášených onemocnění novotvary téměř ve všech věkových skupinách v přepočtu na 100 tisíc obyvatel mírně vyšší. Nejvyšší počet onemocnění zhoubnými novotvary na 100 tisíc obyvatel byl hlášen v kraji Plzeňském (u obou pohlaví, všech věkových skupin), naopak nejnižší hodnoty zaznamenali v kraji Středočeském. Olomouckému kraji patřila v roce 2011 třetí příčka v počtu hlášených onemocnění zhoubnými novotvary na 100 tisíc obyvatel u mužů. Ženy na tom bylo o něco málo lépe. Přesto výskyt nádorových onemocnění u žen byl pátý nejvyšší mezi 14 kraji ČR.

Hlášená onemocnění novotvary v Olomouckém kraji a ČR podle pohlaví a věku v roce 2011 (na 100 000 obyvatel stejného věku)

Zdroj: ÚZIS

Hospitalizovaní (nemocnice, LDN, hospice)

Zvyšující se počet chronicky nemocných pacientů má za následek zvýšené nároky na zdravotní a sociální péči. Pacienty, které není možné léčit ambulantně, je nutné hospitalizovat na lůžkových odděleních zdravotnických zařízení, ve kterých probíhá vícedenní léčba.

V roce 2013 bylo v nemocnicích hospitalizováno 137 106 osob, které měly bydliště v Olomouckém kraji. Více než třetina z nich (49 010 osob) byla starší 65 let. Počet hospitalizovaných seniorů se meziročně zvyšoval. Nejvyšší meziroční nárůst ve sledovaném období (v letech 2009 až 2013) byl zaznamenán v roce 2012 (6,6 %). Ve srovnání s rokem 2009 bylo v nemocnicích v roce 2013 hospitalizováno o 8,3 % více seniorů. Mezi hospitalizovanými seniory převažovaly v absolutním vyjádření ženy. V roce 2013 připadlo na 100 hospitalizovaných mužů 119 žen. Tento fakt souvisí se znatelnou převahou žen v populaci seniorů (na 100 mužů připadá 146 žen). V relativním vyjádření jsou poměry opačné. V roce 2013 bylo v nemocnicích hospitalizováno celkem 47 mužů seniorů ze sta. U žen senierek tento ukazatel dosáhl hodnoty 39.

Osoby s bydlištěm v kraji hospitalizované v nemocnicích podle věku v letech 2009 až 2013

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	Hospitalizovaní muži					Hospitalizované ženy				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Celkem	60 397	60 858	58 827	60 681	60 733	77 851	76 846	74 405	75 667	76 373
z toho ve věku:										
55–59	5 462	5 611	5 181	5 265	4 892	4 352	4 427	4 317	4 333	4 197
60–64	6 206	6 217	6 299	6 504	6 304	4 898	5 277	5 017	5 285	5 143
65–69	5 579	5 746	5 802	6 541	6 870	5 415	5 389	5 334	5 648	6 143
70–74	4 608	4 956	4 801	5 258	5 431	4 998	4 926	4 994	5 320	5 450
75–79	4 658	4 612	4 273	4 095	4 260	6 062	5 918	5 383	5 277	5 053
80–84	3 094	3 232	3 200	3 381	3 423	5 136	5 175	4 854	5 234	5 097
85–89	1 864	1 943	1 542	1 735	1 845	3 860	3 960	3 156	3 436	3 498
90–94 ¹⁾	.	.	352	425	518	.	.	822	1 110	1 221
95 a více ¹⁾	.	.	47	48	40	.	.	181	182	161

¹⁾ v letech 2009 a 2010 ve věku 85 a více let

Průměrná doba hospitalizace podle bydliště v kraji byla v roce 2013 v Olomouckém kraji rovna 5,5 dnů a mezi 14 kraji ČR byla nejnižší (ČR 6,3 dnů). Pro srovnání nejdéle v nemocnicích pobývali obyvatelé Královéhradeckého kraje (7,2 dnů). S rostoucím věkem se průměrná ošetrovací doba v nemocnici zvyšuje. Nejdéle v nemocnici pobývali Olomoučané ve věkové skupině 90–94 let (v průměru 8,8 dnů) a ve věku 85–89 let (8,7 dnů). Nejčastější příčinu hospitalizace představovaly nemoci oběhové soustavy se 17,7 tisíci hospitalizovanými osobami.

Průměrná ošetrovací doba osob s bydlištěm v kraji hospitalizovaných v nemocnicích podle věku v letech 2009 až 2013 (dny)

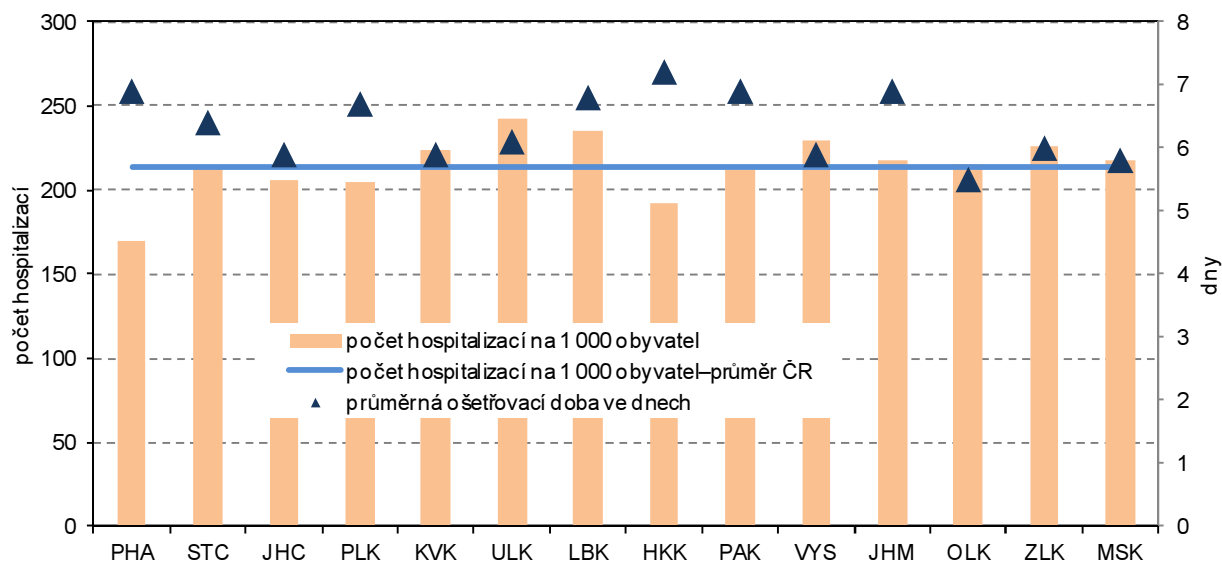
Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	Olomoucký kraj					Česká republika				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Celkem	6,3	6,2	6,0	5,8	5,5	6,9	6,8	6,7	6,4	6,3
z toho ve věku:										
55-59	6,5	6,5	6,1	5,8	5,4	6,9	6,9	6,7	6,3	6,2
60-64	6,9	6,8	6,3	6,3	5,9	7,4	7,3	7,1	6,8	6,7
65-69	7,3	7,0	6,8	6,4	6,3	7,9	7,8	7,6	7,3	7,2
70-74	7,6	7,4	7,2	7,1	6,7	8,7	8,5	8,3	7,9	7,8
75-79	8,1	8,1	8,1	7,5	7,2	9,7	9,7	9,4	9,0	8,8
80-84	9,3	9,1	8,9	8,2	7,9	11,2	11,0	10,9	10,4	10,2
85-89	10,1	9,8	9,7	9,0	8,7	12,3	12,5	12,4	11,8	11,6
90–94 ¹⁾	.	.	9,2	8,8	8,8	13,3	12,5	12,5	12,5	11,8
95 a více ¹⁾	.	.	9,9	9,6	8,1	13,0	12,8	13,8	12,4	12,5

¹⁾ v letech 2009 a 2010 ve věku 85 a více let

Hospitalizované osoby v nemocnicích a průměrná doba hospitalizace podle bydliště v kraji v roce 2013

Zdroj: ÚZIS

Z celkového počtu 49 tisíc hospitalizovaných seniorů jich pětina v nemocnici podstoupila operaci. Podíl operovaných na celkovém počtu hospitalizovaných ve sledovaném období let 2009 až 2013 zůstával na stejné hranici. Mezi věkovými skupinami však nalezneme výrazné rozdíly. U 65–74 letých byl chirurgický zákrok častějším důvodem hospitalizace než u osob ve vyšších věkových skupinách.

Podíl operovaných osob s bydlištěm v kraji z hospitalizovaných v nemocnicích podle věku v letech 2009 až 2013 (%)

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	Olomoucký kraj					Česká republika				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Celkem	26,3	26,7	28,9	29,2	28,5	28,9	28,9	28,8	29,6	29,4
z toho ve věku:										
55–59	34,2	34,2	36,3	36,6	36,2	35,2	35,4	35,4	36,2	36,3
60–64	31,3	30,9	33,8	33,6	32,2	32,2	32,2	32,0	32,7	32,8
65–69	27,5	29,8	30,8	30,2	29,8	29,7	29,8	29,6	30,1	29,9
70–74	24,3	25,1	26,5	27,1	26,1	26,2	25,8	26,0	26,4	26,4
75–79	21,1	20,3	21,7	20,8	20,7	22,3	21,1	21,2	21,2	21,3
80–84	16,4	15,5	16,0	15,8	15,6	17,1	16,1	16,1	16,1	16,1
85–89	12,4	11,0	11,8	12,6	13,1	13,7	12,5	12,5	12,5	12,3
90–94 ¹⁾	.	.	11,9	11,0	11,4	10,8	10,6	11,0	10,6	10,5
95 a více ¹⁾	.	.	7,9	6,1	6,5	9,5	9,8	10,0	8,8	9,9

¹⁾ v letech 2009 a 2010 ve věku 85 a více let

Pro poskytování specializované lůžkové péče, zaměřené k ošetřování a doléčování pacientů trpícíchi děletrvajícimi nemocemi (zejména pro staré a dlouhodobě nemocné), jsou určeny léčebny dlouhodobě nemocných. V průběhu roku 2013 vykazalo v Olomouckém kraji činnost sedm léčeben pro dlouhodobě nemocné s celkovým počtem 613 lůžek. Během sledovaného období (v letech 2005–2013) došlo ke vzniku dvou nových léčeben a navýšení počtu lůžek o 87.

V roce 2013 bylo v léčebnách dlouhodobě nemocných hospitalizováno 4 786 pacientů. V přepočtu na 10 tisíc obyvatel byla hodnota 75,2 pacientů druhá nejvyšší mezi kraji ČR. Vyšší byla jen v kraji Zlínském (82,2 hospitalizovaných na 10 tisíc obyvatel). Nejméně hospitalizovaných na 10 tisíc obyvatel (8,1) zaznamenal kraj Liberecký, ve kterém působí pouze jediná léčebna pro dlouhodobě nemocné.

Průměrná ošetrovací doba dosáhla 38,8 dnů a oproti roku 2005 se o 9 dnů snížila. Roční využití lůžek (301,0 dnů) bylo druhé nejnížší mezi 14 kraji ČR. Nížší bylo pouze v kraji Jihočeském (291,2 dnů). Naopak nejvyšší roční využití lůžek bylo zaznamenáno v kraji Libereckém (357,4 dnů) a kraji Jihomoravském (342,0 dnů).

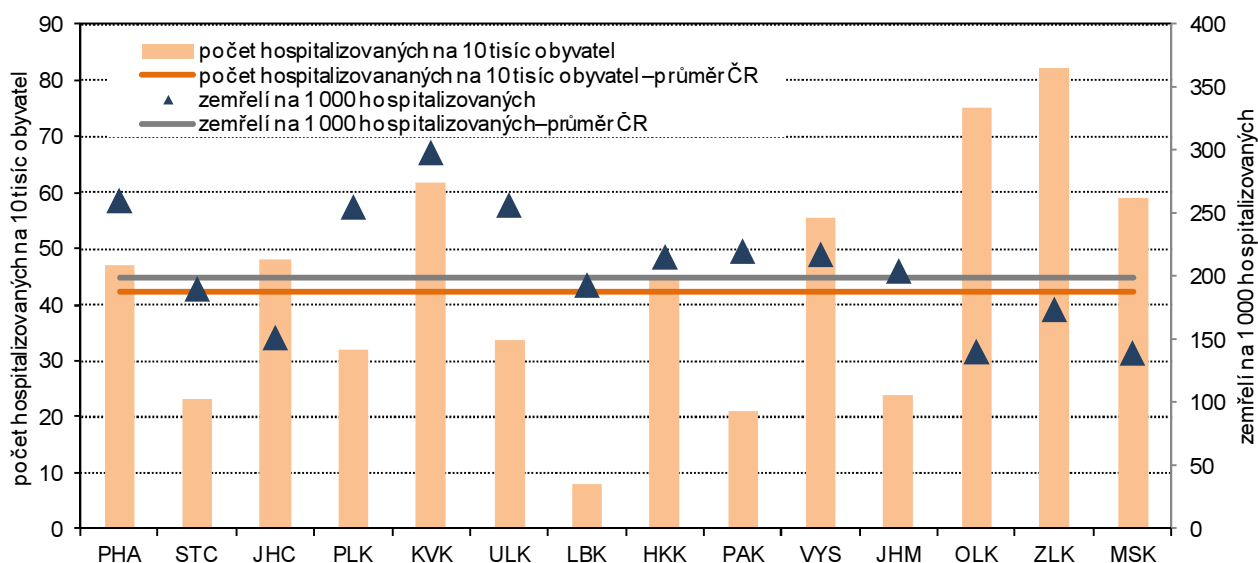
Léčebny dlouhodobě nemocných v letech 2005 až 2013

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Léčebny dlouhodobě nemocných	5	5	5	6	6	6	7	7	7
v nich lůžka	526	575	519	542	563	563	618	613	613
Hospitalizovaní celkem	3 610	3 750	4 136	4 142	4 439	4 432	5 020	4 800	4 788
na 10 000 obyvatel	56,5	58,6	64,4	64,5	69,1	69,1	78,6	75,3	75,2
Zemřelí pacienti	589	614	657	677	613	648	732	666	673
na 1 000 hospitalizovaných	163,2	163,7	158,8	163,4	138,1	146,2	145,8	138,8	140,6
Průměrná ošetrovací doba	47,7	48,0	43,4	42,3	40,6	42,0	39,3	38,8	38,8
Roční využití lůžek ve dnech	327,3	320,8	339,4	324,4	320,1	330,4	318,9	303,9	301,0

Hospitalizované osoby v léčebnách dlouhodobě nemocných podle krajů v roce 2013

Zdroj: ÚZIS

K péči o nevyléčitelně a těžce nemocné osoby jsou zřizovány zdravotnicko-sociální zařízení s názvem hospic. Na Svatém Kopečku u Olomouce najdeme jediný hospic v Olomouckém kraji, který poskytuje paliativní péči. Hlavním účelem hospiců je maximálně zlepšit kvalitu života v jeho závěrečné fázi a umožnit důstojné umírání. Děje se tak především snižováním nebo odstraňováním bolesti a jiných nepříjemných fyzických projevů nemoci. Hospic umožňuje vyřešit nebo alespoň zmírnit různé psychologické a duchovní problémy spojené s umíráním. Umožňuje intenzivní a nerušený kontakt s partnerem nebo rodinou.

Hospic na Svatém Kopečku u Olomouce byl zřízen Arcidiecézní charitou Olomouc. Slavnostně otevřen byl 28. listopadu 2002 za přítomnosti arcibiskupa Mons. Jana Graubnera. Od začátku prosince 2002 mohli první nemocní využít služeb hospice ve 24 ubytovacích jednotkách se 30 lůžky.

Geriatrická péče

Specializovanou zdravotní péči nemocným vyššího věku nad 65 let s komplexními zdravotními problémy poskytují oddělení geriatry. Geriatrie je lékařský obor, který je uznávaný jako samostatná specializace. Geriatrické oddělení se zřizuje v nemocnicích a neslouží k dlouhodobé péči jako léčebny dlouhodobě nemocných.

Oddělení geriatry Fakultní nemocnice Olomouc se 40 lůžky je jediné tohoto druhu v Olomouckém kraji. Počet lůžek na geriatrii se oproti roku 2005 snížil o více než polovinu. V roce 2013 bylo na tomto oddělení hospitalizováno 703 pacientů (11 pacientů na 10 tisíc obyvatel). Celkem 37 pacientů zde zemřelo (53 pacientů na 1 tisíc hospitalizovaných).

Geriatry v akutní péči v nemocnicích se sídlem kraji v letech 2005 až 2013

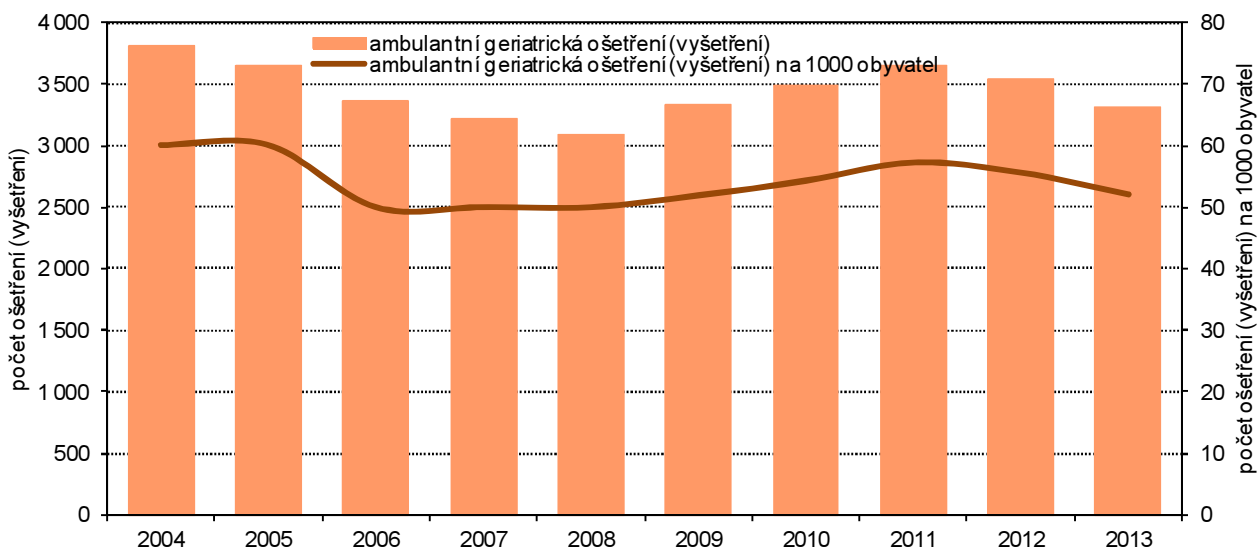
Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Geriatrická oddělení	1	1	1	1	1	1	1	1	1
v nich lůžka	90	90	90	90	90	90	55	40	40
na 10 000 obyvatel	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	0,9	0,6	0,6
Hospitalizovaní celkem	788	872	880	882	852	871	779	857	703
na 10 000 obyvatel	12,3	13,6	13,7	13,7	13,3	13,6	12,2	13,4	11,0
Zemřelí pacienti	58	60	59	44	77	59	36	37	37
na 1 000 hospitalizovaných	73,6	68,8	67,1	49,9	90,4	67,7	46,2	43,2	52,6

V geriatrické ambulanci bylo v roce 2013 provedeno 3 314 ošetření (vyšetření). Před deseti lety jich bylo provedeno o téměř 500 více. V přepočtu na 1 tisíc obyvatel se však hodnoty v letech 2004 až 2013 pohybují stále mezi pěti až šesti vyšetřeními. Kromě Fakultní nemocnice v Olomouci má oddělení geriatry dalších deset nemocnic v České republice, ve kterých působí celkem 47,9 lékařů (přepočtený počet).

Ambulantní geriatrická péče v Olomouckém kraji v letech 2004 až 2013

Zdroj: ÚZIS

Domácí zdravotní péče

Pro osoby, jejichž zdravotní stav již nevyžaduje soustavnou péči lékaře, ale přesto potřebují kvalifikovanou ošetrovatelskou péči, může být alternativou k pobytu v nemocnici tzv. domácí zdravotní péče. Léčba pacientů v domácím prostředí má často lepší výsledky než je tomu při dlouhodobé hospitalizaci na lůžkových odděleních nemocnic nebo v léčebnách pro dlouhodobě nemocné. Pobyt ve vlastním prostředí výrazně ovlivňuje proces uzdravování.

V průběhu roku 2013 poskytovalo domácí zdravotní péči v Olomouckém kraji 3,3 fyzioterapeutů, 158,7 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí (ZPBD), 8,0 ostatních odborných pracovníků a 0,3 dobrovolníků. Jedná se o průměrné roční přepočtené počty na plné úvazky včetně smluvních pracovníků.

V roce 2013 bylo v domácím prostředí ošetřeno 7 606 pacientů, většina z nich byla starších 65 let (83,1 %). Zdravotní sestry uskutečnily za rok 360 tisíc návštěv a při svých návštěvách provedly přes 626 tisíc výkonů. Z celkového počtu výkonů provedených pracovníky domácí zdravotní péče jich bylo 94,1 % hrazeno z veřejného zdravotního pojištění.

Pacienti domácí zdravotní péče podle věku v letech 2005 až 2013

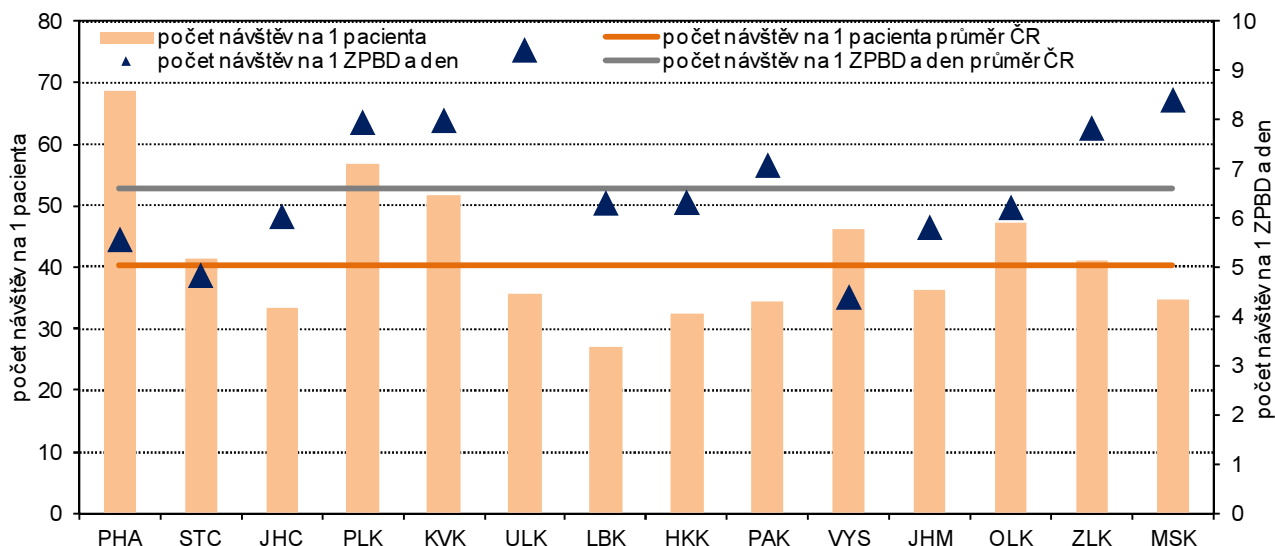
Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet pacientů	8 161	8 312	7 166	7 054	7 235	7 341	7 268	7 161	7 606
z toho ve věku 65 a více let	6 214	6 410	5 844	5 668	5 815	6 018	5 824	5 727	6 320
Počet pacientů ve věku 65 a více let na 1 000 obyvatel stejného věku	68	69	62	58	58	59	56	53	56
Počet návštěv	446 707	426 602	388 081	401 374	382 102	372 230	357 806	340 899	360 100
Počet návštěv na 1 pacienta	54,7	51,3	54,2	56,9	52,8	50,7	49,2	47,6	47,3
Počet provedených výkonů	719 258	725 844	670 008	724 471	714 928	624 430	593 886	562 446	626 347

V průměru byl každý pacient za rok 2013 ošetřen 47krát, což byla nejnižší hodnota za sledované období let 2005 až 2013. Mezi kraji ČR se tato hodnota pohybovala v rozmezí 27,1 (Liberecký kraj) až 68,6 (Hl. město Praha) návštěv na jednoho pacienta za rok. Na jednoho zdravotnického pracovníka nelékaře připadalo v průměru 6,2 návštěv denně. Tato hodnota za Olomoucký kraj byla o něco málo nižší než průměr ČR (6,6 návštěv denně). Mezi kraji nalezneme znatelné rozdíly. Zatímco v kraji Vysočina jeden nelékař provedl během dne v průměru 4,4 ošetření, v Ústeckém kraji jich bylo provedeno dvakrát více (9,4 ošetření).

Výkony domácí zdravotní péče v krajích a ČR v roce 2013

Zdroj: ÚZIS

Pozn.: ZPBD = zdravotní pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí

Celkem 5 624 pacientů v domácí péči ve věku 65 a více let bylo v roce 2013 ošetřováno pro chronická onemocnění, 292 pacientů ošetřovali pracovníci domácí zdravotní péče po pooperačních stavech a úrazech a 529 pacientů bylo v domácí péči pro akutní onemocnění. Domácí hospicová péče byla poskytována 254 pacientům starším 65 let.

Pacienti domácí zdravotní péče ve věku 65 a více let podle druhu onemocnění v letech 2005 až 2013

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pacienti ve věku 65 a více let	6 214	6 410	5 844	5 668	5 815	6 018	5 824	5 727	6 320
podle druhu onemocnění ¹⁾									
chronická onemocnění	5 463	5 531	5 032	4 859	5 176	5 465	5 301	5 106	5 624
akutní onemocnění	694	660	643	500	485	554	459	463	529
pooperační stavy, úrazy	302	359	275	427	357	333	332	323	292
domácí hospicová péče	221	429	606	561	596	456	360	277	254
Podíl pacientů ve věku 65 a více let na pacientech s daným druhem onemocnění (%)									
chronická onemocnění	87,4	87,8	85,5	84,7	85,6	87,0	86,6	85,5	86,8
akutní onemocnění	40,6	39,7	59,5	53,7	53,0	53,0	46,3	46,4	51,5
pooperační stavy, úrazy	49,8	48,3	47,9	64,4	61,7	64,9	48,9	50,9	61,5
domácí hospicová péče	73,7	73,7	83,4	84,4	84,7	83,4	86,5	87,1	84,7

¹⁾ pacient může být zařazen ve více druzích péče

5. Důchody a sociální služby

Sociální služby upravuje zákon o sociálních službách, který nabyl účinnosti k 1. lednu 2007 (zákon č. 108/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Tento zákon byl naposledy vyhlášen ve sbírce zákonů dne 19. listopadu 2014. Novela je účinná od 1. ledna 2015.

Podle tohoto zákona sociální službou se rozumí činnost nebo soubor činností zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení. Základní druhy a formy sociálních služeb vymezené tímto zákonem zahrnují sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence.

Sociální poradenství můžeme rozdělit na základní a odborné poradenství. *Základní poradenství* je poskytováno osobám, které potřebují řešit jejich nepříznivé sociální situace. Základní sociální poradenství je součástí všech druhů sociálních služeb. *Odborné sociální poradenství* poskytují specializované poradny jako např. manželské a rodinné poradny, poradny pro oběti trestných činů a domácího násilí, poradny pro seniory či zdravotně postižené osoby a další. Sociální poradenství je ze zákona poskytováno bez úhrady.

Služby sociální péče podle zákona o sociálních službách napomáhají osobám zajistit jejich fyzickou a psychickou soběstačnost, s cílem podpořit život v jejich přirozeném sociálním prostředí a umožnit jim v nejvyšší možné míře zapojení do běžného života společnosti, a v případech, kdy toto vylučuje jejich stav, zajistit jim důstojné prostředí a zacházení. Je vymezeno 14 druhů služeb sociální péče: osobní asistence, pečovatelská služba, tísňová péče, průvodcovské a předčitatelské služby, podpora samostatného bydlení, odlehčovací služby, centra denních služeb, denní stacionáře, týdenní stacionáře, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, chráněné bydlení a sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče. Služby sociální péče jsou poskytované za úhradu.

Služby sociální prevence mají za cíl pomoci zabránit sociálnímu vyloučení osob. Mají napomáhat osobám k překonání jejich nepříznivé sociální situace a chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů. Služby sociální prevence zahrnují 17 druhů služeb: raná péče, telefonická krizová pomoc, tlumočnické služby, azylové domy, domy na půl cesty, kontaktní centra, krizová pomoc, intervenční centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, noclehárny, služby následné péče, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, sociálně terapeutické dílny, terapeutické komunity, terénní programy, sociální rehabilitace. Některé druhy poskytovaných služeb sociální prevence jsou za úhradu.

Důchodci, důchody

Na konci roku 2014 pobíralo starobní důchod v kraji více osob, než činí populace krajského města Olomouce, tj. 107,7 tis. osob. Téměř třetina příjemců starobních důchodů (32,3 %) zvolila předčasný odchod do důchodu (34,7 tis. osob).

Příjemci starobních důchodů podle pohlaví v letech 2010 až 2014 (stav v prosinci)

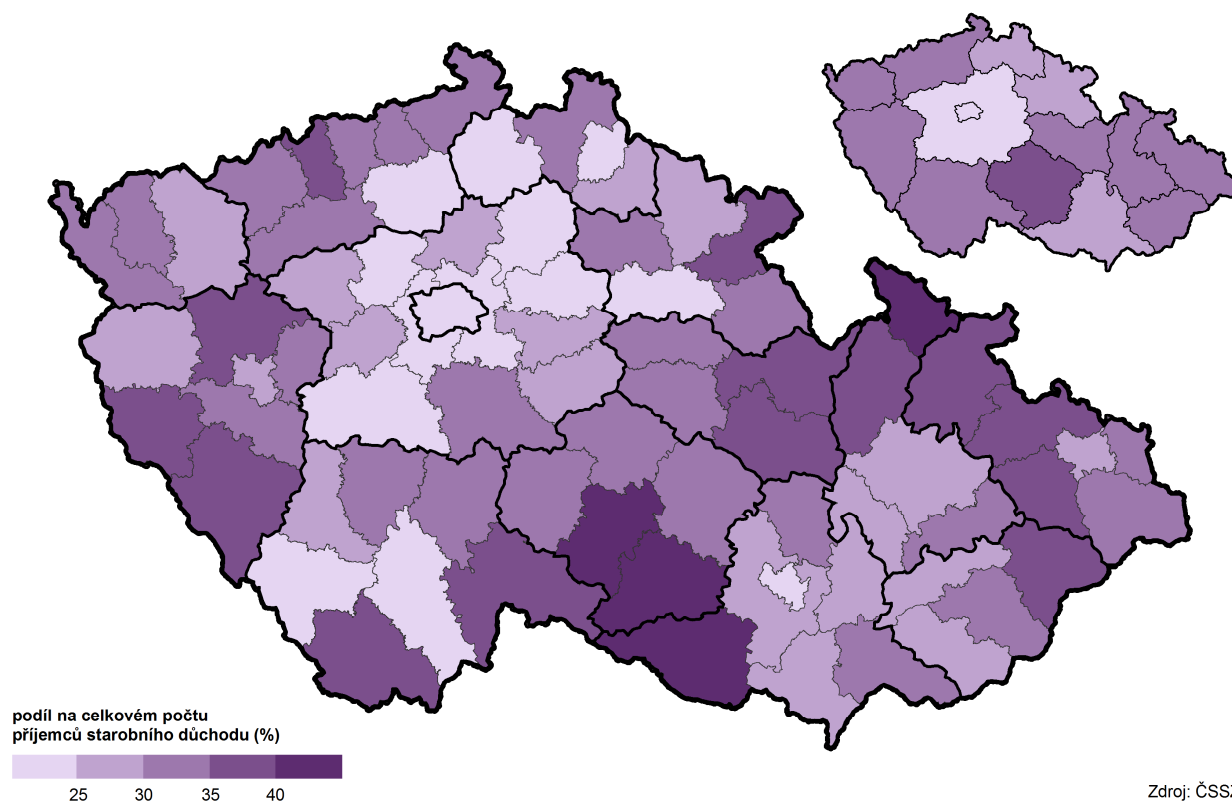
Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

	Muži					Ženy				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Příjemci pobírající starobní důchod (bez souběhu)	45 935	48 552	48 569	48 726	49 355	56 310	58 844	58 378	58 019	58 376
z toho předčasný důchod	11 795	14 433	15 015	15 559	16 246	14 304	16 816	17 390	17 871	18 502
Podíl počtu příjemců předčasných starobních důchodů (bez souběhu) (%)	25,7	29,7	30,9	31,9	32,9	25,4	28,6	29,8	30,8	31,7
Příjemci pobírající starobní důchod v souběhu s vdovským (vdoveckým)	5 202	5 312	5 449	5 487	5 493	33 081	33 194	33 181	33 097	33 155
z toho předčasný důchod	627	755	868	922	984	2 325	2 683	2 972	3 297	3 645
Podíl počtu příjemců předčasných starobních důchodů v souběhu s vdovským (vdoveckým) (%)	12,1	14,2	15,9	16,8	17,9	7,0	8,1	9,0	10,0	11,0

Počet osob, které se rozhodly odejít do penze dříve, se zvyšuje každoročně. Zatímco v prosinci 2010 čtvrtina mužů a žen pobírala předčasný starobní důchod (bez souběhu s vdovským důchodem), v roce 2014 to byla

již třetina (32,3 %). V mezikrajském srovnání byl podíl příjemců předčasných důchodů (bez souběhu) evidovaných v Olomouckém kraji čtvrtý nejvyšší po Kraji Vysočina, Pardubickém a Moravskoslezském kraji. Tento podíl byl vyšší než celorepublikový průměr o 3,8 p. b. V rámci kraje byly výrazné rozdíly mezi jednotlivými okresy. Předčasný odchod do penze v severní části kraje, tj. v okrese Jeseník a Šumperk volilo podstatně více osob než v ostatních okresech. V okrese Jeseník tento podíl činil 41,0 % a byl mezi okresy v kraji nejvyšší, naopak nejnižší podíl byl v okrese Olomouc 26,6 %. Mezi všemi okresy v ČR se okres Jeseník umístil na 4. místě a hned za ním následoval okres Šumperk.

Příjemci předčasných starobních důchodů (bez souběhu) podle okresů a krajů v prosinci 2014

V prosinci 2014 v Olomouckém kraji 38,6 tisíc osob pobíralo starobní důchod v souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem. I mezi těmito příjemci byli takoví, kteří se rozhodli pro předčasný odchod do důchodu. Podíl vdov nebo vdovců pobírajících předčasný důchod činil 12,0 % a meziročně se zvýšil o 1,1 p. b. Tento podíl každoročně narůstá. V meziokresním srovnání nejvíce osob pobírajících současně starobní a vdovský/vdovecký důchod bylo zaevidováno v okrese Olomouc, ale z toho do předčasného důchodu odešlo 8,6 %, tedy nejnižší meziokresní hodnota. Naopak v okrese Jeseník bylo zaevidováno nejméně osob pobírajících tyto dva druhy důchodů současně, ale podíl osob, které se rozhodly odejít do předčasných důchodů byl mezi okresy nejvyšší a činil 19,0 %.

Průměrná výše starobních důchodů podle pohlaví příjemců v letech 2010 až 2014 (stav v prosinci)

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

v Kč

	Muži					Ženy				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Průměrná měsíční výše starobních důchodů (bez souběhu)	10 854	11 304	11 539	11 729	11 831	8 993	9 371	9 557	9 718	9 811
z toho předčasných	9 915	10 407	10 590	10 745	10 820	8 075	8 484	8 638	8 785	8 861
Průměrná měsíční výše starobních důchodů v souběhu s vdovským (vdoveckým)	12 086	12 593	12 834	13 060	13 187	10 858	11 290	11 500	11 676	11 749
z toho předčasných	11 396	11 908	12 135	12 320	12 397	10 115	10 547	10 728	10 903	10 996

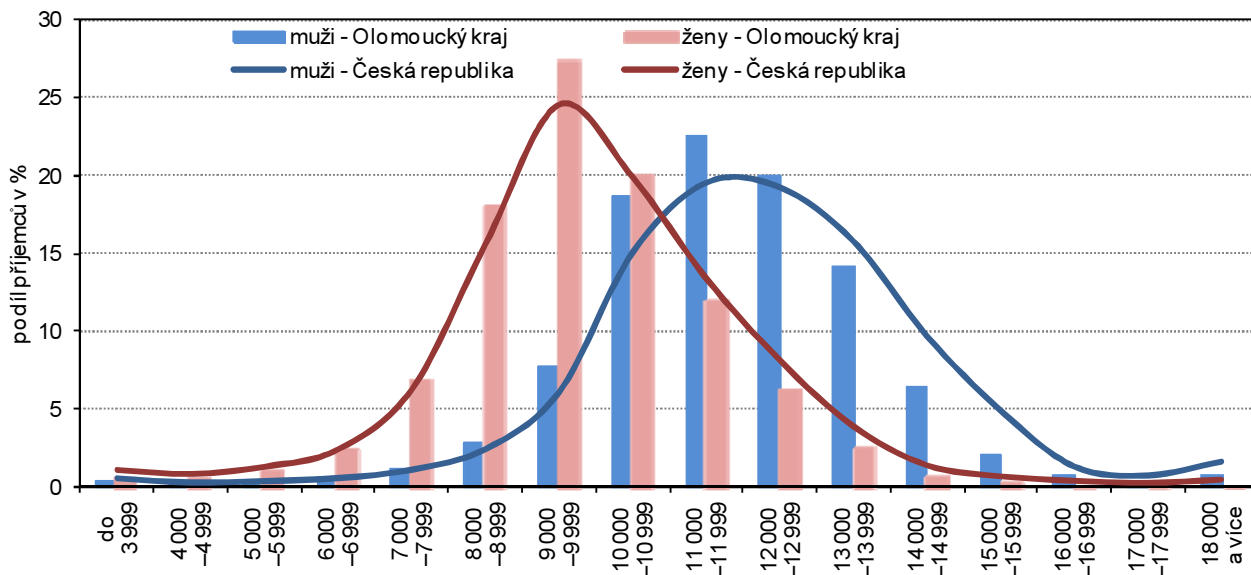

V mezikrajském srovnání se Olomoucký kraj již od roku 2009 umísťuje na posledním místě ve výši průměrných starobních důchodů. V meziokresním srovnání se meziročně celková výše průměrných důchodů zvýšila ve všech okresech kraje přibližně stejně (o 0,8 %). Nejvyšší průměrné starobní důchody pobírali tradičně penzisté žijící v okrese Olomouc (10 920 Kč). Podle průměrné výše starobního důchodu mezi okresy dlouhodobě zaostává okres Jeseník (10 435 Kč).

Příjemci starobního důchodu (bez souběhu) podle jeho výše v Olomouckém kraji v prosinci 2014

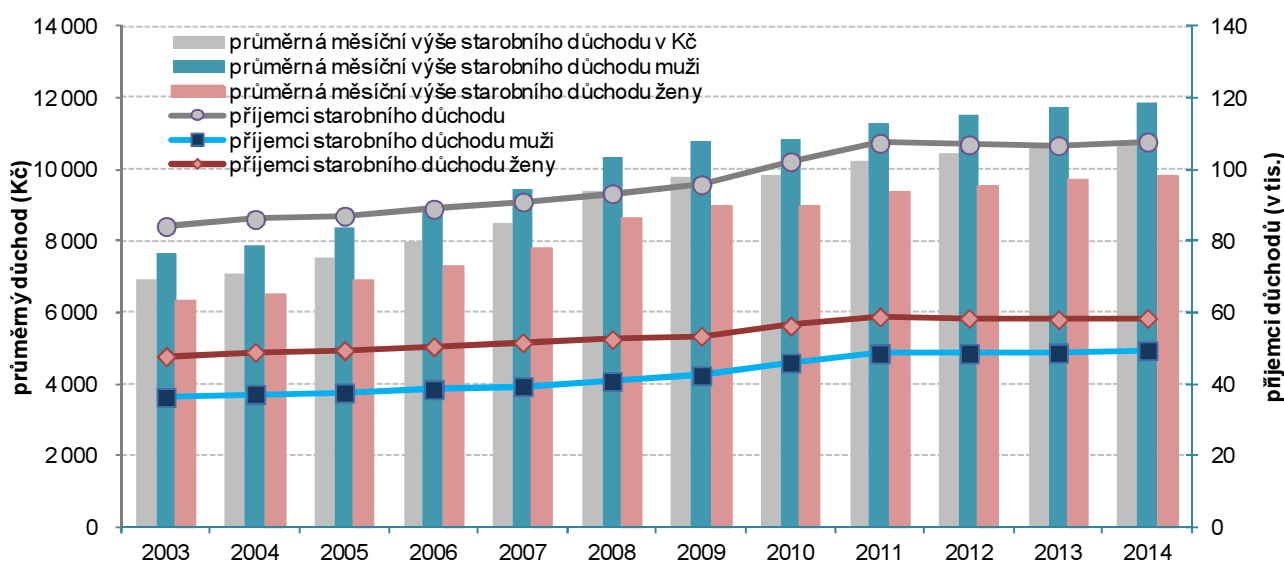
Zdroj: ČSSZ

Každoročně se rozevírají nůžky v rozdílné výši příjmů mezi pohlavími. Rok od roku se tento rozdíl zvyšuje. V prosinci 2014 u starobních důchodů dosáhl rozdíl mezi muži a ženami dokonce přes 2 tisíce korun. Tento trend je celorepublikový. Nejvíce žen pobíralo důchod v rozmezí 9 až 10 tisíc korun, v případě mužů byla nejvyšší četnost posunutá o dvě kategorie, tj. mezi 11 až 12 tisíci korun. Rozdíly byly také zaznamenány mezi vdovami a vdovci, kteří zároveň pobírali starobní důchod (13 187 Kč). Vdovci dostávali v průměru o 1 438 Kč více než vdovy (11 749 Kč). Průměrný starobní důchod vdovců byl druhý nejnižší mezi kraji ČR, vdovy byly na tom o jedno místo lépe.

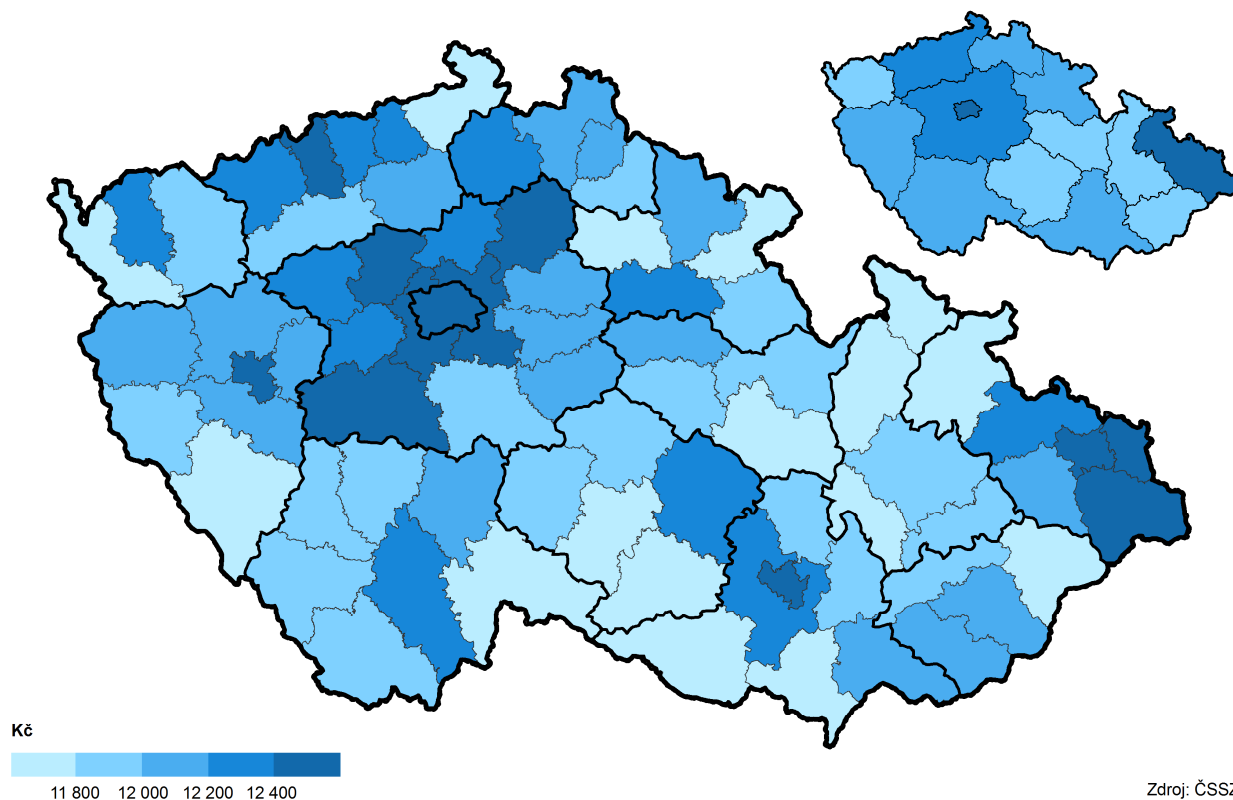
Příjemci a průměrná výše starobního důchodu (bez souběhu) v Olomouckém kraji v letech 2003 až 2014 (stav v prosinci)

Zdroj: ČSSZ

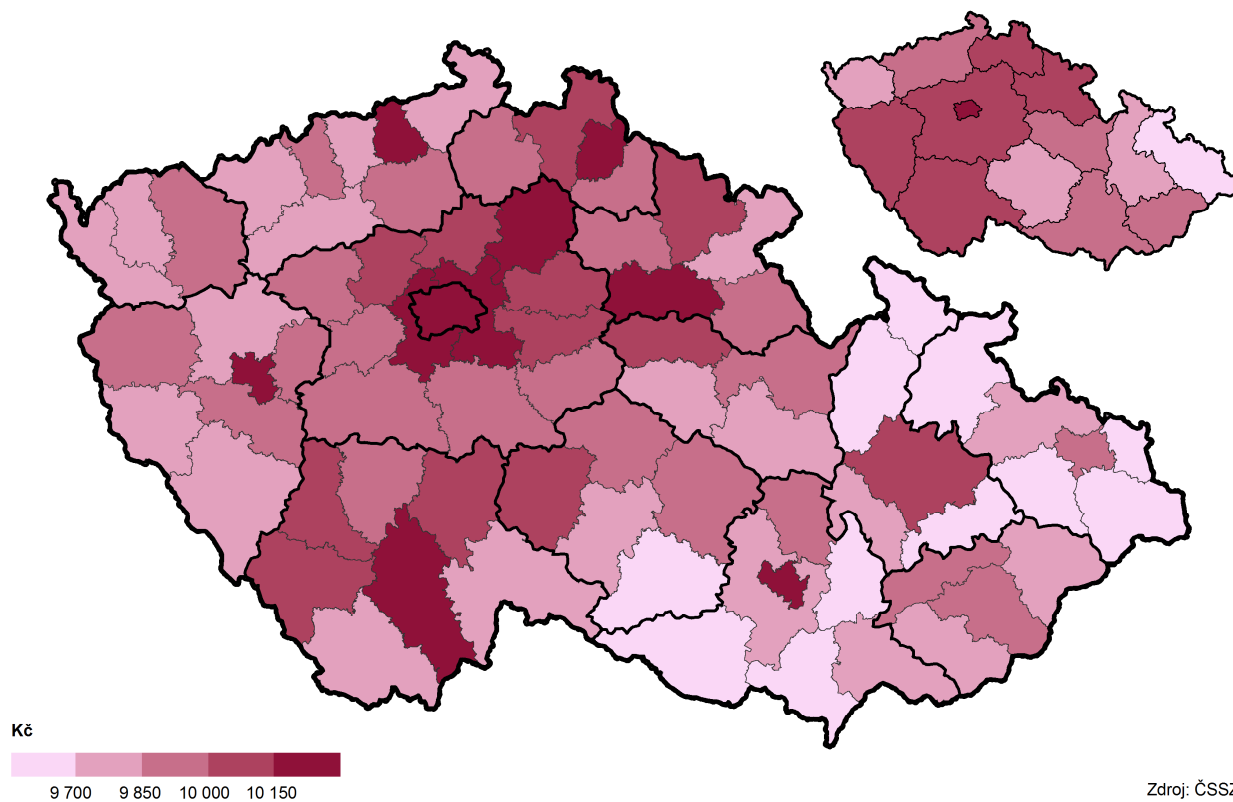

Pozn.: Data nejsou plně srovnatelná v celé časové řadě, od roku 2010 došlo ke změně v zařazení invalidních důchodců po 65 letech věku mezi starobní důchodce.

Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu)
podle okresů a krajů v prosinci 2014 - muži

Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu)
podle okresů a krajů v prosinci 2014 - ženy

V meziokresním srovnání největší rozdíly mezi průměrnou výší pobíraného starobního důchodu bez souběhu u mužů a u žen zaznamenali v okrese Jeseník (2 175 Kč). Také vdovci z okresu Jeseník pobírající starobní důchod měli v peněženkách o 1 586 Kč více než vdovy ze stejného okresu, což bylo v krajském meziokresním srovnání opět nejvíce.

Pobytové sociální služby

Jaká je nabídka sociální péče a kde ji najít v Olomouckém kraji? Mezi nejčastěji nabízené pobytové služby seniorům patří zejména domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a domovy s pečovatelskou službou. Zařízení sociální péče upravuje již zmiňovaný zákon o sociálních službách.

Domovy pro seniory - poskytují dlouhodobé pobytové služby seniorům, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby. Služba obsahuje pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, poskytnutí stravy, poskytnutí ubytování, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, aktivizační činnosti a pomoc při prosazování práv a zájmů. Služba se poskytuje za úplatu.

Domovy se zvláštním režimem - poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách, a osobám se stařeckou, Alzheimerovou demencí a ostatními typy demencí, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Režim v těchto zařízeních při poskytování sociálních služeb je přizpůsoben specifickým potřebám těchto osob.

Domy s pečovatelskou službou - nejsou zařízeními sociálních služeb podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ale jedná se o byty ve vlastnictví obce, o nichž také sama obec rozhoduje. To znamená, že přiděluje tyto byty na základě předem stanovených kritérií jednotlivým žadatelům o tento druh bydlení, s nimiž pak uzavírá běžnou nájemní smlouvu. Pro uzavírání smluv k bytům v domech s pečovatelskou službou nejsou stanovena žádná speciální pravidla. Služby sociální péče zaměřené hlavně na seniory poskytují domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a pečovatelská služba.

V Olomouckém kraji jsou mezi zdravotnická zařízení, která poskytují pobytové sociální služby, zařazeny tyto subjekty: Vojenská nemocnice Olomouc, odborný léčebný ústav Paseka, pod který od 1. ledna 2015 patří také odborný léčebný ústav neurologicko-geriatrický v Moravském Berouně, Středomoravská nemocniční a. s., Interna Zábřeh s. r. o. a Šumperská nemocnice a.s.

V Olomouckém kraji vedle zdravotnických zařízení existují zařízení sociální péče s pobytovou službou pro seniory. Mezi ně patří 34 domovů pro seniory s 2 544 lůžky a 13 domovů se zvláštním režimem s kapacitou 608 lůžek. Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí v roce 2010 pobytové služby poskytovalo také 91 domů s pečovatelskou službou s 2 580 byty.

Vybraná zařízení sociální péče podle okresů v roce 2014

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

	Domovy pro seniory ¹⁾			Domovy se zvláštním režimem ¹⁾			Domy s pečovatelskou službou ²⁾		
	zařízení	lůžka	lůžka na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	zařízení	lůžka	lůžka na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	domy	byty	byty na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let
Olomoucký kraj	34	2 544	22,0	13	608	5,2	91	2 580	24,6
v tom okres:									
Jeseník	6	264	37,0	1	14	2,0	5	121	19,6
Olomouc	8	645	15,6	2	79	1,9	33	1 028	27,4
Prostějov	8	686	33,7	2	87	4,3	14	397	21,3
Přerov	7	576	23,5	4	247	10,1	24	679	30,0
Šumperk	5	373	16,6	4	181	8,1	15	355	17,8

¹⁾ údaje jsou územně členěny podle detašovaných pracovišť a nemusejí tedy odpovídat údajům za kraje, které jsou zpracovány podle sídla právního subjektu; zařízení sociálních služeb i místa v nich jsou členěna podle druhu poskytované služby; v jednom zařízení může být poskytováno více druhů sociálních služeb.

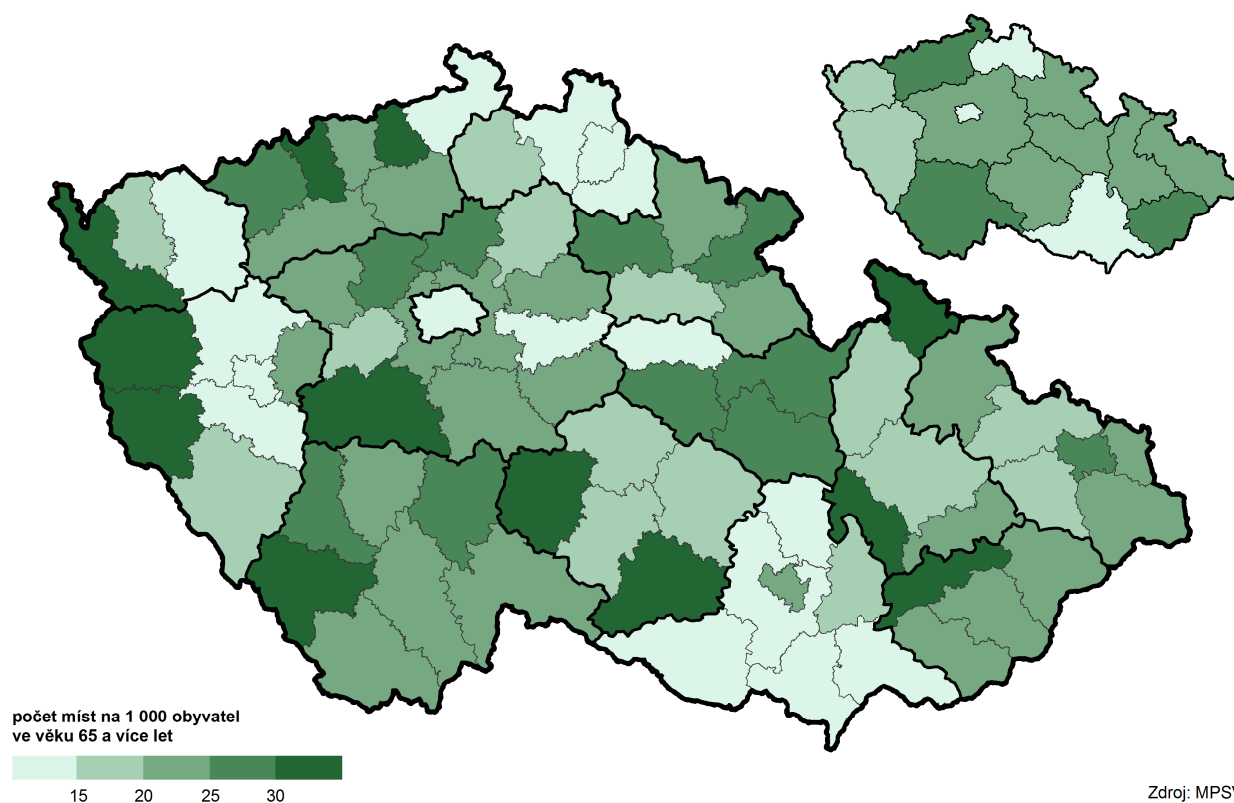
²⁾ data za rok 2010

V polovině roku 2016 by měl být otevřený nově postavený komplex pro seniory: domov se zvláštním režimem s kapacitou 70 lůžek a domov seniorů s kapacitou 30 lůžek. Oba objekty se nachází v Komárově.

Ve stejnou dobu by také měl zahájit svou činnost domov se zvláštním režimem v Prostějově, který vznikne rekonstrukcí „staré“ nemocnice a bude mít k dispozici 29 lůžek pro seniory trpící Alzheimerovou nemocí.

Počet domovů pro seniory se za poslední tři roky nezměnil, poklesl ale počet lůžek v těchto zařízeních. Vzhledem k tomu, že tato zařízení jsou výhradně určena seniorům, je to alarmující. V mezikrajském srovnání Olomoucký kraj zaujímá 9. místo v počtu nabízených lůžek osobám starším 65 let na 1 000 osob v daném věku. V mezikrajském srovnání, podle dat za rok 2014, nabízely nejvíce míst domovy pro seniory v Jihočeském kraji (26,5), naopak nejméně míst měl tento druh zařízení v kraji Hl. m. Praha (9,5). V domovech pro seniory v našem kraji byla nabídka 22 míst na 1 000 osob starších 65 let. Nejvíce lůžek v domovech pro seniory nabízela zařízení v okrese Jeseník a Prostějov (37,0 resp. 33,7 lůžek na 1 000 osob ve věku 65 a více let). Nejnižší nabídka míst v domovech pro seniory byla v okrese Olomouc, kde byla dostupná místa pro 16 osob z 1 000.

Místa v domovech pro seniory podle okresů a krajů v roce 2014

Lůžková kapacita v domovech pro seniory v jednotlivých správních obvodech obcí s rozšířenou působností v kraji (SO ORP) je naprosto odlišná. Srovnáním údajů přepočtených na 1 000 osob ve věku 65 a více let vyplývá, že v roce 2014 nabídka míst v domovech pro seniory byla nejvyšší v SO ORP Konice. Ve třech domovech pro seniory bylo k dispozici celkem 158 míst. Zatímco v obcích spadajících pod SO ORP Lipník nad Bečvou (14 obcí) nebylo žádné zařízení typu domov pro seniory. V polovině SO ORP byl pouze jeden domov pro seniory, zatímco v SO ORP Jeseník nebo Přerov jich bylo 6.

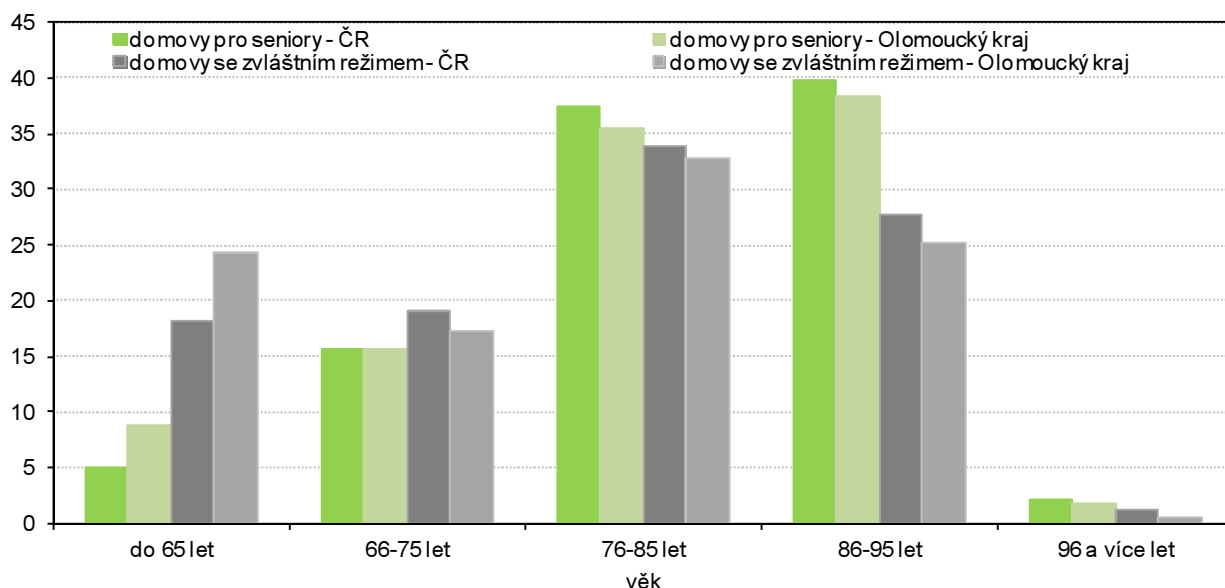
Podle dostupných údajů z Ministerstva práce a sociálních věcí bylo v roce 2008 v kraji 9 domovů se zvláštním režimem s celkovou kapacitou 338 míst. Do roku 2014 se počet domovů zvýšil na 13 zařízení s téměř dvojnásobnou kapacitou (608 míst). I přesto v mezikrajském srovnání zaujímá Olomoucký kraj 3. nejhorší místo. Na 1 000 osob ve věku 65 a více let nabízí domovy se zvláštním režimem 5,2 míst. Přitom tento druh zařízení není určen výhradně seniorům.

V okrese Jeseník je jenom jeden domov se zvláštním režimem, který má k dispozici 14 lůžek. Okresy Olomouc a Prostějov mají po dvou zařízeních s kapacitou kolem 80 lůžek v každém. Okresy Přerov a Šumperk mají stejně po 4 zařízeních, ale kapacita v okrese Přerov je větší (247 míst oproti 181 v okrese Šumperk). V necelé polovině správních obvodů chybí domov se zvláštním režimem. Jsou to SO ORP Konice, Lipník nad Bečvou, Mohelnice, Olomouc, Šternberk a Uničov. Po jednom zařízení tohoto typu mají v SO ORP Hranice, Jeseník a Zábřeh. Domov se zvláštním režimem v Jedlí na Šumpersku zaměřený

na seniory s Alzheimerovou chorobou získal v září 2015 prestižní certifikaci Vážka. Toto ocenění se uděluje službám, které poskytují kvalitní péči o lidi s těžkou demencí.

Podíl obyvatel podle věku ve vybraných typech zařízení sociální péče v Olomouckém kraji k 31. 12. 2014

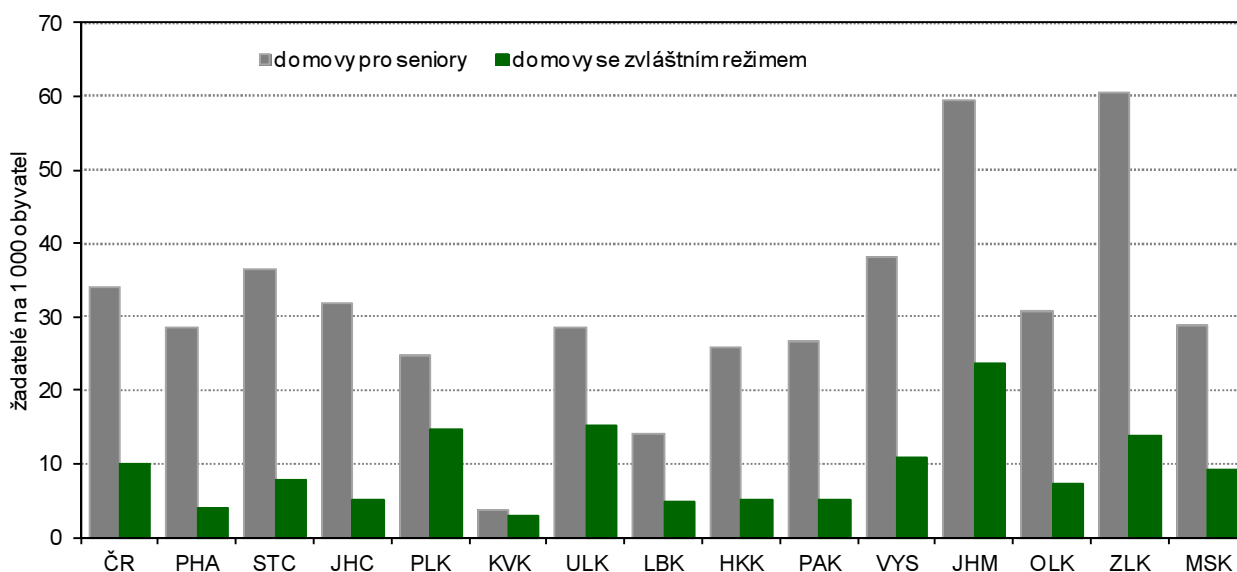
Zdroj: MPSV

Současný stav je k zamyšlení. Jak již bylo napsáno v úvodní kapitole této publikace s ohledem na očekávaný demografický vývoj do budoucna bude přibývat osob, které jsou odkázané na pomoc druhých. Do věkové skupiny 65 a více let vstupují lidé narození po 2. světové válce, takže kolem roku 2030 jim bude 80 let a budou potřebovat péči a pomoc, na kterou v tuto chvíli naše společnost není připravená. Prodlužující se délka života a stárnutí populace determinují potřeby služeb sociální péče, kdy se prodlužuje období života, v němž je člověk odkázaný na pomoc jiné osoby. Na konci roku 2014 o umístění v domově pro seniory žádalo 3 577 osob. V domovech se zvláštním režimem to bylo 850 žádostí. V našem kraji se jedná o 3,1 % z populace seniorů. Nejhorší situace je ve Zlínském a Jihomoravském kraji, kde neuspokojení žadatelé o místo v domově pro seniory tvoří kolem 6,0 % populace seniorů. V Jihomoravském kraji to bylo 12 666 neuspokojených žádostí do domova pro seniory.

Neuspokojení žadatelé o umístění ve vybraných typech zařízení sociální péče na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let podle krajů k 31. 12. 2014

Zdroj: MPSV

Pečovatelská služba

Osoby staršího věku jsou často odkázány na pomoc jiných. Jednou z forem pomoci je pečovatelská služba.

Pečovatelská služba je terénní nebo ambulantní služba. Je poskytována klientům se sníženou soběstačností z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení a také rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba je poskytována za úhradu buď v domácnostech osob nebo v zařízeních sociálních služeb. Pečovatelská služba pomáhá při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomáhá při osobní hygieně, poskytuje stravu, pomáhá s běžným chodem domácnosti.

Pečovatelská služba v letech 2007 až 2014

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

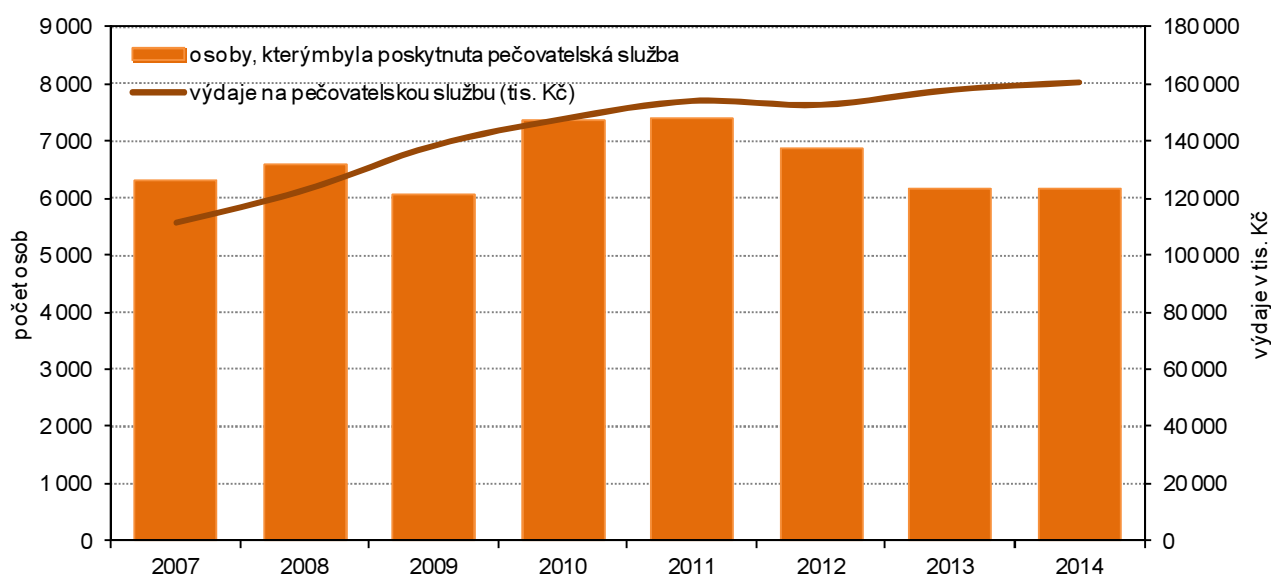
	2007	2008 ¹⁾	2009 ¹⁾	2010 ¹⁾	2011 ¹⁾	2012 ¹⁾	2013 ¹⁾	2014 ¹⁾
Osoby, kterým byla poskytnuta pečovatelská služba	6 305	6 581	6 068	7 363	7 385	6 854	6 151	6 165
na 1 000 obyvatel	9,8	10,2	9,5	11,5	11,6	10,7	9,7	9,7
Výdaje na pečovatelskou službu (tis. Kč)	111 303	122 835	138 464	147 765	154 102	152 711	157 979	160 670

¹⁾ od roku 2008 jsou sociální služby vykazovány samostatně; zařízení sociálních služeb i místa v nich jsou členěna podle druhu poskytované služby; v jednom zařízení může být poskytováno více druhů sociálních služeb

Celkový počet klientů, kterým je poskytována pečovatelská služba se pohybuje každoročně přes 6 tisíc osob, s výjimkou let 2010 a 2011, kdy výrazně překročil 7 tisíc osob. V přepočtu na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let se počet klientů pečovatelské služby od roku 2010 každoročně snižuje. V roce 2010 to bylo kolem 73 osob z 1 000 osob starších 65 let, v roce 2014 to bylo již o 20 osob méně.

Pečovatelská služba v Olomouckém kraji v letech 2007 až 2014

Zdroj: MPSV

Od sledovaného roku 2007 se každoročně zvyšují výdaje na pečovatelskou službu a v roce 2014 přesáhly 160 milionů Kč. Vynaložená částka na pečovatelskou službu v kraji od roku 2007 vzrostla o 49,4 mil. Kč, tj. o 44,4 %. Výdaje na jednu osobu, které byla poskytnuta pečovatelská služba, přesáhly v roce 2014 v průměru hodnotu 26 tisíc Kč.

Registr poskytovatelů sociálních služeb v České republice je dostupný na stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí na adrese: <http://registr.mpsv.cz/>

Přehled zařízení, které poskytují tyto služby v Olomouckém kraji najdete na adrese: <http://kps.olomouc.eu/katalog/socialni-sluzby/socialni-poradenstvi/>.

Podle Katalogu poskytovatelů sociálních služeb v Olomouckém kraji poskytuje pečovatelskou službu pro seniory 35 zařízení.

6. Aktivity seniorů

Dosažení věku 65 let neznamena výrazné omezení činností pro obyvatele. Naopak je příležitostí pro další rozvoj osobnosti a možností realizovat další plány, věnovat se zájmové činnosti, koníčkům, cestování, sportu atd. Seniori mají řadu možností, jak zaplnit volný čas. Bez jejich aktivní práce by určitě nefungovala řada místních spolků zahrádkářů, hasičů, myslivců a dalších. Další vypomáhají obecním úřadům s různými pracemi za symbolickou odměnu. Zapojují se do činnosti kulturních a jiných komisí na obcích, pracují v místních knihovnách apod. A v neposlední řadě vypomáhají v rámci své rodiny. Veškerou tuto jejich činnost není možné postihnout ve statistických datech. Zaměřili jsme se proto jen na údaje, které máme k dané problematice k dispozici a které informují o možnostech realizace starších obyvatel našeho kraje.

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do zastupitelstev obcí 2014

Jednou z možností aktivního zapojení do společenského života pro starší obyvatele je práce v obecních a městských zastupitelstvech. Poslední volby proběhly v říjnu loňského roku. V kraji mělo možnost volit celkem 520,7 tis. voličů, tj. osob ve věku 18 a více let s trvalým pobytem v obcích kraje. Zastupitelé byli voleni ve všech 398 obcích a městech kraje, kromě vojenského újezdu Libavá. Pokud si uvědomíme, že na konci roku 2014 v těchto obcích žilo 115,8 tis. obyvatel starších 65 let, pak starší voliči tvořili více než jednu pětinu z celkového počtu voličů (22,2 %). Volební potenciál seniorské věkové skupiny v návaznosti na stárnutí populace nadále poroste. V samotných volbách 10. a 11. října 2014 nakonec volilo 233,1 tis. voličů, průměrná účast dosáhla 44,76 %.

Platní kandidáti ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví v roce 2014

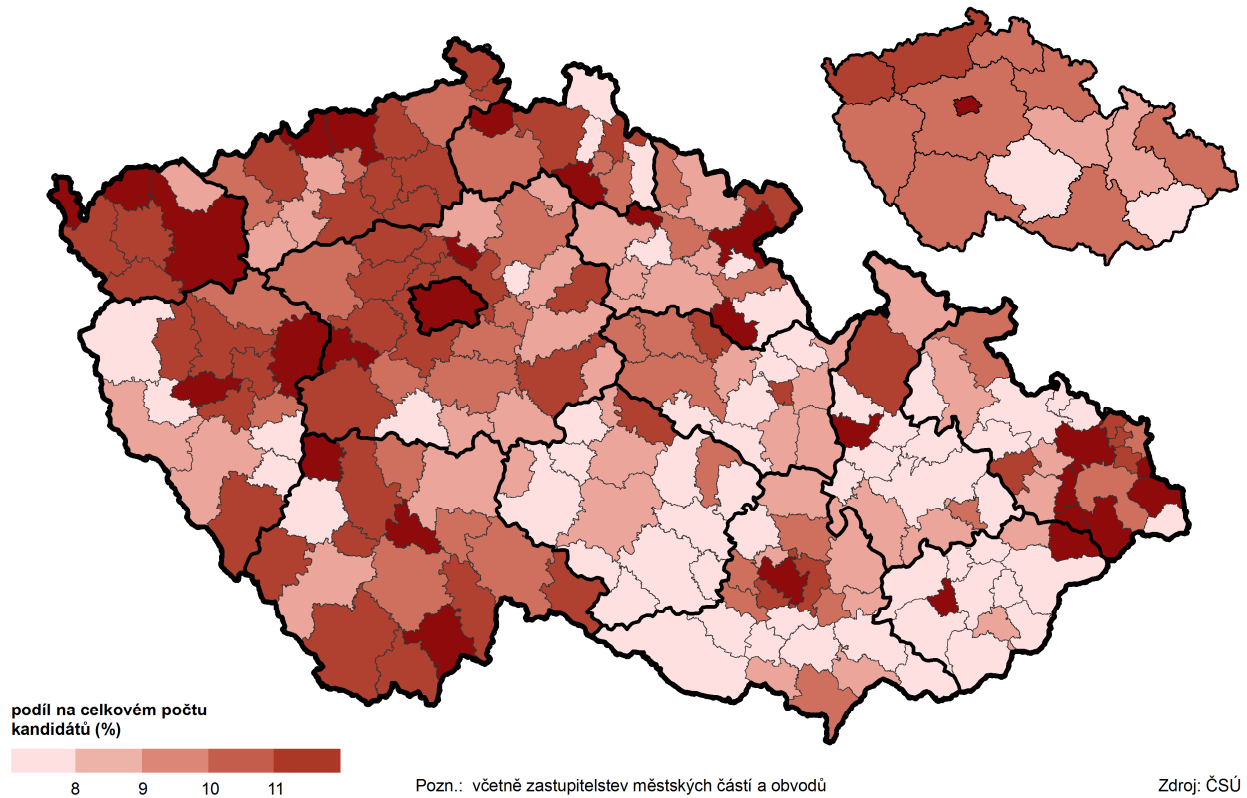
	Platní kandidáti			z toho ve věku 65 a více let			Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Olomoucký kraj	16 116	10 601	5 515	1 347	939	408	8,4	8,9	7,4
v tom okres:									
Jeseník	1 796	1 164	632	154	108	46	8,6	9,3	7,3
Olomouc	4 146	2 726	1 420	297	205	92	7,2	7,5	6,5
Prostějov	2 932	1 984	948	234	164	70	8,0	8,3	7,4
Přerov	3 384	2 218	1 166	273	197	76	8,1	8,9	6,5
Šumperk	3 858	2 509	1 349	389	265	124	10,1	10,6	9,2
v tom podle velikosti obce:									
do 199 obyvatel	453	287	166	31	18	13	6,8	6,3	7,8
200–499 obyvatel	2 127	1 386	741	116	83	33	5,5	6,0	4,5
500–999 obyvatel	3 185	2 135	1 050	202	142	60	6,3	6,7	5,7
1 000–1 999 obyvatel	3 934	2 595	1 339	294	194	100	7,5	7,5	7,5
2 000–4 999 obyvatel	3 082	1 955	1 127	296	197	99	9,6	10,1	8,8
5 000–19 999 obyvatel	1 690	1 126	564	188	141	47	11,1	12,5	8,3
20 000–49 999 obyvatel	1 063	719	344	153	113	40	14,4	15,7	11,6
50 000 a více obyvatel	582	398	184	67	51	16	11,5	12,8	8,7

Mezi 16,1 tisíci kandidujícími do obecních zastupitelstev bylo v době voleb evidováno 1 347 obyvatel kraje starších 65 let. Větší zapojení projevili muži, kterých bylo 70 % mezi staršími kandidáty. V průměru v kraji tvořili kandidáti ve věku 65 a více let podíl 8,4 % z celkového počtu kandidátů. Největší zastoupení mezi kandidáty měli seniori ve správních obvodech ORP v Mohelnici (12,1 %) a v Šumperku (10,7 %). Naopak nejmenší účast byla zjištěna mezi kandidáty ve SO ORP v Uničově (5,2 %) a v Hranicích (6,5 %).

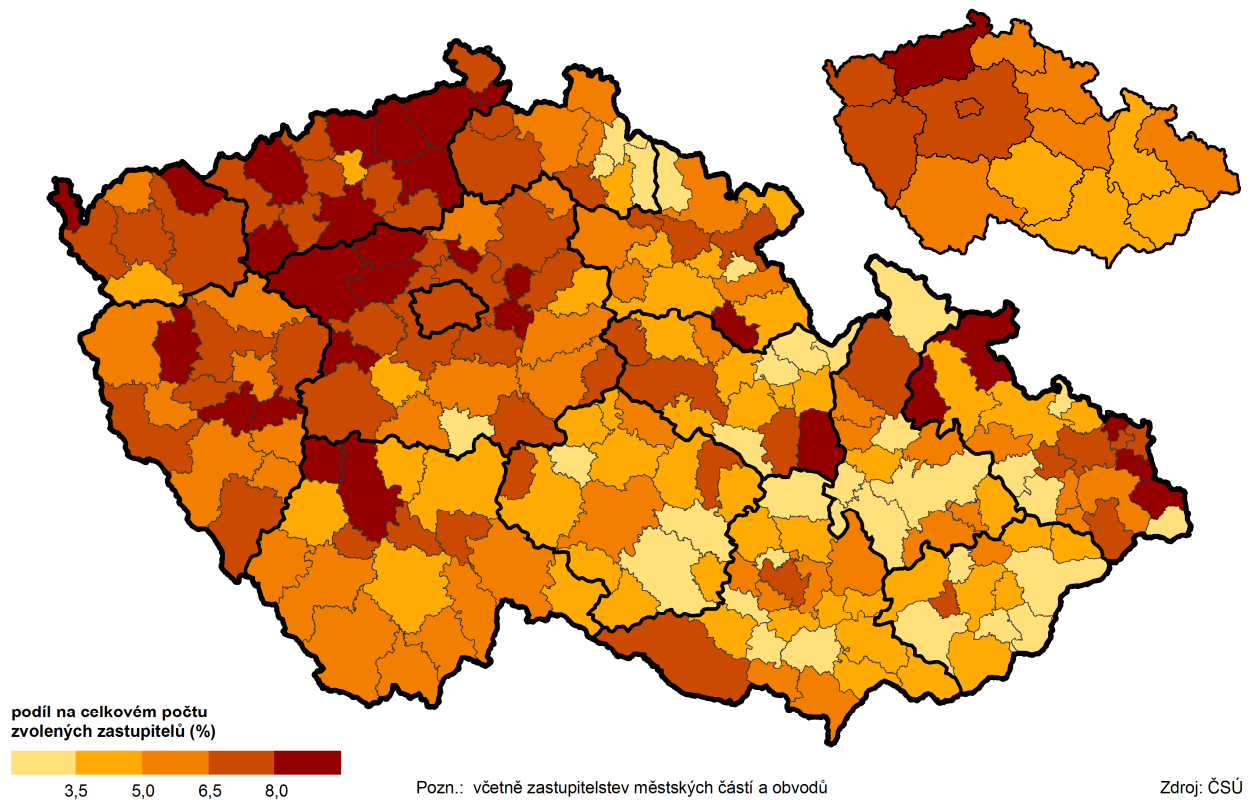
Větší podíl kandidátů ve starším věku byl evidován ve velkých městech kraje než v malých vesnicích. Dokonce ve 134 menších obcích nekandidoval ani jeden občan, který by dosáhl věku 65 a více let. Největší čtvrtinovou účast mezi kandidáty zaznamenali v nejmenší obci Janoušov na Šumpersku, kde byli 2 seniori mezi 7 kandidáty anebo v obcích Dlouhomilov na Šumpersku a Stařechovice na Prostějovsku, kde kandidovali 4 obyvatele starší 65 let z 16 kandidátů. V Šumperku tvořil podíl starších mezi kandidáty 13,1 %, v Prostějově 16,9 %, v Přerově 12,7 % a v Olomouci 11,5 %.

Nejstarší kandidátkou byla paní, která kandidovala do zastupitelstva města Šumperk ve věku 92 let. Další dva muži kandidovali ve věku 91 let a další dva v 90 letech. Celkem 12 kandidátů přesáhlo v době voleb věk 85 let.

Kandidáti ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů
ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Zvolení zastupitelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů
ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

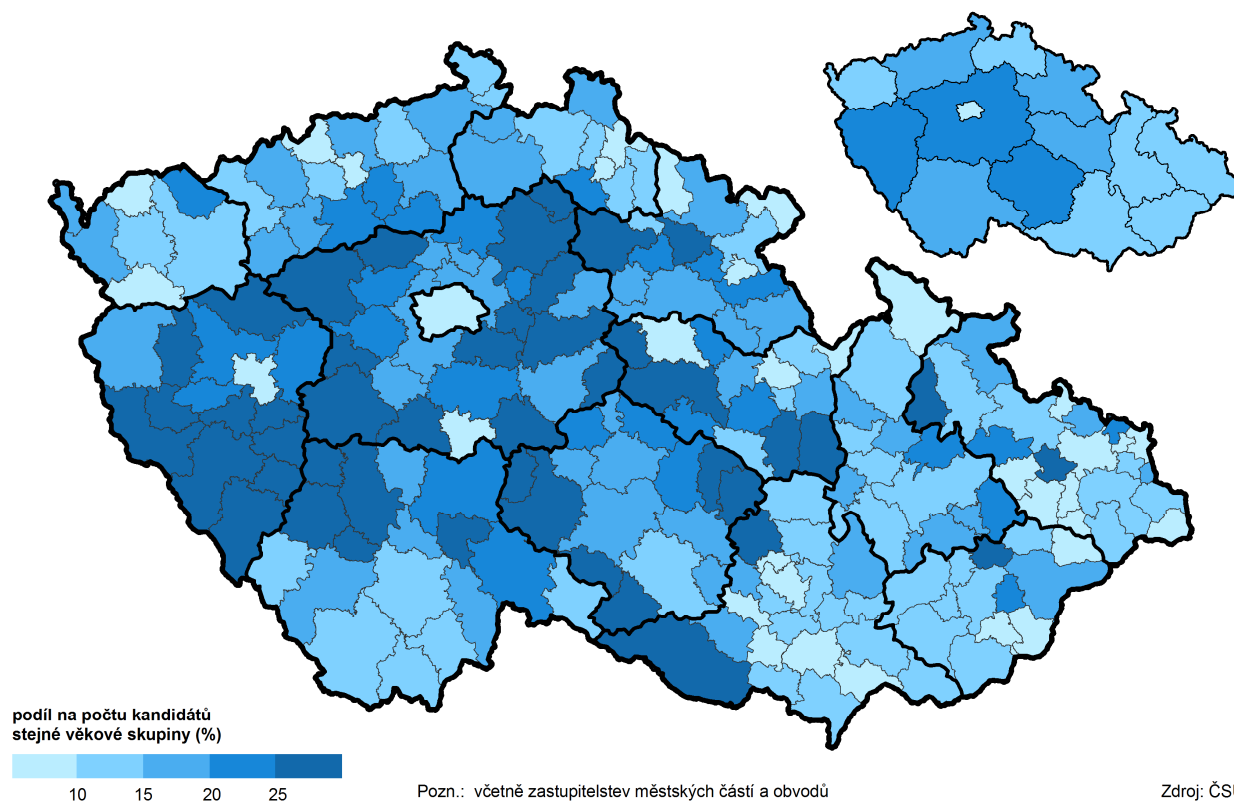

V kraji bylo nakonec zvoleno 3 974 zastupitelů, přičemž 182 z nich přesáhlo v době voleb věk 65 let. Podíl zastupitelů narozených před rokem 1950 byl menší a dosáhl 4,6 % z celkového počtu zastupitelů. Nejvíce seniorů bylo do zastupitelstev zvoleno ve SO ORP Šumperk, kde obsadili 7,4 % z celkového počtu mandátů. Naproti tomu na Konicku a Prostějovsku občané zvolili do zastupitelstev jen 3,2 % obyvatel ve věku 65 let a více let. Větší podíl starších zastupitelů bychom našli v zastupitelstvech měst Šumperk a Přerov. Ve 270 obcích nebyl zvolen žádný zastupitel starší 65 let. Nejstaršími zastupiteli se stali dva muži ve věku 83 let v zastupitelstvu města Litovel a obce Radkova Lhota na Přerovsku.

Zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví v roce 2014

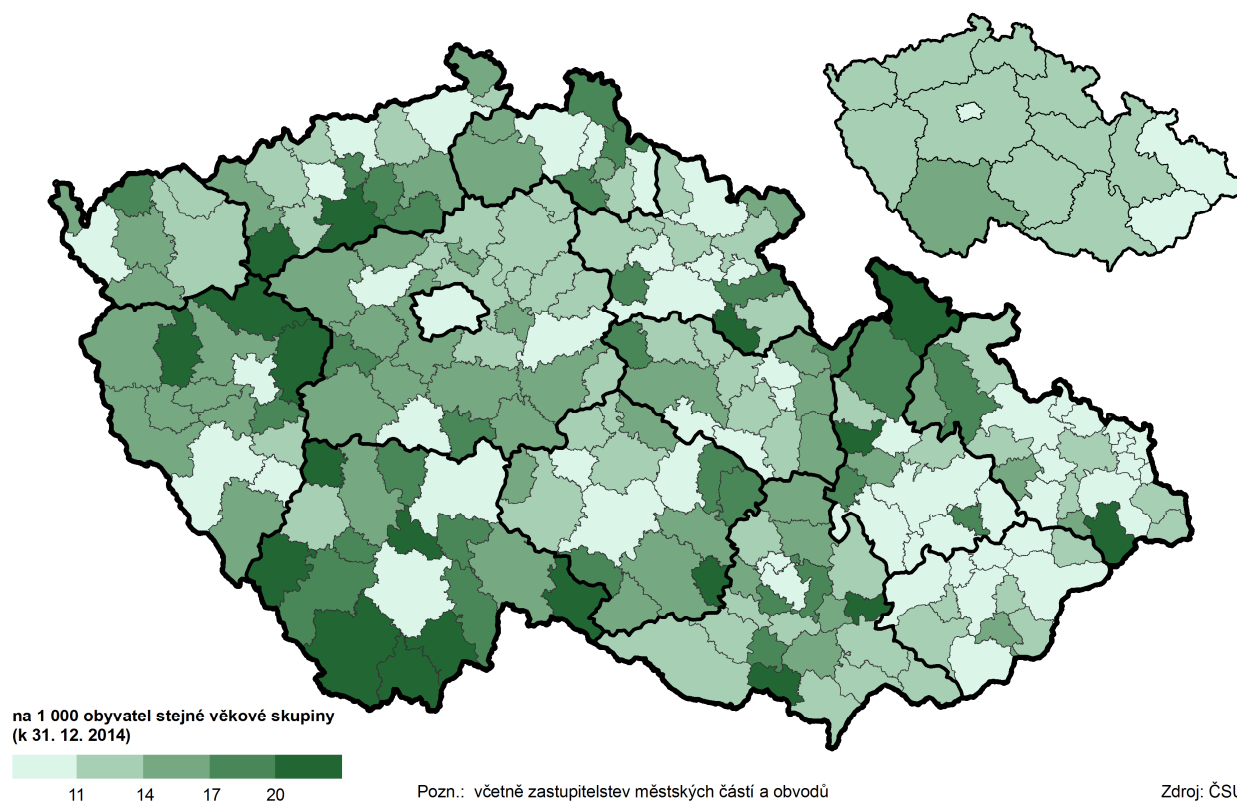
	Zvolení zastupitelé			z toho ve věku 65 a více let			Podíl zastupitelů ve věku 65 a více let (%)		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Olomoucký kraj	3 974	2 859	1 115	182	147	35	4,6	5,1	3,1
v tom okres:									
Jeseník	286	207	79	10	9	1	3,5	4,3	1,3
Olomouc	1 026	710	316	40	30	10	3,9	4,2	3,2
Prostějov	875	655	220	28	24	4	3,2	3,7	1,8
Přerov	975	696	279	51	40	11	5,2	5,7	3,9
Šumperk	812	591	221	53	44	9	6,5	7,4	4,1
v tom podle velikosti obce:									
do 199 obyvatel	283	183	100	19	12	7	6,7	6,6	7,0
200–499 obyvatel	927	657	270	36	29	7	3,9	4,4	2,6
500–999 obyvatel	1 014	742	272	40	32	8	3,9	4,3	2,9
1 000–1 999 obyvatel	924	663	261	29	25	4	3,1	3,8	1,5
2 000–4 999 obyvatel	485	357	128	24	18	6	4,9	5,0	4,7
5 000–19 999 obyvatel	199	147	52	19	18	1	9,5	12,2	1,9
20 000–49 999 obyvatel	97	75	22	12	11	1	12,4	14,7	4,5
50 000 a více obyvatel	45	35	10	3	2	1	6,7	5,7	10,0

Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 65 a více let podle SO ORP a kraji ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Úspěšnost voleb byla pro starší spoluobčany nižší. Celkově byl zvolen každý 4. kandidát, ze seniorů byl zvolen pouze každý 7. kandidát. Nejúspěšnější byli kandidáti seniorů ve SO ORP Šternberk a Hranice, kde mandát získal každý pátý starší kandidát. Nejhůře dopadli kandidáti z Jesenicka, kde se do zastupitelstva dostal každý 15. kandidát starší 65 let.

Osoby ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů kandidující ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Zapojení obyvatel starších 65 let do voleb jako kandidátů ukazuje i jejich přepočtení na 1 000 osob daného věku. V Olomouckém kraji kandidovalo 11,6 seniorů z 1 000 obyvatel starších 65 let. Nejvíce na Mohelnicku, kde kandidovalo 24 osob z 1 000 obyvatel nad 65 let věku a na Jesenicku, kde se zapojilo 21,6 osob z 1 000 starších. Nejmenší zájem projevili starší občané na Olomoucku, když kandidovalo jen 5,5 osob z každého tisíce obyvatel starších 65 let.

Mandát ale v průměru v kraji získalo pouze 1,6 osob ve věku 65 a více let z 1 000 obyvatel stejného věku. Největší účast v práci obecních a městských zastupitelstev budou mít starší občané ve SO ORP Lipník nad Bečvou (3,5 seniorů z 1 000 obyvatel nad 65 let věku) a v SO ORP Konice (2,9). Nejmenší zastoupení v počtu mandátů z 1 000 obyvatel starších 65 let dosáhli seniori ve SO ORP Olomouc (0,6).

Senioři a informační technologie

Starší obyvatelé se nevyhýbají ani používání modernějších technologií. Český statistický úřad již několik let pravidelně ve 2. čtvrtletí zajišťuje šetření o využívání informačních technologií s názvem „Výběrové šetření o informačních a komunikačních technologiích v domácnostech a jejich využívání jednotlivci (VŠIT)“. Z výsledků tohoto zjišťování máme k dispozici také základní data podle věku jednotlivců dopočtená na krajskou úroveň. Kvůli nízkému rozsahu šetření jsou data za kraje zveřejňována jako průměry za tříletá období.

Zatímco u mladých obyvatel kraje je práce s počítačem naprostou samozřejmostí a jen velmi malý podíl respondentů (4,6 %) ve věku 16 až 34 let prohlásilo, že nikdy počítač nepoužili, u starších osob je situace jiná. Více dotázaných ve věku 65 a více let uvedlo, že počítač nikdy nepoužilo. V Olomouckém kraji to bylo 68,9 % z obyvatel stejného věku podle výsledků posledních šetření. V porovnání s republikovým průměrem (62,1 %) patřil kraj mezi kraje s horšími výsledky. Musíme však připomenout, že se situace výrazně zlepšuje.

Ještě před pěti lety uvádělo 84,6 % starších respondentů, že počítač nepoužili. Během sledovaného období se jejich podíl zmenšil o 15,7 procentních bodů.

Tak jak klesal podíl starších osob, které s počítačem nepracovaly, tak rostl podíl obyvatel kraje, kteří při dotazu na použití počítače v posledních 3 měsících odpověděli kladně. Nebylo rozhodující, zda osobní počítač vlastní, či ho využili u rodinných příslušníků, v knihovnách apod. Na začátku sledovaného období v roce 2010 nějakým způsobem použilo počítač 8,1 % ze starších nad 65 let věku. Podle aktuálních údajů uvádělo využití počítače již 16,0 % ze starších. Podobně 15,4 % starších 65 let uvedlo, že v posledních 3 měsících pracovali s internetem. I když musíme hodnotit kladně každoroční nárůst, přesto zjištěné hodnoty v Olomouckém kraji patřily k nejnižší v republice, nižší hodnoty vykázal pouze Kraj Vysočina. Výsledky za celou republiku ukázaly, že v průměru téměř čtvrtina seniorů použila ve sledovaném období osobní počítač i internet.

Jednotlivci podle použití osobního počítače a internetu podle věku v Olomouckém kraji v letech 2010 až 2014^{*)}

Zdroj: ČSÚ - Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

%

	Jednotlivci podle použití informačních technologií									
	použili v posledních 3 měsících					nikdy nepoužili				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	Osobní počítač									
Podíl z počtu osob ve věkové skupině:										
16–34 let	84,6	86,8	87,5	92,7	93,8	8,2	6,6	6,6	4,3	4,6
35–64 let	58,7	61,6	64,5	67,4	71,7	34,9	30,9	26,5	22,2	16,9
65 a více let	8,1	11,5	13,6	15,7	16,0	84,6	81,9	78,9	71,5	68,9
	Internet									
Podíl z počtu osob ve věkové skupině:										
16–34 let	82,1	86,5	87,2	93,0	92,1	11,9	8,6	8,7	4,6	6,5
35–64 let	55,8	60,7	64,1	67,8	73,4	39,9	33,8	29,3	24,9	19,7
65 a více let	8,1	12,0	13,6	15,4	15,4	87,4	83,7	81,0	75,0	72,0

^{*)} Vážené klouzavé průměry z tříletých období - např. za rok 2014 je údaj vypočítán jako průměr z dat za roky 2013, 2014 a 2015. Období sběru dat: 2. čtvrtletí daného roku

Celoživotní vzdělávání (univerzity 3. věku)

Univerzita třetího věku (dále jen U3V) je jednou z možností jak se ve stáří vzdělávat a získávat spoustu informací z různých vědních oborů a také udržovat svou psychickou i fyzickou zdatnost. U3V jsou specifickou součástí celoživotního vzdělávání. Poskytují občanům nad 50 let vzdělávání na nejvyšší možné, tedy univerzitní úrovni. Tím se liší od ostatních forem osvětových a vzdělávacích činností, které jsou také orientovány na starší věkovou populaci. Vzdělávání na U3V má výlučně charakter osobního rozvoje, nikoli profesní přípravy a nezakládá tak nárok na vysokoškolský titul.

U3V na Univerzitě Palackého v Olomouci má dlouholetou tradici a byla první v ČR, která vzdělávání seniorů touto formou započala. Právě v Olomouci vznikla v roce 1986 vůbec první univerzita třetího věku v tehdejší Československu, kdy se zde začalo vzdělávat 30 studentů. Garantem celé akce byl Československý červený kříž. Přednášejícími byli většinou vysokoškolští pedagogové UP. Skutečným zřizovatelem seniorského vzdělávání je Univerzita Palackého až od roku 1991. U3V se postupně stala nedílnou součástí vzdělávacích, vědeckovýzkumných a společensko-kulturních aktivit Univerzity Palackého.

U3V připravuje nejrůznější edukační aktivity pro seniory a to od klasických forem vzdělávání, přes aktivizační programy zaměřené na zdravý životní styl ve vyšším věku až po nejrůznější animační aktivity určené věkové kategorii nad 50 let. Přitom v současné době jsou nejstaršími posluchači 91letý muž a 89letá žena. Jinak se věkový průměr pohybuje mezi 65 až 70 lety. Standardní délka studia na U3V je tři roky a harmonogram studia se řídí harmonogramem akademického roku.

V akademickém roce 2015/2016 studuje v 15 specializovaných bžích (oborech) na všech 8 fakultách univerzity celkem 1 020 posluchačů, z nichž převážná část jsou ženy (88,6 %). Vysoké procento studujících žen bylo již od zavedení U3V. Podobně jako u řádného studia univerzity i u starších frekventantů jsou humanitní obory téměř stoprocentně obsazeny ženami. O studium ve vyšším věku je postupně stále vyšší zájem, o čemž také svědčí nárůst studentů. Od roku 2010 se zvýšil téměř o 37 %. Poprvé v akademickém

roce 2015/16 byl otevřen na právnické fakultě specializovaný běh pod názvem „Ochrana jednotlivce a jeho práv“. Tento kurz je plně obsazen celkovým možným počtem 24 posluchačů. O uvedený obor byl dokonce i zvýšen zájem mezi muži, kterých zde studuje celá jedna třetina.

Vývoj počtu studentů ve specializovaných bězích na U3V při UP v Olomouci

Zdroj: Univerzita Palackého Olomouc

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Celkový počet studentů na U3V	745	836	870	910	926	1 020
z toho žen (%)	87,7	88,6	86,9	88,8	88,7	88,6
v tom:						
Filozofická fakulta	311	348	319	310	287	386
Společenské vědy	77	80	78	70	73	77
Psychosociální studia	56	58	80	82	78	99
Kultura v minulosti a přítomnosti	77	74	86	89	75	67
Historie a archeologie	15	27	34	32	14	38
Kapitoly z českých dějin	86	109	41	37	47	105
Cyriometodějská teologická fakulta	84	91	110	109	118	119
Evropská kultura a křesťanství	56	69	99	95	109	104
Křesťanství a teologie v proměnách času	28	22	11	14	9	15
Pedagogická fakulta	29	32	65	88	107	61
Kapitoly z humanitních věd	29	32	25	33	25	11
Vybrané kapitoly z dějin 19. a 20. století	.	.	40	55	82	50
Přírodovědecká fakulta	64	92	45	58	63	79
My - lidé a příroda	46	50	28	27	24	38
Výzkum v přírodních vědách	18	42	17	31	39	41
Lékařská fakulta	94	89	91	88	99	102
Člověk ve zdraví a nemoci	94	89	91	88	99	102
Fakulta tělesné kultury	42	50	87	100	102	98
Pohyb - cesta za zdravím	42	50	87	100	102	98
Fakulta zdravotnických věd	.	17	15	25	30	18
Zdravotnické vědy	.	17	15	25	30	18
Právnická fakulta	.	.	.	.	.	24
Ochrana jednotlivce a jeho práv	.	.	.	.	.	24
1. ročník všeobecného studia na FF	121	117	138	132	120	133

Mimo posluchačů z olomouckého regionu má univerzita Palackého v rámci U3V ještě regionální pracoviště ve Valašském Meziříčí od roku 2004, od roku 2006 v Uherském Hradišti a od letošního roku 2015 také ve Vyškově. Na uvedených regionálních pracovištích UP Olomouc studuje na 300 posluchačů.

Vývoj počtu studentů na regionálních pracovištích na U3V při UP v Olomouci

Zdroj: Univerzita Palackého Olomouc

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Regionální pracoviště celkem	237	162	115	87	196	279
Valašské Meziříčí (od roku 2004)	49	16	.	.	113	125
Uherské Hradiště (od roku 2006)	188	146	115	87	83	91
Vyškov (od roku 2015)	.	.	.	.	.	63

Další vzdělávací akce pro seniory probíhají v jednotlivých městech a obcích v celém kraji.

Práce s PC, praktické používání notebooku a internetu, jsou jedním z témat vzdělávacích kurzů pro seniory. Například Maltézská pomoc, o.p.s. centrum Olomouc za přispění Statutárního města Olomouc pořádá už od roku 2010 projekt Vzdělávání seniorů v oblasti moderních technologií. Od té doby bylo vyškolen více jak 180 seniorů. Jedná se o kurz Počítače pro úplné začátečníky, dále o kurz Počítače pro mírně pokročilé a také o kurz Digitální fotografie.

Na Střední zdravotnické škole Emanuela Pöttinga v Olomouci zase probíhá cyklus přednášek a praktických cvičení v projektu Škola zdraví pro seniory. Tento aktivizační program pro seniory se zaměřením na péči o zdraví má název „Jak žít co možná nejdéle příjemně, samostatně a důstojně“.

7. Institucionální péče o seniory

Demografické stárnutí populace je předmětem řešení pro představitele řady institucí i vlády České republiky. Koordinátorem politiky přípravy na stárnutí je Ministerstvo práce a sociálních věcí. Usnesením vlády České republiky ze dne 30. března 2015 (č. 218) byla schválena aktualizace strategického dokumentu Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017 (aktualizovaná verze ke dni 31. prosince 2014). Záměrem Národního akčního plánu je komplexní přístup k řešení problematiky stárnutí populace, koordinace a propojování jednotlivých strategií resortů v oblasti přístupů ke stárnutí a vytvoření společných priorit všech přijatých opatření. Mezi priority Národního akčního plánu patří nutnost zajistit provázanost opatření plánu na celostátní úrovni i na úrovni krajských a místních samospráv, ochrana lidských práv starších osob, umožnění vzdělávání pro seniory v rámci celoživotního vzdělávání, využití celoživotních zkušeností starších pracovníků pro prodloužení jejich pracovní kariéry, posílení spolupráce v rodině, komunitě i na celospolečenské úrovni, zajištění kvalitního prostředí pro život seniorů, motivace k zdravému životnímu stylu seniorů. Jednou z nejdůležitějších priorit je zabezpečení péče o seniory, a to nejen s pomocí profesionálních zdravotních a sociálních služeb, ale i zapojením rodinných příslušníků do poskytovaných služeb.

Rada vlády pro seniory a stárnutí populace

V březnu 2006 Vláda České republiky zřídila Radu vlády pro seniory a stárnutí populace jako svůj poradní a iniciativní orgán. Rada vlády pro seniory ve své činnosti usiluje o vytvoření podmínek pro zdravé, aktivní a důstojné stárnutí a stáří v České republice a aktivní zapojení starších osob do ekonomického a sociálního rozvoje společnosti. Předsedou Rady je současná ministryně práce a sociálních věcí, členy pak zástupci jednotlivých ministerstev, pojišťoven, Asociace krajů ČR, Českomoravské konfederace odborových svazů a dalších institucí. Mezi členy Rady jsou jmenováni i zástupci seniorských organizací, jako např. předseda Svazu důchodců ČR a předseda Rady seniorů ČR.

V Olomouckém kraji vyvíjí aktivní činnost Krajská rada seniorů Olomouckého kraje.

Péče o seniory v regionu

Na zajištění péče o nejstarší obyvatele se podílí krajský úřad i jednotlivé obecní a městské samosprávy. Krajský úřad Olomouckého kraje v souvislosti s přechodem financování sociálních služeb na kraje, zpracoval celou řadu dokumentů týkajících se také seniorů. V rámci plánování sociálních služeb byl vypracován Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro roky 2015 – 2017, který zahrnoval i opatření a cíle pro seniory. Mezi specifické cíle a opatření zaměřená na seniory byla zařazena podpora rozvoje sociálních služeb pro seniory vyžadující specializovanou péči, podpora rozvoje ambulantních a terénních forem sociálních služeb zaměřených na potřeby seniorů v Olomouckém kraji a podpora rozvoje odlehčovací služby zaměřené na potřeby seniorů v kraji.

V Olomouckém kraji také řada obcí, svazků obcí či mikroregionů vypracovala vlastní komunitní plány sociálních služeb. Tyto materiály měla připravena města Šumperk, Přerov, Olomouc, ORP Hranice, ORP Uničov, ORP Jeseník, ORP Mohelnice, část ORP Lipník nad Bečvou a Šternberk, Mikroregion Litovelsko, Zábřeh, Kojetín, Prostějov a Mikroregion Konicko a Hanušovicko.

Krajský úřad, jednotlivá města i obce jsou často zřizovateli i provozovateli zařízení, která slouží občanům seniorského věku. Na městských úřadech v kraji působí sociální pracovníci, kteří pomáhají i starším občanům řešit jejich problémy související se stářím a zdravotním stavem.

Za podpory městských a obecních úřadů fungují Kluby pro seniory. Tyto kluby zajišťují společenskou, kulturní a zájmovou činnost, jako je pořádání zájezdů, plesů, besed a dalších vzdělávacích a jiných aktivit. Magistrát města Olomouce pomáhá s provozem 20 klubů pro seniory a 1 klubovny. Podílí se na vydávání čtvrtletníku „Olomoucký senior“. V městě Přerově a v jeho místních částech také působí 6 klubů důchodců, kde se mohou senioři setkávat. Klub seniorů mají starší občané také v Hranicích, klub důchodců existuje v Zábřehu, v Prostějově, v Šumperku, v Lošticích, ve Šternberku, v Lipníku nad Bečvou a v Jeseníku. Další kluby seniorů vznikly i v menších obcích jako např. v Kralicích na Hané, v Jívové, v Těšeticích, ve Skrbeni atd. Celkem bylo v Registru ekonomických subjektů evidováno přes 30 spolků s tímto zaměřením.

Pro zmapování existence sociálních služeb vznikl na krajském úřadě Katalog poskytovatelů sociálních služeb v Olomouckém kraji, zahrnující všechny druhy sociálních služeb, tj. sociální poradenství, služby

sociální péče a služby sociální prevence. Podle aktuálního stavu bylo v katalogu evidováno pro cílovou skupinu seniorů kolem 130 sociálních služeb, zahrnující všechny druhy poskytovaných služeb.

Významné místo mezi poskytovateli sociálních služeb v kraji zaujímá Charita Česká republika, která je nestátní neziskovou organizací a součástí římskokatolické církve. V Olomouci přímo sídlí Arcidiecézní charita Olomouc, pod níž spadají další charity ve všech větších městech regionu (Hranice, Kojetín, Konice, Olomouc, Prostějov, Šternberk, Šumperk, Zábřeh), hospic na Svatém Kopečku a oblastní charita v Přerově. Jsou vytvořena i střediska v Uničově, v Litovli a v Lipníku nad Bečvou. Charity zabezpečují a organizují nejen pro seniory ošetrovatelskou a pečovatelskou službu, domácí hospicovou péči, přepravní službu a osobní asistenci, dobrovolnická centra, denní stacionáře a řadu dalších zařízení a služeb.

Mezi další organizace poskytující péči nejstarším obyvatelům můžeme zařadit příspěvkové organizace. Ve většině případů byly zřízeny rozhodnutím zastupitelstva daného města anebo Olomouckého kraje a poskytují řadu sociálních služeb od pečovatelské péče po pobytové služby. Můžeme mezi ně zařadit Středisko pečovatelské služby Jeseník, Centrum sociálních služeb Uničov, Prostějov, Sociální služby města Přerova, Sociální služby Šternberk, Lipník nad Bečvou, Kojetín, Sociální služby pro seniory Olomouc a další.

Sociální služby poskytují i obecně prospěšná společnost PONTIS Šumperk nebo občanské sdružení Pomocná ruka v Prostějově, které poskytuje především asistenční služby přímo v domácnosti uživatele.

Další nestátní neziskovou organizací je Maltéžská pomoc, o. p. s., zřízená českým Velkopřevorstvím Suverénního řádu Maltéžských rytířů. Poskytujeme sociální služby, realizujeme dobrovolnické a další aktivity humanitárního charakteru. Mezi 11 center v republice patří Olomouc, Přerov a Šumperk.

Nesmíme zapomínat na dobrovolnou práci členů a dobrovolníků Českého červeného kříže. Oblastní spolky v okresních městech kraje organizují dobrovolnou pečovatelskou službu, pomoc ohroženým skupinám a různé akce pro staré občany.

V kraji působí také dobrovolnická centra. Mezi ně můžeme zařadit Dobrovolnické centrum Fakultní nemocnice Olomouc, které vzniklo na podzim 2014 a jeho dobrovolníci působí na oddělení geriatric. Snaží se o zlepšení psychické pohody seniorů a o zpříjemnění doby jejich pobytu v nemocnici.

Tabulková příloha

Mezikrajské srovnání základních ukazatelů

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
OBYVATELSTVO								
Počet obyvatel k 31. 12. 2014	10 538 275	1 259 079	1 315 299	637 300	575 123	299 293	823 972	438 851
z toho ženy (%)	50,9	51,5	50,6	50,7	50,5	50,6	50,4	50,9
z celku ve věku (%):								
0–14 let	15,2	14,5	16,8	15,2	14,8	14,9	15,7	15,7
15–64 let	67,0	67,3	66,5	66,8	66,8	67,7	67,2	66,7
65 a více let	17,8	18,2	16,7	18,0	18,4	17,5	17,1	17,6
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	1 880 406	229 618	219 811	114 731	105 556	52 285	140 543	77 318
z toho ženy (%)	58,6	59,0	57,8	57,7	57,2	58,1	58,2	58,2
z celku ve věku (%):								
65–69 let	35,7	34,7	37,3	36,0	35,7	37,5	39,7	38,7
70–74 let	25,6	25,7	25,3	25,0	25,7	25,6	25,7	25,0
75–79 let	16,4	15,2	15,9	16,6	16,8	17,3	15,7	15,3
80–84 let	12,6	13,0	12,4	13,0	12,8	11,4	10,9	11,7
85–89 let	7,0	8,0	6,8	6,8	6,6	5,9	5,7	6,7
90–94 let	2,4	3,1	2,2	2,3	2,2	2,0	2,1	2,4
95 a více let	0,3	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Počet obyvatel ve věku 85 a více let	182 099	26 382	20 223	10 758	9 524	4 239	11 186	7 239
z toho ženy (%)	71,1	69,0	70,6	70,1	68,9	71,6	73,8	72,7
Index stáří ¹⁾	117,4	125,8	99,6	118,4	123,8	117,5	108,5	112,5
Index ekonomického zatížení ²⁾	49,3	48,7	50,4	49,7	49,7	47,8	48,7	49,9
Průměrný věk (roky)	41,7	42,0	40,7	41,9	42,1	41,8	41,2	41,4
Počet zemědělců v roce 2014	105 665	12 118	12 301	6 428	5 761	3 151	8 846	4 346
z toho ve věku 65 a více let (%)	80,0	83,1	80,6	80,3	81,4	76,1	76,7	78,5
Zemědělci ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (2014) (%):								
novotvary	23,8	25,2	24,5	24,7	23,8	24,3	24,7	22,9
nemoci oběhové soustavy	51,1	49,1	50,7	46,4	47,5	48,6	51,6	53,1
nemoci dýchací soustavy	6,2	5,7	6,0	8,9	6,2	6,6	5,7	5,4
vnější příčiny	3,1	3,1	3,2	3,8	3,3	3,9	3,1	3,7
Naděje dožití osob ve věku 65 let (2013–2014)								
muži	15,8	17,0	15,6	16,0	15,8	15,2	14,8	15,6
ženy	19,3	20,1	19,0	19,1	19,0	18,6	17,9	19,3
Přírůstek (úbytek) stěhováním osob ve věku 65 a více let (úhrn 2010–2014)	888	-5 777	4 289	872	487	-79	587	223
PROJEKCE OBYVATELSTVA³⁾								
Počet obyvatel k 1. lednu 2030	10 396 701	1 275 648	1 434 519	632 286	578 064	279 222	792 395	435 928
z toho ve věku (%):								
65 a více let	23,9	20,5	21,5	24,8	24,3	25,1	23,5	23,7
75 a více let	12,7	11,4	11,2	12,9	12,7	13,0	12,3	12,9
85 a více let	3,2	3,2	2,7	3,2	3,2	3,0	2,8	3,1
Index stáří ¹⁾	183,0	145,3	144,0	186,0	184,4	208,0	181,4	173,6
Průměrný věk (roky)	45,7	43,7	43,9	45,8	45,7	46,5	45,4	45,2
Počet obyvatel k 1. lednu 2050	9 812 872	1 377 944	1 492 127	601 825	566 951	251 437	722 329	420 098
z toho ve věku (%):								
65 a více let	32,2	23,8	28,9	32,1	31,1	32,6	31,5	30,6
75 a více let	17,5	12,3	15,2	17,7	16,8	18,0	17,0	16,8
85 a více let	6,2	4,5	5,1	6,4	5,9	6,0	5,7	6,0
Index stáří ¹⁾	249,8	164,5	196,8	245,2	235,8	276,3	252,0	225,2
Průměrný věk (roky)	48,8	44,7	46,6	48,7	48,2	49,5	48,7	47,8

¹⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

²⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

³⁾ Zdroj: publikace ČSÚ Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050 a Projekce obyvatelstva v ČR do roku 2100 (střední varianta).

Kraj							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olo- moucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
							OBVATELSTVO
551 590	516 372	509 895	1 172 853	635 711	585 261	1 217 676	Počet obyvatel k 31. 12. 2014
50,8	50,6	50,3	51,0	51,1	51,1	51,0	z toho ženy (%)
							z celku ve věku (%):
15,0	15,2	14,9	15,0	14,9	14,5	14,7	0–14 let
66,0	66,7	66,9	66,8	66,8	67,2	67,7	15–64 let
19,0	18,0	18,2	18,2	18,2	18,3	17,5	65 a více let
104 773	93 083	92 924	213 228	115 866	107 273	213 397	Počet obyvatel ve věku 65 a více let
58,3	58,2	58,2	59,3	59,3	60,0	59,7	z toho ženy (%)
							z celku ve věku (%):
35,5	35,0	34,2	34,0	35,0	33,6	34,9	65–69 let
25,2	24,9	24,9	25,9	25,4	25,1	27,5	70–74 let
16,2	16,9	17,7	16,6	16,9	17,8	16,9	75–79 let
13,1	13,6	13,4	12,9	12,8	13,6	11,8	80–84 let
7,3	7,2	7,2	7,5	7,1	7,2	6,5	85–89 let
2,4	2,3	2,3	2,7	2,5	2,3	2,3	90–94 let
0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	95 a více let
10 509	9 095	9 111	22 712	11 461	10 538	19 122	Počet obyvatel ve věku 85 a více let
70,3	69,3	70,5	72,0	71,3	72,3	73,8	z toho ženy (%)
126,4	118,3	122,1	121,2	122,1	126,3	118,9	Index stáří ¹⁾
51,6	49,8	49,6	49,6	49,6	48,9	47,6	Index ekonomického zatížení ²⁾
42,3	41,7	41,9	41,9	42,0	42,2	41,8	Průměrný věk (roky)
5 614	5 123	4 880	11 399	6 461	6 120	13 117	Počet zemědělců v roce 2014
81,6	81,6	81,3	80,7	79,4	79,7	77,3	z toho ve věku 65 a více let (%)
							Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (2014) (%):
23,1	21,3	23,2	24,2	23,1	22,7	23,0	novotvary
53,8	50,3	53,0	51,2	52,2	55,1	52,7	nemoci oběhové soustavy
5,4	6,9	6,1	5,4	6,5	5,6	7,2	nemoci dýchací soustavy
2,9	3,3	2,6	3,4	3,4	3,2	2,4	vnější příčiny
							Naděje dožití osob ve věku 65 let (2013–2014)
16,1	16,2	16,0	16,4	15,7	15,7	15,2	muži
19,3	19,3	19,9	19,8	19,9	19,6	18,9	ženy
							Přírůstek (úbytek) stěhováním osob ve věku 65 a více let (úhrn 2010–2014)
295	358	407	-256	36	238	-792	
							PROJEKCE OBYVATELSTVA³⁾
536 601	509 292	491 942	1 164 493	611 735	555 945	1 130 292	Počet obyvatel k 1. lednu 2030
							z toho ve věku (%):
25,3	23,9	25,4	23,8	24,8	25,6	24,7	65 a více let
12,5	12,7	13,0	12,7	13,1	13,3	12,7	75 a více let
3,0	3,2	3,5	3,4	3,3	3,5	3,2	85 a více let
193,6	178,0	196,2	178,5	193,9	207,7	194,6	Index stáří ¹⁾
46,1	45,4	46,2	45,5	46,1	46,6	46,0	Průměrný věk (roky)
503 750	488 449	452 169	1 124 475	564 218	499 059	985 947	Počet obyvatel k 1. lednu 2050
							z toho ve věku (%):
32,3	31,1	33,9	31,0	32,7	34,2	32,8	65 a více let
18,2	16,9	19,1	16,8	17,9	19,1	18,4	75 a více let
6,7	6,0	7,0	6,1	6,4	7,0	6,6	85 a více let
248,3	235,8	275,3	235,0	261,9	287,8	270,3	Index stáří ¹⁾
48,8	48,2	49,8	48,2	49,2	50,2	49,5	Průměrný věk (roky)

Mezikrajské srovnání základních ukazatelů

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
OBYVATELSTVO podle SLDB 2011								
Počet obyvatel s obvyklým pobytem	10 436 560	1 268 796	1 289 211	628 336	570 401	295 595	808 961	432 439
z toho ženy (%)	51,0	51,6	50,6	50,9	50,5	50,8	50,9	51,1
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	1 644 836	201 029	190 911	100 000	92 734	44 538	117 899	64 949
v tom způsob bydlení:								
v bytech	1 586 568	196 331	182 901	96 250	88 892	42 576	112 363	62 967
v zařízeních	49 773	3 996	6 199	3 206	3 104	1 432	4 813	1 469
mimo byty (bez zařízení)	8 027	648	1 784	520	724	518	675	497
bezdomovci	468	54	27	24	14	12	48	16
Rodinný stav osob ve věku 65 a více let (%):								
svobodní, svobodné	2,8	3,4	2,4	3,1	2,7	2,5	2,5	2,5
ženatí, vdané	52,4	51,0	52,6	53,1	53,3	50,4	49,5	51,1
rozvedení, rozvedené	9,1	13,5	8,4	7,5	8,2	12,3	11,0	11,0
ovdovělí, ovdovělé	35,5	31,7	36,6	36,2	35,7	34,4	36,9	35,3
Nejvyšší ukončené vzdělání osob ve věku 65 a více let (%):								
základní vč. neukončeného a bez vzdělání	30,5	13,7	29,5	33,3	30,2	34,4	35,0	30,6
střední vč. vyučení (bez maturity)	34,5	29,3	37,8	34,2	35,8	32,8	35,9	36,5
úplně střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového	23,5	33,2	23,0	23,1	24,0	22,5	20,3	23,1
vysokoškolské	8,7	20,5	6,8	6,8	7,2	6,1	5,3	6,9
Věřící ve věku 65 a více let z obyvatel daného věku (%)	37,0	32,7	28,9	38,5	30,5	28,1	22,9	27,3
Rodáci ve věku 65 a více let z počtu osob daného věku (%) ⁴⁾								
muži	30,8	44,8	29,7	28,5	30,6	3,6	11,1	15,1
ženy	28,7	43,2	27,5	24,1	28,0	4,4	11,4	13,7
Pracující důchodci z počtu důchodců daného věku (%)								
muži ve věku 60–64 let	17,8	34,2	20,8	17,2	17,6	18,8	15,3	17,9
muži ve věku 65 a více let	8,2	16,7	8,9	7,0	8,1	8,1	6,8	8,7
ženy ve věku 60–64 let	14,6	29,5	16,8	12,6	14,0	16,2	12,0	14,1
ženy ve věku 65 a více let	3,6	7,9	3,7	2,8	3,5	4,1	2,9	3,6
DOMÁCNOSTI SENIORŮ podle SLDB 2011								
Postavení mužů ve věku 65 a více let v domácnostech (%):								
osoba v sezdáném nebo nesezdáném páru	67,3	64,9	66,3	67,1	67,4	64,9	65,7	66,5
další osoba v domácnosti	2,8	2,4	3,4	2,7	2,7	2,5	2,4	2,9
osamělý rodič	2,5	3,0	2,6	2,5	2,4	2,5	2,1	2,3
domácnost jednotlivce	18,5	20,7	18,3	19,5	18,9	20,8	20,7	20,5
osoba v zařízení	2,0	1,4	2,1	2,0	2,5	2,3	2,9	1,5
ostatní	6,8	7,6	7,3	6,2	6,1	7,1	6,2	6,3
Postavení žen ve věku 65 a více let v domácnostech (%):								
osoba v sezdáném nebo nesezdáném páru	34,2	32,9	34,0	35,0	35,6	33,2	32,7	33,8
další osoba v domácnosti	7,2	5,4	8,8	6,8	6,4	5,9	5,4	6,6
osamělý rodič	8,1	8,6	8,1	7,6	7,5	7,8	6,8	7,2
domácnost jednotlivce	39,6	41,4	37,7	40,4	40,2	41,5	42,9	42,6
osoba v zařízení	3,7	2,4	4,1	4,0	4,0	3,9	4,9	2,8
ostatní	7,2	9,4	7,3	6,2	6,3	7,7	7,3	7,0

⁴⁾ Podíl osob žijících v obci, kde se narodily, tj v obci faktického bydliště matky v době narození této osoby

1. pokračování

Kraj							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olo- moucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
							OBYVATELSTVO podle SLDB 2011
547 916	511 627	505 565	1 163 508	628 427	579 944	1 205 834	Počet obyvatel s obvyklým pobytem
50,9	50,7	50,5	51,2	51,4	51,3	51,4	z toho ženy (%)
92 020	82 330	82 741	188 684	101 647	96 398	188 956	Počet obyvatel ve věku 65 a více let
							v tom způsob bydlení:
88 936	79 210	80 021	183 282	97 981	92 542	182 316	v bytech
2 701	2 904	2 502	4 758	3 248	3 508	5 933	v zařízeních
359	200	202	601	385	310	604	mimo byty (bez zařízení)
24	16	16	43	33	38	103	bezdomovci
							Rodinný stav osob ve věku 65 a více let (%):
2,5	2,7	3,3	3,0	2,9	3,4	2,5	svobodní, svobodné
54,1	54,0	55,0	53,2	53,4	53,0	51,5	ženatí, vdané
8,3	7,3	5,4	8,5	7,9	7,0	9,1	rozvedení, rozvedené
35,1	35,9	36,2	35,2	35,8	36,6	36,8	ovdovělí, ovdovělé
							Nejvyšší ukončené vzdělání osob ve věku 65 a více let (%):
28,7	31,1	36,9	31,5	33,1	37,9	35,8	základní vč. neukončeného a bez vzdělání
37,3	37,4	35,7	32,7	35,4	33,8	33,9	střední vč. vyučení (bez maturity)
24,3	22,8	20,1	23,2	22,2	19,7	20,6	úplně střední s maturitou a vyšší odborné
6,7	6,1	5,4	10,1	7,0	6,4	7,1	vč. nástavbového
							vysokoškolské
33,3	37,5	46,8	45,7	43,1	53,0	43,5	Věřící ve věku 65 a více let z obyvatel daného věku (%)
							Rodáci ve věku 65 a více let z počtu osob daného věku (%) ⁴⁾
29,2	30,2	39,5	37,6	30,2	39,5	28,7	muži
24,9	26,0	30,5	37,1	26,6	37,5	29,1	ženy
							Pracující důchodci z počtu důchodců daného věku (%)
17,2	14,1	13,1	16,7	13,3	13,4	13,3	muži ve věku 60–64 let
7,7	6,3	5,4	7,8	5,8	6,0	5,5	muži ve věku 65 a více let
14,0	11,5	9,6	13,5	10,5	11,0	10,2	ženy ve věku 60–64 let
3,5	2,6	2,2	3,1	2,3	2,3	2,3	ženy ve věku 65 a více let
							DOMÁCNOSTI SENIORŮ podle SLDB 2011
							Postavení mužů ve věku 65 a více let v domácnosti (%):
69,4	69,2	68,8	67,7	69,6	68,4	68,3	osoba v sezdáném nebo nesezdáném páru
2,6	2,7	3,1	3,2	2,6	3,2	2,7	další osoba v domácnosti
2,5	2,3	2,5	2,7	2,4	2,8	2,3	osamělý rodič
18,1	17,8	16,5	16,7	17,1	15,8	18,3	domácnost jednotlivce
1,8	2,3	2,2	1,5	2,2	2,5	2,1	osoba v zařízení
5,6	5,6	7,0	8,2	6,2	7,3	6,3	ostatní
							Postavení žen ve věku 65 a více let v domácnosti (%):
36,4	36,1	36,2	34,0	35,2	33,7	33,5	osoba v sezdáném nebo nesezdáném páru
6,3	7,0	8,1	9,1	6,9	9,1	7,1	další osoba v domácnosti
7,3	7,5	8,2	9,2	8,1	9,2	8,0	osamělý rodič
40,6	39,6	37,8	36,1	39,7	37,0	40,6	domácnost jednotlivce
3,7	4,4	3,6	3,2	3,9	4,4	3,8	osoba v zařízení
5,7	5,5	6,1	8,4	6,2	6,6	7,0	ostatní

Mezikrajské srovnání základních ukazatelů

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
Podíl domácností s osobou v čele ve věku 65 a více let na počtu úplných rodin (%):	21,4	23,5	19,8	21,2	22,2	21,4	19,9	20,4
v čele pracující důchodce	1,8	3,9	1,9	1,5	1,9	1,7	1,4	1,9
v čele nepracující důchodce	18,8	18,4	17,2	19,0	19,5	18,7	17,6	17,7
Podíl domácností s osobou v čele ve věku 65 a více let na počtu neúplných rodin (%):	16,8	16,8	16,6	16,4	16,8	13,4	11,8	13,8
v čele pracující důchodce	0,7	1,6	0,8	0,6	0,7	0,6	0,4	0,6
v čele nepracující důchodce	15,6	14,5	15,4	15,4	15,6	12,3	11,0	12,8
Podíl domácností s osobou ve věku 65 a více let na počtu domácností jednotlivců (%):	36,0	29,4	35,8	37,8	36,6	32,5	32,6	35,9
domácnost pracujícího důchodce	1,6	2,7	1,6	1,3	1,5	1,6	1,2	1,5
domácnost nepracujícího důchodce	33,4	25,7	33,1	35,5	34,1	29,5	30,3	33,4
BYDLENÍ SENIORŮ podle SLDB 2011								
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let								
muži	122 922	16 755	14 340	8 014	7 323	3 774	9 798	5 401
v tom (%):								
samostatně v bytě	89,4	91,9	86,4	90,0	89,3	87,4	89,6	89,1
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	9,2	7,3	11,0	8,2	8,6	10,3	9,2	9,0
mimo byty (bez zařízení)	1,4	0,8	2,6	1,8	2,2	2,3	1,2	1,9
ženy	388 587	49 720	42 497	23 812	21 745	10 957	30 208	16 440
v tom (%):								
samostatně v bytě	92,7	94,0	90,6	93,4	93,0	93,3	93,9	93,2
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	6,9	5,6	8,6	6,0	6,4	6,1	5,8	6,2
mimo byty (bez zařízení)	0,5	0,4	0,8	0,6	0,6	0,6	0,4	0,6
Průměrná obytná plocha bytu obývaného domácností v čele s osobou ve věku 65 a více let v m ² :								
úplná rodina	58,1	53,5	62,5	59,9	59,1	55,9	56,1	57,2
úplná rodina	63,8	59,5	68,1	65,3	64,3	61,6	62,5	64,2
neúplná rodina	64,2	59,1	68,6	66,5	64,3	63,3	62,0	64,0
domácnost jednotlivce	51,6	47,5	55,7	53,8	53,1	49,6	49,9	50,0
Podíl hospodařících domácností seniorů ⁵⁾ bydlících v bytech se sníženou kvalitou (ze zjištěných hodnot) (%):								
úplné rodiny	4,1	3,0	5,0	3,8	4,1	4,0	4,4	5,4
neúplné rodiny	2,1	1,5	2,4	1,8	2,1	2,3	2,6	2,9
domácnosti jednotlivců	5,1	2,9	6,0	4,9	5,7	5,1	5,9	8,6
domácnosti jednotlivců	5,7	4,2	7,3	5,5	5,7	5,2	5,8	7,0
EKONOMICKÁ AKTIVITA SENIORŮ								
(Výběrové šetření pracovních sil)								
Podíl obyvatel ve věku 60 a více let (%)								
z celkového počtu ekonomicky aktivních (pracovní síly)	6,3	9,0	7,0	6,2	6,7	7,8	5,7	5,6
z ekonomicky neaktivních ve věku 15 a více let	61,7	61,9	60,5	62,5	64,0	61,1	59,2	61,6
Míra ekonomické aktivity								
muži ve věku 60–64 let	47,7	58,6	56,6	48,5	50,9	51,0	43,7	44,4
muži ve věku 65 a více let	7,1	13,2	8,3	5,1	7,6	10,6	6,1	6,7
ženy ve věku 60–64 let	20,4	42,3	21,0	16,3	22,2	26,8	16,9	8,9
ženy ve věku 65 a více let	3,5	4,6	4,2	4,2	3,0	4,4	2,1	3,9

⁵⁾ Domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti tvořené jednou rodinou, jednotlivcem nebo domácností prarodičů s vnoučaty, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let

2. pokračování

Kraj							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olo- moucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
22,7	21,5	21,6	21,9	21,7	21,4	20,8	Podíl domácností s osobou v čele ve věku 65 a více let na počtu úplných rodin (%):
1,8	1,4	1,3	1,8	1,3	1,4	1,2	v čele pracující důchodce
20,0	19,3	19,8	19,3	19,6	19,3	18,8	v čele nepracující důchodce
17,2	17,5	20,9	20,0	17,6	21,8	15,7	Podíl domácností s osobou v čele ve věku 65 a více let na počtu neúplných rodin (%):
0,7	0,6	0,5	0,7	0,5	0,6	0,4	v čele pracující důchodce
15,9	16,5	20,0	18,9	16,7	20,7	14,9	v čele nepracující důchodce
40,1	40,3	42,5	36,9	39,6	41,7	36,8	Podíl domácností s osobou ve věku 65 a více let na počtu domácností jednotlivců (%):
1,6	1,3	1,2	1,5	1,1	1,2	1,0	domácnost pracujícího důchodce
37,3	38,2	40,5	34,5	37,6	39,7	34,8	domácnost nepracujícího důchodce
BYDLENÍ SENIORŮ podle SLDB 2011							
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let							
6 788	5 978	5 581	12 542	6 932	5 982	13 714	muži
v tom (%):							
89,9	90,5	91,0	88,5	89,5	89,3	89,6	samostatně v bytě
8,8	8,8	8,3	10,5	9,3	9,6	9,6	v bytě spolu s další domácností
1,3	0,7	0,7	1,0	1,2	1,1	0,8	mimo byty (bez zařízení)
22 135	19 322	18 498	40 985	24 240	21 708	46 320	ženy
v tom (%):							
93,4	93,2	93,4	91,3	92,7	91,3	92,2	samostatně v bytě
6,2	6,5	6,3	8,3	6,9	8,3	7,5	v bytě spolu s další domácností
0,4	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	mimo byty (bez zařízení)
Průměrná obytná plocha bytu obývaného domácností v čele s osobou ve věku 65 a více let v m ² :							
58,4	58,5	60,2	58,9	58,4	58,5	55,9	úplná rodina
64,0	64,0	65,4	65,0	63,9	64,1	61,5	neúplná rodina
65,2	64,5	66,4	64,2	63,8	65,1	61,4	domácnost jednotlivce
51,8	52,1	53,6	51,7	52,1	51,3	49,7	
Podíl hospodařících domácností seniorů ⁵⁾ bydlících v bytech se sníženou kvalitou (ze zjištěných hodnot) (%):							
4,5	4,3	3,9	4,0	3,7	4,5	3,7	úplné rodiny
2,3	2,2	1,9	2,1	2,0	2,2	1,9	neúplné rodiny
5,4	5,3	4,9	5,2	4,9	6,2	4,7	domácnosti jednotlivců
6,3	6,1	5,8	5,7	5,0	6,4	5,0	
EKONOMICKÁ AKTIVITA SENIORŮ							
(Výběrové šetření pracovních sil)							
Podíl obyvatel ve věku 60 a více let (%)							
5,8	6,2	5,2	6,5	4,3	4,9	5,2	z celkového počtu ekonomicky aktivních (pracovní síly)
64,8	63,8	61,9	62,1	61,7	63,3	60,0	z ekonomicky neaktivních ve věku 15 a více let
Míra ekonomické aktivity							
36,9	51,9	42,6	49,7	38,6	38,6	41,7	muži ve věku 60–64 let
6,5	6,1	5,0	7,6	3,3	3,8	4,5	muži ve věku 65 a více let
20,3	19,2	14,7	19,3	9,9	15,9	15,5	ženy ve věku 60–64 let
2,8	2,7	2,9	4,5	1,8	2,8	3,3	ženy ve věku 65 a více let

Mezikrajské srovnání základních ukazatelů

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
ZDRAVOTNÍ STAV SENIORŮ								
Hospitalizovaní v nemocnicích na 1 000 obyvatel v roce 2013	214	170	214	206	205	224	242	235
z toho ve věku:								
65–69 let	330	263	343	315	301	351	384	358
70–74 let	413	318	434	395	385	413	488	452
75–79 let	510	395	552	472	476	530	591	548
80–84 let	599	476	636	555	586	641	688	688
85–89 let	684	559	748	630	646	705	770	812
90–94 let	738	648	826	672	751	762	811	934
95 a více let	712	629	796	567	779	602	701	966
Hospitalizovaní na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let v roce 2013								
v léčebnách dlouhodobě nemocných	24,4	26,1	14,3	27,5	17,8	36,8	20,6	4,8
v hospicích	2,1	0,6	1,3	2,1	2,1	-	2,8	-
STAROBNÍ DŮCHODY (prosinec 2014)								
Příjemci starobního důchodu (bez souběhu)	1 743 252	204 284	202 402	105 219	96 522	49 943	133 634	75 049
z toho předčasný důchod (%)	28,5	14,9	24,8	30,1	32,2	30,7	31,5	27,2
Příjemci starobního důchodu v souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem	606 661	62 824	71 932	37 970	33 610	16 273	46 372	24 389
z toho předčasný důchod (%)	11,5	6,5	10,3	11,3	13,3	13,5	13,8	10,7
Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu) (Kč)								
muži	12 259	12 905	12 388	12 028	12 153	11 948	12 223	12 088
ženy	10 050	10 992	10 112	10 048	10 018	9 833	9 884	10 066
Průměrná měsíční výše starobního důchodu (v souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem) (Kč)								
muži	13 637	14 573	13 682	13 367	13 522	13 464	13 742	13 406
ženy	11 985	13 000	11 951	11 912	11 926	11 919	12 001	11 955
SOCIÁLNÍ PÉČE (31. 12. 2014)								
Zařízení sociální péče								
domovy pro seniory	501	25	69	39	24	15	40	18
domovy se zvláštním režimem	263	10	37	15	9	8	34	11
Místa v zařízeních								
domovy pro seniory	37 338	2 191	5 028	3 039	1 815	889	3 678	988
domovy se zvláštním režimem	14 345	529	1 789	641	741	479	1 963	416
Místa na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let								
domovy pro seniory	19,9	9,5	22,9	26,5	17,2	17,0	26,2	12,8
domovy se zvláštním režimem	7,6	2,3	8,1	5,6	7,0	9,2	14,0	5,4
SENIORŮ A VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ (vč. městských obvodů; 2014)								
Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)	9,5	14,4	9,8	9,6	9,5	10,8	10,4	9,5
Podíl zvolených zastupitelů ve věku 65 a více let (%)	5,8	7,5	7,2	5,9	6,8	7,5	8,2	5,4
Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 65 a více let (%)	16,2	5,2	24,7	18,4	23,2	14,5	16,5	14,4

⁶⁾ Ke zveřejnění údajů nebyl dán souhlas

Zdroj dat:

Zdravotnictví - Ústav zdravotnických informací a statistiky

Důchody - Česká správa sociálního zabezpečení

Zařízení sociální péče - Ministerstvo práce a sociálních věcí

dokončení

Kraj							
Králové- hradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský	
							ZDRAVOTNÍ STAV SENIORŮ
							Hospitalizovaní v nemocnicích na 1 000 obyvatel v roce 2013
192	212	230	217	215	226	218	z toho ve věku:
286	333	350	341	337	352	342	65–69 let
352	401	456	422	398	425	448	70–74 let
431	502	548	535	490	537	545	75–79 let
519	602	645	625	572	625	633	80–84 let
582	702	722	715	673	702	709	85–89 let
673	768	723	739	687	724	749	90–94 let
583	719	817	817	684	613	682	95 a více let
							Hospitalizovaní na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let v roce 2013
24,2	12,0	31,4	13,4	42,6	46,1	34,8	v léčebnách dlouhodobě nemocných
4,1	4,4	-	3,9	. ⁶⁾	2,6	1,9	v hospicích
							STAROBNÍ DŮCHODY (prosinec 2014)
98 165	87 564	87 419	193 459	107 731	98 429	203 432	Příjemci starobního důchodu (bez souběhu)
29,6	34,2	36,5	27,0	32,3	30,6	33,0	z toho předčasný důchod (%)
33 590	30 927	32 015	68 273	38 648	37 351	72 487	Příjemci starobního důchodu v souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem
10,7	13,0	13,4	10,6	12,0	11,6	14,2	z toho předčasný důchod (%)
							Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu) (Kč)
12 012	11 930	11 875	12 073	11 831	11 990	12 790	muži
10 039	9 896	9 806	9 975	9 811	9 863	9 634	ženy
							Průměrná měsíční výše starobního důchodu (v souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem) (Kč)
13 339	13 238	13 140	13 418	13 187	13 287	14 161	muži
11 921	11 797	11 727	11 852	11 749	11 721	11 839	ženy
							SOCIÁLNÍ PÉČE (31. 12. 2014)
							Zařízení sociální péče
36	23	25	48	34	38	67	domovy pro seniory
11	10	15	35	13	19	36	domovy se zvláštním režimem
							Místa v zařízeních
2 363	2 122	2 199	3 028	2 544	2 681	4 773	domovy pro seniory
532	930	547	2 816	608	854	1 500	domovy se zvláštním režimem
							Místa na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let
22,6	22,8	23,7	14,2	22,0	25,0	22,4	domovy pro seniory
5,1	10,0	5,9	13,2	5,2	8,0	7,0	domovy se zvláštním režimem
							SENIŘI A VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ (vč. městských obvodů; 2014)
9,2	8,5	7,7	9,5	8,4	7,3	9,8	Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)
5,5	5,3	4,3	4,8	4,6	3,7	5,9	Podíl zvolených zastupitelů ve věku 65 a více let (%)
18,8	19,0	21,2	12,4	13,5	12,3	10,9	Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 65 a více let (%)

Dlouhodobý vývoj Olomouckého kraje - obyvatelstvo a ekonomická aktivita

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
OBYVATELSTVO¹⁾							
Počet obyvatel k 31. 12.	642 783	641 159	640 680	639 423	639 161	639 894	641 791
z toho ženy (%)	51,4	51,4	51,3	51,3	51,3	51,3	51,2
z celku ve věku (%):							
0–14 let	16,2	15,8	15,4	15,1	14,7	14,4	14,2
15–64 let	70,2	70,5	70,8	70,9	71,0	71,1	71,0
65 a více let	13,6	13,7	13,8	14,0	14,2	14,5	14,7
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	87 527	87 795	88 398	89 424	90 934	92 696	94 601
z toho ženy (%)	61,8	61,7	61,7	61,4	61,2	61,0	60,7
v tom ve věku:							
65–69 let	26 145	25 515	25 576	25 882	27 126	28 295	29 710
70–74 let	24 945	24 989	24 679	24 310	23 565	23 018	22 535
75–79 let	19 976	19 908	19 810	19 906	20 086	20 213	20 408
80–84 let	9 673	11 133	12 569	13 268	13 600	13 880	13 989
85–89 let	4 846	4 176	3 622	3 802	4 379	5 262	6 146
90–94 let	1 731	1 852	1 873	1 942	1 846	1 666	1 428
95 a více let	211	222	269	314	332	362	385
Počet obyvatel ve věku 85 a více let	6 788	6 250	5 764	6 058	6 557	7 290	7 959
z toho ženy (%)	74,1	74,4	74,5	73,4	72,9	72,6	72,1
Index stáří ²⁾	84,0	86,4	89,3	92,6	96,5	100,3	103,5
Index ekonomického zatížení ³⁾	42,5	41,9	41,3	41,0	40,8	40,7	40,8
Průměrný věk k 31. 12. (roky)	38,6	38,9	39,2	39,5	39,8	40,1	40,3
muži	37,0	37,3	37,6	37,9	38,2	38,5	38,7
ženy	40,2	40,5	40,8	41,1	41,3	41,6	41,8
Počet zemřelých	6 662	6 705	6 656	6 393	6 479	6 298	6 458
z toho ve věku 65 a více let	4 903	5 010	5 028	4 784	4 867	4 638	4 785
Podíl zemřelých osob ve věku 65 a více let (%)	73,6	74,7	75,5	74,8	75,1	73,6	74,1
muži	64,3	65,5	66,5	64,2	65,7	64,2	64,6
ženy	83,6	84,1	84,8	85,3	84,7	83,4	84,1
Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti:							
novotvary	1 174	1 147	1 229	1 191	1 125	1 145	1 047
nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek	94	81	89	84	77	74	94
nemoci nervové soustavy	102	118	94	96	112	124	77
nemoci oběhové soustavy	2 885	3 026	3 043	2 862	2 903	2 638	2 884
nemoci dýchací soustavy	236	229	175	187	230	268	272
nemoci trávicí soustavy	169	175	153	160	171	154	179
vnější příčiny	162	139	173	148	156	135	123
Přistěhovalí do kraje ve věku 65 a více let	254	244	189	206	238	204	226
Vystěhovalí z kraje ve věku 65 a více let	223	239	224	180	241	217	220
Přírůstek (úbytek) stěhováním osob ve věku 65 a více let	31	5	-35	26	-3	-13	6
Vnitrokrasné stěhování osob ve věku 65 a více let	638	757	679	650	705	675	601
Naděje dožití ve věku 65 let (dvouletá období) ⁴⁾							
muži	13,74	13,91	13,92	14,36	14,81	14,91	15,06
ženy	17,25	17,42	17,39	17,57	17,84	18,13	18,43
Naděje dožití ve věku 75 let (dvouletá období) ⁴⁾							
muži	8,25	8,20	8,21	8,64	8,93	8,90	9,00
ženy	10,07	10,12	9,89	10,08	10,33	10,49	10,65
EKONOMICKÁ AKTIVITA							
(Výběrové šetření pracovních sil)							
Míra ekonomické aktivity (třileté průměry)							
muži ve věku 60–64 let	18,2	19,3	19,6	23,9	25,6	27,6	29,5
muži ve věku 65 a více let	4,4	4,6	4,8	4,2	4,3	4,7	5,1
ženy ve věku 60–64 let	5,5	5,0	6,9	7,8	8,6	7,4	8,5
ženy ve věku 65 a více let	1,3	.	.	1,3	1,5	1,6	1,8

¹⁾ Data k 31. 12. 2011 navazují na výsledky SLDB 2011 a nejsou srovnatelná s předchozími roky

²⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
							OBYVATELSTVO¹⁾
642 137	642 041	641 681	638 638	637 609	636 356	635 711	Počet obyvatel k 31. 12.
51,1	51,2	51,2	51,1	51,1	51,1	51,1	z toho ženy (%)
							z celku ve věku (%):
14,1	14,2	14,3	14,6	14,7	14,8	14,9	0–14 let
70,7	70,3	69,9	69,0	68,3	67,6	66,8	15–64 let
15,1	15,5	15,8	16,4	17,1	17,7	18,2	65 a více let
97 156	99 489	101 279	104 919	108 869	112 439	115 866	Počet obyvatel ve věku 65 a více let
60,5	60,2	60,1	59,8	59,6	59,4	59,3	z toho ženy (%)
							v tom ve věku:
31 268	32 778	33 258	35 599	37 860	39 393	40 496	65–69 let
22 811	23 125	24 232	25 331	26 646	28 012	29 477	70–74 let
20 285	20 066	19 566	19 185	18 864	19 183	19 559	75–79 let
14 076	14 304	14 485	14 653	14 881	14 917	14 873	80–84 let
7 008	7 354	7 605	7 767	7 920	7 972	8 243	85–89 let
1 276	1 431	1 700	2 023	2 377	2 687	2 868	90–94 let
432	431	433	361	321	275	350	95 a více let
8 716	9 216	9 738	10 151	10 618	10 934	11 461	Počet obyvatel ve věku 85 a více let
71,9	71,9	71,9	72,0	71,7	71,4	71,3	z toho ženy (%)
107,1	109,4	110,3	112,9	116,5	119,5	122,1	Index stáří ²⁾
41,4	42,2	43,0	44,9	46,5	48,0	49,6	Index ekonomického zatížení ³⁾
40,5	40,7	40,9	41,2	41,5	41,7	42,0	Průměrný věk k 31. 12. (roky)
38,9	39,2	39,4	39,7	39,9	40,2	40,4	muži
42,0	42,2	42,4	42,7	43,0	43,2	43,5	ženy
6 433	6 705	6 748	6 559	6 701	6 830	6 461	Počet zemřelých
4 707	5 059	5 123	5 002	5 142	5 300	5 132	z toho ve věku 65 a více let
73,2	75,5	75,9	76,3	76,7	77,6	79,4	Podíl zemřelých osob ve věku 65 a více let (%)
63,9	65,6	66,7	68,0	68,1	70,5	72,9	muži
82,6	85,2	85,4	84,9	85,9	85,2	86,8	ženy
							Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti:
1 036	1 102	1 159	1 156	1 191	1 163	1 187	novotvary
83	92	93	111	111	186	199	nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek
65	85	93	120	104	144	100	nemoci nervové soustavy
2 820	2 979	2 953	2 821	2 889	2 909	2 680	nemoci oběhové soustavy
256	314	295	303	291	344	335	nemoci dýchací soustavy
138	171	160	157	168	181	182	nemoci trávicí soustavy
136	131	139	132	155	153	172	vnější příčiny
179	183	246	243	232	253	271	Přistěhovalí do kraje ve věku 65 a více let
177	196	208	241	239	247	274	Vystěhovalí z kraje ve věku 65 a více let
							Přírůstek (úbytek) stěhováním osob ve věku 65 a více let
2	-13	38	2	-7	6	-3	Vnitrokrájské stěhování osob ve věku 65 a více let
545	494	549	641	567	628	608	Naděje dožití ve věku 65 let (dvouletá období) ⁴⁾
15,16	15,54	15,52	15,36	15,38	15,49	15,69	muži
18,48	18,50	18,57	18,84	19,15	19,32	19,91	ženy
							Naděje dožití ve věku 75 let (dvouletá období) ⁴⁾
9,02	9,58	9,68	9,23	9,19	9,49	9,76	muži
10,60	10,79	10,93	11,13	11,40	11,51	12,13	ženy
							EKONOMICKÁ AKTIVITA
							(Výběrové šetření pracovních sil)
							Míra ekonomické aktivity (tříleté průměry)
32,8	34,6	32,7	30,3	30,9	34,2	36,9	muži ve věku 60–64 let
4,7	3,7	3,4	3,9	4,0	4,1	3,4	muži ve věku 65 a více let
8,7	10,0	10,3	11,5	11,6	10,5	9,7	ženy ve věku 60–64 let
1,9	1,9	1,8	2,0	2,3	2,7	2,3	ženy ve věku 65 a více let

³⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

⁴⁾ Pro výpočet naděje dožití je používán průměr za dvouletá období, je uveden ve sloupci druhého z roků, ze kterých je vypočten

Dlouhodobý vývoj Olomouckého kraje - sociální péče a zdravotnictví

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
SOCIÁLNÍ PÉČE										
Starobní důchody (prosinec)¹⁾										
Příjemci starobního důchodu bez souběhu s vdovským / vdoveckým důchodem	87 016	88 984	90 983	93 307	95 805	102 245	107 396	106 947	106 745	107 731
z toho předčasný důchod (%)	18,8	20,1	21,5	22,9	24,9	25,5	29,1	30,3	31,3	32,3
Příjemci starobního důchodu v souběhu s vdovským / vdoveckým důchodem	35 636	35 886	35 893	36 070	36 055	38 283	38 506	38 630	38 584	38 648
z toho předčasný důchod (%)	4,5	5,0	5,8	6,5	7,3	7,7	8,9	9,9	10,9	12,0
Průměrná měsíční výše starobního důchodu bez souběhu s vdovským / vdoveckým důchodem (Kč)										
muži	8 377	8 850	9 437	10 352	10 802	10 854	11 304	11 539	11 729	11 831
ženy	6 909	7 296	7 784	8 618	8 946	8 993	9 371	9 557	9 718	9 811
Průměrná měsíční výše starobního důchodu v souběhu s vdovským / vdoveckým důchodem (Kč)										
muži	9 377	9 944	10 632	11 569	12 048	12 086	12 593	12 834	13 060	13 187
ženy	8 445	8 957	9 587	10 450	10 846	10 858	11 290	11 500	11 676	11 749
Domovy pro seniory²⁾										
počet zařízení	.	.	29	32	32	32	33	34	34	34
počet lůžek	.	.	2 723	2 664	2 519	2 537	2 564	2 566	2 569	2 544
lůžka na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	x	x	28,8	27,4	25,3	25,0	24,4	23,6	22,8	22,0
Domovy se zvláštním režimem²⁾										
počet zařízení	.	.	.	9	9	8	9	9	11	13
počet lůžek	.	.	.	338	360	341	363	385	469	608
lůžka na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	x	x	x	3,5	3,6	3,4	3,5	3,5	4,2	5,2
Pečovatelská služba										
uživatelé pečovatelské služby	5 692	6 452	6 305	6 581	6 068	7 363	7 385	6 854	6 151	6 165
výdaje na pečovatelskou službu (tis. Kč)	89 538	76 016	111 303	122 835	138 464	147 765	154 102	152 711	157 979	160 670
ZDRAVOTNICTVÍ										
Léčebny dlouhodobě nemocných										
počet zařízení	5	5	5	6	6	6	7	7	7	.
počet lůžek	526	575	519	542	563	563	618	613	613	.
počet hospitalizovaných	3 610	3 750	4 136	4 142	3 025	4 432	3 274	4 800	4 786	.
hospitalizovaní na 10 000 obyvatel	56,5	58,6	64,4	64,5	47,1	69,1	51,3	75,3	75,2	.
Hospice										
počet zařízení	1	1	1	1	³⁾	1	³⁾	³⁾	³⁾	.
počet lůžek	30	30	30	30	³⁾	30	³⁾	³⁾	³⁾	.
počet hospitalizovaných	306	342	306	287	285	303	³⁾	³⁾	³⁾	.
hospitalizovaní na 10 000 obyvatel	4,8	5,3	4,8	4,5	4,4	4,7	³⁾	³⁾	³⁾	.

¹⁾ Od roku 2010 převedení invalidní důchodci ve věku 65 a více let mezi starobní důchodce

²⁾ Od roku 2008 jsou zařízení i místa v nich členěna podle druhu poskytované sociální služby; v jednom zařízení může být poskytováno více druhů sociálních služeb

³⁾ Ke zveřejnění údajů nebyl dán souhlas

Zdroj dat:

Důchody - Česká správa sociálního zabezpečení

Zařízení sociální péče - Ministerstvo práce a sociálních věcí

Zdravotnictví - Ústav zdravotnických informací a statistiky

Srovnání základních ukazatelů mezi okresy

	Olomoucký kraj	v tom okresy				
		Jeseník	Olomouc	Prostějov	Přerov	Šumperk
OBYVATELSTVO						
Počet obyvatel k 31. 12. 2014	635 711	39 584	233 192	109 037	131 646	122 252
z toho ženy (%)	51,1	50,4	51,4	51,3	51,0	50,9
z celku ve věku (%):						
0–14 let	14,9	14,1	15,4	15,1	14,4	14,8
15–64 let	66,8	67,9	66,9	66,2	67,0	66,9
65 a více let	18,2	18,0	17,7	18,7	18,6	18,4
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	115 866	7 135	41 364	20 362	24 541	22 464
z toho ženy (%)	59,3	58,5	59,5	59,5	59,6	58,6
z celku ve věku (%):						
65–69 let	35,0	38,5	34,5	34,4	33,9	36,2
70–74 let	25,4	26,1	25,4	25,0	26,0	25,1
75–79 let	16,9	15,9	16,7	17,0	17,7	16,6
80–84 let	12,8	11,1	13,2	13,3	12,9	12,2
85–89 let	7,1	6,2	7,3	7,4	7,0	6,9
90–94 let	2,5	2,0	2,6	2,6	2,2	2,6
95 a více let	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Počet obyvatel ve věku 85 a více let	11 461	603	4 223	2 093	2 335	2 207
z toho ženy (%)	71,3	74,0	71,1	72,0	71,2	70,4
Index stáří ¹⁾	122,1	128,1	115,3	123,5	129,7	124,5
Index ekonomického zatížení ²⁾	49,6	47,3	49,5	51,0	49,3	49,6
Průměrný věk (roky)	42,0	42,3	41,6	42,1	42,3	42,1
Počet zemřelých v roce 2014	6 461	449	2 184	1 212	1 385	1 231
z toho ve věku 65 a více let (%)	79,4	75,9	81,0	79,5	78,7	78,6
Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (2014) (%):						
novotvary	23,1	27,9	22,7	21,2	24,5	22,6
nemoci oběhové soustavy	52,2	53,1	51,2	50,5	52,2	55,5
nemoci dýchací soustavy	6,5	7,6	6,7	7,0	6,1	5,9
vnější příčiny	3,4	3,2	3,2	4,1	3,3	2,9
Naděje dožití osob ve věku 65 let (2010–2014)						
muži	.	15,2	15,9	15,0	15,6	15,2
ženy	.	18,7	19,5	19,1	18,9	19,7
Přírůstek (úbytek) stěhování osob ve věku 65 a více let (úhrn 2010–2014)	36	23	-174	178	12	-3
OBYVATELSTVO podle SLDB 2011						
Počet obyvatel s obvyklým pobytem	628 427	38 779	230 408	107 859	130 082	121 299
z toho ženy (%)	51,4	51,0	51,7	51,4	51,3	51,0
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	101 647	5 992	36 100	18 212	21 928	19 415
z toho ženy (%)	60,0	60,6	60,3	60,0	59,9	59,6
Rodinný stav osob ve věku 65 a více let (%):						
svobodní, svobodné	2,9	3,1	2,9	3,0	3,0	2,5
ženatí, vdané	53,4	50,1	53,2	53,4	53,8	54,4
rozvedení, rozvedené	7,9	9,8	8,4	7,3	7,3	7,5
ovdovělí, ovdovělé	35,8	36,9	35,5	36,4	35,9	35,5
Nejvyšší ukončené vzdělání osob ve věku 65 a více let (%):						
základní vč. neukončeného a bez vzdělání	33,1	41,2	29,8	31,3	32,7	38,7
střední vč. vyučení (bez maturity)	35,4	33,4	34,4	39,1	36,1	33,8
úplně střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového	22,2	17,3	24,6	21,5	22,7	19,6
vysokoškolské	7,0	5,4	9,3	5,4	6,2	5,7

¹⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

²⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

Srovnání základních ukazatelů mezi okresy

pokračování

	Olomoucký kraj	v tom okresy				
		Jeseník	Olomouc	Prostějov	Přerov	Šumperk
Věřící ve věku 65 a více let z obyvatel daného věku (%)	43,1	35,6	42,0	43,4	46,2	43,4
Rodáci ve věku 65 a více let z počtu osob daného věku (%) ³⁾	28,1	4,1	28,3	38,1	33,6	19,3
muži	30,2	4,6	30,1	39,2	37,3	21,6
ženy	26,6	3,8	27,0	37,4	31,2	17,7
Pracující důchodci z počtu důchodců daného věku (%)						
muži ve věku 60–64 let	13,3	11,9	16,1	13,4	12,1	10,6
muži ve věku 65 a více let	5,8	5,5	7,3	5,0	5,0	4,6
ženy ve věku 60–64 let	10,5	10,7	13,4	10,1	8,8	7,7
ženy ve věku 65 a více let	2,3	1,9	3,0	2,1	2,1	1,6
DOMÁCNOSTI SENIORŮ podle SLDB 2011						
Domácnosti seniorů celkem	66 142	3 784	23 801	11 658	14 458	12 441
Úplné rodiny podle věku osoby v čele domácnosti						
65–74 let	18 720	1 095	6 543	3 280	4 113	3 689
75 a více let	9 625	489	3 497	1 682	2 046	1 911
Neúplné rodiny podle věku osoby v čele domácnosti						
65–74 let	2 883	206	1 026	488	636	527
75 a více let	3 033	181	1 122	548	655	527
Podíl domácností jednotlivců daného věku na počtu domácností jednotlivců (%):						
osoby ve věku 60–64 let	10,3	13,0	9,8	10,0	10,2	11,1
osoby ve věku 65–69 let	9,4	10,0	8,8	9,5	10,3	9,2
osoby ve věku 70–74 let	8,5	8,9	8,0	8,9	8,8	8,5
osoby ve věku 75 a více let	21,7	17,5	21,7	23,3	22,0	21,4
BYDLENÍ SENIORŮ podle SLDB 2011						
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let v bytech:						
bydlící samostatně v bytě	28 668	1 619	10 315	5 158	6 397	5 179
bydlící v bytě s další hospodařící domácností	2 315	155	936	370	424	430
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let						
muži	6 932	406	2 501	1 217	1 553	1 255
v tom (%):						
samostatně v bytě	89,5	88,4	87,6	91,5	91,2	89,5
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	9,3	10,3	10,8	8,1	7,7	9,2
mimo byty (bez zařízení)	1,2	1,2	1,6	0,4	1,1	1,3
ženy	24 240	1 377	8 855	4 324	5 298	4 386
v tom (%):						
samostatně v bytě	92,7	91,5	91,8	93,5	94,0	92,5
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	6,9	8,2	7,5	6,3	5,8	7,2
mimo byty (bez zařízení)	0,4	0,3	0,7	0,2	0,2	0,4

³⁾ Podíl osob žijících v obci, kde se narodily, tj. v obci faktického bydliště matky v době narození této osoby

Srovnání základních ukazatelů mezi okresy

dokončení

	Olomoucký kraj	v tom okresy				
		Jeseník	Olomouc	Prostějov	Přerov	Šumperk
STAROBNÍ DŮCHODY (prosinec 2014)						
Příjemci starobního důchodu (bez souběhu)	107 731	7 012	38 094	18 458	22 638	21 529
z toho předčasný důchod (%)	32,3	41,0	26,6	29,7	34,5	39,3
Příjemci starobního důchodu v souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem	38 648	2 354	13 253	6 992	8 406	7 643
z toho předčasný důchod (%)	12,0	19,0	8,6	10,6	12,6	16,3
Průměrná měsíční výše starobních důchodů (bez souběhu)						
muži	11 831	11 605	11 981	11 782	11 841	11 677
ženy	9 811	9 430	10 037	9 812	9 699	9 645
Průměrná měsíční výše starobních důchodů (v souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem)						
muži	13 187	13 137	13 373	13 036	13 192	13 020
ženy	11 749	11 551	11 896	11 758	11 710	11 585
SOCIÁLNÍ PÉČE (31. 12. 2014)						
Zařízení sociální péče						
domovy pro seniory	34	6	8	8	7	5
domovy se zvláštním režimem	13	1	2	2	4	4
Místa v zařízeních						
domovy pro seniory	2 544	264	645	686	576	373
domovy se zvláštním režimem	608	14	79	87	247	181
Místa na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let						
domovy pro seniory	22,0	37,0	15,6	33,7	23,5	16,6
domovy se zvláštním režimem	5,2	2,0	1,9	4,3	10,1	8,1
Domy s pečovatelskou službou (2010)	91	5	33	14	24	15
v nich byty	2 580	121	1 028	397	679	355
SENIŘI A VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ (2014)						
Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)	8,4	8,6	7,2	8,0	8,1	10,1
Podíl zvolených zastupitelů ve věku 65 a více let (%)	4,6	3,5	3,9	3,2	5,2	6,5
Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 65 a více let (%)	13,5	6,5	13,5	12,0	18,7	13,6

Zdroj dat:

Důchody - Česká správa sociálního zabezpečení

Zařízení sociální péče - Ministerstvo práce a sociálních věcí

Srovnání základních ukazatelů mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností

	Olomoucký kraj	Správní obvod ORP					
		Hranice	Jeseník	Konice	Lipník nad Bečvou	Litovel	Mohelnice
OBYVATELSTVO							
Počet obyvatel k 31. 12. 2014	635 711	34 424	39 584	10 909	15 289	23 804	18 501
z toho ženy (%)	51,1	51,0	50,4	50,0	50,5	50,1	50,2
z celku ve věku (%):							
0–14 let	14,9	15,1	14,1	14,0	14,9	14,9	14,3
15–64 let	66,8	67,8	67,9	67,1	68,0	66,9	67,9
65 a více let	18,2	17,1	18,0	18,9	17,1	18,2	17,8
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	115 866	5 878	7 135	2 061	2 607	4 323	3 291
z toho ženy (%)	59,3	59,4	58,5	58,2	59,0	58,1	58,6
z celku ve věku (%):							
65–69 let	35,0	34,5	38,5	36,0	34,2	35,4	35,8
70–74 let	25,4	26,0	26,1	23,4	26,7	24,8	25,8
75–79 let	16,9	16,8	15,9	16,8	18,1	17,0	16,1
80–84 let	12,8	12,6	11,1	12,4	12,0	12,6	12,0
85–89 let	7,1	7,5	6,2	8,0	6,4	7,5	7,1
90–94 let	2,5	2,5	2,0	2,9	2,1	2,3	2,8
95 a více let	0,3	0,2	0,2	0,4	0,5	0,4	0,4
Počet obyvatel ve věku 85 a více let	11 461	595	603	233	235	443	342
z toho ženy (%)	71,3	71,3	74,0	75,1	71,1	72,2	69,6
Index stáří ¹⁾	122,1	113,2	128,1	135,1	114,1	121,7	124,1
Index ekonomického zatížení ²⁾	49,6	47,4	47,3	49,0	47,0	49,4	47,3
Průměrný věk (roky)	42,0	41,3	42,3	42,7	41,5	41,9	41,9
Počet zemřelých v roce 2014	6 461	365	449	149	139	245	167
z toho ve věku 65 a více let (%)	79,4	75,3	75,9	82,6	85,6	80,8	79,0
Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (2014) (%):							
novotvary	23,1	26,2	27,9	18,7	28,6	17,7	25,0
nemoci oběhové soustavy	52,2	50,5	53,1	57,7	55,5	52,5	53,8
nemoci dýchací soustavy	6,5	8,0	7,6	5,7	5,0	10,1	3,0
vnější příčiny	3,4	3,6	3,2	4,1	4,2	4,0	3,0
Naděje dožití osob ve věku 65 let (2010–2014)							
muži	.	15,7	15,2	13,6	15,1	15,4	15,6
ženy	.	18,8	18,7	17,4	19,6	19,9	20,2
Přírůstek (úbytek) stěhováním osob ve věku 65 a více let (úhrn 2010–2014)	36	41	23	37	-38	52	-13
OBYVATELSTVO podle SLDB 2011							
Počet obyvatel s obvyklým pobytem	628 427	33 804	38 779	10 773	14 890	23 152	18 671
z toho ženy (%)	51,4	51,2	51,0	50,6	50,8	50,5	49,8
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	101 647	5 197	5 992	1 860	2 390	3 798	2 846
z toho ženy (%)	60,0	59,3	60,6	60,4	59,5	59,3	60,4
Rodinný stav osob ve věku 65 a více let (%):							
svobodní, svobodné	2,9	3,3	3,1	3,5	2,5	2,6	2,5
ženatí, vdané	53,4	53,6	50,1	50,2	54,1	54,1	54,8
rozvedení, rozvedené	7,9	6,6	9,8	4,8	6,7	4,9	6,1
ovdovělí, ovdovělé	35,8	36,5	36,9	41,5	36,6	38,5	36,6
Nejvyšší ukončené vzdělání osob ve věku 65 a více let (%):							
základní vč. neukončeného a bez vzdělání	33,1	33,6	41,2	44,9	36,2	37,5	42,9
střední vč. vyučení (bez maturity)	35,4	35,7	33,4	37,9	36,7	39,4	33,6
úplně střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového	22,2	22,3	17,3	11,8	19,2	17,2	16,8
vysokoškolské	7,0	6,0	5,4	2,8	4,8	4,3	4,0
Věřící ve věku 65 a více let z obyvatel daného věku (%)	43,1	50,5	35,6	53,0	43,2	47,0	41,3
Rodáci ve věku 65 a více let z počtu osob daného věku (%) ³⁾	28,1	32,0	4,1	35,7	37,2	38,6	21,6
muži	30,2	37,9	4,6	39,3	41,4	42,4	24,0
ženy	26,6	28,0	3,8	33,4	34,4	36,1	20,1

1) Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

2) Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

Správní obvod ORP							
Olomouc	Prostějov	Přerov	Šternberk	Šumperk	Uničov	Zábřeh	
							OBYVATELSTVO
163 215	98 128	81 933	23 621	70 288	22 552	33 463	Počet obyvatel k 31. 12. 2014
51,8	51,4	51,1	50,5	50,9	50,7	51,1	z toho ženy (%)
							z celku ve věku (%):
15,6	15,2	14,0	15,1	14,8	14,4	15,0	0–14 let
66,7	66,1	66,4	67,3	66,4	67,8	67,2	15–64 let
17,7	18,7	19,6	17,6	18,8	17,8	17,8	65 a více let
28 857	18 301	16 056	4 169	13 214	4 015	5 959	Počet obyvatel ve věku 65 a více let
60,0	59,6	59,8	58,2	58,7	58,7	58,5	z toho ženy (%)
							z celku ve věku (%):
34,0	34,2	33,7	37,3	36,8	34,9	35,2	65–69 let
25,5	25,2	25,9	24,9	24,7	25,5	25,7	70–74 let
16,5	17,0	17,9	16,3	16,3	17,8	17,4	75–79 let
13,4	13,4	13,2	12,2	12,2	13,5	12,3	80–84 let
7,6	7,3	6,9	6,6	6,9	6,3	6,8	85–89 let
2,7	2,5	2,2	2,6	2,8	1,7	2,3	90–94 let
0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	95 a více let
3 055	1 860	1 505	392	1 308	333	557	Počet obyvatel ve věku 75 a více let
71,0	71,6	71,2	71,7	70,7	69,1	70,2	z toho ženy (%)
113,1	122,3	140,3	117,0	127,1	123,6	119,1	Index stáří ¹⁾
49,9	51,3	50,5	48,7	50,6	47,5	48,7	Index ekonomického zatížení ²⁾
41,5	42,0	42,9	41,6	42,3	41,9	41,7	Průměrný věk (roky)
1 473	1 063	881	230	756	236	308	Počet zemřelých v roce 2014
81,9	79,1	79,0	73,0	78,4	83,9	78,6	z toho ve věku 65 a více let (%)
							Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (2014) (%):
23,2	21,5	23,1	25,0	22,8	22,7	21,1	novotvary
51,8	49,5	52,3	47,6	54,5	49,0	59,1	nemoci oběhové soustavy
6,9	7,1	5,5	1,8	6,6	6,6	5,8	nemoci dýchací soustavy
2,7	4,2	3,0	2,4	2,9	6,6	2,9	vnější příčiny
							Naděje dožití osob ve věku 65 let (2010–2014)
16,2	15,2	15,8	15,4	14,9	15,5	15,7	muži
19,6	19,4	18,9	19,2	19,6	18,8	19,9	ženy
							Přírůstek (úbytek) stěhováním osob ve věku 65 a více let (úhrn 2010–2014)
-183	141	9	-6	31	-37	-21	
							OBYVATELSTVO podle SLDB 2011
161 641	97 086	81 388	23 288	69 405	22 327	33 223	Počet obyvatel s obvyklým pobytem
52,1	51,5	51,5	51,0	51,2	50,9	51,2	z toho ženy (%)
25 173	16 352	14 341	3 651	11 307	3 478	5 262	Počet obyvatel ve věku 65 a více let
60,7	60,0	60,2	59,1	59,5	59,2	59,5	z toho ženy (%)
							Rodinný stav osob ve věku 65 a více let (%):
3,0	2,9	3,0	3,5	2,6	1,6	2,3	svobodní, svobodné
52,7	53,7	53,8	52,6	53,8	56,2	55,7	ženatí, vdané
9,2	7,5	7,7	8,6	8,7	6,1	5,8	rozvedení, rozvedené
35,0	35,8	35,5	35,4	34,9	36,1	36,2	ovdovělí, ovdovělé
							Nejvyšší ukončené vzdělání osob ve věku 65 a více let (%):
25,7	29,8	31,8	39,4	36,6	41,2	41,0	základní vč. neukončeného a bez vzdělání
33,9	39,2	36,2	33,5	33,4	33,4	34,9	střední vč. vyučení (bez maturity)
27,3	22,6	23,4	19,7	21,2	18,4	17,7	úplně střední s maturitou a vyšší odborné
11,3	5,7	6,5	5,3	6,8	4,5	4,4	vč. nástavbového
							vysokoškolské
42,3	42,3	45,1	36,5	40,6	40,2	50,5	Věřící ve věku 65 a více let z obyvatel daného věku (%)
							Rodáci ve věku 65 a více let z počtu osob daného věku (%) ³⁾
31,3	38,4	33,6	8,9	12,4	15,5	32,8	muži
33,1	39,2	36,4	10,1	13,4	17,3	37,9	ženy
30,1	37,9	31,8	8,1	11,7	14,3	29,4	

³⁾ Podíl osob žijících v obci, kde se narodily, tj. v obci faktického bydliště matky v době narození této osoby

Srovnání základních ukazatelů mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností

	Olomoucký kraj	Správní obvod ORP					
		Hranice	Jeseník	Konice	Lipník nad Bečvou	Litovel	Mohelnice
Pracující důchodci z počtu důchodců daného věku (%)							
muži ve věku 60–64 let	13,3	15,3	11,9	8,0	14,6	10,9	10,1
muži ve věku 65 a více let	5,8	5,2	5,5	4,1	4,1	5,0	3,6
ženy ve věku 60–64 let	10,5	8,3	10,7	7,9	7,4	10,1	8,2
ženy ve věku 65 a více let	2,3	1,7	1,9	1,0	1,2	1,3	1,2
DOMÁCNOSTI SENIORŮ podle SLDB 2011							
Domácnosti seniorů celkem	66 142	3 421	3 784	1 142	1 601	2 378	1 818
Úplné rodiny podle věku osoby v čele domácnosti							
65–74 let	18 720	1 023	1 095	328	433	721	516
75 a více let	9 625	433	489	157	225	359	296
Neúplné rodiny podle věku osoby v čele domácnosti							
65–74 let	2 883	166	206	50	69	98	91
75 a více let	3 033	162	181	70	82	126	76
Podíl domácností jednotlivců daného věku na počtu domácností jednotlivců (%):							
osoby ve věku 60–64 let	10,3	10,3	13,0	11,1	9,3	9,2	10,5
osoby ve věku 65–69 let	9,4	10,0	10,0	10,1	10,6	9,6	9,1
osoby ve věku 70–74 let	8,5	7,8	8,9	9,7	10,5	10,0	7,8
osoby ve věku 75 a více let	21,7	20,9	17,5	27,6	24,1	24,6	20,6
BYDLENÍ SENIORŮ podle SLDB 2011							
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let v bytech:							
bydlící samostatně v bytě	28 668	1 474	1 619	486	701	959	744
bydlící v bytě s další hospodařící domácností	2 315	107	155	40	69	94	68
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let							
muži	6 932	394	406	127	184	223	168
v tom (%):							
samostatně v bytě	89,5	90,4	88,4	91,3	87,0	87,4	87,5
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	9,3	8,4	10,3	7,9	12,5	12,6	12,5
ženy	24 240	1 194	1 377	403	588	831	648
v tom (%):							
samostatně v bytě	92,7	93,6	91,5	91,8	92,0	91,9	92,1
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	6,9	6,2	8,2	7,4	7,8	7,9	7,3
	0,4	0,2	0,3	0,7	0,2	0,1	0,6
SOCIÁLNÍ PÉČE (31. 12. 2014)							
Zařízení sociální péče							
domovy pro seniory	34	1	6	3	-	1	1
domovy se zvláštním režimem	13	1	1	-	-	2	-
Místa v zařízeních							
domovy pro seniory	2 544	184	264	158	-	165	21
domovy se zvláštním režimem	608	31	14	-	-	79	-
Místa na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let							
domovy pro seniory	22,0	31,3	37,0	76,7	x	38,2	6,4
domovy se zvláštním režimem	5,2	5,3	2,0	x	x	18,3	x
Domy s pečovatelskou službou (2010)							
v nich byty	2 580	57	121	10	109	110	88
SENIORŮ A VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ (2014)							
Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)	8,4	6,5	8,6	7,2	9,1	7,9	12,1
Podíl zvolených zastupitelů ve věku 65 a více let (%)	4,6	3,7	3,5	3,2	6,3	4,4	5,8
Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 65 a více let (%)	13,5	20,0	6,5	15,8	18,0	13,6	10,1

Zdroj dat:

Zařízení sociální péče - Ministerstvo práce a sociálních věcí

dokončení

Správní obvod ORP							
Olomouc	Prostějov	Přerov	Šternberk	Šumperk	Uničov	Zábřeh	
							Pracující důchodci z počtu důchodců daného věku (%)
18,7	14,1	10,4	12,2	11,1	10,3	9,8	muži ve věku 60–64 let
8,5	5,1	5,0	4,2	5,0	4,2	4,2	muži ve věku 65 a více let
14,9	10,3	9,3	11,3	7,8	8,1	7,1	ženy ve věku 60–64 let
3,5	2,2	2,4	3,0	1,8	1,7	1,4	ženy ve věku 65 a více let
							DOMÁCNOSTI SENIORŮ podle SLDB 2011
16 774	10 516	9 436	2 335	7 226	2 314	3 397	Domácnosti seniorů celkem
							Úplné rodiny podle věku osoby v čele domácnosti
4 444	2 952	2 657	681	2 143	697	1 030	65–74 let
2 450	1 525	1 388	333	1 095	355	520	75 a více let
							Neúplné rodiny podle věku osoby v čele domácnosti
714	438	401	115	307	99	129	65–74 let
774	478	411	117	307	105	144	75 a více let
							Podíl domácností jednotlivců daného věku na počtu domácností jednotlivců (%):
9,6	9,8	10,3	11,0	11,3	11,6	10,8	osoby ve věku 60–64 let
8,5	9,5	10,3	9,6	9,0	9,2	9,7	osoby ve věku 65–69 let
7,7	8,8	8,9	7,6	8,3	9,0	9,6	osoby ve věku 70–74 let
20,9	22,9	22,1	22,4	21,1	25,6	22,8	osoby ve věku 75 a více let
							BYDLENÍ SENIORŮ podle SLDB 2011
							Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let v bytech:
7 489	4 672	4 222	940	3 040	927	1 395	bydlící samostatně v bytě
626	330	248	115	238	101	124	bydlící v bytě s další hospodařící domácností
							Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let
1 790	1 090	975	265	760	223	327	muži
							v tom (%):
88,5	91,6	92,4	84,2	89,7	83,9	89,9	samostatně v bytě
9,8	8,1	6,5	12,5	8,6	15,2	9,2	v bytě spolu s další domácností
1,7	0,4	1,1	3,4	1,7	0,9	0,9	mimo byty (bez zařízení)
6 412	3 921	3 516	802	2 542	810	1 196	ženy
							v tom (%):
92,1	93,7	94,5	89,4	92,8	91,4	92,1	samostatně v bytě
7,0	6,2	5,3	10,2	6,8	8,3	7,9	v bytě spolu s další domácností
0,9	0,1	0,3	0,4	0,4	0,4	0,1	mimo byty (bez zařízení)
							SOCIÁLNÍ PÉČE (31. 12. 2014)
							Zařízení sociální péče
5	5	6	1	3	1	1	domovy pro seniory
-	2	3	-	3	-	1	domovy se zvláštním režimem
							Místa v zařízeních
401	528	392	17	299	62	53	domovy pro seniory
-	87	216	-	136	-	45	domovy se zvláštním režimem
							Místa na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let
13,9	28,9	24,4	4,1	22,6	15,4	8,9	domovy pro seniory
x	4,8	13,5	x	10,3	x	7,6	domovy se zvláštním režimem
14	13	19	7	10	7	1	Domy s pečovatelskou službou (2010)
688	387	513	89	203	141	64	v nich byty
							SENIORŮ A VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ (2014)
7,2	8,2	8,4	7,6	10,7	5,2	7,5	Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)
							Podíl zvolených zastupitelů ve věku
3,3	3,2	5,7	5,4	7,4	3,4	5,6	65 a více let (%)
							Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku
10,8	11,2	18,5	20,4	12,9	16,0	19,2	65 a více let (%)

Obyvatelstvo Olomouckého kraje podle pohlaví, věku a okresů k 31. 12. 2005 a 2014

	Stav k 31. 12.	Celkem	z toho ve věku 65 a více let	v %	v tom ve věku						
					65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95 a více
Celkem											
Olomoucký kraj	2005	639 161	90 934	14,2	27 126	23 565	20 086	13 600	4 379	1 846	332
	2014	635 711	115 866	18,2	40 496	29 477	19 559	14 873	8 243	2 868	350
v tom okres:											
Jeseník	2005	41 891	5 251	12,5	1 686	1 324	1 105	742	280	93	21
	2014	39 584	7 135	18,0	2 745	1 860	1 136	791	441	146	16
Olomouc	2005	228 831	32 498	14,2	9 507	8 520	7 247	4 896	1 558	647	123
	2014	233 192	41 364	17,7	14 291	10 489	6 903	5 458	3 040	1 057	126
Prostějov	2005	109 429	16 595	15,2	4 703	4 367	3 777	2 492	818	400	38
	2014	109 037	20 362	18,7	6 999	5 093	3 462	2 715	1 505	520	68
Přerov	2005	134 265	19 395	14,4	5 973	5 030	4 218	2 810	903	390	71
	2014	131 646	24 541	18,6	8 319	6 386	4 333	3 168	1 709	552	74
Šumperk	2005	124 745	17 195	13,8	5 257	4 324	3 739	2 660	820	316	79
	2014	122 252	22 464	18,4	8 142	5 649	3 725	2 741	1 548	593	66
Muži											
Olomoucký kraj	2005	311 141	35 303	11,3	11 971	9 677	7 466	4 413	1 298	423	55
	2014	310 718	47 161	15,2	18 328	12 644	7 684	5 214	2 501	716	74
v tom okres:											
Jeseník	2005	20 692	1 984	9,6	753	532	409	195	77	15	3
	2014	19 634	2 959	15,1	1 274	805	449	274	121	33	3
Olomouc	2005	110 557	12 493	11,3	4 188	3 393	2 731	1 558	466	133	24
	2014	113 396	16 747	14,8	6 451	4 471	2 725	1 878	940	260	22
Prostějov	2005	53 058	6 428	12,1	2 032	1 813	1 397	845	249	87	5
	2014	53 127	8 256	15,5	3 161	2 237	1 324	948	454	117	15
Přerov	2005	65 374	7 526	11,5	2 601	2 111	1 549	907	254	98	6
	2014	64 476	9 909	15,4	3 651	2 745	1 677	1 163	515	143	15
Šumperk	2005	61 460	6 872	11,2	2 397	1 828	1 380	908	252	90	17
	2014	60 085	9 290	15,5	3 791	2 386	1 509	951	471	163	19
Ženy											
Olomoucký kraj	2005	328 020	55 631	17,0	15 155	13 888	12 620	9 187	3 081	1 423	277
	2014	324 993	68 705	21,1	22 168	16 833	11 875	9 659	5 742	2 152	276
v tom okres:											
Jeseník	2005	21 199	3 267	15,4	933	792	696	547	203	78	18
	2014	19 950	4 176	20,9	1 471	1 055	687	517	320	113	13
Olomouc	2005	118 053	19 962	16,9	5 306	5 112	4 505	3 335	1 091	514	99
	2014	119 796	24 617	20,5	7 840	6 018	4 178	3 580	2 100	797	104
Prostějov	2005	56 371	10 167	18,0	2 671	2 554	2 380	1 647	569	313	33
	2014	55 910	12 106	21,7	3 838	2 856	2 138	1 767	1 051	403	53
Přerov	2005	68 891	11 869	17,2	3 372	2 919	2 669	1 903	649	292	65
	2014	67 170	14 632	21,8	4 668	3 641	2 656	2 005	1 194	409	59
Šumperk	2005	63 506	10 366	16,3	2 873	2 511	2 370	1 755	569	226	62
	2014	62 167	13 174	21,2	4 351	3 263	2 216	1 790	1 077	430	47

Základní výsledky projekce obyvatelstva Olomouckého kraje

Zdroj: ČSÚ, Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050 (130052-14)

	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
	Obyvatelstvo celkem (k 1. 1.)						
Celkem	627 706	620 531	611 735	601 077	589 228	576 845	564 218
z toho ve věku (%):							
0–14 let	14,9	13,8	12,8	12,2	12,0	12,3	12,5
15–64 let	64,1	63,1	62,4	61,5	59,3	56,3	54,8
65 a více let	21,0	23,1	24,8	26,3	28,6	31,4	32,7
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	131 829	143 583	151 622	158 044	168 633	181 116	184 413
v tom ve věku:							
65–69 let	41 619	38 300	36 224	36 827	43 493	47 136	38 762
70–74 let	36 693	38 138	35 491	33 897	34 631	41 107	44 717
75–79 let	25 261	31 910	33 652	31 702	30 588	31 491	37 707
80–84 let	14 923	19 927	25 837	27 729	26 473	25 964	27 049
85–89 let	9 057	9 773	13 674	18 321	20 053	19 520	19 643
90 a více let	4 276	5 535	6 744	9 568	13 395	15 898	16 535
Průměrný věk (roky)	43,4	44,8	46,1	47,3	48,1	48,7	49,2
Index stáří ¹⁾	141,1	167,9	193,9	216,2	237,7	255,7	261,9
Index ekonomického zatížení ²⁾	56,0	58,5	60,2	62,5	68,5	77,5	82,4
	Muži						
Celkem	307 012	303 565	299 357	294 404	289 048	283 500	277 743
z toho ve věku (%):							
0–14 let	15,6	14,5	13,5	12,8	12,6	12,9	13,1
15–64 let	66,5	65,5	64,8	63,8	61,5	58,3	56,8
65 a více let	17,9	20,1	21,8	23,4	25,8	28,8	30,2
Počet mužů ve věku 65 a více let	55 081	60 870	65 211	68 936	74 705	81 635	83 837
v tom ve věku:							
65–69 let	19 373	17 982	17 424	17 899	21 123	23 188	19 077
70–74 let	16 004	17 227	16 258	15 972	16 507	19 604	21 617
75–79 let	10 325	13 328	14 651	14 055	13 987	14 592	17 520
80–84 let	5 472	7 638	10 210	11 493	11 211	11 383	12 044
85–89 let	2 849	3 282	4 850	6 744	7 781	7 761	8 114
90 a více let	1 058	1 413	1 818	2 773	4 096	5 107	5 465
	Ženy						
Celkem	320 694	316 966	312 378	306 673	300 180	293 345	286 475
z toho ve věku (%):							
0–14 let	14,2	13,1	12,1	11,6	11,5	11,7	11,9
15–64 let	61,9	60,8	60,2	59,4	57,2	54,4	53,0
65 a více let	23,9	26,1	27,7	29,1	31,3	33,9	35,1
Počet žen ve věku 65 a více let	76 748	82 713	86 411	89 108	93 928	99 481	100 576
v tom ve věku:							
65–69 let	22 246	20 318	18 800	18 928	22 370	23 948	19 685
70–74 let	20 689	20 911	19 233	17 925	18 124	21 503	23 100
75–79 let	14 936	18 582	19 001	17 647	16 601	16 899	20 187
80–84 let	9 451	12 289	15 627	16 236	15 262	14 581	15 005
85–89 let	6 208	6 491	8 824	11 577	12 272	11 759	11 529
90 a více let	3 218	4 122	4 926	6 795	9 299	10 791	11 070

1) Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

2) Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

Zemělí muži podle vybraných příčin smrti^{*)} v Olomouckém kraji v roce 2014

	Celkem	z toho ve věku 65 a více let	v %	v tom ve věku						
				65–69	70–74	75–79	80–84	85–89	90–94	95 a více
Zemělí muži	3 433	2 503	72,9	463	474	416	527	410	181	32
z toho podle příčin:										
I. Některé infekční a parazitární nemoci (A00–B99)	44	36	81,8	4	6	4	7	9	5	1
II. Novotvary (C00–D48)	902	644	71,4	171	163	131	108	54	15	2
zhoubné novotvary (C00–C97)	890	633	71,1	169	163	128	106	53	13	1
zhoubný novotvar žaludku (C16)	42	32	76,2	8	8	6	6	3	1	-
zhoubný novotvar tlustého střeva (C18)	54	43	79,6	7	11	14	7	2	2	-
zhoubné novotvary konečníku (C20)	47	30	63,8	10	9	2	3	5	1	-
zhoubný novotvar slinivky břišní (C25)	63	41	65,1	12	11	7	9	2	-	-
zhoubný novotvar průdušky a plice (C34)	228	162	71,1	43	53	35	24	5	2	-
zhoubný novotvar předstojné žlázy - prostaty (C61)	89	83	93,3	15	21	15	15	13	4	-
zhoubný novotvar mizní, krvetvorné a příbuzné tkáně (C81–C96)	54	37	68,5	8	10	9	7	3	-	-
III. Nemoci krve, krvetvorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity (D50–D89)	4	4	100,0	-	-	-	-	2	2	-
IV. Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek (E00–E90)	111	92	82,9	16	15	15	23	15	6	2
diabetes mellitus (E10–E14)	93	78	83,9	14	13	15	17	13	4	2
V. Poruchy duševní a poruchy chování (F00–F99)	30	24	80,0	2	1	2	7	6	6	-
VI. Nemoci nervové soustavy (G00–G99)	73	55	75,3	6	11	6	18	11	3	-
Alzheimerova nemoc (G30)	33	31	93,9	1	5	3	11	9	2	-
IX. Nemoci oběhové soustavy (I00–I99)	1 485	1 220	82,2	168	194	197	277	247	120	17
postižení srdce při hypertenzi (I11)	41	35	85,4	4	6	7	8	6	4	-
infarkt myokardu (I21–I23)	159	124	78,0	18	21	17	31	24	12	1
ostatní formy ischemické choroby srdeční (I20, I24, I25)	617	507	82,2	73	80	72	131	95	52	4
selhání srdce (I50)	143	117	81,8	13	22	19	22	27	11	3
cévní nemoci mozku (I60–I69)	266	229	86,1	23	33	53	43	53	19	5
ateroskleróza (I70)	45	40	88,9	6	4	4	11	8	7	-
X. Nemoci dýchací soustavy (J00–J99)	235	179	76,2	28	37	21	48	30	9	6
záněty plic (J12–J18)	83	64	77,1	6	11	4	20	12	6	5
XI. Nemoci trávicí soustavy (K00–K93)	182	89	48,9	32	21	18	7	5	5	1
XII. Nemoci kůže a podkožního vaziva (L00–L99)	3	2	66,7	1	1	-	-	-	-	-
XIII. Nemoci svalové a kosterní soustavy a pojivové tkáně (M00–M99)	9	8	88,9	3	1	-	3	-	1	-
XIV. Nemoci močové a pohlavní soustavy (N00–N99)	29	28	96,6	3	3	3	8	6	4	1
XVII. Vrozené vady, deformace a chromosomální abnormality (Q00–Q99)	12	3	25,0	-	1	-	1	1	-	-
XVIII. Příznaky, znaky a abnormální klinické a laboratorní nálezy nezařazené jinde (R00–R99)	44	20	45,5	3	4	3	5	4	1	-
XX. Vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti (V01–Y98)	268	99	36,9	26	16	16	15	20	4	2
dopravní nehody (V01–V99)	38	12	31,6	2	1	3	4	2	-	-
jiné vnější příčiny náhodných poranění (W00–X59)	130	60	46,2	13	11	8	11	12	3	2
sebevraždy (X60–X84)	85	22	25,9	9	3	3	-	6	1	-

*) podle Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů ve znění 10. decenální revize (MKN-10)

Zemřelé ženy podle vybraných příčin smrti^{*)} v Olomouckém kraji v roce 2014

	Celkem	z toho ve věku 65 a více let	v %	v tom ve věku						
				65–69	70–74	75–79	80–84	85–89	90–94	95 a více
Zemřelé ženy	3 028	2 629	86,8	236	306	340	579	640	447	81
z toho podle příčin:										
I. Některé infekční a parazitární nemoci (A00–B99)	47	44	93,6	1	8	11	12	6	4	2
II. Novotvary (C00–D48)	712	543	76,3	111	112	79	117	90	33	1
zhoubné novotvary (C00–C97)	700	532	76,0	110	111	77	115	86	32	1
zhoubný novotvar žaludku (C16)	33	28	84,8	5	6	5	5	5	1	1
zhoubný novotvar tlustého střeva (C18)	52	39	75,0	5	6	4	11	12	1	-
zhoubné novotvary konečníku (C20)	22	17	77,3	1	3	2	7	4	-	-
zhoubný novotvar slinivky břišní (C25)	56	48	85,7	10	14	7	10	5	2	-
zhoubný novotvar průdušky a plic (C34)	89	64	71,9	20	17	6	10	9	2	-
zhoubný novotvar prsu (C50)	93	69	74,2	17	10	13	10	8	11	-
zhoubný novotvar mízní, krevetvorné a příbuzné tkáně (C81–C96)	53	49	92,5	7	10	6	13	10	3	-
III. Nemoci krve, krevetvorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity (D50–D89)	7	6	85,7	1	2	-	-	1	1	1
IV. Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek (E00–E90)	119	107	89,9	10	14	18	23	23	17	2
diabetes mellitus (E10–E14)	99	90	90,9	8	13	15	18	19	15	2
V. Poruchy duševní a poruchy chování (F00–F99)	29	29	100,0	-	1	3	8	14	3	-
VI. Nemoci nervové soustavy (G00–G99)	58	45	77,6	3	8	6	18	6	4	-
Alzheimerova nemoc (G30)	30	30	100,0	1	2	4	14	5	4	-
IX. Nemoci oběhové soustavy (I00–I99)	1 543	1 460	94,6	71	109	163	317	408	330	62
postižení srdce při hypertenzi (I11)	67	59	88,1	5	4	2	17	18	13	-
infarkt myokardu (I21–I23)	137	134	97,8	9	12	12	31	39	23	8
ostatní formy ischemické choroby srdeční (I20, I24, I25)	610	589	96,6	18	32	64	127	161	161	26
selhání srdce (I50)	132	121	91,7	11	8	14	25	35	25	3
cévní nemoci mozku (I60–I69)	321	303	94,4	16	27	32	62	94	59	13
ateroskleróza (I70)	65	63	96,9	1	3	5	12	20	19	3
X. Nemoci dýchací soustavy (J00–J99)	177	156	88,1	13	15	24	39	34	24	7
záněty plic (J12–J18)	82	66	80,5	2	4	10	21	15	10	4
XI. Nemoci trávicí soustavy (K00–K93)	137	93	67,9	17	22	12	13	20	8	1
XII. Nemoci kůže a podkožního vaziva (L00–L99)	12	12	100,0	1	-	2	1	6	1	1
XIII. Nemoci svalové a kosterní soustavy a pojivové tkáně (M00–M99)	4	3	75,0	-	1	1	-	1	-	-
XIV. Nemoci močové a pohlavní soustavy (N00–N99)	31	31	100,0	3	2	6	4	12	3	1
XVIII. Příznaky, znaky a abnormální klinické a laboratorní nálezy nezařazené jinde (R00–R99)	32	27	84,4	2	6	4	5	6	3	1
XX. Vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti (V01–Y98)	115	73	63,5	3	6	11	22	13	16	2
dopravní nehody (V01–V99)	9	1	11,1	-	-	-	1	-	-	-
jiné vnější příčiny náhodných poranění (W00–X59)	74	61	82,4	2	4	9	17	13	14	2
sebevraždy (X60–X84)	20	3	15,0	1	1	1	-	-	-	-

^{*)} podle Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů ve znění 10. decenální revize (MKN-10)